

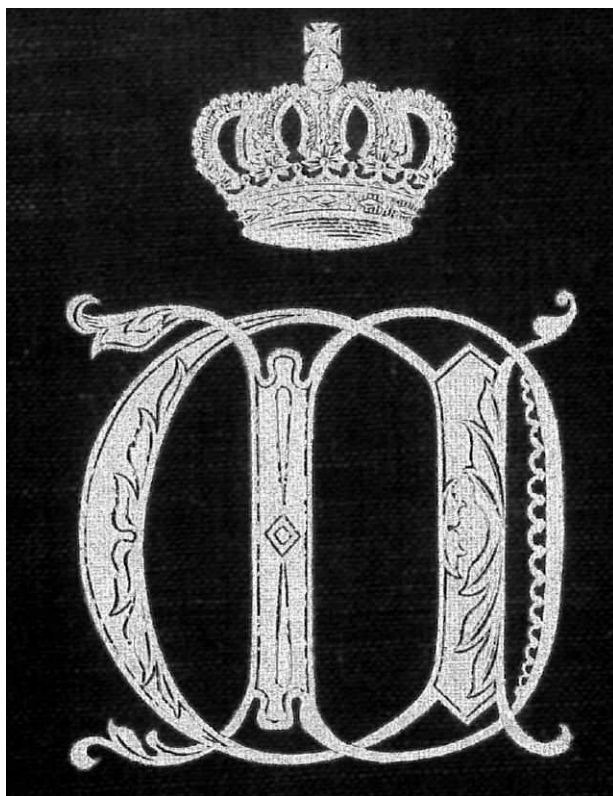
Historien om
Königliche Preussische Husaren-Regiment
Königin Wilhelmina der Niederlande
(Hannoversces) Nr. 15
under krigen 1914-1918

Efter de officielle dagbøger og erindringer fra deltagere bearbejdet på vegne af Regimentets officersforening

af

E. v. Trauwitz-Hellwig
Major a.D.

Dansk udgave:
Jørgen Flinholm – 2018
Må ikke gøres til genstand for salg

Indholdsfortegnelse

Kildehenvisning	4
Forord	5
Indledning	6
Forkortelser	9
I. Del: Regimentets historie fra 1866 til 1914	10
II. Del: Verdenskrigen 1914 til 1918.....	14
A) Felittoget i Vest	
1. Kapitel: Mobilisering. Fremmarch gennem Belgien og Nordfrankrig (1. August til 5. september 1914)	14
2. Kapitel: Marne-Slag, tilbagerykning og slaget ved Aisne (6. til 18. september 1914)	32
3. Kapitel: Kapløbet mod havet (19. september til 14. november 1914)	38
B) Felittoget i Øst	
4. Kapitel: Grænsebevogtning langs Østpreussens sydgrænse. Kampe i nordlige Polen (14. til 30. november 1914).....	45
5. Kapitel: Kampe ved Bzura og Rawka. Weichel bevogtning ved Plock (30. november 1914 til 8. februar 1915)	50
6. Kapitel: Vinterslag i Masuren. Kampe ved Bohr (9. til 25. februar 1915)	53
7. Kapitel: Kampe i det nordlig Polen på begge sider af Omulew (26. februar til 21. marts 1915)	60
8. Kapitel: Fremstød mod Simno. Stillingskampe mellem Kalwarja og Marjampol (22. marts til 7. maj 1915)	62
9. Kapitel: I Kurland og Litauen (8. maj 1915 til 22. juni 1917)	64
1. Kampe ved Wenta og Dubissa (8. maj til 23. juni 1915)	64
2. Fremstød mod Windau (24. juni til 14. juli 1915)	70
3. Kampe og indtagelse af Mitau (14. juli til 3. august 1915)	72
4. Stillingskamp ved Aa. Fremstød mod Ehkau (4. august til 4. september 1915).....	79
5. Kampe vest Friedrichstadt. Kamp ved Strigge og Rose (5. til 23. september 1915).....	80
6. Stillingskamp ved Düna mellem Friedrichstadt og Riga (24. september – 7. november 1915)	84
7. Stillingskamp ved Dünaburg (7. november 1915 – 19. november 1916)	86
8. Kystbevogtning i det nordlige Kurland (30. november 1916 – 22. juni 1917)	97
10. Kapitel: Bandebekæmpelse under Etappen-Inspektion 10 (24. juni til 12. juli 1917)	100
11. Kapitel: Stillingskampe ved Lomnica (15. til 22. juli 1917)	101
Eftersættelseskampe gennem Øst-Galizien og Bukowina (23. juni – 5. august 1917).....	101
Kampe ved Kolomea 26. juli 1917	108
Stillingskampe ved Ezernowitz (6. august til 7. oktober 1917)	108
12. Kapitel: Etapetjeneste ved Militærforvaltning Rumænien (15. oktober 1917 til 15. juni 1918).....	111
13. Kapitel: Sikringstjeneste i Litauen og Hviderusland (25. juni til 10. november 1918).....	117
14. Kapitel: Rømning af besatte områder og hjemkomst til Tyskland (11. november 1918 – 2. februar 1919)	118
III. Del: Regimentets opløsning. Overgang til Rigsværnet (maj-september 1919)	118
Ærestavle	120
Husarhes	126
Erzatz-Eskadron	130
Foreningen af tidligere medlemmer af Husaren Regiment 15	131
Regimentssang	134

Kildehenvisning:

Der Weltkrieg 1914 – 1918: udarbejdet af Rigsarkivet (hidtil 7 bind)
 M.v. Poseck: *Die Deutsche Kavallerie 1914 in Belgien und Frankreich*
 M. v. Poseck: *Die Deutsche Kavallerie 1915 in Litauen und Kurland*
 Hermann Stegemann: *Geschichte des Weltkrieges* (4 bind)
 E.D. Volkmann: *Der Große Krieg 1914-1918*
 F. v. Vernhardt: *Deutschlands Heldenkampf 1914-1918*
 Eugen Frauenholz: *Das Königl. Bayer. 2. Kürassier- und Schwere Reiter-Regiment Band I und II. Das Dragoner-Regiment 18, 1914-1918* – Erinnerungsblätter deutscher Regimenter
 Ludendorff: *Meine Kriegserinnerungen*.
 Reichsarchiv: *Schlachten des Weltkriegs – Band 29: Die Schlacht vor Paris*
 v. Kuhl: *Der Marnefeldzug 1914*
 v. Egan-Krieger: *Die Deutsche Kavallerie in Krieg und Frieden*.

o O o

Forord

At kunne udgive Regimentets krigshistorie under Verdenskrigen 1914-1918 i dens nuværende form, skyldes alle de kammerater, som har hjulpet mig ved at yde bidrag og andet materiale. Til dem alle, og i sær til Hr. Arkivrat og Hauptmann a.D. Dr. Zipfel, som på min anmodning har sammenholdt mit manuskript med de officielle krigsdagbøger, og har bistået mig med råd og dåd, skal der her endnu engang rettes en hjertelig tak.

Enkelte beretningerne, hvis indhold så vidt muligt er sammenholdt med samtlige involverede, skildre suppleret af de nøgterne krigsdagbøger, den ægte rytterånd, der besjælede vores Regiment under krigen.

Hvis et navn eller en enkelt handling, der burde være omtalt, ikke fremgår af bogen da disse ikke fremgår af krigsdagbøgerne, må jeg bede om forståelse.

De efterstående sider, der følger Regimentets oplevelser og begivenheder i Vest, i Øst og i Syd, bør først og fremmest tjene dertil, at vække de deltagendes erindringer om deres indsats og skæbne, men ikke mindre sætte et beskedent mindesmærke for Regimentets faldne, der ved siden af helt mindesmærket i gamle Wandsbek skal tjene disse til ære og hele Regimentet til eftertanke.

Som engang i den tyske histories værste periode, den store patriot Erst Moritz Arndt, ikke mistede troen på sit folks u dødelighed, må således heller ikke vi gamle 15. Husarer mister troen på vores elskede Regiments genrejsning. I mellemtiden er vores Regiments traditioner lagt i hænderne på den af Regimentet samlede 5. Eskadron – nuværende 1. Eskadron, Reiter-Regiment Nr. 14 – og ikke mindst i soldaterforeningen ”Wandsbeker Husaren”

Hamburg, januar 1931

v. Trauwitz-Hellwig
Major a.D.

Indledning

Nedenstående ord skal være indledningen til en skildring af vores elskede Regiments deltagelse – et Regiment, der dette år i sin traditionseskadron kan se tilbage på 128 års ærefuld fortid. Først syntes det nødvendigt at kaste et blik på vores fædrelands tilstand engang og i den nuværende tid.

Splittet i utallige partier, fanget i interne stridigheder, er store dele af det tyske folk fastholdt i slaveri. Dette stolte folk, som verden beskuer med beundring, men også med had og misundelighed, er fuldstændig kastet til jorden af lumskhed og forræderi.

Hvad var det, der engang af Kejserriget anseelse og magt? Dens hær. Under dens sikre beskyttelse kunne de tyske statsborgere glad og fornøjet hellige deres fredelige beskæftigelse for fædreland, hjem og familie.

Af Kejser, konge og landfyrste var hæren opdraget i begreberne ære og pligt. Heltedøden, hengivelse af livet for fædrelandet, personificeret i de kronede overhoveder i de gamle konge- og fyrstehuse, var en selvfølgelighed.

Og hvad udgjorde hæren så? Som aldrig før i vores folks lange historie en så fuldstændig samling af alle folkekræfter. Ikke en stamme manglede. Ved krigens udbrud stod hele folket klar med våben i hånd med rene hænder til forsvar i den dem påtvungne kamp

Alle samfundets lag var forenet. I generationer havde våbentjenesten været anset som højeste pligt. I 100 år havde den stået som urokkelig grundpæl. Den der ville trykke sig, forblev foragtet. Hele regimentet bestod af frivillige. Kampvilje besjælede alle. Fra forfædrene var denne forpligtigelse klippefast overtaget af fædre, sønner og børnebørn. Alle havde foran Gud aflagt ed til de gamle ærefulde regiments- og bataljonsfaner om trofast og redelig at tjene. De lovede til de sank i graven at forblive Retskafne, uforsagte, pligtfulde og ærekære. I disse få ord ligger en storslået sammenfatning af afgørende sædelige kræfter. På dette grundfundament hvilede vores gamle hær gevaldige opbygning, hvori også vores Regiment var en fast sten, der måtte bevise sin værdi

Og hvem faldt så denne arme som offer? Denne hær, der i fire lange krigsår, altid i undertal overfor 29 fjendtlige stater, forsvarede grænsen til hjemstavnen, og hele tiden på ny beseglede deres hengivenhed med opofring af tusinder af dens bedste i trofasthed overfor folk, kejser og rige. Historien vil i eftertiden bedømme denne hærs tragiske historie.

Og nu? Våbenløs står vi æreløse foran verden. Det tyske folk kan kun fremsætte afmægtige protester på papir, som med hånlige latter afvises af vore modstandere, som herefter som daglig foreteelse presser ny uret over det tyske folk. Dette er det sørgelige billede af nutiden.

Men endnu findes der mænd i de tyske riger, da ikke vil acceptere den smerte, der er forvoldt os. Dette skal være en trøst og forhåbning for os alle.

Med denne bog vil vi skue tilbage på fortiden, til de alvorlige, og alligevel skønne dage, hvor vi deltog i vores folks hede stridigheder for friheden, i år med det mest trofaste kammeratskab. Vi vil trofast tænke på vore faldne kammerater, som i vores hjerter altid vil være et fast mindesmærke.

Måtte disse sider blive en formaning til kommende slægter.

Håbet om dagen, hvor den hellige tyske vrede vil sønderrive slaveriets lænker, vil vi gamle Husarer beholde i jernhård viljekraft. Tænke altid på denne dag, og tal altid om dagen.

Med dette vil det tyske frihedsråb, som Ernst Mortiz Arndt vores forfader i 1813 udtalte, igen klinge over landet:

Laß brausen, was nur brausen kann, in hellen lichten-Flammen
Ihr Deutschen alle, Mann für Mann, zum heil'gen Krieg zusammen,
Und hebt die Herzen himmelan und himmelan die Hände,
Und rufet alle, Mann für Mann:
Die Knechtschaft hat ein Ende!

Det love Gud!

Lagow, N.M., januar 1931

Von Zieten
Generalmajor a.d.
Sidste kommandør for Königl. Preußischen Husaren-Regiments 15

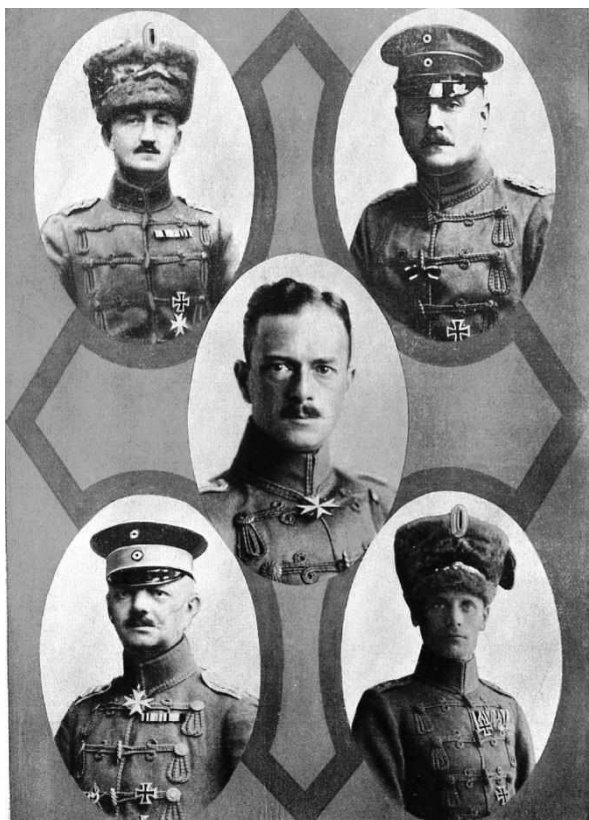
Wilhelmina

v. Bielen

Major og kommandør Husaren Regiment 15

Ved krigens slutning: Oberst og Kommandør 28. Landwehr Infanterie Brigade

Frhr. v. Gölflingen-Schlepegrell
Rittm. og Eskd.-chef 3/Hus. R. 15

v. Hanstein
Rittm. og Eskd.-chef 4./Hus. R. 15

Frhr. v. Schaezler
Rittm. og Eskd.-chef 2./Hus. R. 15

v. Wellzien
Rittm. og Eskd.-chef 5./Hus. R. 15

v. Frauwitz-Hellwig
Oblt. og Adjutant/Hus. R. 15

Forkortelser

Abt.	Abteilung	Afdeling/Bataljon
A.K.	Armeekorps	
A.O.K.	Armeeoberkommando	Armekorps stab
A.V.O.	Artillerie-Verdindungsoffizier	Forbindelsesofficer til artilleriet
Drag.R.	Dragoner-Regiment	
F.A.R.	Feldartillerie-Regiment	
Füs.R.	Füsilier-Regiment	Infanteri-Regiment
Fussa. R	Fussartillerie-Regiment	
Gren.R.	Grandier-Regiment	Infanteri-Regiment
H.K.K.	Höherer Kavallerie-Kommandeur	chef for kavaleriet
Hus.R.	Husaren-Regiment	
I.B.	Infanterie-Brigade	
I.D.	Infanterie-Division	
I.R.	Infanterie-Regiment	
Jäg.B.	Jäger-Bataillon	
K.B.	Kavallerie-Brigade	
K.D.	Kavallerie-Division	
K.K.	Kavallerie-Korps	
K.S.K.	Kavallerie-Schützen-Kommando	Kavaleri-skytte-kommando
K.T.K.	Kampftruppen-Kommandeur	
Kür.K.	Kürassier-Regiment	
Ldst.	Landsturm	
Ldw.	Landwehr	
Lt.d.R.	Leutnant der Reserve	
M.G.	Maschinengewehr	
M.G.E.	Maschinengewehr-Eskadron	
M.G.K.	Maschinengewehr-Kompanie	
Oblt.	Oberleutnant	
O.H.L.	Oberste Heeresleitung	Hærens overkommando
1./Pi.B.9	1. Kompanie, Pionier-Bataillon 9	
R.D.	Reserve-Division	
R.K.	Reserve-Korps	
s.F.H.	schwere Feldhaubitzen	
Ul.R.	Ulanen-Regiment	
III./R.I.R. 79	III. Bataillon, Reserve-Infanterie-Regiment 79	

I. DEL

Kort overblik over Regimentets historie 1866 – 1914

Efter afslutningen på den tysk-østrigske krig i året 1866 blev den preussiske hær udvidet med tre armekorps – IX, X og XI. I forbindelse med denne nyorganisation blev også »Hannoversche Husaren-Regiment Nr. 15« med tilgang af elementer fra de to westfalske Husar-regimenter 8 og 11. Med garnison i Düsseldorf blev stiftelsesdagen fastsat til den 27. september 1866.

Under dens første kommandør, Oberst v. Cosel, deltog Regimentet under krigen 1871/71 som Divisionskavaleri under 14. Infanterie-Division – VII Armekorps – ærefuldt del i følgende kampe og belejringer: Slagene ved Spichern – Colombey – Nouilly – Gravelotte – St. Privat, træfningerne ved Rimogne og Tremblois, forpostfægtningerne ved Bel Air og St. Mont-la-Valette, erobringen af Rocroy, forspidskampene ved Vugnières og Marac, træfninger ved Langres, kampen ved Ognon og ved Chassois, omslutningen af Metz, omslutningen og belejringen af Montmédy, belejringen af Diedenhofen (Thionville) og Mezières, overvågningen og omringelsen af Longwy.

Regimentets samlede indsats blev nævnt i en rapport fra General v. Zastrow, hvori specielt kavaleriet i Sydarmeen og Regimentet i særdeleshed blev omtalt på følgende måde:

»Der tænkes her i sær på indsatsen fra 15. Husaren, der på enhver måde kan fremhæves. Utrættelig i sikrings- og opklarings tjenesten, var den gennemtrængt en frisk rytterånd, der gav baggrund til den mest vovelige indsats og resulterede i fremragende efterretninger under de mest vanskelige opgaver, med en dokumenteret rutine i mindre sammenstød, der førte til betydelige resultater. Den blev ganske vist ikke af skæbnen forundt at gribe ind i kamp i sluttet enhed, men desto dygtigere udførte den felttjenesten, og opnåede gennem dens mønsterartige indsats, på dens altid muntre og uførtroden måde, også under udholdelse af de største strabadser, anerkendelse fra deres foresatte«.

Efter krigen blev Regimentet overført til IX. Armeekorps, og blev i juni 1871 flyttet til nye garnisoner, tre eskadroner i Wandsbek og to eskadroner i Itrzehoe. I 1887 flyttede hele regimentet til Wandsbek, og fra dette øjeblik eksisterede kun »Wandsbek husarerne«.

Regimentets Chef var mellem 1875 – 1883 Storhertug Friedrich Franz II af Mecklenburg-Schwerin, Storhertug Friedrich Franz III af Mecklenburg-Schwerin fra 1883 – 1897. Af H.K.H. Friedrich Franz II modtog Regimentet dens pelshuer. Efter Storhertug Friedrich Franz III død, overdrog H.M. Kejseren den 31. 8. 1898 regimentet til Dronning Wilhelmina af Nederlandene.

Dette medførte herefter titlen: »Husaren-Regiment Königin Wilhelmina der Niederlande (Hannoversches) Nr. 15«, og den høje chefs monogram på skulderpuder.

I året 1899 overtog Regimentet æresbevisningerne fra det tidligere Hannoverschen Garde- und Königin-Husaren-Regiments. Den øverste krigsherre tildelte Regimentet bånd til pelshuerne med inskriptionerne: »Peninsula, Waterloo, El Bodon, Barossa«, og som stiftelsesdag blev den 19. december 1803 fastsat.

Dette Hannover rytterregiment havde til alle tider, hvor man havde anvendt den, forholdt sig tappert, specielt i Spanien.

Under det blodige salg ved Barossa i 1811 udmærkede sig i sær Eskadron von dem Busche. Ved El Bodon i samme år slog Oberstleutnant v. Arentschild med tre eskadroner en fire gange overlegen kavaleristyrke under General Montbrun på flugt. Eskadronerne Poten og Bergmann fremhæves her anerkendende. I en hærbefaling skriver Wellington, at alle enheder burde tage eksempel i husarernes indsats; en sjælden lovprisning fra denne feltherres mund.

Liste over Regimentskommandører fra 1866 til 1914

Oberst v. Cosel, 1866 – 1867
Oberstleutnant v. Unger, 1867 – 1870
Oberst v. Cosel, 1870 – 1871
Oberstleutnant v. Grodzki, 1871 – 1872
Oberst v. Schadow-Godenhausen, 1872 – 1881
Oberst v. Pelet-Narbonne, 1881 – 1888
Oberst Frhr. Geyr v. Schweppenburg, 1888 – 1891
Oberstleutnant v. Huth, 1891 – 1894
Oberst v. Hirschfeld, 1894 – 1898
Oberst Frhr. v. Diepenbroick-Grüter, 1898 – 1902
Oberstleutnant v. Zitzewitz, 1902 – 1907
Oberstleutnant v. Schuckmann, 1907 – 1909
Oberstleutnant Frhr. v. Hoverbeck, genannt v. Schoenaich, 1913 – 31.7. 1914

Under verdenskrigen 1914 – 1918 til Regimentets opløsning

Oberstleutnant v. Zieten, 1.8.1914 – 18.3.1918
Major Frhr. v. Wrangel, 18.3.1918 – slutningen af 1918
Oberst v. Zieten, slutningen af 1918 – 30.9.1919

Efter 43 års fredstids tjeneste slog afgørelsens time. Nu skulle det vise sig, om arbejdet i fredstid var sket i den rigtige retning, og om fredstidsskolingen havde været tilstrækkelig hård. Med indsigt og handlekraft havde dens kommandør gennem flid og iver opdaget alle undergivne til den højeste pligtopfyldelse, og i begejstret kærlighed til Kejser, Konge og Fædreland drog Regimentet i felten i retning af fjenden.

Fredstids rangliste 1914 *

Chef: Hendes Majestæt Dronningen af Nederlandene.
Kommandør: M.F.d.R. b. Major v. Zieten
Major Frhr. v. Tettau

Rittm. Frhr. v. Gültingen-Schlepegrell – 3
Rittm. v. Hanstein – 4
Rittm. Ritgen – 1
Rittm. v. Weltzien – 5
Rittm. Frhr. v. Schaezler – 2
Rittm. Rüdorff – stab
Rittm. Edler Herr u. Frhr. v. Platho – 5
Oblt. v. Hardt – 3
Oblt. Braune – 1
Oblt. v. Stieteneron, pt. afgivet Kr. Abab.
Oblt. v. Trauwitz-Hellwig – Adjudant
Oblt. Schultze-Moderow – 4

Reg.læge: Oberstabsarzt Dr. Lessing
Assistentlæge Dr. Buch

Oblt v. Ernst pt. afgivet til Udenrigsministeriet
Oblt v. Vandel – 1
Lt. Kothe – 2
Lt. Fuchs, pt. afgivet til Milit. Reit-Inst.
Lt. v. Görner – 4
Lt. v. Platen – 2
Lt. Frhr. v. Sobeck
Lt. v. Stieteneron, pt. afgivet til Reitschule Paderborn
Lt. Jobst – 5
Lt. Schmidt – 3
Lt. v. Düring – 4
Lt. Haase – 3
Lt. La Pierre – 2

Reg dyrlæge: Oberstabsvet. Korff
Reg. stedf. dyrlæge: Dr. Kuhn
Dyrlæge: Dr. Balcke

Intendant: Oberzahlmeister Tiedcke

*) Jævnfør mobiliseringsplaner overgik Rittmeister Ritgen, Rüdorff og Edler Herr u. Frhr. v. Blotho som eskadronsførere til Reserve-Husaren-Regiment Nr. 6, og Leutnant v. Görne som adjudant.

Oberleutnant Braune og Leutnant Korthe tilgik som Ordonnanzoffizier til højre stabe.

Oberleutnant v. Stieteneron tilgik Stab, Chefs des Feldeisenbahnwesens, Oberarzt Dr. Lessing til Feldlazarett IX. Armeekorps.

Del II

Verdenskrigen 1914 til 1918

A: Felttoget i Vest

1. Kapitel

Mobilisering. Fremmarch gennem Belgien og Nordfrankrig

1. august til 5. september 1914

»Kongen råbte, og alle, alle kom!«. Den 1. august 1914 nåede ordren til mobilisering frem til Regimentet i dens garnison i Wandsbek. Krigen lå allerede i luften. Nu kom bekræftelsen, og dermed for fædrelandet en kamp på liv og død. En gevaldig ophidselse hvilede over hele det tyske folk. Alle våbenarter stillede op til kamp, ung og gammel, grånende mænd og næste drenge. En form af ren, ædel begejstring, der i sin samlede storhed gik som noget uimodståeligt over hele landet, over hele folket. Alle, om soldat eller borger, om mand eller kvinde, havde en følelse af medinddragelse og medansvar for vores gode ret til et fælles forsvar af vort stærkt truede fædreland. Reservister, landeværn og landstorm ilede under fanerne. I Regimentet ville ikke lades tilbage. 1. Eskadron blev ifølge mobiliseringsplanerne forudbestemt som erstatningseskadron – en ringe misundelsesværdig skæbne for begejstrede soldater.

Mobiliseringen blev gennemført som den var foreskrevet i planerne. Mobiliseringsheste ankom og måtte fordeles og reserveofficerer ankom. Afgang til højere stabe og andre enheder blev sendt afsted. Et stort antal frivillige meldte sig, og kunne ikke alle optages. Sådan var ånden i folk og hær i august 1914.

Rettidigt om aftenen 2. august stod hovedparten af Regimentet klar til borttransport med jernbane. Forstærkninger skulle følge efter.

Regimentets afmarch fra Wandsbek blev skildret på følgende måde: »

Det var sidst på eftermiddagen den 2. august 1914. En herlig søndag gik mod sin afslutning. Over vores lille garnisonsby sænkede sig langsomt aftenskyggen. Imidlertid herskede der ikke som normalt, en fredelig stemning over den lille by. Overalt herskede en hektisk uro og livlig aktivitet. Var mobiliseringsbefalingen måske ankommet uventet dagen før, havde dagens krigserklæring udløst en fuldstændig overraskelse. Generelt havde mange endda haft opfattelsen af, at det hele kun var en øvelse. Alligevel står Husar-regimentet klar til afgang. Alle rytter var manet i jorden. Man rykkede ud. I tætte skare stod befolkningen langs gader og pladser. Igen og igen bryder man ud i begejstring som eskadronerne, der afmarcherer hver for sig, dukker op. Vores eskadron er den sidste. Solen var for længst sunget ned under horisonten, der var farvet aftenrød. Og alligevel stod borgerne og ventede, ventede på os, på den sidste del af Regimentet. Omgivet af tusinder af stemningsfulde tilråb, passerer vi gennem gaderne. Det var virkeligt, som fra alle stemmer en ægte fædrelandskærlighed steg mod himmelen. Hele tiden strømmede nye masser til og istemte en af de kære fædrelandssange. Det var et skuespil, der i sin historiske sammenhæng var uden fortilfælde. Og hele tiden hørte man værdig sang, den tyske sang, der overdøvede alle andre. Som en hellig ild forplantede den sig og overdøvede til sidst kun denne medrivende melodi hele vejen gennem byen.

Imidlertid blev jublen grænseløs som vi husarer, med trompeterkorpset i spidsen, i vore nye feltgrå uniformer feltmæssigt forlod den gamle, køre kaserne, måske for altid, mens vi på vore stolte, slanke fukse og sorte heste istemte sangen »Muß i denn, muß i denn zum Städtele hinaus«. »De kommer!« løb råbene fra børnene. Det var det store øjeblik. De stormende hurra- og kampråb blev øredøvende sendt mod os, og forplantede sig som løbeild. Nu kom også de sidste frem for at sende deres lykønskninger til deres husarer. Vi måtte bane os vej gennem de masende mængder. Drengene var næsten ikke til at holde tilbage. Overfyldt af begejstring sprang de til for at tage hestene i tøjret. Grinende lade vi dem gøre det, det var jo afskedsdag. På den måde red vi tiljublet og fejret gennem byen til banegården.

Lystigt blafrede de sort-hvide flag fra vore lanser! De nye sadler knirkede og seletøjet lynede. Med sabel og karabiner på siden gik det gennem de folkemasserne. Og så hestene! Hvor glade var de ikke. Utålmodigt slog de med hovederne, som vidste de, hvorhen det gik. De ville formentlig hellere allerede i dag storme frem over den åbne mark.

Vi fik ikke megen tid til os selv. Fra alle sider lød de kærlige afskedsønsker. »På gensyn!« »På gensyn!« blev der hele tiden råbt. Alle kikkede på os med dybe, spørgende øjne! Det var som forsøgte de at finde ud af, om der heri kunne ses iver efter kamp og sejrssikkerhed. Hele deres kærlighed lå heri.

Det er en opløftende følelse, at se så omfattende en kærlighed. Alle forskelle er glemt. Arm i arm står de der, høj og lav, rig og fattig, fuldstændigt glemt dem selv. »Vi vil være et folk af brødre, hvor ingen nød eller fare skal skille os ad!«. Her forvandles Schillers ord til virkelighed.

De unge piger kaster smilende buketter af roser og markblomster op til os. Og mangen en, der havde tabt deres hjerte til en ryttersmand fulgte med, stille grædende, men med løftet hoved. Vi pynter vore heste med de friske blomster; der er jo vores tapre kammerater, der ikke vil forlade os derude. Der var dog et billede, der øjeblikkeligt fangede vore øjne. Det var de sort-hvid-røde flag overalt. Fra hus til hus, fra vinduer og balkoner, hang det gamle, køre og fortrolige flag ned mod os. Let blafrende i aftenvinden sendte de en sidste hilsen ned mod os. Heller ikke dem skulle vi gense så frie og stolte.

Snart var banegården nået. På rampen gik alt hurtigt fra hånden. Og som folk, heste og vogne er blevet læsset, og de sidste pårørende har taget afsked, lød togførerens fløjte i mørket. En kort vinken med lommestørklæder, og så går det afsted, i retning vest. Endnu en frisk ryttersang lyder mod hjemstavnen som hilsen, så falder nattens stilhed over os. Andre ensformige, mekaniske lyde ledsager det rullende tog. Det er skinnernes sang. Langsomt sover vi ind. Et eller andet sted på en større jernbanestation i en eller anden storby lyder tonerne af kampsangen: »Es braust ein Ruf wie Donnerhall«, mod de halvsovende folk. Trygt ligger vi og sover med vores trofaste dyr på frisk halm i vognene og drømmer om sejr og ære, for allerede i morgen rider vi mod fjenden«.

Togturen gennem det begejstrede land med de sædvanlige 30 km/t gav alle tilstrækkelig tid til at tænke nærmere over de store og hurtigt følgende begivenheder de sidste dage.

Før Regimentets videre færd beskrives, en kort oversigt over de tyske og østrigske operationsplaner:

Krigens opståen er bekendt. Alle anstrengelser fra H.M. Kejseren og Regeringen for at opretholde freden, forblev resultatløse, og som vi ved det i dag, måtte de blive resultatløse, da Rusland og Frankrig, som Belgien sluttede sig til, ønskede en afgørelse med våben. England holdt sig ganske vist indledningsvis tilbage, men trådte så også ind på modstanderens side. Vores forbundsfælle Italien undslod sig sine forpligtelser indtil også dette land i foråret 1915 sluttede sig til fjendes forbund.

Tyskland indtrådte sammen med Østrig-Ungarn under den værst tænkelige politiske situation ind i verdenskrigen. Også de militæriske styrkeforhold var fra starten med overvægt på fjendens side. Også selvom man kun medtager den hvide befolkning, stod ved krigens start 120 millioner fra Centralmagterne overfor 278 millioner på Ententens side. Tilføjer man de farvede kolonier områder øgedes tallet til 134 millioner overfor 733 millioner.

Det tyske folk var omklamret af fjender og befandt sig i midten af vidt adskilte krigsskuepladser. Forbundsfællen, Østrig-Ungarn stod i samme situation med to fronter, selvom Serbien ikke blev tillagt den store betydning. Østrig-Ungarn havde den 25. juli mobiliseret næsten halvdelen af dens hære mod Serbien, men den 31. juli måtte opmarchen ændres af hensyn til Rusland. Fejltagelser under opmarch lader sig sjældent ændre. Dette var også her tilfældet og havde – desværre – bitre konsekvenser.

Den tyske generalstab var bevist om den talmæssige overlegenhed af Frankrig og Rusland, og at en sejr kun var muligt, hvis man forsøgte at slå de næsten lige stærke modstandere i øst og vest efter hinanden. Den første afgørelse blev søgt i vest.

Mod øst indsattes til beskyttelse af Øst- og Vestpreussen kun en arme (8.) med en styrke på 4½ armekorps og en Kavaleri-Division. Den skulle holde ud til forstærkninger fra Vest kunne sendes mod øst. I Schlesien blev der dannet et korps af landeværn. Dette skulle beskytte provinsen og kulområderne, og herfra rykke frem mod Polen som støtte til den Østrig-ungarske offensiv. Dette Landwehrkorps Woyrsch dannede forbindelsen mellem de to kampgrupper i Østpreussen og Galizien. Langs grænsen til Posen stod kun svage enheder af landeværn og landstorm.

Den tyske hærns hovedstyrke – 7 armeer – opmarcherede i vest. De omfattede:

1. Armee under Generaloberst v. Kluck med fem korps langs Rhinen nord for linjen Köln-Düren.
2. Armee under Generaloberst v. Bülow med syv korps i rummet Aachen – Weismes – Euskirchen.
3. Armee under Generaloberst Frhr. v. Hausen med fire korps mellem St. Vith og Kyllburg.
4. Armee under Generaloberst Herzog Albrecht von Württemberg med fem korps ved Trier og tysk Saar.
5. Armee under Generalleutnant Wilhelm, Deutscher Kronprinz med fem korps mellem Diedenhofen og Metz.
6. Armee under Generaloberst Kronprinz Rupprecht von Bayern med fem korps mellem Metz og Saarburg
7. Armee under Generaloberst v. Heeringen med tre korps ved Saarburg, i Vogeserne og i Breisgau.

Øvre Rhinen blev sikret af 3½ landeværn-brigade. Hærkavaleriet var samlet under Höheren Kavallerie-Kommandeur med fire korps, hvoraf et var indsat på højre fløj, et nord for Trier og i Luxembourg, mens det fjerde var samlet i Lothringen.

Af de syd tyske armeer var 1. til 5. bestemt til offensiven. Primært tilfældet det 1. til 3. Armee den hårde, men også ærefulde opgave, uden at lade sig forsinke af de belgiske fæstninger Liège og Namur, effektivt at omslutte den venstre fløj af den franske hær, og fremtvinge den afgørende sejr, der kunne frigøre forstærkninger af den betrængte østfront.

2. Kavalleriekorps (General der Kavallerie v.d. Marwitz) bestod af 2, 4 og 9. Kavallerie-Division. Kommandoen over 4. Kavallerie-Division blev overtaget af Generalleutnant v. Garnier.

Denne division bestod af:

- den ridende afdeling af Feldartillerie-Regiment 3
- Garde-Maschinengewehr-Abteilung 2,
- Nachrichten- und Pionier-Abteilung
- 3. Kavallerie-Brigade (Oberst Grav v.d. Goltz)
 - Kürassier-Regiment 2 (Oberstleutnant v. Knobelsdorff)
 - Ulanen-Regiment 9 (Oberstleutnant Graf von Schmettow)
- 17. Kavallerie-Brigade (Generalmajor Graf v. Schimmelmänn)
 - Dragoner-Regiment 17 (Oberstleutnant Frhr. v.d. Heyden-Rynsch)
 - Dragoner-Regiment 18 (Major Baron Digeon v. Monteton)
- 18. Kavallerie-Brigade (Oberst v. Printz)
 - Husaren-Regiment 15 (Major v. Zieten)
 - Husaren-Regiment 16 (Oberstleutnant Ludendorff).

H.K.K. 2, der af O.H.L. var tildelt 2. Armee fra starten af fremrykningen, fik til opgave foran fronten af 1. og 2. Armee, at trænge frem til linjen Antwerpen – Bryssel – Charleroi for at skabe et billede over den belgiske hærs indsats, den forventede engelske landsætning og dennes fremrykning, og fastslå eventuelle franske kræfters indgriben i det nordlige Belgien. Samtidig skulle der skabes et overblik over modstanden vest for Meuse mellem Namur og Givet.

1. Armee skulle trænge frem mod Bryssel og dække hærens højre flanke. 2. Armee skulle med højre fløj ved Waver og med venstre passerer nord forbi Namur.

Krigsrangliste fra 2. august 1914

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten
 Adjudant: Oblt. v. Trauwitz-Hellwig
 Ordonnanz-Offiz.: Lt.d.R. Burmeister
 Regimentslæge: Stabsarzt d.L. Dr. Kulenkamp
 Regimentsdyrlæge: Oberstabsvet. Orfff
 Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide
 Fører Store Bagage: Wachtmeister (Offz.Stellv.) Gofau
 Telegraf-patrulje: Lt. v. Platen (Nachr.Abt. 4 K.D.)

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler
 Oblt. v. Hardt (afgivet til 18 K.B.)
 Lt. v. Stietencron
 Lt. La Pierre
 Lt. d. R. Riedemann
 Wachtm. Blancke
 Stabsvet. dr. Kuhn

3 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Gültlingen-Schlepegrell
 Lt. Frhr. v. Gobeck
 Lt. Schmidt
 Lt. Haase
 Lt.d.R. Müller
 Wachtm. Bleichert

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hanstein
 Oblt. Schulze-Moderow
 Lt. Fuchs
 Lt. v. Düring
 Wachtm. Hölting
 Ass.Arzt Dr. Buch

5 Feldeskadron:

Rittm. v. Malzien
 Oblt v. Eichel (Drag.R. 18)
 Lt. Jobst
 Lt.d.R. Schönigh
 Wachtm. Wolff
 Veterinär Dr. Balcke

Gefreiter Klenke beskriver turen over grænsen:

Den 3. august 1914 blev for os alle en lang, men alligevel afvekslende dag. Vores transport kom kun langsomt fremad. Samtlige strækninger var belagt med troppetog. Uophørlig kørte de alle i en lang ubrudt klæde mod vest. Specielt hektisk gik det til omkring knudepunkterne. Vild jubel overalt. Tropperne hilser på hinanden og udveksler mange spøgefuldheder. Alle har blomster i hjelmen og på brystet. Ungdommeligheden og livskraften er, hvad der gør de aktive enheder så sejrbeviste. Fra den strenge kaserneeksercits rykker de nu i felten. Fulde af overmod synger de deres soldatersange. Selv vognene er smykket med egeløv. Alle mulige overdrevne og lidet ærefulde sætninger, møntet på vores arvefjende, er skrevet på siderne af vognene. Alle steder, hvor togene standser op – det være sig på banegårde eller på åbne strækninger – iler civilbefolkningen til og kommer i snak med os. Fra deres hænder skænkes alt, hvad de formår. Smørrebrød, kager, cigarer, selv pakker kaster de ind i vognene. Vi lever i overflod. Senere, i industriområderne, gav vi imidlertid de arme børn rigeligt at dette tilbage.

Specielt forsøger overalt unge piger om de feltgrås kunst. Med blomster og tobak, drikkevarer og frugter sværmer de omkring. Mangen en adresse udveksles. Hvem ved, hvad der kom ud af det? Kærlighed, død og forglemmelse, alt lå i tidens tegn. Så kører vi, hele tiden på ny omgivet af jubel og gaver, længere og længere. Vi får en dejlig del af Tyskland at se. Indtrykkene er uforglemmelige. Specielt får de store værker og højovne i de nordlige industriområder os til at forbløffes. Luften er diset. Der arbejdes her hele tiden. Byerne er tæt befolket.

Som det bliver mørkt ankommer toget til Aachen. Her udlosses. Skolebørnene hjælper os fulde af iver og venlighed. Hurtig er eskadronen parat. Efter en kort march går vi nær grænsen i kvarter på godset Kullernhof. I den varme, indelukkede stald lægger vi os til at sove sammen med hestene. Udenfor står allerede poster og vagter. Ordren til at lade karabinerne giver hos vished om, at vi er tæt på fjenden.

Opgaven for Kavalleriekorps Marwitz *) var i første omgang at støtte kupangrebet på Liège, og gennem opklaring at fastslå, hvor den belgiske felthær befandt sig. 4. Kavallerie-Division passage af Meuse skulle ske på den faste bro ved Visé.

Den 4. august begyndte Divisionens sin fremrykning med vore husarer i fortrop. Forspids-eskadron var 4. Eskadron, hvor forspidspatruljen blev ført af Leutnant v. Düring. Med et rungende »Hurra« blev den belgiske grænse overskredet ved Gemmenich, og over Bleyberg – Hombourg – Hagelstein – Warsage – Berneau blev byen Visé nået, hvor broen over Meuse, alle færger og alle øvrige midler til at sætte over floden, var ødelagte. I den på østbredden liggende del kom det omkring kl. 15 til ildkamp med belgiske gendarmere, dele af 12. belgiske Regiment og civilister, hvorunder også tungt artilleri fra Liège greb ind. Sammen med jægere og cykelenheder, stormede vore husarer ind i byen, hvorunder de også kom under infanteriild fra den vestlige side af Meuse. Den første fange, en belgisk ulan, blev indbragt og grundigt taget i øjesyn. Om aftenen gik regimentet i kvarter i landsbyen Ottengraben i nærheden af den hollandske grænse.

Den hollandske befolkning var overordentlig venlig og interesseret. De syntes ikke at være påvirket af den usædvanlige militæriske situation. Langs grænsen stod tyske og hollandske soldater i venlig samtale. Som de første sårede fra kampene ved Liège skulle behandles, assisterede en hollandsk sanitetsenhed handlekraftigt.

Sergent Haars, 5. Eskadron skriver:

Som 4. Kavallerie-Division tidligt på morgenen den 4. august 1914 overskred den belgiske grænse, blev tre patruljer sendt frem for at opklarer i retning af Meuse, hver med sit faste mål.

Den nordlige patrulje red mod den hollandske grænse for at følge denne frem, den midterste satte kursen mod Visé, mens den sydlige satte i trav i retning af Argenteau. Denne blev ført af Sergeant Haars.

Halvdelen af vejen blev tilbagelagt af patruljen uden nævneværdige episoder. Påfaldende var kun, at befolkningen i landsbyerne stod nysgerrige og hovedrystende langs vejene og gjorde sig lystige over os, som om ingen alvorligt agtede krigen. Snart skulle det vise sig, at vejen på strækninger var spærrede med vogne, redskaber og træer. Ved en gård observerede vi folk, der stadig var i gang med at fælde et træ. De løb for-

*) 9. Kavallerie-Division var i forbindelse med operationen mod Liège underlagt Generalkommando X. Armeekorps.

skrækket væk og gemte sig i husene, som vi nærmede os. Først efter trusler om magtanvendelse kom en af gerningsmændene på min opfordring ud, og tiltalte mig på fransk. Jeg afbrød ham kort og forlagte, at der blev talt tysk, som alle beboere i området forstod. Forbløffet modtog jeg herefter på flydende tysk en beretning, ifølge hvilken gendarmer havde forlagt etableringen af hindringer. Hurtig samlede jeg flere indbyggere og gjorde dem bekendt, at vejene inden to timer skulle ryddes for hindringer, ellers ville krigsretten indtræde. Så travede vi videre, men kunne allerede se, at indbyggerne gik i gang med at udføre ordren. I Dalhem blev vi modtaget af en større menneskemængde, der med tilråb gjorde deres vrede mod indmarchen tilkendende. Det bekymrede os ikke. Som vi ved kirken passerede et vejkryds, nåede vi lige at se enden på en flygtende belgisk patrulje, der forsvandt bag de sidste huse, og i fuld galop søgte tilbage mod Meuse. I samme øjeblik dukkede nogle huse foran os en belgisk ulan op med et kasse øl. Hurtigt sprang han på sin hest, der blev holdt af nogle folk, og red mod nord. Han blev hurtigt indhentet og frtaget sine våben. Befolkningen blev grebet af en voldsom uro under dette. Vi red med fangen videre og forlod landsbyen, og nåede i trav frem til Argenteau, hvor Meuse dalen lå foran os bag en skråning, hvor vejen snoede sig nedad i flere sving. Vi havde dårligt nået bakken før der lå flere eksplosioner. Altså alligevel! Belgierne sprængte broerne. Vi når lige at se de lange røgfaner stige mod himlen. Fra den anden side suser kuglerne om hovederne på os. Vi observerer videre i dækning. En melding var for længst afgået mod Divisionen, som vi svinger mod nord og marcherer mod Visé. Også her er broen sprængt, og i byens gader var vore skytter skytter allerede i gang med bekæmpelse af friskytter og ulaner.

Den tilfangetagne belgier forblev i første omgang ved eskadronen. Han tilhørte 1. belgiske Lancier-Regiment i Liège og kaldte sig Francois Denies.

Den følgende dag bragte klargøring og patruljering. Fra Liège kunne man hører kamplarm, hvor tysk tapperhed og føring gav den første herlige succes. Blandt de første tab var Leutnant Schmidt, der som fører af en sprængningspatrulje på vestsiden af Meuse den 5. august blev ramt af et skud i skulderen. Unteroffizier Schrader fra samme patrulje blev meldt savnet.

Den 6. august om eftermiddagen ankom i silende regn en suppleringstransport under Oberleutnant v. Ernst til bivuak området ved Moulain. Indenfor rækkevidde af fæstningen måtte man afholde sig fra en overgang ved Visé og i stedet forsøge at sætte over længere mod nord ved Lixhé og slottet Navagne tæt på grænsen til Holland. Efter at der her var slået en nødbro af forhånden værnede materiel, kunne der – efter at opklaringslementer allerede var sat over, påbegyndes overførelse af divisionen den 8. august kl. 20. Først var vores husarer med opgaven at holde passagen øst for Houtain St. Siméon åben for divisionen. Indrykningen i Belgien var hermed en fuldendt kendsgerning.

Før den videre beskrivelse af rittet gennem Belgien, et par ord om selve krigsførelsen. Tyskerne havde forregnet sig med troen på, at de fredelige belgiere stiltiende ville acceptere vores hæres gennemmarch af deres land. Tværtimod opstod der med borgere og bønder en indædt guerillakrig. Geværer hertil blev leveret af det statsorganiserede borgerværn.

I M. v. Posecks »*Die Deutsche Kavallerie in Belgien und Frankreich 1914*« hedder det blandt andet:

Med overskridelse af grænsen var der blev der overalt fordelt opråb til befolkningen med begrundelsen for vores indmarch og en indtrængende advarsel mod modforholdsregler.

Det skulle imidlertid snart vise sig, at ikke kun den belgiske hær, men også civilbefolkningen var beredt på modstand til det yderste. Allerede inden det kom til sammenstød med belgiske tropper, begyndte i landsbyerne på højre side af Meuse i omegnen af Visé, den af den belgiske regering planmæssigt organiserede »Frantireur-krig« fra civilbefolkningens side, hvori også kirkens folk aktivt deltog. Cyklister fulgte de marcherende kolonner og meldte til næste landsby, når de nærmede sig. Aftalte tegn, som påfaldende anvendelse af vindmøller, brug af flag fra kirketårne, kirkeklokker og brændende halmstakke meddelte i et stort område om vore troppers fremrykning. Fra småskove og fra lofter, hvor enkelte teglsten var fjernet og erstattet med regulære skydeskrå, blev der skudt, og ligeledes fra kirketårne mod enkelt ryttere eller patruljer, og mange en brav rytter faldt her som offer for snigmord fra feje baghold.

Kunne det forundre, ja var det ikke fuldstændig indlysende, at man efter de første tab greb til skrappe modforholdsregler? Alle civile, der blev grebet med våben i hånd eller under spionage, blev skudt, og de huse, hvorfra der var blevet skudt, sat i brand. Tit nok skete det under den fortsatte fremrykning, at soldater fra den belgiske hær under tilbagetrækning iførte sig civilt tøj, og alligevel deltog i modstanden. Kun den, der ikke oplevede disse begivenheder og den forståelige vrede fra vore soldater, kan betegne vore berettigede gengældelses forholdsregler som »ugerninger«. Havde englændere eller franskmænd på samme måde oplevet et »fjendtligt« Belgien, ville deres handling have været præcist den samme, om ikke endnu værre *).

At i øvrigt vore modstandere havde forventet Belgien som krigsskueplads gennem længere tid, fremgår af de af os erobrede allerede flere år gamle belgiske generalstabskort med påtrykt »engelsk« signaturforklaring.

*) Sammenlign »*Die Wahrheit über die deutschen Kriegsverbrechen*« af O. v. Stülpnagel.

Næste mål for Divisionen var Gette-afsnittet ved Tirlemont. Regimentets 4. Eskadron under Rittmeister v. Hanstein blev sendt frem som opklaringseskadron.

Over Tongres – Oreye – Gelinden – Bevingen – Velm – Landen – Racour – Pellaines blev den 10. august Linsmeau nået, og bivauk slået på bakken øst for landsbyen.

Bivuakområderne lå nu kun sjældent i umiddelbar nærhed af landsbyer, og blev normalt først etableret ved mørkefald. Derfor var en grundig fuldstændig vanding af hestene næppe mulig. Da der ofte heller ikke om dagen var lejlighed hertil er det ikke så mærkeligt, at hestenes præstationer led under den stærke hede.

Så let, det havde været for 4. Kavallerie-Division at komme over Meuse, skulle det ikke blive at sætte over Gette. Gette afsnittet var mellem Diest over Tirlemont til syd for Jodoigne besat af stærke belgiske tropper af enhver art. Under fremrykningen hertil skal især nævnes patruljen under Leutnant v. Stietencron, der havde fået til opgave at opklare over Linsmeau – Opheyllissem, og hvorunder føreren faldt i spidsen for sine folk. En ung, håbefuld officer og trofast kammerat forlod vore rækker. Sammen med føreren faldt også Husar Grütter.

Sergeant Reimer beretter om Leutnant v. Stietencrons død på følgende måde:

Den 10. august blev Leutnant v. Stietencron, jeg og 15 mand sendt på fjernpatrulje. Vi var dårligt redet 10 kilometer før vi stødte på de første fjendtlige poster og samtidig kunne observere en skyttekæde. Leutnant v. Stietencron ville forsøge at fastslå styrken fra venstre fløj. Vi nåede omkring 3 kilometer længere og ville drikke i en landsby, da det var meget varmt. Dårligt var vi siddet af før vi bemærkede fjendtlige cyklister, der beskød os på relativ kort afstand. Øjeblikkeligt blev der siddet op og angrebet. Omkring 8 til 10 belgiere faldt i vore hænder. Mens vi ødelagde deres geværer opdagede vi en fjendtlig kavaleripatrulje på 25-30 ryttere (fjendtlig stab); Øjeblikkeligt blev der formeret og igen angrebet. Under angrebet bemærkede vi til venstre for vejen i en roemark en enkelt skytte, der skød på vores patrulje. Løjtnant v. Stietencron galoperede frem mod marken mens skytten skød to gange på løjtnanten uden at ramme. Leutnant v. Stietencrons sabelhug ramte ved siden af, og et par skridt længere fremme faldt v. Stietencron ramt af sin hest og forsvandt i roemarken. Vi var i mellemtiden kommet ind i så kraftig en infanteriild, at angrebet ikke kunne føres videre igennem, og vendte derfor om for at hente Leutnant v. Stietencron. På ordre fra Rittmeister Frhr. v. Schaezler tog jeg om aftenen med nogle husarer afsted for at hente vores løjtnant. Vi fandt ham omkring 100 meter fra det sted, hvor han var faldet, med et skud i halsen og et stort, dybt sår i venstre overlår. Løjtnant v. Stietencron var fuldstændig udplyndret, hans pelshue manglede og skulderdistinktion var revet af. Alt dette skete omkring 5 kilometer vest for byen Landern.

Da Løjtnant d.R. v. Bockum-Dolffs den 10. august kl. 2230 meldte om stærk fjendtlig infanteri i Opheyllissem, nedbrød Divisionen bivauk og marcherede i totalt mørke med 18. R.B. som bagtrop over Racour – Landen til Velm. Som resultat af anstrengelserne de foregående dage, var udmattelsen allerede så kraftig, at en stor del af mandskabet kun med nød og næppe kunne holde sig i sadlen. I Velm blev forspids og divisionens hovedstyrke midt på natten blevet overfaldet under gennemmarch. Sporene efter heftige gadekampe var stadig synlige. Efter et hvil syd for St. Trond rykkede Regimentet omkring kl. 16 i bivauk øst for Gothem. Endeligt nåede bagagen igen frem. Med vandspande kunne den længe tiltrængte vask gennemføres. Siddende på feltkufferter eller halmknipper sad officerer og mandskab og spiste deres ærte-pølse suppe og drak rødvin til. Regimentets forposter blev trukket helt frem til banegennemskæringen vest for Gothem.

Ved Haelen skulle den 12. august Gette overskrides. Et angreb med 17. og 3. Kavallerie-Brigade mod grave og pigtrådsforstærkede levende hegn med intakt infanteri- og maskingeværild blev afvist med store egne tab. 18. Kavallerie-Brigade med vores Regiment var i mellemtiden trængt frem vest for St. Trond frem til Orsmael – Guffenhoven, for herfra at støtte den påtænkte tilkæmpede overgang fra 17. og 3. Brigade. Fremstødet mod Tirlemont, som Leutnant Jobst meldte besat af fjendtligt infanteri, blev opgivet. 18. Brigade gik i bivauk ved Ulbeek.

Selvom målet for angrebet ved Haelen – erobring af det fjendtlige artilleri og overgang af Gette – ikke blev nået på grund af terrænets ugunst, var fjendens styrke og venstre fløj af hans Gette-stilling præcist blevet fastlagt, så den få dage senere fremrykkende II. Armeekorps kunne løbe den over ende i første forsøg.

Den 13. august sluttede 18. Kavallerie-Brigade sig til resten af divisionen ved Looz. Under patrulje faldt husarerne Gräning og Wichmann. Den følgende dag brød Regimentet op sammen med divisionen og samlede sig i enheder på bakkerne vest for Engelmanshofen med front mod St. Trond. Om aftenen blev der slået bivauk ved Heders.

Den 15. august marcherede divisionen under den glødende august hede over Fresin til Orp-le-Grand. I alle landsbyer blev der efterladt kommandoer, der gennemsøgte dem for våben. De fundne våben blev oftest samlet i rådhuset og her ødelagt. Alligevel fortsatte der at falde skud fra baghold udført af befolkningen som tidligere.

Patruljer blev udsendt med den opgave, i retning af fjenden at ødelægge telegrafanlæg, og om muligt at afbryde jernbanelinjerne. Som der i løbet udbød et kraftigt regnvejr efter et tordenvejr gjorde manglen på regnslag sig ubehageligt mærkbar.

Meldingen »landsby A fri for fjender« lyder så enkelt, og alligevel var det forbundet med overordentlige vanskeligheder, at fastlå dette. Uvilkårligt var det en ubehagelig fornemmelse for rytterne at nærme sig en landsby, som man ikke vidste var besat. Hvor tit havde fjenden ikke ladet patruljen komme helt ind i landsbyen før den åbnede en morderlig ild fra vinduer og haver.

Patruljerne stillede de største krav til mænd og heste. Patruljerytteren udførte langt fra egne enheder og fuldstændig overladt til sig selv, egne evner, dristighed og ånds nærvær, tit handlinger værdige til at blive fortalt til omverdenen. Imidlertid omtaler krigsdagbøgerne blot en kort angivelse af Regimentets indsats som helhed, eller nævner blot fører for patruljen og dens opgave. Den forbigår oftest de mange beviselige heltegerninger blandt patruljerytterne, som under farefulde patruljeridt blev ramt af fjendtlige kugler, og ikke længere var i stand til at berette om deres skæbne.

Ærefuldt tænkes her også på melderyttere, der fra patruljer blev sendt tilbage, og ofte i nattens mørke, næsten altid uden kort, forfulgt af fjendtlige ryttere, måtte finde tilbage til egne enheder for at aflægge patruljerapport. For alle de tapre, der i trofast pligtfølelse til den bitre ende, blev fældet af fjenden, og nu hviler under det grønne tæppe, og i tabslisterne blot står angivet som »savnet«, skal der her sættes en besked en egekrans om deres blege hoveder!

Da opklaringsafsnit og marchretning for Kavalerie-Divisionen ofte skiftede, var det for patruljer og melderyttere ofte overordentlig svært at finde vej tilbage til divisionen. Det er næsten forbavsende, hvad husarerne ydede på dette område, og hvordan de næsten instinktivt fandt vej gennem ukendt terræn.

I øsende regn blev den 16. august marcheret mod sydvest over Bomal til Incourt. Patruljer meldte om fjender i linjen Tirlémont – Jodoigne. Om aftenen blev der slået bivouak i Jauche. Som tidligere skabte forplejningen vanskeligheder. Da kavaleriet ikke havde egne feltkøkkener, måtte der efter en anstrengende dag hver aften laves mad, hvilket var omstændelig og tog lang tid. Inden der var gravet kogegruber og hentet vand var der gået en rum tid. Der var tilstrækkelig med frisk kød – men det måtte koges i lang tid før det kunne spises. For det meste blev der først sent rykket ind i bivouak og brudt op helt tidligt næste morgen. Det forekom ofte, at ordren »klar til afgang« blev givet inden maden var spist. Det drejede sig herefter om at spænde livremmen endnu en tak ind – hvis det overhovedet var muligt.

Bagagen kunne under den hurtige fremrykning overhovedet ikke følge med. Kamptrænet bestod kun af nogle få trækdyr og den organisatoriske vogn.

Den 17. august gjorde divisionen klar vest for Jauche, men måtte hen under aften trække sig tilbage overfor stærke fjendtlige kræfter. Først om natten kunne der ved Hannut indlægges et hvil til fodring og vanding af hestene.

Den 18. august lykkedes det 4. Kavallerie-Division med flankerende artilleriild at støtte 9. Kavallerie-Division under en succesfuld træfning med et fransk kavalerikorps. Divisionen var allerede foldet ud i terrænet sydvest for Hedenge – Perwez og havde klargjort til attacke. Alle var i et udmærket humør. Man håbede endeligt at kunne kæmpe til hest mod det fjendtlige kavaleri. Men det skulle blive anderledes. Lagt under artilleriild fra det beredne batteri, flygtede det fjendtlige kavaleri – den franske 5. Kavaleri-Division – hurtigt tilbage over Prewetz, hvorunder den efterlod sig to kanoner, to maskingeværer og mange døde folk og heste på slagmarken. Opklaringseskadron v. Hanstein havde trukket det franske kavaleri mod sig og ind i den tyske divisions område. Den havde derfor en væsentlig andel i det opnåede resultat.

Over indsatsen af vores 4. Eskadron i tiden mellem 10. og 18. august fortæller føreren følgende:

Den 10. august omkring kl. 0500 fik jeg til opgave som meldesamlepunkt for Opklaringseskadron Stern af rykke fra St. Trond til Geer. Med 40 jægere rykkede eskadronen kl. 7 over Gingelom hertil. I Gingelom blev det ved afhøring af banegårdsinspektøren fastslået, at der om natten fra 9. til 10. august var aftransporteret omkring 5-8.000 belgiske soldater i retning Tirlémont. Dette blev meldt tilbage til Division.

Eskadronen nåede omkring kl. 13 frem til Geer, hvor der blev fodret. Jeg selv kørte med autobilet frem for at søge kontakt til Eskadron Stern, som jeg traf i Moxhe. Rittmeister Stern havde netop meldt, at en fjendtlig stilling var indrettet i området Birwart – Eghezée. Han mente, at have fastslået denne med sin kikkert fra Moxhe, mens hans patruljer ikke havde kunne observere noget. (vanskeligt terræn, indbyggere). Jeg var ikke enige i hans oplysninger, og vi kørte sammen i bilen i retning af Bierwart for at skaffe klarhed. Vi fastslog, at der ikke forelå nogen stilling, men at indbyggerne overalt lå i baghold, og at vi kun undslap på grund af vores chaufførs dygtighed. Jeg overbragte om aftenen en melding til telegrafstationen, at fjenden fra Namur ikke havde overskredet linjen Bierwart – Hanret og at området Bierwart – Eghezée var fri for fjender. Dagens resultat var for mig følgende: at have løst min opgave som meldested, som, da Stern disponerede over

en mobil radiotelegrafstation, ikke gav vanskeligheder. Den kendsgerning, at patruljerne fra Eskadron Stern ikke kunne trænge frem, bremsede af terræn og den fjendtligt stemte befolkning, opfordrede til at bane vejen i samvirke med Eskadron Stern. Eskadronen forblev om natten i Geer, hvor jeg overtog kommandoen over begge eskadroner.

Den 11. august udrykning kl. 0600 over Moxhe. Rittmeister Stern blev her tilbage for at holde overgangen åben. Kl. 11 blev Bierwart nået, hvor en post og et automobil med granater blev erobret. Leutnant Fuchs blev som patrulje sendt mod Namur for at skabe sig et overblik over Meuse-dalen. Han kom tilbage og meldte, at en skærm ikke gjorde det muligt at løse opgaven. Gennemgang af de indhentede oplysninger viste, at den franske nordfløj måtte forventes syd for Namur, og at svage franske elementer var ankommet til Huy. Denne melding blev som aftenmelding overgivet til telegrafstationen til videre formidling. Da der i mellemtiden havde vist sig stærkere fjendtlige enheder, gik Eskadronen over Moxhe tilbage og gik i bivak sammen med Eskadron Stern.

Den 12. august besluttede jeg med begge eskadroner igen at rykke frem mod Bierwart for at bane vej for patruljer. Vi fandt Burdinne besat af fjendtligt kavaleri og omegnen mellem Burdinne og Bierwart besat af fjendtlige cykelenheder. Jeg besluttede mig til at angribe. De fjendtlige cyklister flygtede i retning af Namur, og vi besatte på ny Bierwart, hvor sikring blev udsat. Af breve, fanger og døde blev tilstedeværelsen af 8. belgiske Infanteriregiment fastslået ved Namur og langs Meuse, den franske nordfløj konstateret ved Dinant og Givet, og at en skræm stod langs Meuse frem til Huy. Dette blev over telegraf videregivet. Kl. 13 meldte vore fremskudte poster om stærkt fjendtlig infanteri fra Namur under fremrykning mod Bierwart. Vi faldt med en bagtrop af jægere, tilbage til højderne ved Serressia. Fjenden fulgte ikke efter på den anden side Bierwart, og vi gik i bivak 500 meter vest for Boneffe. Det lykkedes ikke om aftenen eller i løbet af natten at skabe telegrafkontakt til Division.

Som den 13. august kl. 0830 der etableredes telegrafkontakt til Division, blev eskadronerne overfaldet af fjendtlig infanteri. Overfaldet lykkedes for fjenden af følgende årsager: foruden den direkte nærsikring af bivakken var Oberleutnant Schultze-Moderow fra Husaren-Regiment 15 og Leutnant Wickel fra Husaren-Regiment 16 som patruljer sendt frem til Eghezée, for herfra at observere vejen mod Namur og Charleroi. Disse patruljer lod sig involvere i ildkamp med den fremrykkende fjende, enkelte af dens heste blev skudt ned, andre løb væk, og den afsendte melding nåede ikke igennem. Fjenden overraskede Jägerposterne i direkte sikring af bivakken og kunne skyde ind i området. Vi flygtede 200 meter tilbage til næste bakke, hvor jægerne fik ordre til at holde bakken, mens eskadronerne i en stor bue rykkede ud for at angribe fjenden i ryggen. Som forskydningen satte i gang og fjenden opfattede dette, trak den sig tilbage. Vi afsøgte bivakpladsen, spændte den stærkt beskadigede telegrafstation for og iværksatte, da der i mellemtiden blev meldt om stærk fjendtlig kavaleri, tilbagetrækning mod Moxhe. Jægere, sårede og husarer til fods under kommando af Leutnant Fuchs, eskadronerne under min føring. Det fjendtlig infanteris tilbagetrækning blev senere forklaret dermed, at den sårede Gefreiter Prehm, som var faldet i fangenskab, havde meddelt fjenden, at endnu et infanteriregiment var under fremrykning bag vores eskadroner. Omkring kl. 14 nåede eskadronerne og Løjtnant Fuchs til Moxhe, hvor vi kl. 16 blev angrebet af omkring 100 cykeltropper. Vi lod disse komme tæt på, et større antal blev skudt ned og 50 cykler erobret. Disse cykler blev anvendt til at gøre de folk, der havde fået skudt deres heste væk, mobile igen. Under overfaldet havde vi mistet 16 døde heste, 42 savnede heste. Af mandskabet var to døde, 10 såret. Blandt jægerne blev desværre også Løjtnant Lehmann såret. Natten blev tilbragt i Gras – Avernas. Her måtte telegrafstationen som ikke transportabel, afbrændes.

Den 14. august forlagde eskadronen til les Walasses. Resultatet af denne dags opklaring var, at belgierne fra Namur ikke med større styrker havde overskredet linjen Bierwart – Hanret, men derimod stod forskanset bag Gette ved Tirlumont – Jodoigne. Det lykkedes i løbet af dagen ikke at genoprette forbindelsen til 4. K.D. Vi vidste kun fra et opfanget radiosignal tidligt den 113. august, at H.K.K. efter kampen ved Haelen var faldet tilbage. Jeg besluttede mig derfor for, at videre give resultatet af den hidtidige opklaring: »Belgier i to grupper ved Namur og bag Gette. Mellem disse kun en skærm«, til 9. K.D. og IX. A.K. Leutnant v. Düring fuldførte denne opgave med en motorcykel den 15. august, og modtog en særlig anerkendelse fra Exzellenz v. Quast, IX A.K., vores kommanderende general. Jeg besluttede mig for den 15. august at gennemføre et fremstød mellem de to belgiske grupperinger (ved Namur og bag Gette) i retning af Eghezée. Under gennemmarch af Burdinne blev en fjendtlig patrulje sønderskudt. Patruljer fastslog, at området ved Eghezée var fri for fjender. Meldingerne bestyrkede meldingerne fra den foregående dag, altså belgier i to grupper ved Namur og bag Gette. Vanskeligheden bestod nu i at bringe denne melding til 4. K.D., hvis placering var ukendt. Meldingen blev dobbelt afsendt med Fähnrich Gelinek og Sergeant Lehsau, mens Ramillies – Offus blev fastlagt som mødepunkt med eskadronen. Det lykkedes begge på hjul at nå divisionen gennem et landskab, befolket af en fjendtlighedsindet befolkning. De kom den 16. august om morgenen tilbage og bragt divisionens særlige anerkendelse tilbage til Eskadronerne Stern og Hanstein.

Den 16. august morgen bad jeg Rittmeister Stern personligt om at oprette forbindelse med H.K.K. og her melde, at eskadronerne gerne fortsat ville virke som opklaringsenheder, og anmode om, at en ny telegrafstation blev stillet til rådighed. Exzellenz v.d.Marwitz anerkendte eskadronernes store indsats og anordnede tildeelingen af en ny radiotelegrafstation via 9. K.D. Den nye opgave lød: »Opklaring mod linjen Charleroi - Namur og øjeblikkelig ødelæggelse af jernbanen Namur – Gembloux – Wavre, til hvilket formål Leutnant v.

Beltheim, Husaren-Regiment 11 blev stillet til disposition med hans sprængpatrulje. Jeg besluttede mig til øjeblikkeligt at sætte kursen mod Glembloux og her ødelægge banegården. I Bois de Buis ved Glembloux mødte vi Eskadron Landsberg, Kür.R. 4, der trak sig tilbage overfor en overlegen styrke. Vi bad den dække vores ryk mens vi angreb Glembloux. Fjenden veg tilbage og banelinjen og banegården i Glembloux kl. 18 ødelagt. Eskadronen gik til ro i Lerinnes sammen med Eskadron Landsberg. Da telegrafstationen fra 9. R.D. den nat ikke stod på modtage, kunne meldingen »ved Glembloux 16. august kun fjendtlige skræm enheder, som ved vores fremrykning faldt tilbage. Banegård Glembloux ødelagt« først den 17. august morgen sendes igennem. I løbet af natten rykkede Vizewachtmeister d.R. Pferdmenges med en cykelpatrulje over Glembloux frem i retning Fleurus, mens Oberleutnant Schultze-Moderow over Glembloux blev sendt frem til overvågning af vejen mod Namur. Omkring kl. 9 tilgik fra forskellige patruljer meldinger ind, at en fransk kavaleri afdeling med dragonhjelme var å vej fra Charleroi i retning Glembloux-Namur. En fransk 8. Husar blev skudt tæt på Buis skoven. Vi faldt tilbage til højde 164 syd for Jauselette, hvor Husar Neumann i civil ankom omkring middagstid, hvor han meldte at alle øvrige i hans 5 mands patrulje var blevet skudt af fransk kavaleri. Ved patruljen befandt sig ligeledes Fähnrich Stackmann. Resultatet af dagens opklaringer var tilstedeværelsen af fjendtlige kavaleri enheder nord for Sambre i linjen Glembloux – Namur. Dette blev meldt videre, og samtidig blev der anmodet om, at Eskadron Landsberg kunne forblive hos os. 9. R.D. godkendte dette. Ved middagstid blev en patrulje fra Eskadron Landsberg som erstatning for Patrulje Pferdmenges sendt frem over Glembloux – Fleurus, mens Oberleutnant Schultze-Moderow fastholdt føling med fjenden. Natten tilbragte de tre eskadroner i Jauselette.

Den 18. august blev de tre eskadroner med jægerne på højde 164 ved Jauselette, hvor Rittmeister etablerede et vidunderligt observationstårn. Omkring kl. 8 indbragte Husar Hübner 4 erobrede heste, herunder en hest tilhørende en fransk dragon-officer. Af papirer fundet i sadeltasken fremgik, at den tilhørte 1. Kavaleridivision, der 16. august havde spærret overgangene over Sambre vest for Namur, og den 18. august var hesten blevet indfanget ved Perwez. Herom blev der med det samme afgivet telegrafisk besked om, at der i dag eller i morgen måtte regnes med tilstedeværelsen af 1. franske kavaleridivision. Meldingen bekræftedes også hurtigt at Oberleutnant Schultze-Moderow, der overalt i byerne mellem Glembloux og Namur, således på tidspunktet ved Loncée, stødte på fjendtlige ryttere med dragonhjelme og dermed tilstedeværelsen af fransk kavaleri i vor nærhed. Signalforbindelsen gik nu hele tiden direkte til H.K.K. Omkring kl. 11 meldte Oberleutnant Schultze-Moderow om en større fjendtlig kavaleristyrke under fremrykning over Grand Leez i retning Perwez – Grand Rosières, hvad der øjeblikkeligt blev telegraferet til H.K.K. Vi besluttede os til at falde tilbage delingsvis for at tvinge fjenden til at af folde ud imod os, for herigennem at give H.K.K. mulighed for at iværksætte et overraskende angreb på fjenden. Tombe d'Hottomont blev besat med jægere og afsiddede ryttere. Mod denne stilling foldede to eller tre eskadroner ud, mens cykler rykkede mod Taviere på vores flanke. Efter at i sær en fjendtlig eskadron var blevet beskudt på vejene syd for Grand Rosières, befalede jeg delingsvis tilbagetrækning. Først telegrafstation, så Kürassier-eskadronen, 3. Husar og til sidst jægere. Tilbagetrækningen blev gennemført i fuld orden selvom vi nord for Bonesse kom under ild fra fjendtligt artilleri, der var gået i stilling øst for Jauselette. Dermed var vores formål blevet opnået. Næppe var det fjendtlige artilleri gået i aktion før de blev lagt under en ødelæggende beskydning af 9. K.D. og 4. K.D.

Den officer, der ledsagede telegrafstationen, mistog ved Branchon ryttere fra 9 K.D. for fjenden, og afbrændte beklageligvis stationen 400 meter foran vores egen 9. K.D. Eskadronen fortsatte til Branchon. Jægere og afsiddede skytter under Leutnant v. Düring besatte en stilling vest for Branchon til sikring af 9. K.D. mod cykeltropper. Da 9. K.D. omkring kl. 15 gik til angreb mod Ramillies – Coffus, befalede jeg angreb på cyklenheder i Bonesse. Disse blev slået tilbage og efterlod 6 døde og 4 fanger i vore hænder. Det blev på denne måde forundt eskadronen som den første at komme i kamp med dele af den franske kavaleridivision. Og på samme område, hvor eskadronen den 13. august havde været genstand for overfaldet, sluttede Eskadron Stern-Hanstein den opklaringsaktiviteter med en succes mod fjendtlige cykeltropper.

4. Kavallerie-Division omgik Gette-afsnittet syd om dens kilder. Dens næste mål var Schelde og Tournai. Den 19. august brød den op i en eftersættelse af den vigende fjende og nåede over Jauselette – Glembloux – Brye – Nivelles – Ath den 24. august til Tournai, som rensedes for en fransk bataljon af afsiddet 16. Husar støttet af cyklende jægere. Det skal bemærkes, at vore husarer under denne march overskred en bemærkelsesværdig historisk egn. De passerede udkanten af Quatre Bras, hvor helteherogen, Friedrich Wilhelm af Braunschweig-Lüneburg-Öls her faldt på ærens mark midt blandt hans tropper under Feldmarschall v. Blücher og hans trofaste generalstabschef v. Gneisenau.

Byen Tournai var af stor betydning for den videre fremrykning. Nu var vejen mod Frankrig åbnet. Ved Maubeuge var modstanderen blevet slået af os. Derfor modtog 4. Kavallerie-Division nu befalingen hurtigst muligt at eftersætte englænderne i sydvestlig retning. Den overskred med et »Hurra« grænsen til Frankrig i retning af Paris og holdt et par timer hvil den nat ved Orchies. Også under denne fremmarch fra Gette mod den belgisk-franske grænse, specielt i mine- og industriområderne ved Charleroi, kom det nat og dag til væbnet kon-

frontation med civilbefolkningen, der på trods heraf ikke havde stor indflydelse på begivenhedernes gang. Alligevel var den natlige bivuaik ophold sjældent rolige.

Af særlig interesse kan navnlig to patruljer være. Leutnant Haase beretter:

Den 20. august 1914 om aftenen gik 4. K.D. i bivuaik i og ved Brye. Det var kendt, at en større fransk styrke kavaleri en eller to dage tidligere havde opholdt sig i byen. Allerede i løbet af natten til 21. august befalede divisionen iværksat patruljer mod sydøst i retning af Goffelies – Charleroi for at fastslå, om Sambre eller kanalovergangene nordvest for denne by var besatte, og om muligt få et indblik i området bag dette afsnit.

3. Eskadron af Husaren-Regiment 15 under Rittmeister Frhr. v. Gültlingen alarmeredes og sendt i den nævnte retning som opklaringseskadron. Eskadronchefen udsendt kl. 0300 tre patruljer, Leutnant Haase over Fleurus – Gosselies – Jumet mod kanalbroerne nordvest for Charleroi, Sergeant Wegener over Fleurus – Jumet mod Sambre broerne vest for Charleroi og Vizewachtmeister d. R. Gildemeister over Ranfart mod Sambre broen ved Charleroi. Indtil den store vej Charleroi – Bryssel var Patrulje Wegener underlagt Leutnant Haase. Da Eskadronen kun var i besiddelse af et enkelt kort over Charleroi området, måtte Leutnant Haase i bivuaikken udfærdige skitser til de enkelte patruljer for i det mindst at sikre en nogenlunde mulighed for orientering.

Patrulje Haase-Wegener red i løbet af natten over Ligny – Fleurus mod vest. I udkanten af denne uddøde og fuldstændig sorte landsby Fleurus mistede en af hestene hurtigt i lyset af lommelygter beslået med en kold sko. Under dette korte ophold opdagede patruljen langs den støvede vej flere friske drikkesteder, der kunne tyde på gennemmarch af en større fjendtlig kavaleristyrke indenfor kort tid forinden. Indbyggere indrømmede, at der om aftenen og natten havde været talrige franske ryttere på vej mod vest; det drejede sig dele af det franske kavalerikorps Sordet.

På den videre tur fra Fleurus mod vest blev det efterhånden lyst. En tæt morgentåge forhindrede imidlertid stadig udsynet, så patruljeføreren besluttede sig til at fortsætte fremrykningen uden forspids, da man allerede efter 100 meter ville mistede kontakten til denne. Kl. 6 blev hovedvejen Charleroi – Bryssel nået mellem Gosselies og Jumet. En postering fra civilgarden, placeret i dette kryds, syntes glade for at våbnene blev fragtaget dem. Fra opklaringspatruljen nord for Ranfart blev det i mellemtiden meldt, at der stod en stærk fjendtlig kavaleristyrke foran den. Sergeant Wegener blev frigivet til fremrykning mod syd, mens Leutnant Haase fortsatte mod vest ad vejen fra Jumet til Canal du Centre. Allerede 1500 meter vest for hovedvejen Charleroi – Bryssel ramte patrulje Haase pludseligt i den tætte tåge på en fransk dragon-eskadron, der ligeledes red uden forspids. En udfoldelse på de smalle veje fra Jumet var ikke mulig. Den franske eskadron satte øjeblikkelig i galop frem mod de 6-7 husarer. Da afstanden til fjenden højst var 100 meter, måtte hestene give alt i sig for at kunne nå det åbne terræn øst for Jumel. På en græsmark ved siden af vejen samlede Leutnant Haase herefter sine folk og observerede hvordan den franske eskadron i omkring 200 meters afstand red forbi i tågen. Franskmændene, der nu gik meget forsigtigt frem, trykkede hele tiden patruljen længere mod øst, så denne til sidst, da også fjendtlige afdelinger sås rykke frem fra Gosselies i østlig retning, måtte falde tilbage mod opklaringseskadronen. Sidstnævnte havde i mellemtiden fået ordre til at søge forbindelse mod den mod sydvest fremrykkende 4. Kavallerie-Division.

Også Patruljerne Gildemeister og Wegener var ligeledes reddet midt ind i de stærke franske afdelinger af Korps Sordet. De nåede først efter mange vanskeligheder 12 dage senere tilbage til 4. Kavallerie-Division. Af Patrulje Wegener var den et-års frivillige Pinkus faldt i fangenskab efter at være gledet med hesten på de glatte brosten ved Charleroi.

Sergent Nagel beretter:

Den 22. august 1914 kl. 16 fik 4. Kavallerie-Division ved Ath i bivuaik. Var vores tjeneste foreløbig afsluttet? Efter nogle få minutter kunne jeg melde højre sidedækning tilbage til eskadronen. Husarerne var netop gået i gang med at tage sadler og seletøj af hestene, da råbet lød fra Wachtmeisteren: »Unteroffizier Nagel! Straks på fjernpatrulje!«. Hr. Rittmeister v. Schaezler tildelte mig følgende opgave: »De ridder med Fähnrich Behncke og en patrulje over byen Leuze mod Tournai og opklarer, om broen over Escaut er sprængt af fjenden eller ej! Kan broen passeres og er byen ikke besat, opsætter De Dem som dækning og forhindrer om muligt en fjendtlig sprængning. I dette tilfælde behøver de ikke at sende melding tilbage, da divisionen følger efter. Jeg sender Dem med, da De er uddannet pioner«. Fjernpatrulje! Sid op! Afgang! – Fændrikken satte i galop til kommandokontoret for at anmode om et kort. Svaret var: »Nej, desværre. Kort har vi ikke. Efter 14 km kommer først Leuze og efter yderligere 16 km Tournai«.

I frit skridt gik det gennem Ath og herefter i trav ad landevejen. Mellem kl. 18 og 19 nåede vi byen Leuze, hvor vi blev venligt mødt. Vinduer og døre blev revet op og velkomst råb strømmede imod os. »Hvilken ironi« sagde jeg til fændrikken, som imidlertid allerede havde fornemmet, at belgierne antog os for at være allierede. Efter flere forespørgsler fortalte indbyggerne os, at de intet vidste om deres egne tropper. Selvom befolkningen antog os for venner, vidste de intet om tropper. Turen mod Tournai gik videre. Vi forventede først at få føling med fjenden ved baneovergangen nord for Barry, men ikke længe efter opdagede vi noget andet. I Gaurain stødt vi sammen med en tysk Ulan-patrulje, der fortalte, at de allerede samme morgen havde været

8 km inde i Frankrig, og intet havde set til fjenden. Lettet blev det sidste stykke tilbagelagt i trav, og omkring kl. 21 nåede vi udkanten af Tournai. Igen blev vi venligt modtaget som i Leuze. En ældre herre lagde fortroligt sin venstre hånd i min højre stigbøjle og stillede mig hele tiden spørgsmål, som jeg ikke forstod. So vi var nået et par 100 meter ind i byen, blev vi overhalet af en cyklist, som de nysgerrige havde gjort os opmærksom på. Tanken om, at denne cyklist kunne være vores forræder, slog os først for sent. Det ville være umuligt at indhente ham på de toppede brosten, og jeg anså det ikke for formålstjenligt at sende et skud efter ham. Alle indbygger forsvandt, og alle vinduer blev tæt lukkede, bag hvilke vi dog måtte forvente at blive fulgt. Jeg fik en ret ubehagelig fornemmelse, da jeg indså, at vi var bundet til hovedvejen, og heller ikke mine kammerater syntes om situationen, som jeg endnu i dag husker deres forstenede ansigter. Dansede vi allerede i fransk-mændenes sigtekorn? Vore heste stod allerede ved broen, som fændrikken og jeg skulle undersøge, mens Husar Kipp og Schwiening holdt vore heste. Vi havde allerede taget foden ud af højre stigbøjle, da pludseligt en franskmænd og en belgiere sprang frem fra under broen og sendte en byge imod os. En anden og en tredje fulgte efter. Ramt af de fjendtlige kugler sank Husar Kipp og Schwiening af deres heste. Vore heste skyede, og under en morderisk infanteribeskydning fik det i strakt galop mod byens udkant. »Ud af byen«, befalede fændrikken. Hvis vejen nu er spærret, er vi alle fortabte, gik tanken gennem mit hoved, som jeg bagfra hørte mit navn blive råbt, og da jeg svarede, fik jeg ordre til at en del af patruljen under føring af Gefreiter Fangmann skulle opklare mod byens udkant. Hesten »Gabriel« med Fähnrich Behncke var ramt af flere skud bag fra og faldt om. »Hold min hest, jeg vil hurtig forsøge at finde en cykel«, råbte jeg, men ingen af de lumske indbyggere ville give os en. Alle indgangsdøre var fast lukket i og desuden blev der fra alle vinduer skud mod os med pistoler. »De kommer, de kommer«, skreg jeg til fændrikken som jeg løb langs fortovet. Fjendtlige geværkugler slog ind i murene tæt på og mod brostenene. En nysgerrig vovede at stikke hovedet frem fra sin gadedør. Jeg benyttede lejligheden til at sende et skud mod ham med min karabin. Et skrig – og lige så hurtigt, som jeg sprang ind af fordøren, forsvandt jeg gennem bagdøren og vaklede videre gennem en køkkenhave. Kravlende nåede jeg en uhøstet kornmark, gennem hvilken jeg sammenbukket omkring kl. 23 nåede udkanten af byen. Her håbede jeg på igen at finde min patrulje, men håbet blev desværre uforløst. Det klare månelys kastede i min nærhed lys tilbage fra det fjendtlige rytters brystskjolde. Jeg kunne hermed fastslå, at byen Tournai var besat af fjendtlige kavaleri og infanteri. Oprejst gik jeg gennem kornet langs landevejen. Efter den første baneoverførelse vovede jeg mig ud på vejen, og ville her tilbagelægge de 30 kilometer tilbage til Ath i løbet af natten. Kort før den næste baneovergang blev jeg tiltalt af en civilist, der lagde sin højre hånd på min skulder og så mig dybt i øjnene. Hvad han mumlede, forstod jeg ikke. Beredt på alt holdt jeg højre hånd fast om geværet og fingeren på aftrækkeren. Så så jeg pludseligt 20 til 25 mand i sort tøj, med bukserne snøret til som cyklist og en lille sort hue som hovedbeklædning, stå til venstre langs jernbanen. Franktireurs! I næste øjeblik var jeg forsvundet ind i en havremark, hvor halvdelen allerede stod i skok, og som en hare svingede jeg til venstre og i skjul i den første skok langs landevejen. Her gemte jeg mig som en abe i bur. Hviskende kom mine forfølgere nærmere og kom over grøften, samme sted, som jeg var sprunget over. De gennemtravede den uhøstede del af marken og flere af kornskokkene, men min var tilsyneladende for lille til at være af interesse. Efter omkring 20 minutter vendte de tilbage til vejen. Ledsaget af fire fjendtlige dragoner trak de sig tilbage i halvløb i retning af Tournai. Trætheden overvældede mig. Omkring kl. 1 om natten blev jeg vækket af en frygtelig eksplosion. Fjenden havde sprængt den omhandlede bro i byen. Den silende regn fik mig til endnu en tid at blive i mit gemmested. Som det blev lyst steg mine forhåbninger. Omkring kl. 3 om morgenen kravlede jeg ud af mit rævehul. Med frisk mod og omgivet af fuglesang fortsatte jeg til fods mod øst. For ikke igen at blive overrasket, gik jeg i en bue udenom alle bebyggelser. Også byen Leuze, som jeg nåede kl. 5, ville jeg gå udenom, men den gennemløbende kanal på et par meters bredde udgjorde for mig en temmelig væsentlig hindring. Først ville jeg svømme over, men tænkte så, at indbyggerne endnu ville sove, og at de derudover intet vidste. Med disse tanker nåede jeg den vestlige udkant. Imidlertid fornemmede jeg hurtigt på de tidligt vågnede, at den venlige modtagelse dagen før var forbi. Som katten, der lurede ved hullet, forsvandt de nysgerrige svorende og bandende ind i deres huse. Imidlertid var jeg dårligt kommet forbi deres gadedør, før folkene igen kom ud, stillede sig på gaden og kikkende i den retning, hvorfra jeg var kommet. Hele vejen gennem byen havde jeg gåsehud. For hvert skridt forventede jeg en kniv i ryggen, men i de store butiksruder kunne jeg se, hvor stor afstanden var mellem mig og beboerne. Endeligt nåede jeg den modsatte side af landsbyen. Det var også på højeste tid, for jeg kunne ikke ret meget længere klare den store nerveanspændelse, og efter yderligere 150 meter satte jeg mig ved et æbletræ for at holde et lille pusterum. Ingen af beboerne fulgte mig på den anden side bygrænsen, men deres blikke fulgte mig hele tiden. Man havde ikke krummet et hår på mig, men alle i det vestlige Belgien vidste også, hvad der var sket med alle landsbyer, hvorfra tyske patrulje var blevet overfaldet. Efter at jeg igen havde fået vejret, fortsatte jeg gåturen mod Ath. Landskabet havde imidlertid hurtigt ændret karakter. Mens jeg under gennemridtet havde set kvæg på alle marker, var der nu ikke et levende væsen at se. Hvorfor undrede det mig? Det var jo krig! Jeg kunne ikke holde de 114 skridt i minuttet. Dertil var mine støvler for kraftige og bukselæderet for stramt, alligevel kunne jeg allerede omkring kl. 10 skimte kirken i Ath. Hele vejen hertil var det ikke lykkedes mig at finde en eneste hest eller cykel, da det ville være alt for farligt at begive mig ind i huse eller stalde. Men så så jeg en cykel komme kørende i hurtigt tempo direkte imod mig. Da han var 30 meter fra mig, sendte jeg en kugle hen over hovedet på ham. Af skræk styrtede cykel og rytter om på jorden. Mens jeg skød endnu et skud eller to, nær-

mede jeg mig offer. Med min fod på cyklen, gjorde jeg tegn til den herrer om med hænderne i vejret at forsvinde tilbage i retning af Leuze. Som han var 60 meter væk, sendte jeg endnu et skud hen over hans hoved. Jeg kunne nu tilbagelægge den sidste strækning mere bekvemt og hurtigere, og fandt igen omkring kl. 11 lykkeligt min min division, der i mellemtiden havde fået en anden opgave.

Den følgende morgen hed det: »Vizewachtmeister Braase, spids mod Tournai. Patrulje foran fortrop, Unteroffizier Nagel«.

Denne patrulje vil jeg gerne endnu engang ride, men ikke igen gå. Jeg havde håb om at kunne finde Husar Kipp og Schwiening kun såret. Desværre fandt jeg dem begge liggende døde under deres heste! – Ære være deres minde!

Vedrørende indsættelsen af Höherer Kavallerie-Kommandeur 2 skriver Stegemann:

Som en tæt sky var kavaleriet under General v. d. Marwitz indsat foran 1. Armee Kluck. Den havde dækket alle forskydninger, var trængt gennem folkeopstanden, havde i utallige små sammenstød foruroliget fjenden, her kastet ham tilbage, der opofret sig. På den måde havde den løst sin tredobbelte opgave at skjule fremstødet, sikre denne og holde fjenden i vildrede om angrebsregning, på den mest ideelle måde.

Selvom Paris var retningspunkt, var vore husarers mål i første omgang Somme. Marchen gik over Cambrai til Péronne, hvor floden blev overskredet. I denne periode skal specielt omtales den succesfulde indsættelse til fods af 5. Eskadron under Rittmeister v. Welzien sammen med 4. Eskadron, Husaren 16 mod et fransk territorial infanteriregiment ved Haspres. Dagen efter, den 26. august, kom regimentet efter endnu et kort nattehvil i øsende regn, igen i kamp ved Caudry-Bethencourt. Dette lykkedes Regimentet at besætte bakkerne øst for Oiévy og ved Herpigny Ferme, fastholde disse og trænge længere frem mod syd. 4. Eskadron tog enkelte fanger. Modstanderen disse dage var for første gang englændere, som kæmpede tappert, og som holdt fast indtil vores infanteri nåede frem. Kl. 22 gik 4. Kavallerie-Division i bivuak i og omkring Cauroir, øst for Cambrai.

Til kavalerikorpsets indsats skriver Rigsarkivet:

Allerede efter kort march stødte kavaleriet i landsbyerne nordlig for Warnelle-afsnittet på stærke britiske enheder af alle våbenarter. Om disse steder udviklede sig hård kamp, som i flere timer alene måtte føres af kavalerikorpset. ... Korpset løste dens opgave, at fastholde fjenden, på fortræffelig måde.

I hvor store problemer, englændernes venstre fløj havde befundet sig i denne dag, fremgår af en beretning fra Marskal French, som gav ordre til fortsat tilbagetrækning »for at undgå den totale ødelæggelse« Herman Stegemann skriver: »Med besvær lykkedes det den engelske hovedstyrke at frigøre sig fra følgning«.

Den 26. august nåede i Cauroir 3. Eskadron tilbage til regimentet efter at have løst en særopgave. Efter indrykning i Brye den 20. august var eskadronen tildelt rollen som meldecentral, og udsendte de næste dage ved dagry fire fjernpatruljer til opklaring mod Pieton åen, overgange herover og den fjendtlige tilstedeværelse, under føring af Vizewachtmeister d.R. Gildemeister, Sergeant Mohr, Leutnant Haase og Sergeant Wegner mod Bauboux, Goffelies, Roux og Charleroi. Patrulje Haase løste, som vi har læst, sin opgave. De øvrige patruljer blev efter at være trængt ind i Charleroi med undtagelse af tre underofficerer, to gefreiter og en husar alle taget til fange eller dræbt. Om eftermiddagen red Eskadronen over Heppignies til Pierfoulx, hele tiden beskydt af fjendtlige cykeltropper eller Kyrasser. Leutnant d.R. Baur overbragte her kl. 0845 meldingen, at divisionen marcherede mod Nivelles og ordren til at orienterer egen infanterispids. Leutnant d.R. Baur red med det samme afsted og traf 19. Infanterie-Division, som han orienterede om forholdene og situationen langs Sambre og Pieton. Eskadronen følte sig tvunget til at falde tilbage over Heppignies til Château Chaffard. Den 22. august forsøgte den at få forbindelse til Division og red over Nivelles – Ath – Leuze, som den nåede den 23. august. Her var der intet spor efter 4. Kavallerie-Division, ingen vidste noget om dens opholdssted. Eskadronen stillede sig herefter til disposition for 8. Infanterie-Division og gik ved Ellignies – St. Anne i landsbykvarter. Over Quiévrain – Valenciennes – Solesmes nåede den som fortalt den 26. august tilbage til Regimentet i Cauroir.

For hele tiden at holde forbindelse med fjenden, og forhindre en ny overraskelse, måtte regimentet under indsættelsen med 4. Kavallerie-Division, indsættes til sidste mand og sidste hest. Utrætteligt i sadlen dag og nat udviklede tempoet i forfølgelsen sig næsten til et væddeløb fra Cambrai til Boursies og herfra mod syd over Nurlu – Bouchavesnes (nord for Peronne) – Cléry – Estrés – Lihons – Ognolles, som blev nået den 30. august, og videre gennem skoven ved Compiègne, mens man hele tiden drev fjenden foran sig. På grund af den manglende forbindelse med forplejningskolonnerne, måtte der fra områderne rekvireres brød, madolie, æg og frugt for at sikre en regelmæssig forsyning med varm mad.

Fortsat rit uden hvil og uden ro, i gloende middagshede og nattens dybe mørke. Alle var besjælet af én eneste tanke: fremad! Og det gik hele tiden dybere ind i fjendeland. Alle indordnede sig med tanker og handling i den fælles store sag, og gav afkald på egen vilje. Heri lå det store overvældende i den første krigstid. Ingen gjorde sig

bekymringer over fremtiden. Ingen overvejede, om det måtte være således, eller om det kunne være anderledes. Der var jo krig. Alle besværligheder blev villigt og begejstret overvundet. Tanken om, at krigen var et forsvar af fædrelandets ære, besjælede alle. Det var ikke plads til andre tanker. Heri lå forklaringen på denne første tid under fremrykningen, som af alle, de deltog i den, opfattedes som den bedste og mest værdifulde tid under krigen.

En fransk dragon-patrolje, som den 27. august ved Bourfies kom fortæt på Regimentet, blev sprængt at enkelte officerer, herunder Leutnant v. Frese, og flere husarer fra 4. eskadron, hvorunder vores yngste løjtnant, v. Frese, faldt.

Spængpatruljen fra Divisionen ødelagde jernbanelinjen St. Quentin – Amiens langt bag fjendens linjer, hvorunder Leutnant Fuchs fra Regimentet og Groth fra Pioner-afdelingen i sær udmærkede sig. Beretningen om denne ødelæggelse lyder som følger:

Kl. 0030 satte vi i march og red gennem det brændende Peronne gennem vores forreste forpostkæde. I det totale mørke red vi med det svage skær af brande bag os, og foran os glimtene af de fjendtlige bivuaak bål. Efter at være nået gennem linjen red vi mod syd, men lydende af vore hove kunne høres langt væk. For ikke at blive afsløret, besluttede jeg at efterlade hestene og sammen med Groth at forsøge vores held. Vi fastlagde et mødepunkt, og aftalte med vores folk, at hvis vi ikke var kommet tilbage kl. 12 middag, ville vi ikke komme.

Altså hastede vi i mørke mod syd gennem skove og forbi landsbyer. Time efter time gik med den anstrengende march, og langsomt steg mod øst det første grå morgenlys, og med den en tåge, der forhindrede enhver form for orientering. En landsby dukkede op, og for endeligt at finde ud af, hvor vi var, besluttede vi os til at finde ud af, hvad landsbyen hed. En kone stod på en gårdsplads. Forespurgt fortalte hun, at det var Bersaucourt. Vi kastede et blik på gårdspladsen og så til vores forskrækkelse en pyramide af lanser stå her. Vi gik straks videre med sprængladningerne under armen. Et pludseligt »hallo« fik så til at se omkring, og bag os kom en soldat i røde bukser løbende og vinkende efter os. Der var kun én mulighed, at lægge gode miner til slet spil; altså afventede vi, hvad der måtte ske.

Som han nåede frem, hilste soldaten på os med ordene: »Ah, *voius être des Anglais*« - Vi udgav os naturligvis for sådanne. Der var en underofficer og seks mand. Under den efterfølgende underholdning fik vi en masse at vide om troppeansamlinger, der alle tegnede på en hurtig tilbagerykning af franskmændene mod syd. En gammel franskmænd med hvidt skæg, som havde gjort krigen 1870 med, forsikrede os hele tiden: »*Vous êtes des braves soldats*«, og vi skulle rigtig tæske tyskerne.

Vi skiltes i al venskabelighed, og efter en kort march kom vi ved højlys dag endeligt frem til den længe ventede banestrækning. Efter at have anbragt sprængladningerne opdagede vi, at vi kun havde én enkelt tændstik. Man kan forstille sig, hvad det gav af bekymringer. Skulle det hele mislykkes i sidste øjeblik? Vi tændte med største forsigtighed en cigaret og, gudskelov, lykkedes det. Med cigaretten fik vi så antændt sprængladningerne.

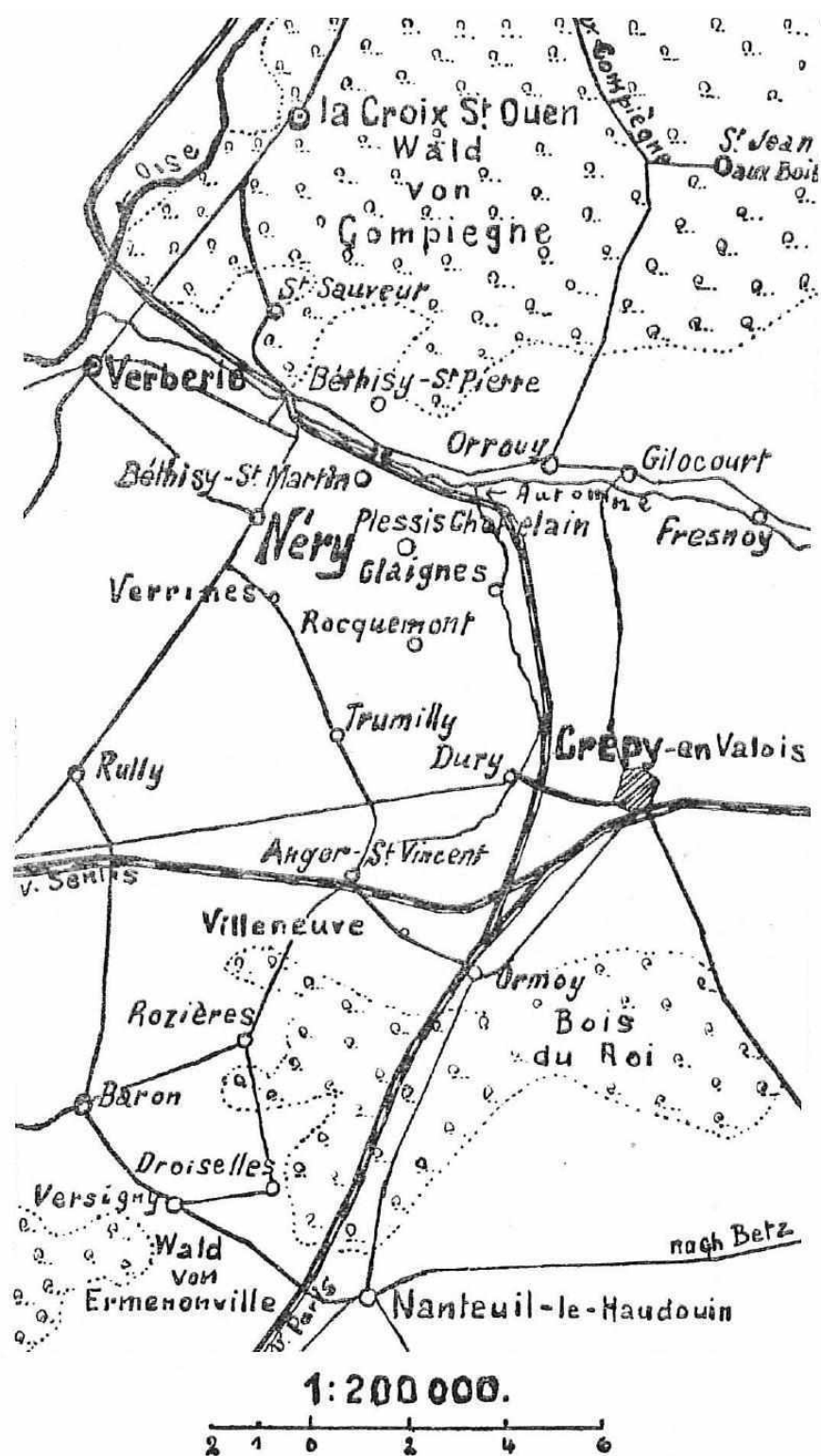
Først nu opdagede vi den livlige trafik og så overalt cyklister og vogne med soldater, der ledte efter årsagen til eksplosionerne. Vi gemte os i en roemark og undgik eftersøgningen.

Efter en rum tid begyndte vi tilbagemarchen. Til stadighed omsværmet af franske patruljer nåede vi Omécourt. Her syntes man at mistænke os, for man skød efter os. Alligevel nåede vi velbeholdent tilbage til vores patrulje, der allerede havde gjort sig store bekymringer om os. Efter en march på 12 timer var vi endeligt nået tilbage efter at have løst vores opgave.

I divisionens samlerum ved Chilly den 30. august blev der modtaget et telegram fra H.M. Kejseren, hvori han udtalte sin største anerkendelse til Divisionen. Denne ros blev med jubel modtaget overalt.

Kort efter kl. 0200 den 31. august rev en indtrængende anmodning alle ud af søvnen i bivuaak områderne. 4. Kavallerie-Division skulle uden forsinkelse straks iværksætte eftersættelse af den fjende, der den 20. august var blevet slået ved St. Quentin.

Kl. 0330 brød Divisionen op fra Ognolles og Beaulieu og nåede via Lassigny – Tournette frem til Oise, hvor floden blev overskredet ad intakte broer efter et kort sammenstød med engelske cykeltropper. Efter at være fortsat gennem Laigue skoven, dækkede divisionen i den østlige udkant af skoven ved Offemont 2. og 9. Kavallerie-Division overtagelse af fremrykningen og indlagde et kort hvil. Her modtog General v. d. Marwitz et signal om, at en større fjendtlig styrke var under fremrykning fra Soissons og Vic, mens en større styrke kavaleri var på vej over Crépy-en-Valois mod syd. Han befalede derfor omkring kl. 17 endnu en hensynsløs forfølgelse gennem natte i retning Nanteuil-le-Haudouin syd for Crépy-en-Valois. Alle trækheste, bro, telegraf og ammunitionsvogne måtte efterlades. Der blev beordret størst mulig stilhed under marchen og en hensynsløs gennembrud af al fjendtlig modstand. Som resultat iværksatte 4. Kavallerie-Division endnu en eftersættelses march, overskred ved aftenstid Aisne ved Rethondes og nåede så ind i den omfattende skov ved Compiègne. Over Vieux-Moulin – St. Jean-aux-Bois – Gilocourt førte marchen til Béthilly-St. Martin. I den tætte skov herskede et uigennemtrænge-

Kampen ved Néry
1. 9. 1914

ligt mørke. I stilhed blev kilometer efter kilometer tilbagelagt og time efter time gik. Hestene kunne næsten ikke holde sig på benene af træthed. Lanser gled i de trætte hænder. Videre og videre gik det, indtil der ved Béthisy-St. Martin blev indlagt et længere hvil. Så vidt den korte tid tillod, blev der hvilet ud, mens lokalbefolkningen, der antog os for englændere, bragte os madvarer. De blev forfærdet, da de til sidst opdagede, at der var tale om tyske soldater. I selve byen blev der fundet tre engelske forsyningskøretøjer med fødevarer. Efter at landsbyen, så godt mørket tillod, var blevet afsøgt, indtog Divisionen i tæt tåge højderne syd for landsbyen, for her at afvente resultaterne af en opklaring. Her modtog divisionskommandøren kort efter melding om, at der ved Néry lå en større engelsk bivuak, og besluttede sig til, at overfalde fjenden.

Divisionen blev kl. 0600 folde ud til angreb på bakkerne øst for Néry: 3. Kavallerie-Brigade (Kür.R. 2 og Ul.R. 9) med kanoner, Maschinengewehr-Abteilung 2 til venstre (syd) herfor, så et batteri fra Feltartillerie 3 på bakken øst for Néry, 17. Kavallerie-Brigade (Drag.R 17 og 18), ligeledes med artilleri, så to batterier Feldartillerie 3 på bakken sydøst for Néry. 18. Kavallerie-Brigade (Hus.R 15 og 16) blev som reserve til hest placeret i midten i eskadronkolonne i en sænkning.

Sikringen af de tilsyneladende dødtrætte englændere efter det lange tilbagetog, mislykkedes fuldstændig. På en afstand af kun 600 til 800 meter åbnede batterierne og maskingeværerne en ødelæggende ild mod den fjendtlige artilleribivuak og den med kavaleri belagte landsby Néry. Overraskelsen lykkedes fuldstændig og fjenden led overordentlig store tab. Alligevel lykkedes det englænderne, efter at den første overraskelse var overvundet, at bringe de eneste tilbageblevne kanoner i stilling, at få udfoldet skytter og infanteri, og med artilleristøtte navnlig at trænge frem mod 3. og 17. Kavallerie-Brigade på venstre (sydlige flanke).

Imod denne blev 18. Kavallerie-Brigade (Oberst v. Printz med Hus.R. 15 under Oberstleutnant v. Zieten og Hus.R. 16 under Oberstleutnant Ludendorff). Brigaden angreb i flere bølger, overløb det fjendtlige infanteri og bragte angrebet til standsning. Herefter sad brigaden af for til fods at dække divisionens venstre flanke.

Oberstleutnant v. Zieten skriver herom:

Til dækning af artilleriet stod 18. Kavallerie-Brigade klar i en sænkning, med Hus.R. 15 i eskadronkolonne. Det som følge af tågen meget tæt opmarcherede artilleri, blev efter at englænderne var kommet sig over den første overraskelse, kraftigt beskudt med infanteriild af fremtrængende engelske reserver.

For at assistere dem, gik 2. og 17. Kavallerie-Brigade frem til fods. 18. Kavallerie-Brigade, Hus.R. 15 på højre fløj, og nærmest artilleriet, skulle til hest rykke ind på livet af fjenden for at redde artilleriet fra den stadig heftigere beskydning.

Husaren-Regiment 15 blev indsat med 3. og 4. Eskadron i første bølge, 2. Eskadron i anden og 5. Eskadron i delingskolonne bagved til højre. Regimentskommandøren, Oberstleutnant v. Zieten, befandt sig med adjutant og ordonnanzofficer på højre fløj af anden bølge. Regimentet angreb det engelske infanteri, der lå i en roemark, uden at ænse den heftige infanteri, maskingevær og artilleriild der til dels slog ned over Regimentet fra højre flanke. Trods store tab blandt heste og personel blev det engelske infanteri redet over ende. Indsatsen fra vores østpreussiske heste på trods af de forudgående store anstrengelser, var eksemplarisk.

Den fastsatte opgave var løst. Det af Regimentet overredne infanteri var nedkæmpet, forstærkninger fra landsbyen bragt til standsning. Nu drejede det sig om at sidde af og angribe fjenden med karabiner. Regimentets skytter forlængede venstre fløj af 17. Kavallerie-Brigade, som var involveret i en heftig kamp. På anmodning fra artilleriet var den efterfølgende 5. Eskadron allerede grebet ind i kampen, hvorunder Leutnant d.R. Schönigh i spidsen for sin deling blev hårdt såret af et skud i hovedet og kort efter døde.

Kraftigt truet fra alle sider måtte de i antal langt overlegne englænder begrænse sig til forsvar af deres egne bivuak, og inden de tililende reserver kunne nå frem, havde 4. Kavallerie-Division for længst frigjort sig.

I nummer 454 af *Journal of the Royal Service Institute* fra maj 1919 blev der offentliggjort en engelsk beretning om kampen ved Néry. Ifølge denne stødte 4. Kavallerie-Division om morgenen den 1. september 1914 midt ind i samlerummet for hele den britiske hær. Om natten 31. august til 1. september var 4. Infantry Division (10., 11 og 19. Brigade) og 2. og 4. Cavalry Brigade samlet i rummet Berberie – Saintlines – St. Sauveur, II. Corps mellem Crépy-en-Valois og Villers-Cotterets og I. Corps i rummet Mortefontaine – Laversine – Dommiers – Willy med 3. og 5. Cavalry Brigade. I det store hul mellem 4. Infantry Division og den vestlige fløj af II. Arme-korps stod ved Néry 1. Cavalry Brigade. Denne bestod af 2. og 5. Dragoon Guards, 11 Husars og et beredent batteri på seks kanoner. Hvert kavaleriregiment havde desuden to maskingeværer.

Den engelske 1. Cavalry Brigade blev fuldstændigt overrasket af overfaldet, da den overhovedet ikke havde udsat sikring. Af det tyske artillerioverfald blev næsten udelukkende det britiske artilleri og 2. Dragoon Guards ramt, hvilket forklarede den forholdsvis hurtigt og energiske modstand fra engelsk side.

Varslet af kanontordenen ved Berberie, satte den allerede marchklare 4. engelske division sig i bevægelse i retning af kamplarmen, og greb med 10. Infantry Brigade og artilleri ind syd for Nery og med 19. Infantry Brigade nord for byen. 4. engelske kavaleribrigade blev i forvejen indsat over Huleux – Mont Cornon, mens 11.

Infantry Brigade spærrede 4. Kavallerie-Divisions tilbagegangssakse mod nord i området Sointines – Béthisy. Stillet overfor en sådan overmagt måtte den tyske kavaleridivision afbryde kampen.

De engelske tab var overordentlig store. Artilleriet ved Nery mistede alle dens pjecer, alle fem officerer, 20 døde og 29 sårede underofficerer og mænd, samt 150 heste af en bestand på 228. Øvrige tab beløb sig efter engelske angivelser til mindst 50 døde, over 100 sårede og mere end 400 heste, så den engelske 1. Cavalry Brigade i realiteten var så godt som kampduelig.

På meldingerne om, at fjendtlige kræfter var under fremrykning, gav Generalleutnant v. Garnier ordre til at kampen skulle afbrydes. Det lykkedes divisionen at frigøre sig fra fjenden. Alligevel kunne pjecerne for to beredne batterier ikke mere bjærges. Selvom Divisionen stod midt i den engelske hær, lykkedes det den at slippe ud af løkken, hvad for alle, der var involveret i kampen, stadig i dag står som et under. I en udvigelse mod syd blev Rozières og Baron nået, og her indlagt et kort hvil, for at lade de udmattede heste vande. Imidlertid gjorde fjendtligt infanteri et længere ophold umulig. Ringen om Divisionen syntes at lukkede sig. Udsendte patruljer stødte overalt på fjenden. De enkelte brigader forsøgte nu enkeltvis at undslippe den truende tilfangetagelse. 18. Kavallerie-Brigade tilbragte sammen med MG-afdelingen og artilleriets protse natten i skoven øst for Baron. I løbet af natten og om formiddagen den 2. september trak stærke fjendtlige kolonner hele tiden forbi over Baron mod syd. Alligevel lykkedes det 18. Brigade og de øvrige brigader at forblive uopdaget og nåede i løbet af aftenen til Droiselles.

Overfaldet på Nery blev for 4. Kavallerie-Division højdepunktet under offensiven. Divisionens ilmarch fra overgangen af Meuse til Nery fremstår som uovertruffet i hele krigshistorien. Med kun få pauser og oftest uden hverken at drikke eller æde, var det lykkedes de tapre heste at bringe deres tyske ryttere frem til de udpegede mål.

Den 3. september var divisionen igen forsamlet ved Droiselles, og blev her næste dag for at give mænd og heste mulighed for at hvile en smule ud og for at få udbedret de på grund af de store afstande, stærkt nedslidte beslag. Divisionen blev denne dag med Jäger-Bataillon 7 underlagt IV. Reserve-Korps (General d. Art. v. Gronau) og indsat på højre flanke af hæren.

Efterfølgende endnu to patruljeberetninger. Leutnant d.R. Bauer skriver:

Efter kampen ved Nery og 4. Kavallerie-Divisions gennembrud af den fransk-engelske front, blev ved dagry den 2. september fra skoven øst for Baron, hvor 18. Kavallerie-Brigade havde fundet dækning for natten, udsendt en patrulje, der skulle forsøge at opnå forbindelse med de efterfølgende tyske tropper. Da det drejede sig om muligt ubemærket at bryde igennem de fjendtlige linjer, bestod patruljen blot af Leutnant d.R. Baur som fører, Vizewachtmeister Muus og Husar Hafenkamp. Fjenden, der allerede var under tilbagetrækning, fasthold blot en række støttepunkter som landsbyer og halmstakke. Trods gentagende beskydninger lykkedes det uden tab at slippe igennem linjen og undgå de store fjendtlige patruljer, der bevægede sig i terrænet. Efter flere timers rit blev der i det fjerne observeret ryttere på skimler, der viste sig at være fra Leibhusaren-Brigade og forspidsen af 2. Kavallerie-Division. Patruljen nåede staben ved divisionen, hvor der blev aflagt melding om situationen ved 4. Kavallerie-Division, og om fjenden, der kunne være af betydning for den fortsatte fremmarch af de tyske styrker.

Om sprængningspatruljen mod Paris – Compiègne linjen beretter Sergeant Nagel:

4. Kavallerie-Divisions overfald den 1. september på den engelske bivouak ved Nery langt inde i ryggen på fjenden, var en strålende indsats. Umiddelbart herefter fik jeg til opgave at sprænge jernbanelinjen Paris - Compiègne i området ved La Chapelle-en-Serval. Exzellens v. Garnier, der omhyggeligt instruerede mig, gav mig en af sine gode cigarer, som ved antændelse af ladningerne skulle komme til at yde fortræffelig fyldest. »Sørg nu for, at De sprænger banen inden kl. 1430 i eftermiddag«. Med disse ord blev jeg sendt af sted. Herefter satte patruljen, bestående af Gefreiter Trepkau, Husar Westphal II, Westphal III, Gerdau, Pfeiffer og Ullmer fra Pionier-Patrouille/4. Kavallerie-Division, i værk direkte fra slagmarken ved Nery i retning la Chapelle. Det var umuligt at anvende lande- og biveje, da de franske rødbuksede soldater med deres allierede strømmede tilbage i ilmarch mod deres hovedstad. Det gik frem mellem franskmænd og englændere, over markerne ved Rayar – Chamicy – Rully og Montepilloy i retning sydvest. Mellem Borest og Fontaine-les-Corps nåede vi Ermenonville skoven, der ligeledes blev krydset i samme retning. Kort før Thiers forlod Pionier-Oberleutnanten, der havde en specialopgave, os med ordene: »De finder efter sprængningen vores Division i området ved Baron – Versigny – Droiselles – Nanteuil-le-Haudouin. Held og lykke!«. Selvom der kun var et par kilometer til målet, var det dog ingen let opgave at slippe igennem de ophidsede enheder efter at 4. K.D. netop havde ødelagt flere stykker artilleri og overfaldet deres bivouak. Specielt vanskeligt var det at krydset hovedvejen Senlis – Paris, da vi her måtte passerer gennem den ustandselige strøm af tilbagegående fjendtlige kolonner. Det var for os husarer et uforglemmeligt syn at se strømmen af franske soldater med deres opknappede frakkeskoder og englænderne med deres huer i nakken. Hidtil var det hele gået godt, og vi kunne allerede se række af telegrafpæle langs jernbanen, da pludseligt i vores nærhed et helt engelsk kom-

pagni marcherede i retning af la Chapelle tværs gennem terrænet. Som vi undveg mod syd nåede vi 1 km syd for Orry-la-Ville frem til jernbanen. Største hast var nødvendig, hvorfor sprængningen kun kunne finde sted langs en lige strækning af banen. En mand måtte holde hestene og fire med karabiner dække mod farerne. Husar Gerdau og jeg gik i gang med sprængningerne. Jeg tændte hurtigt min cigar og i løb gik det ned ad skråningen. Husar Gerdau lavede under hver skinne med 80 til 100 cm mellemrum huller, hvori jeg lagde sprængpatroner under skinnerne. Af tændsnor blev der skåret stykker på 30-40 cm af og forsynet med detonatorer, og med cigaren blev det hele antændt. Vi var næppe nået tilbage til vore heste før voldsomme brag fem steder på hver skinne lavede et hul på omkring 1 meters bredde. Infanteri fra den umiddelbare nærhed strømmede mod stedet, men kom til vores store glæde for sent. Patruljen havde imidlertid endnu nogle vanskelige timer, da den blev trængt fra alle sider. I vildt ridt gik det gennem skoven ved Orry-la-Ville, der var omgivet af trådhegn. Herunder stødte vi på en engelsk officer, der med en gruppe lå i hvil i buskadset. Da jeg den 4. august 1914 ankom med den første Regimentstransport til Aachen og skulle føre fortroppen ud af byen, fik jeg tildelt en vejviser frem til grænsen. Nu mistog jeg også denne gentleman og red i galop frem for at spørge den formodentlige civilist om oplysninger om min enhed. Som svar råbte han en engelsk kommando og i samme øjeblik sprang hans kompagni til deres geværer. Vi gav vore heste sporene og forsøgte sammenbuktet af slippe væk, men overalt stødte vi på små grupper af fjender. Da vi endeligt fandt en gunstig vej, steg Husar Westphall III ned fra sin »Irmgard« og trådte med fødderne på en trådhindring. Vi befandt os i en med trådhegn omgivet hestekoppel, der ville være blevet en fælde for os, hvis ikke Gefreiter Trepau havde holdt hovedet koldt og i alt ro med sin pigtrådssaks begyndte at klippe hegnene ned.

Meldingen om, at jernbanen omkring kl. 14 var blevet sprængt, kunne jeg ikke overgive til Exzellens v. Garnier, da divisionen i mellemtiden var blevet opdelt i brigader, og med disse forsøgte at slippe igennem de fjendtlige linjer.

Omkring kl. 20 kunne jeg melde patruljen fuldtallig tilbage til Eskadronen.

Mens 1. Armee den 5. september fortsatte sin fremmarch mod syd, blev IV. Reserve-Korps med tildelte 4. Kavallerie-Division tilbage som skærm mod Paris. Denne marcherede over Nanteuil-le-Haudouin – Oignes til sydvest for Oissery. Her tilgik melding om, at skoven sydvest for Marchémorel og ved St. Soupplets stod fjendtlige kavaleriposteringer, og at der ved Dammartin var fastslået en befæstet stilling besat af infanteri. Generalleutnant v. Garnier tog forbindelse til IV. R.K. med planer om et opklarende angreb mod Paris, og stillede Divisionen klar på højderne sydvest for Oissery. Det beredne batteri fra Feldartillerie-Regiment 3 deltog i kampen i linjen St. Soupplets – Penchard, hvorfra den med god virkning beskød den nordlige fjendtlige fløj. På trods af sin store overlegenhed – det drejede sig om 2½ division med tung artilleri – blev denne kastet tilbage. Som det blev mørkt trak General v. Gronau IV. R.K. tilbage bag Théroutane-afsnittet mellem La Ramé og Ourcq, og 4 K.D. videre indtil Brégy. Ingen anede på dette tidspunkt, at vendepunktet i felttoget i vest var kommet. General v. Gronau havde som General v. Alvensleben den 16. august 1870 gennem angreb brudt usikkerhedens skærm. Gennem det dristige fremstød var situationen på Vestfronten i sidste øjeblik blevet klar. General v. Kluck skrev, at angrebet på den udsatte flanke af 1. Armee blev afværget »takket være den fremragende føring af General v. Gronau, hans seje korps og den tapre 4. Kavallerie-Division«.

Krigsrangliste af 5. september 1914

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten

Adjutant: Oblt. v. Trauwitz-Hellmig

Ordonnanz-Offiz.: Lt. Frhr. v. Sobeck

Forplejningsofficer: Lt.d.R. Burmeister

Regimentslæge: Stabsarzt d.L. Dr. Kulenkamp

Regimentsdyrlæge: Stabsvet. Dr. Kuhn

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

Fører Store Bagage: Wachtmeister (Offz.Stellv.) Gofau

Stabsmusiker: Obermusikmeister Sippel

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler
 Oblt. v. Hardt (afgivet til 18 K.B.)
 Lt. La Pierre
 Lt. d. R. Riedemann

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hanstein
 Oblt. Schulze-Moderow
 Lt. Fuchs
 Lt. v. Düring
 Lt. Gelinek
 Ass.Arzt Dr. Buch

3 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Gültlingen-Schlepegrell
 Lt. Schmidt
 Lt. Haase
 Lt.d.R. v. Bockum-Dolffs

5 Feldeskadron:

Rittm. v. Malzien
 Lt.d.R. Baur
 Lt. Jobst
 Veterinär Dr. Balcke

Tab:

Lt. v. Stietencron († 10.8.14)
 Lt. v. Frese († 27.8.14)
 Lt.d.R. Schöningh (1.9.14 hårdt såret - † 14.9.14)

2. Kapitel

Marne-slag, tilbagerykning og slaget ved Aisne

6. til 18. september 1914

Ved den tyske 1. Armee havde man ikke helt indset den fare, der truede fra Paris. Den store afstand til Det Store Hovedkvarter i Luxembourg vanskeliggjorde den 4. og 5. september udvekslingen af synspunkter og afstemning af den ændrede opfattelse. Hærens overkommando svingede marchretningen endnu mere mod sydøst og fortsatte fremrykningen - med Paris urørt liggende til højre - mellem Meaux – Châreaux-Thierry i retning af sydsiden af Marne, med det formål at 2. Armee kunne fange den tilbagegående franske styrke i flanken. Et enkelt korps – IV. Reservekorps – forblev som flankesikring nord for Marne foran Paris nordøst front. Også efter modtagelsen af befalingen fra den Øverste Hærledelse om morgenen den 5. september, der kaldte 1. Armee tilbage på den nordlige side af Marne, fik A.O.K. 1 til denne dag at indstille den allerede påbegyndte fremmarch.

Da man endeligt fik beordret tilbagerykning bag Marne til den 6. september, indløb allerede meldinger, der indeholdt den truende fare.

Operationerne i de første uger havde ikke været lykkelige for den franske øverste hærledelse. Den fare, der truede venstre flanke, var først ret sent blevet erkendt. Også efter af hærledelsen endeligt havde nået de rigtige slutninger om situationen, og havde nået erkendelsen af, at venstre flanke samlet måtte trækkes tilbage, var der for gennemførelsen alvorlige vanskeligheder. Med den hurtige tyske eftersættelse var det vanskeligt at frigøre de franske hære, specielt 5. Armee, der hele tiden atter blev indhentet. Oprindeligt havde Joffre håbet, allerede at kunne reorganisere en ny modstandslinje Amiens – La Fère – Laon – Reims. Den opstillede 6. Armee under General Maunoury ved Amiens skulle forstærke den venstre fløj af hæren. Imidlertid var denne armes divisioner allerede inden afsluttet samling blev ramt af General v. Kluck langs Somme og kastet tilbage. 5. Armees modstand ved Guise – St. Quentin var endt med et hårdt nederlag. Hos den franske 3. og 4. Armee så det ikke ret meget bedre ud; der var hverken ved Meuse eller ved Aisne lykkedes at få fast grund under fødderne. Heller ikke ved Reims eller i Argonne kunne de holde fast.

Under disse omstændigheder besluttede Joffre sig til at fortsætte tilbagetrækningen mod syd til Marne, eller i yderste tilfælde til Seinen. Her skulle så den sidste fortvivlede modstand ydes.

Med disse forholdsregler fik Joffre endeligt styr på sine fløje. Det lykkedes ham at få frigjort de franske og engelske enheder fra følgning, så han igen frit kunne disponere over dem. Maunoury blev underlagt guvernøren for Paris, General Gallieni. Endnu en ny arme, 9. blev under General Foch samlet vest for Châlons, for at lukket hullet mellem 4. og 5. Armee.

På grund af 1. og 2. tyske armees fortsatte fremrykning mod syd over Marne, opstod der pludseligt for franskmændene en ny, overordentlig fordelagtig situation. Indrammet af Paris og Verdun og hele tiden et stykke længere mod syd med en fri højre og en svækket venstre flanke, udgjorde de tyske hære en næsten ideel forudsætning for et knusende slag. Tanken om, ikke længere blot at koncentrere sig om forsvar, men også tænke på et modangreb, trængte sig på. Efter at være gjort opmærksom på den meget gunstige situation af guvernøren for Paris, General Gallieni, besluttede sig Joffre sig til at følge krigslykken og endnu engang sætte Frankrigs skæbne på krigskortet. Han beordrede til den 6. september en offensiv langs hele fronten mellem Paris og Verdun.

På direktiv fra O.H.L. ville 2. Armee den 6. september lægge fronten foran Paris gennem et sving mod vest. Denne bevægelse på venstre fløj stødte på kraftig modstand, mens højre blev hårdt angrebet. Hæren kom i en vanskelig situation.

De her udviklede kampe fik stor indflydelse på begivenhederne hos 1. Armee.

Gennem det fremstød nord for Marne, føreren for IV. Reservekorps, General v. Gronau havde taget initiativ til, var om eftermiddagen den 5. september klargøringen af Maunourys franske hær blevet afsløret, en halv dag for tidligt for Joffres plan.

Chefen for hæren, General v. Kluck og hans generalstabschef, General v. Kuhl, kom ikke et øjeblik ud af fatning. Den lod to armekorps (III og IX) falde tilbage til den sydlige Marnebred, vendte den med hele trænet og kamptroppernes hovedstyrke omkring og ilde IV Reservekorps til hjælp, der med stort held, men med mindskende kræfter kæmpede mod overmagten.

Tilbagerykningen lykkedes, og det franske fremstød blev den 6. september standset langs Ourcq. Ved den følgende dag at trække de enheder til, der endnu stod syd for Marne, blev ikke kun ligevægten genoprettet, men endda muligheden for en egen offensiv skabt. Den 8. september kæmpede franskmændene allerede i forsvar og

for at vinde tid langs linjen Crépy-en-Valois – Meaux, og den 9. september ved middagstid var den tyske sejr opnået. Franskmændene mistede fodfæste, som dens venstre fløj blev slået af en omslutning fra nord. 1. Armee havde indenfor rækkevidde at opnå den fuldførte succes. Den stod på dette tidspunkt på toppen af dens beundringsværdige præstation.

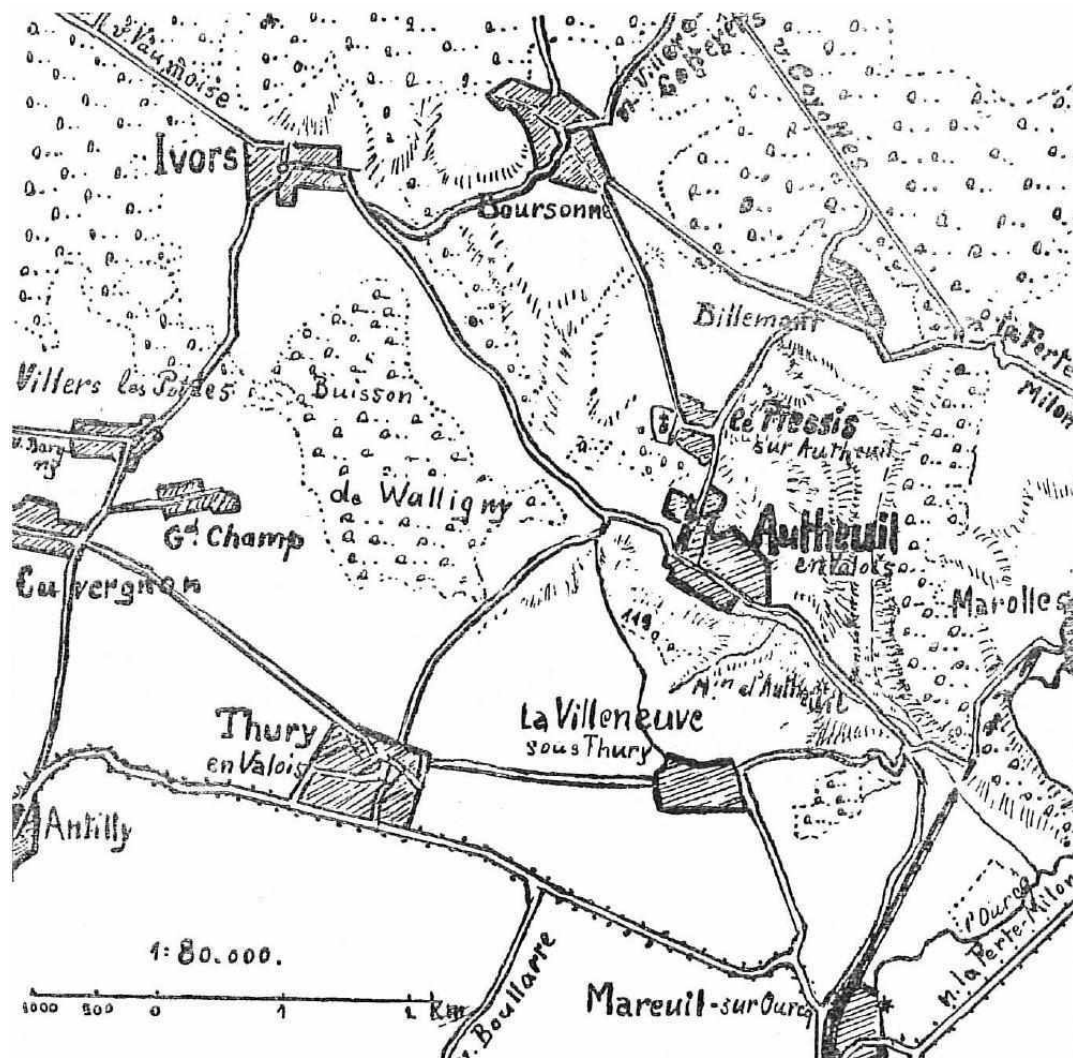
For at kunne føre den af A.O.K. 1 med største handlekraft iværksatte operation igennem til succes, krævede det imidlertid en uomgæelig forudsætning: 1. og 2. Armee måtte i fællesskab handle i retning af sejrens store mål. Dette krav om samvirke blev på ingen måde opfyldt. Samtidig med, at der den 8. september indtraf en lovende udvikling i kampen ved 1. Armee, fandt en afgørende konference sted i 2. Armee hovedkvarter i Montmort mellem 2. Armee stab og repræsentanten for O.H.L. Oberstleutnant Hentsch. Uden kendskab til den begyndende gunstige ændring på den yderste højre fløj, udelukkende på baggrund af ufuldstændige meldinger og frem for alt, Oberstleutnant Hentsch dystre vurdering af situationen på fløjene, blev om aftenen den 8. september truffet den overordentlig svære beslutning at lande 2. Armee falde tilbage, når »fjenden i betydelig styrke havde overskredet Marne«. Man skulle med alle midler bestræbe sig på endnu samme eftermiddag, at opnå kontakt til 1. Armee, for forinden at få kendskab til den faktuelle taktiske situation.

Trods alle forhindringer og store vanskeligheder, havde højre fløj af 1. Armee, og snart efter også midten, i de tidlige morgentimer den 9. september iværksat et omfattende angreb mod den franske nordlige fløj. Med kraftig utålmodighed ventede overkommandoen på nyheder fra Ourcq. De første gode resultater af den dristige angrebsoperation var allerede begyndt at indløbe. Allerede omkring kl. 10 meldte luftopklaring at det fjendtlige artilleris aktivitet på den nordlige fløj var mindsket, og dens stillinger øst for Brégy allerede rømmet. Overkommandoen havde af samme grund lagt tyngden i opklaringsoperationerne mod syd for her at blive underrettet om den engelske hærs bevægelser. Her samlede der sig truende skyer. Allerede i løbet af natten indløb fra 2. Armee de foruroligende meldinger om, at denne havde trukket sin højre fløj tilbage til Margny, og at Kavalleriekorps Richthofen havde opgivet Dollau- og Marne afsnittene, og var faldet tilbage i nordlig og nordøstlig retning. Allerede om formiddagen var der til 1. Armee hovedkvarter indgået korte telegrafmeldinger fra kavaleriet om, at fjenden stod for at trænge over Marne. Så tilgik kl. 11 med officer i automobil melding fra II. Korps, en udførlig melding om resultatet af luftopklaring, hvorefter fjenden i styrke på et armekorps var under fremmarch fra St. Cyr mod Saacy, og fra Buffières mod Citry, kl. 1030 havde nået Marne og med en forspids havde sat over denne og etableret et fast fodfæste på højderne bag floden. Nordøst for La Fère-s-J. blev der arbejdet på en bro. Denne melding blev kort efter fuldstændig bekræftet af fjernopklaring. Dermed var Marne-linjen gennembrudt! Hvis englænderne trængte længere ind i ryggen på 1. Armee, ville situationen langs Ourcq blive uholdbar. Så ville den ønskede sejr på højre fløj komme for sent. Hårdt presset besluttede staben ved 1. Armee kl. 1130 under hensyntagen til risikoen for en udflankning af englænderne, at trække venstre fløjgruppe tilbage fra Ourcq, og som en sidste kraftanstrengelse at angribe fjenden, der var trængt frem over Marne, mens den højre fløj af armeen fortsatte den succesfulde omgående bevægelse. De meget store vanskeligheder i den højspændte situation syntes overvundet, da kl. 1230 repræsentanten fra O.H.L., Oberstleutnant Hentsch, ankom til hovedkvarteret i Mareuil – og rev 1. Armee tilbage fra dens sejrsløvede angreb.

Sammen med 2. Armee, der allerede nogle timer før 1. Armee var påbegyndt sin tilbagetrækning, måtte også den følgende dag 3., 4. og 5. Armee trække sig tilbage fra dens opnåede stillinger. Håbet om, at disse tre armeer kunne genoptage deres fremrykning, måtte allerede om aftenen den 10. september opgives. De tyske hærs tilbagetrækning sluttede midt i september bag Aisne og Vesle mellem Compiègne og Reims. Herfra forløb kampfronten i en næsten lige linje til Verdun.

Efter dette overblik over slaget ved Marne vender vi os igen til regimentet, for at følge den gennem hine bemærkelsesværdige septemberdage. Også i de her udviklede hårde kampe havde Regimentet med succes medvirket.

4. Kavallerie-Division stod tidligt den 6. september klar i sit bivouakområde ved Brégy. Den afviste her et angreb fra afsiddet fjendtligt kavaleri og havde lejlighed til sammen med dets artilleri, Jäger-Bataillon 7 og G.M.G.A. med succes at lægge ild over fjendtligt infanteri under fremrykning fra Oissery. Da der herefter blev meldt om fransk infanteri under fremrykning længere nord fra Silly-le-Long, veg 4. Kavallerie-Division ud mod nord over Aey, og stillede sig igen parat mellem Villers-St.Genest og Bois de Montrolles. Det beredne batteri beskød flankerende fra øst fremmarcherende fjendtlige kolonner. På melding om, at fjenden yderligere bredte sig mod nord, befalede divisionskommandøren tilbagetrækning over Betz. Forfulgt af fjendtlig artilleriild, passerede divisionen flaskehalsen ved Betz og blev om eftermiddagen endnu engang sat i stilling ved Thury-en-Valois. Her

Kampen ved Autheuil-en-Valois 7. 9. 1914

kom det til ildkamp med fransk kavaleri og cykeltropper. Som det blev mørkt slog Divisionen bivuak ved la Villeneuve-sous-Thury og fremskød sikringsled mod nord, vest og syd. Hverken mandskab eller heste blev forplejet. Det var ikke første gang under dette felttog. Også vanding af hestene stødte på store vanskeligheder, da brønde i de rømmede og forladte landsbyer og bebyggelser, allerede var tomme eller tilmudrede. Forskellige steder havde man endda kastet døde dyr i brøndene. Der manglede ligeledes i stort omfang halm, så hvilket hverken for dyr eller mennesker blev særlig behagelig.

Franskmændene var fulgt efter. For at opklare hans placeringer ble der om morgenen den 7. september udsendt patruljer. Disse meldte hurtigt om større fremrykkende formationer fra Nanteuil-le-Haudouin på den store vej mod Betz. I mellemtiden var 4. Kavallerie-Division redet mod Antilly over Thury-en-Valois med opgaven, at virke mod den fjendtlige flanke. Da der herefter ved Bargny og Betz blev fastslået stærkt fjendtligt kavaleri (Kavalerikorps Sordet; 1., 3 og 5. Kavaleridivisioner), fjendtligt artilleri gik i aktivitet ved Bargny, og vore patruljer også ved Ivor stødte på stærke fjendtlige kavalerienheder, blev for at imødegå den truende omslutning fra nord, Jæger-bataljonen trukket ud af kampen ved Antilly og placeret på højderne for Thury-en-Valois og i omegnen af Grand Champ med front mod Cuvergnon sammen med skytter fra 3. og 17. K.D., samt MG fra G.M.G.A. 2

Højre fløj blev dannet af skytter fra Husar-brigaden, mens vores Regiment som reserve til hest blev samlet ved Buisson-de-Walligny, hvorfra den samtidig skulle dække divisionens højre flanke. R./FAR 3 gik i stilling ved Thury, hvorfra den besvarede det franske artilleris skydninger, og ligeledes beskød fjendtligt artilleri ved

Bargny og Betz. Hen mod aften trak divisionskommandøren alle disponible kræfter sammen ved Thury, hvor der var tegn på, at det omfattende franske kavaleri ville gå til storangreb. Den ventede fjende veg dog ud overfor ilden fra vore batterier og maskingeværer. Ved mørkefald blev der derfor givet ordre til at returnere til bivakområdet ved la Villeneuve.

I de tyske rigsarkivs beretning »*Die Schlacht vor Paris, Das Marnedrama 1914*« står:

Sikring i retning Ivors blev omkring kl. 17 pålagt Rittmeister v. Hanstein med 4. og 5. Eskadron, Husaren 15. Denne modtog fra sin mod nordøst udsendte eskadronsofficer, Leutnant v. Düring, melding om fjendtlig kavaleri øst for Buisson-de-Walligny, hvorfor han kl. 1845 befalede sine eskadroner til Højde 119 syd for Autheuil-en-Valois og selv i forvejen red hertil. De allerede hertil sendte Vizewachtmeister Bothe og Sergeant Mahnke kom ham i møde i galop. Bothe råbte: »Marchkolonne i dalen nordvest for Autheuil«. Mahnke tilføjede hertil: »Det er kavaleri mod artilleri – udmærket lejlighed til et ildoverfald!«. Rittmeister v. Hansteins initiativ løste denne »Husar-opgave« rigtig. Allerede i skumringen bragede salvere fra begge husareskadroner fra Punkt 119 ned mod de på Autheuil vejen travende franskmænd. Hauptmann v. Schierstädt, Garde-MG-Abteilung 2, havde på anden måde fået nyheden om fjenden, og bragte sine geværer, som Oberleutnant v. Vermuth i forceret galop bragte frem fra bivakpladsen, rettidigt til indsats. Foruden maskingeværerne deltog til sidst også skytter fra 5./Drag. 17 i kampen. Resultatet af ildoverfaldet var stort. En kanon og seks ammunitionsvogne blev erobret. Foruden 50 døde franskmænd lå talrige døde heste omkring. Autheuil og gårdene nord for landsbyen var fyldte med sårede. Modstanderen var forsvundet, og dermed var et stød mod ryggen af den tyske front forhindret.

I M. v. Poseck: »*Die Deutsche Kavallerie in Belgien und Frankreich 1914*«, hedder det:

Sammen med Jäger-Bataillon 7 sikrede 4. Kavallerie-Division fra bakkerne vest for Thury-en-Valois den yderste højre fløj. Fjendtligt kavaleri, der fra Bargny mod øst forsøgte en omgåelse, blev først med godt resultat beskudt med artilleri. Da de alligevel fortsatte i retning af Autheuil-en-Valois, blev de gennem et ildoverfald fra 18. Kavallerie-Brigade, maskingeværer fra Jäger-Bataillon 7 og Garde-MG-Abteilung kastet tilbage med store tab. 4. og 5./Husaren 15 (Rittmeister v. Hanstein og v. Waltzien) erobrede en kanon og seks lastede ammunitionsvogne.

En husaropgave lokkede, som de så ofte havde været indøvet og lært derhjemme på øvelsespladsen. Med bankende hjerte gik det frem med førerne langt foran, i lange spring mod den lille skov ved Højde 119 syd for Autheuil. Fra dalen kom lyden i aftendæmringen af hestesko og kanoners raslen.

Et øjeblik senere lå 50 husarer i stilling. Ildoverfaldet lykkedes. Skudsalverne lå godt og de fjendtlige ryttere forsøgte for den dels vedkommende gennem landsbyen, hvorfra de ved Moulin d'Autheuil blev ofre for maskingevær-afdelingen.

Værre gik det for artilleriet. De forsøgte at undslippe gennem en hulevej, der fører til kirken i Autheuil, men måtte efterlade en kanon og seks ammunitionsvogne foruden talrige døde og sårede.

Den franske opklaring mod ryggen og den nordlige flanke af de ved Ourcq kæmpende tyske enheder var sendt hjem med en blodig næse.

Den 8. september rykkede 4. Kavallerie-Division allerede tidligt på morgenen fra la Villeneuve mod Cuvergnon, hvor jægerbataljonen besatte landsbyen, mens skytter fra husarbrigaden gik i stilling i skovkanten ved Grand Champ, mens dragonbrigaden og 3. Brigade sikrede nord for la Villeneuve og østkanten af Buisson-de-Walligny (vest for Autheuil) i retning af Boursonne og Ivors. Et fransk infanteriangreb mod Cuvergnon blev afvist af jægerne støttet af det beredne batteri fra F.A.R. 3 i stilling ved Thury. Om aftenen gik divisionen i bivak ved Thury, mens jægerne forblev ved Grand Champ.

Da kavaleri ved mobilisering ikke var blevet udrustet med feltkøkkener, var forplejningen under det hidtidige felttog været meget uregelmæssigt og middelmådig. Patruljeryttere, der om aftenen trætte nåede tilbage til eskadronerne, var glade, hvis de kunne tage sig af hestene og herefter gå til ro. Varm mad havde de ofte måttet undvære i flere dage, og kun rekvireret brød og æg måtte stille sulten en smule. Ofte havde man ud over lidt frugt, intet ordentligt i maven. I dagene foran Paris var der endeligt lagt mere vægt på forplejningen. Divisionskommandøren befalede, at der allerede om formiddagen blev sendt forplejningskommandoer til bagved liggende landsbyer, hvor de kogte mad i store kedler, som herefter om aftenen med vogn blev bragt til tropperne.

I de tyske rigsarkivs beretning »*Die Schlacht vor Paris, Das Marnedrama 1914*« står:

Uagtet den overlegne fjendtlige storm, blev Ourcq-fronten fastholdt i et tappert og sejt forsvar i dagslange, hårde kampe, indtil endeligt først på eftermiddagen den 9. september afgørelsen faldt til tysk fordel på den yderste højre fløj af Gruppe General v. Quast. Den franske yderste venstre fløj af allerede i løbet af formiddagen blevet slået, og havde efter alvorlige tab påbegyndt tilbagetrækning. For tropperne under General v. Quast var vejen ind i ryggen på Arme Maunoury åben.

Den høje indre kampværdi i de tyske tropper havde i sidste ende være udslagsgivende overfor den tallemæssigt overlegne fjende.

Initiativet hos den tyske armeanfører og kommanderende generaler, troppesforingens handlekraft helt ned på delings- og gruppefører niveau og troppernes tapperhed udviklede en så overlegen kraft, at slaget i Vest på det afgørende sted sluttede med en tysk sejr.

Vesthæren blev på grund af indgriben fra repræsentanten for den øverste hærledelses, snydt i det øjeblik, den stod i begreb med at skulle høste resultaterne af den fremragende kamp og den med blodige ofre opnåede sejr.

Den 9. september bragte højdepunktet i slaget langs Marne. Begge sider forsøgte som i de foregående dage at omgå den andens fløje og angribe ham i flanken.

For yderligere at beskytte højre flanke af 1. Armee marcherede 4. Kavallerie-Division den 9. september fra Thury-en-Valois mod nordvest over Ivors til Vaumoise, hvor den havde en kort træfning med franske kyrasser og husarer. Efter en samling vest for Russy, hvor det beredne batteri fra en stilling vest for Vaumoise beskød fjendtligt kavaleri mål i og nordøst Crépy-en-Valoise, pressede den en større fjendtlig kavaleri og artilleristyrke - det franske kavalerikorps Bribois (tidligere Gordet) - tilbage over Crépy i retning Rozières. Syd for Crépy indløb kl. 18 helt uventet befaling til, efter et kort hvil, at falde tilbage til Aisne for her at holde overgangene mellem Attichy og Soissons åbne for den tilbage gående 1. Armee.

Som befalet holdt divisionen hvil ved Crépy-en-Valois, hvorunder bagagen ankom med forplejning og for 2. gang siden udrykning fra garnison, med post. Kl. 0200 brød den op over Vaumoise - Villers-Cotterêtes - Coeuvres-et-Valserie til Vic-sur-Aisne. Her blev Aisne krydset og ved St. Christophe slået bivuak. Alle antog dengang tilbagetrækningen som en midlertidig taktisk manøvre, og forventede snarligt igen at skulle rykke frem. At der her ved Soissons og langs Aisne herefter i årevis ville blive udkæmpet stillingskampe, anede ingen.

Den 11. september marcherede Regimentet i Divisions kolonne op langs Aisne over Vic - Vitry - Attichy til Rethondes, hvor der i silende regn blev slået bivuak. Leutnant Fuchs blev med en deling sendt frem til Vieux Moulin for at sikre i retning af Compiègne skovene.

Forplejningsstyrke var denne dag på 25 officerer, 541 mand og 583 heste med en kampstyrke på 18 officerer og 376 ryttere.

Den 12. september blev der i den vedvarende regn rykket ud tidligt på morgenen. På bakkerne øst for Offemont gik divisionen i stilling. I Nampcel kom Regimentet om aften i kvarter. Fra en patrulje kom Vizewachtmeister Betthäuser tilbage med 16 franske heste.

I dagene fra 12. til 15. september forsøgte franskmændene langs Aisne at bryde igennem mellem 1. og 2. Armee. Det indsatte hærkavaleri i dette hul holdt imidlertid stand så længe, at 7 Armee fra Laon kunne indsættes.

I samme periode fortsatte 4. Kavallerie-Division sikringen af den åbne højre flanke af 1. Armee. Fjenden havde allerede sikret sig overgange over Aisne og Oise. I vinklen mellem disse to floder udviklede der sig for IX Armeekorps hårde kampe.

Den 13. september var 4. Kavallerie-Division klar ved dag gry nord for Nampcel. Kl. 17 tilgik derfra IX A.K. melding om, at den samme aften skulle angribe. På trods af det begyndende mørke besluttede sig Generalleutnant v. Garnier at følge angrebet og satte divisionen i march i retning Verneuil. I det totale mørke stødte forspidsen fra 3. K.B. og divisionsstaben på en fransk forpost. Der opstod i første omgang en forvirring, som først gennem Regimentssignaler blev bragt nogenlunde under kontrol. Generalleutnant v. Garnier befalede herefter tilbagetrykning til Nampcel, hvor mænd og heste ved midnatstid fik et kort hvil. Lieutnant Gelinek savnedes. Som det senere viste sig, var han og 4 husarer faldet i fangenskab.

Om officerspatruljen til Bailly den 13. september giver Husar Westphal (4. Eskadron) følgende beretning:

Mens Regimentet om eftermiddagen den 13. september i øsende regn ved Nampcel gik i kampberedskab, rykkede vores patrulje fra 4. og 5. Eskadron mod vest med 12 ryttere under Leutnant Gelinek for at overtage sikringen af Oise-overgangen ved Bailly nord for Compiègne skoven. Under det lange ridt mødte vi kun få infanterienheder og enkelte patruljer. Det var bagtroppen af den mod Aisne marcherende armee. Som skovzonen langs Oise blev nået, var vi alene på den store vej langt bag ryggen af vore tropper. Sidst på eftermiddagen blev Oise nået. Floden ligger dybt nede, og bredderne dækket af tætte elle og pilekrat. Vi sidder af i haven til en kro. To poster sikre, mens vi andre ligger i græsset. Der var fuldstændig roligt omkring os, og ingen anede uro. Det var allerede begyndt at blive mørkt som jeg sprang op for at afløse. Jeg nåede dog ikke langt. Halvvejs lød advarende råb. Med karabinerne vildt svingende kom posterne stormende tilbage. Himmel, hvad ser jeg! Vi er blevet overrasket. Franske Kyrassér kommer jagende med fældede lanser og trukne sabler hen over broen, fulgt af stormende infanteri. »Til hest!« lød det, men for sent. På et sekund er vi midt i et vildt håndgemæng mod en tifold overmagt. Et vild fægteri begynder. Denne fortvivlede kamp er uforglemmelig. Mand efter mand synker sammen. Vi er fortabte. Jeg husker endnu, hvordan Unteroffizier Brünings falder om med et bajonetstik, og så er jeg selv omringet. Seks Kyrassér trænger sig ind på mig. Men lanse brækker. I kamp på sabel får jeg et stik i armen og et slag over hånden. Så styrter min trofaste »Kaplan« efter at være dødeligt truffet. Endnu en gang slår jeg til, stående i stigbøjlerne, forbitret til. Jeg er ved at være færdig. Bagfra ram-

mer et frygteligt hug mig på pelshuen og rammer mig hårdt i hovedet. Det sortner for mine øjne, og som hesten falder om, kommer min højre fod ind under den. Jeg mistede bevidstheden. Sidst på natten blev jeg fundet af forbi marcherende, forsprængt tysk infanteri, der slæber mig med. Franskmændene har antaget mig for død og ladet mig ligge. Først dage senere vågnede jeg igen op på et belgisk lazaret, for altid kampuduelig. Soldatens lod!

Det lykkedes kun tre mand fra 5. Eskadron, Husar Eickhoff, Leder og Sann, at slippe væk fra dette overfald takket være held og åndsnærværelse, og undgå død eller tilfangetagelse. På egen hånd slog de sig igen til hest, flakkede i dage rund mellem fjendtlige tropper før de endeligt fandt en udvej. De var under flugten kommet væk fra hinanden. Husar Sann nåede ikke igen tilbage til Regimentet, men sluttede sig til vores Reserve-Husaren-Regiment 6, og kom først senere – i Rusland – tilbage til egen enhed.

Tidligt om morgenen den 14. september gjorde 4. Kavallerie-Division klar til kamp på bakkerne nord for Nampcel og marcherede efter ankomsten af Landwehr-Brigade Lepel over Cuts til Camelin, hvor de igen gjorde sig klar til at imødegå en fjende meldt på vej fra Carlepont. For første gang fik 15. Husaren føling med Turkos og Spahis. På deres små berberheste og deres spraglede tøj gav Spahis os et godt mål.

Efter den 15. september at være sat i beredskab ved Camelin, rykkede den frem til Bretigny for her at dække venstre fløj mod en meldt fremrykkende styrke. Kl. 15 fik Divisionen af IX. A.K. befaling til at holde Oise-broen ved Quierzy åben. En eskadron Spahis blev af M.G.-Abteilung, artilleri og 3. Eskadron beskudt, hvorefter de med tab flugtartig faldt tilbage.

Efter et kort nattehvil i Manicamp marcherede Regimentet den 16. september i brigadeformation mod Besmé, hvor den med karabiner angreb de Turkos, der holdt landsbyen besat. 2. og 5. Eskadron forlængede Husaren-Regiment 16 til højre, 4. Eskadron til venstre. 3. Eskadron blev til hest holdt tilbage som reserve. Fjenden blev fordrevet fra Besmé og tvunget tilbage mod Bourguignon. Herunder udmærkede sig i sær Leutnant v. Düring, der indbragte de første sorte fanger. Leutnant Haase blev såret. Efter at dele af 10. Landwehr-Brigade var ankommet, blev husarerne trukket ud og samlet ved Manicamp. Sammen med søsterregimentet havde 15. Husaren med succes afværget truslen mod IX. A.K., og havde bevist, at den ikke kun i sadlen, men også med karabiner i hånd kunne stå distancen.

Den 17. september besatte Regimentet sammen med 3. Kavallerie-Brigade bakkerne syd for Manicamp. Kl. 1530 blev den som reserve trukket frem til syd for Bretigny, mens den infanteriforstærkede division angreb Cuts, som den kl. 19 endeligt erobrede sammen med 7. Jäger. Regimentet kom ikke til indsættelse og kunne om aftenen rykke tilbage til Manicamp, hvor den 18. september fik en højst velkommen hviledag.

3. Kapitel

Kapløb mod havet

19. september til 14. november 1914

Efter den tyske tilbagetrækning bag Aisne og Vesle satte franskmænd og englændere alt ind på fuldstændigt at kaste tyske tropper ud af Belgien og det nordlige Frankrig. I første omgang forsøgte den franske øverstbefalende, General Joffre, at gennembryde den tyske front langs Aisne. Da imidlertid de fransk-engelske angreb her ikke opnåede væsentlige resultater, forsøgte han at omgå og oprulle den højre tyske fløj. Den tyske generalstabschef, General v. Falkenhayn, der havde afløst Generaloberst v. Moltke i O.H.L., rettede ligeledes blikket på det frie rum mellem havet og den hidtidige kampfront. Heraf udvikledes »kapløbet mod havet«, der udviklede sig i anden halvdel af september og i oktober, og som i begyndelsen af november fandt sin afslutning i slaget ved Ypres.

Det franske omslutningsforsøg i midten af september syd og sydvest for Noyon kunne frem til den 19. september afværges af den 1. tyske arme.

Situationen var fortsat spændt, da General Joffre formentlig havde indset svagheden ved den tyske højre fløj. For at fortsætte de mislykkede forsøg på omslutning på begge sider af Oise længere mod nord, havde han underlagt den nyopstillede 2. Armee ved Amiens til General de Castenau.

Jernbanenettet begunstigede herunder i stort omfang forskydningen af de franske styrker, mens på tysk side store omveje og anstrengende fodmarcher vanskeliggjorde forstærkning og forlængelse af den højre fløj.

For at sikre hærens højre flanke mod den ved Amiens forsamlede franske arme, og samtidig søge en afgørelse ved at omgå den fjendtlige venstre fløj, opstillede General v. Falkenhayn en ny 6. Armee under kommando af Kronprins Rupprecht af Bayern. Denne omfattede XVIII. og XXI. A.K., 1. og II. bayr. A.K., XIV R.K., H.K.K. 2 med 2., 7. og 9. Kavallerie-Division og H.K.K. 1 med Garde-R.D. og 4. Kavallerie-Division. Sidstnævnte korps blev den 25. 9. ved Peronne ved ankomsten til operationsområdet, tildelt 6. Armee.

Mens H.K.K. 2 lukkede hullet til 1. Armee, angreb 6. Armee den 23. september med XXI. og I. bayr. A.K., det vil sige med alle disponible kræfter, mellem Peronne og Ham, men opnåede på grund af den kraftige fjendtlige modstand, kun få resultater. Modsat truede fjenden med at omgå den nordlige fløj. Derfor kom det ikke til den planlagte, storstilede omgåelse af den franske venstre fløj. De efter hinanden ankomne dele af II. bayr. A.K. og XIV. R.K. måtte, efterhånden som de ankom, kastes ind i kampen, og også rytterdivisionerne fra H.K.K. 2 og 1 måtte den 26. september indsættes på den yderste nordlige fløj nord for Peronne. Den tyske og den franske front udvidede sig, uden at lykkedes den ene eller den anden af modstanderne, at omgå den anden.

Efter dette overblik, vender vi igen tilbage til Regimentet, for at følge den i de hårde dage nord for Somme i september 1914.

Den 19. september blev 4. Kavallerie-Division tildelt opgaven at bevogte etape- og jernbanelinjen Bohain – St. Quentin. Fjendtligt kavaleri var meldt ved Peronne. Der blev tidligt brudt op fra Manicamp og marcheret over Neufleux – Villerquier-Aumont – Flaavy-le-Martel – St. Simon – Artemps – Seraucourt, for om eftermiddagen at nå Roupy sydvest for St. Quentin. Da fjenden blev meldt ved Baux indtog divisionen nord for Roupy et beredskabsrum, og gik så i landsbybivuak syd for St. Quentin, Regimentet i Grugies. Jäger-Bataillon 7 besatte Somme-overgangen ved St. Simon.

Frem til 22. september var Regimentet indsat i beredskab nord for St. Quentin ved Vendelles, Levergies og Estrées.

Interessant er et patruljeridt den 20. september, hvorom dens fører Leutnant v. Düring beretter følgende:

Kl. 0700 forskydning af Kavallerie-Division fra Grugies over St. Quentin mod Vendelles. Der anvendes to akser. Husaren-Brigade over Fayet – Pontruët, mens de to øvrige brigader med artilleriet og maskingeværer forskyder over Vermand. På den nordlige akse var min Eskadron, Eskadron v. Hanstein 4./Hus.R. 15, forspids. Jeg havde patruljen foran forspidsen. Under forskydningen fik vi ingen meldinger om fjenden. Divisionen havde dagen forinden fået at vide, at en fjendtlig kavaleridivision havde vist sig i området ved Peronne. Vores Division nåede omkring middagstid dens bestemmelsessted, og indtog stik syd for Vendelles en bered-

skabsstilling. Da der frem til kl. 16 endnu ikke var tilgået meldinger om fjenden, rykkede Divisionen ud og gik i kvarter i landsbyerne Bellenglise og Levergies. Jeg fik i Vendelles af Exzellenz v. Garner opgaven, med 15 mand at forblive ved Vendelles, og her om natten at overvåge alle veje, specielt dem fra vest. Efter at jeg havde sendt små patruljer på hver tre mand mod Fléchin og Verman, og havde udstillet en post på to mand i vejrydset vest for Vendelles, begav jeg mig til en gård i den sydlige udkant af Vendelles for at lade hestene vande og fodre. Som jeg omkrang en halv time senere stod foran komfuret i bondehusets store køkken for at gøre mit stenhårde brød en smule mere spiseligt, hørte jeg pludseligt nord for os fra retning Jeancourt, flere skud. Jeg råbte øjeblikkeligt ud på gårdspladsen: »Heste klar!«. Et par minutter senere red jeg med min patrulje ud af gården og svingede med det samme til venstre ad vejen mod nord i retning Jeancourt. Med forventningen om, at vi havde med en fjendtlig kavaleripatrulje at gøre, lod jeg mine folk formerer på linje og til at fælde deres lanser. Som jeg netop skulle til at iværksætte et attacke, genkendte jeg foran mig tyske Ulaner. En Ulan-patrulje under en Leutnant Schelle kom i galop imod mig. Han råbte til mig: »Vi blev sydøst for Roisel angrebet af franske Kyrasser. Fjenden har forfulgt os til Jeancourt, og må snart være her«. Jeg råbte til ham: »Sikker De venligst mine folk fra nord. Jeg ridder hurtigt til gården og skriver en melding til Divisionen«. Jeg var næppe nået tilbage og var begyndt at skrive ved køkkenbordet, før skyderi brød ud overalt omkring gården. Min oppasser, Schmock, der i gården holdt hestene, råbte: »Hr. Løjtnant, det er højeste tid. De andre er næsten alle forsvundet«. Jeg sprang op, smed papirerne ned i min korttaske, fløj gennem døren og gik i strakt karrierer gennem porten til stor forbavelse for omkring 20 franske kyrasser, der holdt omkring 100 meter øst for gården og mod syd så husarer og ulaner forsvinde. Et rasende råb mødte os, og øjeblikkeligt optog de fjendtlige kyrasser forfølgelsen. Det gik hen over en pløjemark. På grund af vore hestes hurtighed, var fjenden hurtigt blevet noget spredt. Tæt bag mig galopperede tre franskmænd, som jeg imidlertid kunne holde i skak med min miltærrevolver. Min oppasser, der red tæt bag mig, råbte efter 300 meter: »Hr. Løjtnant, min hest kan ikke mere«. Jeg veg med det samme til siden og lod han ride forbi mig, og var tvunget til med spidsen af min sabel at opmuntre hans hest bag i. I mellemtiden skød forfølgerne hele tiden fra deres heste. Jo mere kuglerne fløj tæt om ørene, jo mere strakte min brave østpreussiske vallak »Iltis« ud, som vidste den, at det under denne jagt gik om liv eller død. Efter omkring 1500 meter kom vi til en stejl skråning, der blev min redning. Umiddelbar foran skråningen kastede jeg vores heste til højre for at forvirre vore forfølgere om retningen. Lige så snart jeg var ude af synsvidde, vendte jeg om og galopperede i modsat retning mod nordøst. Vore forfølgere var derimod svinget mod sydvest for at afskære os vejen. Som de nåede skrænten, var vi forsvundet, og før de fandt ud af, hvor vi var blevet af, var afstanden imellem os allerede blevet så stor, at de måtte opgive at indhente os. Min oppasser, hvis hest ikke kunne mere, måtte jeg snart efterlade og galopperede alene videre mod St. Quentin, hvor jeg ved Divisionen rettidigt kunne aflægge melding om det fjendtlige kavaleri.

En ny befaling den 23. september sendte Divisionen mod Cambrai, for her med etapeenheder at beskytte banelinjen Cambrai – Valenciennes. I Cambrai fandt Regimentet gode indkvarteringer i Kyrasser kasernen. Opklaring blev iværksat mod linjen Douai – Arras – Bapaume.

Den 24. september rykkede 4. Kavallerie-Division mod Douai på meldinger om, at der her skulle stå fjendtligt infanteri og kavaleri. Ved Cantin blev en afdeling Spahi sprængt fra hinanden, og fjendtligt infanteri langs banedæmningen lige syd for Douai, trængt tilbage til byen. Under angrebet sikrede 3. og 4. Eskadron venstre flanke i området vest for Cantin. Som det blev mørkt marcherede Divisionen tilbage til Cambrai og havde her den 25. september hviledag.

I Rigsarkivets »Der Weltkrieg 1914-1918« står:

Luftopklaring viste, at modstanderen var trængt frem langs den nordlige side af Somme med betydelige styrker. Om formiddagen den 26. september stod stærke kræfter koncentreret i området Somme – Albert – Bapaume. Der var ligeledes erkendt forskydninger i Ancre-dalen i nordlig retning mod Thiepval. Om aftenen stod venstre fløj af 6. Armee – XVIII. A.K. – ved Balâtre, herfra fronten forløb i en let bue over Liancourt – Chaulnes – Soyécourt – Herbécourt – Maurepas – Guilleumont. II. bayr. A.K. havde nået begge sidstnævnte landsbyer uden at møde væsentlig modstand, men som 3. bayr. I.D. fortsatte fremstødet på højre flanke fra Bapaume i retning af Mariecourt, blev den overraskende angrebet af tre franske territorial-divisoner. Modangrebet med 4. bayr. Infanterie-Division fra linjen Saily-Saillisel, nordvest Combles, blev væsentlig hjulpet gennem indgriben af Heeres-Kavallerie (Garde-, 2. og 7. K.D.), som angreb venstre flanke af de tre franske territorial-divisoner ved Rocquigny og kastet tilbage mod nordvest.

Stadig var der ikke tale om en afgørelse på de stadige forsøg på at omgå fjendens fløj.

Om ankomsten ved Bapaume den 27. september af XIV R.K. ville gøre udslaget, var tvivlsomt. 1. Kavallerie-Korps skulle dække flanken af XIV R.K., mens 2. K.K. tilsvarende skulle dække II. bayr. A.K.

Med denne opgave drog H.K.K. I frem på den yderste fløj af 6. Armee med Garde-Kavallerie-Division mod Le Mesnil og 4. Kavallerie-Division i området sydøst Morchies, og satte herfra mod Courclette for at sikre flanken på XIV R.K. Efter allerede under passagen af den store landevej Cambrai – Bapaume at være

blevet forsinket af marchkolonner fra XIV R.K., lykkedes det ikke på grund af fjendtlig modstand at nå over vejen Arras – Bapaume, og ved ved og syd for Ervillers i hvil.

Den 26. september blev der rykket frem ad den store vej mod Bapaume i vestlig retning. På samme vej var 15. Husaren en måned tidligere (27. august) rykket frem mod Paris. Ved Boursies fik divisionen ved middagstid i beredskabsområde. Fjendtlige cyklister med maskingeværer rykkede tilbage mod Bapaume, beskydt af det beredne batteri. Kl. 12 middag blev Beugny nået, hvor bakkerne mod vest blev fundet stærkt besat af infanteri med artilleri. En stærk infanteristyrke, der fik frem på linjen Vaulx – Vraucourt – Beaugnâtre, blev bremset af det beredne batteri. 7. Jäger fastholdt Beugny mod stærk afmagt indtil aften, og gik først på ordre tilbage, som 26 R.D. (XIV R.K.) nåede Beugny. Regimentet faldt om aftenen tilbage til Beaumetz-lez-Cambrai.

Den 27. september lå H.K.K. I med G.K.D. og 4. K.D. til dækning af højre flanke af XIV R.K. nord for den store landevej Cambrai – Bapaume. 4. K.D. nåede over Quéant og beskød sammen med det beredne batteri fjenden ved Ervillers. Om aftenen blev der slået bivak ved St. Léger.

Regimentet forblev de næste dage sammen med divisionen vest for Cambrai. Situationen hos fjenden blev fastslået gennem dristige patruljer og kraftige fremstød.

Da O.H.L. stillede yderligere forstærkninger (1. bayr. R.K., VI A.K., 1. Garde.I.D.) til disposition, traf A.O.K. 6 beslutning om at forsøge en omgåelse af den fjendtlige venstre fløj, selvom de hidtidige kampe på ingen måde havde været lovende. Over Arras skulle et kraftigt fremstød rettes i retning Amiens. 1. og 2. Kavallerie-Korps fik befaling til, mens XIV R.K. og II bayr. AK på ny angreb i retning Albert, at dække hærens flanke mellem Arras og Albert.

Den 28. september erobrede 4. K.D. den af fjenden besatte Courcelles-les-Lens. 5. Eskadron, som dækkede artilleriet, led tab gennem fjendtlig artillerild. Da divisionen blev omgået mod nord, veg den i spring ud via Ervillers og senere mod Vaulx-Vraucourt.

Ved H.K.K. 1, som på grund af den truende omslutning af højre fløj, fik stillet 9. K.D. til disposition, opnåede i begyndelsen gode resultater mod den fjendtlige linje Croisilles (9. K.D.) – St. Léger (4. K.D.) – Ervillers – Gomiécourt (G.K.D.). Så blev der modtaget en, som det senere viste sig »falsk« melding via signalofficeren ved 7 K.D., at XIV R.K. foran en overlegen fjende med store tab blev trængt tilbage mod øst og 7 K.D. mod Bapaume.

Da venstre fløj af kavalerikorpsset dermed fuldstændig var blottet og prisgivet en omslutning, syntes det under disse omstændigheder umuligt at føre angrebet videre. Divisionerne fik derfor ordre til at falde tilbage til en linje bakkerne nordvest Quéant – Noreuil – højderne nordvest for Vaulx-Braucourt – Beaugnâtre.

Den manglende samlede kommando over den afgørende fløj af hærkavaleriet havde på denne beklagelige vis sig tydelig, og den 30. september overtog General v.d. Marwitz kommandoen og alt kavaleri med undtagelse af 2. K.D., som til den umiddelbare dækning af XIV R.K. fortsat stod ved Courcellette.

4. Kavallerie-Division blev den 30. september i første omgang stillet parat på højderne vest for Vraux-Vraucourt, og rykkede herfra frem til St. Léger, hvor den blev samlet.

Hær-kavaleriet fik den 1. oktober til opgave, som Oberstleutnant a.D. Graf Wolffskell v. Riechenberg beskriver i major v. Egan-Kriegers bog »Die Deutsche Kavallerie in Krieg und Frieden«, at dække IV A.K. flankemarch. Dette kunne bedst ske ved en fortsættelse af det igangværende angreb. Det lykkedes den ganske vist ikke at trænge modstanderen længere tilbage, men kunne fastholde den indtil Gardekorpset nåede frem og frigjorde den til anden anvendelse.

Dette skete den 2. oktober, hvor kavaleriet ved starten på slaget om Arras befandt sig på højre fløj af det korps, A.O.K. havde trukket til nord for Arras mod den 10. franske Armee. Armeen tildelte de to kavalerikorps delte opgaver.

H.K.K. 1 fik en geografisk meget spredt opgave. Den skulle med de to nordligste Divisioner (9. og 4.) i en stor bue mod nord, omgå fjendens venstre flanke og angribe fjendens ryg ved Somme nedenfor Amiens. H.K.K. 2 med de to sydlige divisioner skulle overtage den umiddelbare sikring af hærens højre flanke.

A.O.K. 6 havde formentlig troet, at den ved Arras eller et lille stykke nord herfor kunne fange den fjendtlige venstre flanke og ved med pres fra sin egen kraftige højre fløj, trænge den tilbage mod sydvest. Så kunne den samtidig fremrykkende kavalerikorps afskære tilbagegangssakserne langs Somme, og hermed sikre den samlede succes. I virkeligheden udviklede tingene sig helt anderledes. Det lykkedes ikke 6. A.O.K. at bryde den fjendtlige modstand ved Arras, hvis venstre fløj allerede strakte sig til Béthune. I stedet for at omringe fjenden, var A.O.K. 6 selv i risiko for at blive omgået. Under disse omstændigheder kunne en omgåelse med kavaleriet, også selvom den skulle lykkes, kun udvikle sig til enkelte lynangreb ind i ryggen på fjenden, måske skabe forvirring blandt nogle af de fjendtlige enheder, men på ingen måde sikre et endegyldigt resultat. Opgaven viste sig allerede fra start som næsten uigennemførlig. Skulle omslutningen overhovedet lykkes, måtte kavalerikorps rykke hurtigt frem. Nu førte dens vej direkte på tværs af vejene med det indmarcherede korps. Ved øjeblikkelig opbrud og natmarch med begge de to nordligste divisioner, sådan som armeen

havde befalet, men også af begge de østligste bag den af fjenden udsete fremrykkeakse Bapaume – Hende-court – Lécuse – Douai – kunne H.K.K. 1 måske ved daggry havde de berørte marchveje bag sig og i nord nået rummet for omgåelsen. Da imidlertid H.K.K. 2 meddelte, at den allerede havde disponeret over 7. og 9. Kavallerie-Division, var der for H.K.K. 1 ikke anden mulighed end at påbegynde marchen med Garde- og 4. Kavallerie-Division, der var de mest ugunstigt placerede længst mod vest, og derfor ikke alene måtte krydse gennem H.K.K. 2, men også på tværs af alle IV. A.K. marchakser, der var fuldt belagte. Under de herskende betingelser lykkedes det kun at nå 15 kilometer frem og nåede næppe på den anden side vejen Cambrai - Arras. Dermed var forsøget allerede mislykket, hvad i sig selv ikke var nogen ulykke. De følgende dage var hele hærkavaleriets styrke nødvendigt for at standse franskmændene, der igen havde fået fart på fremrykningen, længe nok til at egen hær kunne slippe væk.

Det terræn, hvori kampene de næste dage udspillede sig, var for kavaleri det mest tænkelig ugunstige. De talrige arbejderkvarterer, der strakte sig langs vejene mellem byerne, havde indtryk af ét stort fabriksområde; hvor der ikke lå små huse, spærrede mineanlæg, slaggebjergene og jernbaner oversigt og bevægelsesfrihed. En hurtigt fremrykning til omgåelse af den angiveligt her befindende fjendtlige venstre fløj, gennembrud af dens modstand under attacke og fremstød i fjendens ryg, som armeen krævede, var her så godt som umulig. Kun ved hjælp af karabiner kunne der her skridt for skridt skabes fremgang. Til højre H.K.K. 1 fra Carvin - Harnes, og til venstre H.K.K. 2 til Billy - Montigny, tilkæmpede sig kavaleriet den 3. oktober overgang over Deule-kanalen, trængte den 4. oktober frem til banelinjen Lens - Lille, indtil ved mørkefald angrebet blev standset af den stærkt befæstede linje Wingles - Loos. Dagens kampe havde vist én kendsgerning: den fjendtlige venstre flanke nåede et stykke længere mod nord. For at gennembryde den, havde kavaleriet ikke den fornødne kraft.

Derimod syntes 6. Armees kampe ved Arras at gøre fremskridt. Den 1. bayr. Reservekorps havde allerede nord for byen erobret Souchez og var under fremrykning mod Carency. Lykkedes det her at trænge længere frem, kunne Arras afskæres og dermed bringes til fald. Kavaleriet skulle nu støtte dette angreb, og dække den truede højre flanke af det bayriske korps.

Til dette marcherede H.K.K. 2 om morgenen den 5. oktober i retning af Lens. H.K.K. 1 dækkede denne forskydning langs den linje, der var blevet opnået den 4. oktober. Fjenden her havde tilsyneladende fået nok at kampene de sidste dage. Efter et mislykket morgenangreb mod kavaleriets forposter ved Pont-à-Vendin og Vendin-le-Beil, der kostede ham store tab, rømmede han Wingles, og også Loos blev om eftermiddagen næsten uden kamp indtaget af Garde-Kavallerie-Division. H.K.K. 2 nåede Aix Roulette - Angres, og iværksatte herfra angreb mod Bouvigny og Gouy-en-Gohelle, men havde lige så lidt succes som det bayriske korps. Netop i tide nåede Garde-Kavallerie-Korpsen syd for Grenay for at afværge en truende omgåelse af højre fløj af 9. Kavallerie-Division. Garde-Jäger-Bataillon besatte den senere så berømte Loretto-højde, og fastholdt denne i løbet af natten. 4. Kavallerie-Division dækkede Loos på højre flanke mod fjendtligt infanteri, der rykkede frem fra Vermelles.

Beskrivelsen af indsættelse af hærkavaleriet på højre fløj af hæren, er nødvendigt ud fra to vinkler. For det første er en beskrivelse af det enkelte regiments indsats ikke fuldstændig uden henvisning til situation og til anvendelsen af divisioner og korps. Samtidig er kampene på højre fløj af den tyske hær i oktober 1914 særlig lærerige og interessante. Den viser friktionen og vanskelighederne, når en kavaleridivision uden tilstrækkelig tildeling af infanteri, artilleri og maskingeværer, tildeles opgaver, der på grund af den uafklarede situation, en overlegen fjende og et vanskeligt terræn, overstiger dens muligheder.

Om kampene ved Courcelles skriver Unteroffizier Klenke:

Om eftermiddagen den 3. oktober stødte vi ved Courcelles på modstanderen. Infanteriet havde til venstre for os allerede angrebet det. Vi angreb og søgte at omgå rødbukserne og angribe dem fra flanken. Det var imidlertid vanskeligt. Franske cykeltropper, hjulpet af civile, som tilsyneladende harmløst dukkede op enkeltvis over det hele og forsvandt igen, spærrede vejene i dette skovrige område. Vore patruljer måtte vende tilbage med uforrettet sag. Det blev lidt for broget! Vi sidder af i en have og går frem for at skaffe en smule luft. Fra alle sider brager det. Den uregelmæssige skydning afslører imidlertid for os, at franskmændene kun vil skjule deres afmarch. Infanteriet synes imidlertid at være kommet ind på livet af ham, for vest for os brager det uophørligt. Nordøst for Courcelles går vi over kanalen. Et åbent område ligger foran os. En bakke giver os god dækning mod observation fra Evin-Malmaison, der ligger omkring 1 km væk. I kanten af landsbyen, foran indgangen til en gård, står tydeligt erkendeligt en fransk dobbeltpost. Livligt underholder den sig med enkelte civile. Sådan en bande! De ved formentlig ikke, at vi allerede er nået frem og ligger på lur. Af og til kaster de blikket i vores retning. Så sætter den civile sig på cyklen efter anmodning fra posten, og kommer imod os for at køre gennem området og holde udkik. Som han er omkring 60 meter væk, opdager han os. Totalt overrasket styrter han, men springer øjeblikkeligt op igen. Vi råber flere gange til ham på fransk, at han skal standse, men han gør det ikke. Han vender om og styrter afsted. Et enkelt skud kaster ham til jorden. Længere fremme forsvinder dobbeltposten, der har set episoden, bag en mur. Franskmændene rømmer forter-rænet. Vi trækker os, efter at være blevet afløst af infanteri, tilbage til vore heste i Courcelles. Til vores store overraskelse er der kraftig aktivitet på stedet. Hus efter hus gennemses og alle mænd i den værnepligtige

alder tilbage holdt. Uroligt løber indbyggerne over gaden. Mens vi under kampen havde forladt stedet, og kun efterladt vore sårede på et beskyttet sted, havde indbyggerne hævnnet sig grusomt på disse. Ofrene, for det meste døde, ligger på en plæne langs vejen med udstukne øjne og andre forfærdelige lemlæstelser. Fulde af bitterhed over denne rædsel, marcherer infanteriet, hvorfra de døde stammede, videre, og overlod os det videre forløb. I et hus bliver endda en såret fransk soldat fundet. De gamle mennesker, der har huset ham, opgiver at det er deres søn, men fundet af røde uniformsbukser under hovedpuden viser os noget andet. Det er 40 civile, som vi for natten spærre ind i en fabrik. De beskylder gensidigt hinanden og beskylder bestemte personer. Mens jeg har vagten, og fordi jeg behersker det franske sprog, kunne jeg høre enkelthederne, så to gerningsmænd næste morgen kunne udpeges. De øvriges forbitelse var så stor, at vi måtte beskytte gerningsmændene mod slag. Alle måtte stille klar til aftransport i fabriksgården. Under bevogtning af en deling blev de sat i bevægelse i retning Douai. Megen mod havde folkene ikke, men hylede og græd. Kun de to mordere gik fattet på deres vej.

Da den 6. oktober nye franske styrker fra La Bassée og Béthune gik frem for at omgå den tyske højre fløj, måtte hær-kavaleriet endnu engang indsættes for at opfange dette angreb og vinde tid til vores eget infanteri. Mellem Loison og Lens bremsede 4. Kavallerie-Division og mellem Liévin og Souchez Garde-, 9. og 7. Kavallerie-Division tappert de fjendtlige angreb frem til aftenen den 8. oktober. Lige i sidste øjeblik nåede infanteriet fra XIV. A.K. frem og afløste kavaleriet.

Regimentet marcherede over Loison – Harnes – Courrières til Carvin, hvor den kom i bykvarter.

En anstrengende periode, fulde af kampe, lå bag divisionen. Tre dage og tre nætter havde den bragt en overlegen fjendtlig styrke til standsning, og havde dermed gjort det muligt for XIV. A.K. at nå frem på højre fløj af 6. Armee. Genforsyningen med ammunition havde tit været vanskelig og forplejning uden adgang til feltkøkkener mangelfuld. Hestene havde hele perioden igennem stået uden overdækning i gaderne mellem minearbejdernes boliger.

Under de tabsgivende ildkampe havde divisionen og rytter-regimenterne i udholdenhed og stædighed på det bedste klaret sig. Med forventning så alle de kommende dages fornyede fremgang i møde.

Kampen om flankerne var imidlertid endnu ikke afsluttet. Begge parter bragte nye enheder ind i kampen om den nordlige fløj.

Efter at også H.K.K. 4 med 3., 6. og bayr. Kavallerie-Division var trådt ind på scenen, og ligeledes blevet underlagt General v.d. Marwitz (H.K.K. 2), fik hærkavaleriet ordre til vinde terræn længst muligt mod vest, og dermed indlede en omgåelse af fjenden.

Den 9. oktober blev kavaleriet igen sendt længere mod nord, for mellem Ypres og la Bassée at sikre terrænet til de nye enheder fra hæren, der skulle forlænge fløjen, og for at bremse fjenden.

Den 10. oktober forskød 4. Kavallerie-Division over Sainghin til Herlies, hvorfra den kæmpede sig vej frem til Neuve-Chapelle. For første gang siden Néry stod Regimentet igen overfor englændere. Om natten hvilede Divisionen ved Herlies og Wicres (hvor Hus.R. 15 var). Den 11. oktober blev der rykket frem til Herlies, hvorefter der blev gået i kvarter i Illies.

Den 12. oktober blev englænderne fordrevet fra Richebourg l'Avoue, hvor den vundne linje blev udbygget og forsynet med pigtrådshindringer med hjælp fra pionerer. Kraftige angreb støttet af omfattende artilleri, der skulle genvinde det tabte, blev afvist den 13., 14. og 15. oktober.

Den 16. oktober blev hærkavaleriet trukket ud af stillingen og som armereserve placeret i omegnen af Lille. 4. Kavallerie-Division kom til området ved Annoeullin inklusiv Hus.R. 15 – Secliln og Carvin. De næste dage blev anvendt til hvil for mandskab og heste, til reorganisering af enheden og bagagen, soignering af våben og fordeling af ammunition. Disse få dage, såkaldte »hviledage«, var fra morgen til aften belagt med tjeneste, da man endeligt engang kunne koncentrere sig om hestene. I det omfang, det var muligt af mangel på jern, blev de beslået på ny, sadler efterset, kort sat de hele gennemgået og istandsat.

Det såkaldte »hvil« kom imidlertid kun til vare i tre dage, da den allerede den 19. oktober igen rykkede i krig.

Selvom det var lykkedes de tyske kavalerienheder at standse englændernes fremrykning i linjen La Bassée – Armeniers – Warenton – Zonnebeke, så Marskal French angreb endegyldigt kørte fast med ankomsten af tre armekorps (XIII, XIX, VII A.K.), satte englænderne alt ind på at sætte sig i besiddelse af Lys-buen ved Warenton.

Da de her stående enheder, XIX A.K., syntes for svage, blev hele hærens kavaleri trukket til som forstærkning. Regimentet nåede med divisionen den 19. oktober over Lille til den mindre by Quesnoy.

Den 20. oktober begyndte angrebet, og blev den følgende dag fortsat langs hele kavaleriets linje. 4. Kavallerie-Division overskred Lys ved Deûlemont og Pont Rouge og kæmpede i Ploegsteert skoven med en forskanset fjende bag pigtråd, men kunne lige så lidt som infanteriet fra XIX A.K. opnå resultater. Frem til den 4. november lå skytterne fra 4. Kavallerie-Division i hårde kampe i skoven ved Ploegsteert, Regimentet langs vejen Quesnoy

– Warenton ved Petite Haye Ferme. Stillingerne kunne kun nødtørftigt sættes i stand med de få skanseværktøjer, der stod til rådighed. Fra den 24. oktober afløste skytterne fra Regimentet med Husaren-Regiment 16 med bestemte mellemrum. Afløsning internt i Regimentet skete ved Eskadronerne. Til højre var der tilslutning til Brigade Koch, til venstre med Jäger-Bataillon 7.

Forplejningen af skytterne stødte hele tiden på fornyede problemer på grund af de manglende feltkøkkener. Også genforsyningen med ammunition kunne være bedre. I stedet for bajonetter blev lanser taget med i skyttegraven. Underbringelsen af hestene ved le Cerisier var tænkelig dårlig. Vejret var gennemgående regnfuldt og natterne allerede ret kolde.

I sin bog skriver Stegemann om »den strålende indsats af det tyske kavaleri, hvorved en forlængelse og forstærkning af den tyske nordfløj blev mulig«, og et andet sted, at det tyske kavaleri »gjorde alt for at sikre udviklingen i felttoget ... De havde forhindret truslen om en omslutning af den højre fløj, tilkæmpet sig tid til forstærkninger at ankomme, og forhindret modstanderen i at trænge frem over linjen Lille – Ypres«.

I en armebefaling skrev chefen for 6. Armee, H.K.H. Kronprins Rupprecht af Bayern: »Kavaleriet har vist at de i kamp med karabiner heller ikke viger tilbage fra en befæstet fjendtlig stilling, og har med denne indstilling af længsel for kamp, opnået en række af succeser. De har herigennem på en del af slagmarken ydet den højst værdifulde indsats. Jeg udtaler tropperne for deres fremragende indsats og deres helt usædvanlige udholdenhed min varmeste tak og min højeste anerkendelse«.

Den 5. november blev 5. Kavallerie-Division afløst af 3. Kavallerie-Division. Regimentet samlede sig for at blive trukket ud af fronten. Over Wambrechies – Roubaix nåede det Wattrelos. Den 7. november marcherede den over Dottignies – Coyghem – Driesch til Moen. Dagene i hvil blev anvendt til at svejse erstatningspersonel sammen med de gamle, så vidt manglen på udrustning og beklædning gjorde det muligt. Hestene fik den største opmærksomhed.

Den 13. og 14. november blev Regimentet indladet i Anseghem.

Krigsrangliste fra 11. november 1914

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten
 Adjutant: Oblt. v. Trauwitz-Hellmig
 Ordonnanz-Offiz.: Lt. Frhr. v. Sobeck
 Fører Store Bagage: Oblt. v. Ernst
 Regimentslæge: Stabsarzt d.L. Dr. Kulenkamp
 Regimentsdyrlæge: Stabsvet. Dr. Kuhn
 Forplejningsofficer: Feldwebell. Sosau
 Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide
 Store bagage: Feldwebell. Hümpel

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler
 Oblt. d. L. Schütte
 Lt. Behncke
 Lt. La Pierre
 Lt. d. R. Riedemann (6.11.14 tilkomm. 18 R.B.)
 Lt.d.R. Wesselhoeft

3 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehil (Gd.-Kür-Reg)
 Lt.d.R v. Bockum-Dolffs (12.11.14 tilk. XV A.K.)
 Lt. d.R, Burmeister
 Lt. Schmidt
 Lt. Haase
 Lt.d.R. Müller (12.11.14 forsat til XV. AK)

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hanstein
 Oblt. d. L. Frhr. v. Ohlendorff
 Oblt. Schulze-Moderow
 Lt. Fuchs
 Lt. d.R. Tiemann
 Lt. La Pierre
 Lt.d.R. Gildemeister
 Ass.Arzt Dr. Buch

5 Feldeskadron:

Rittm. v. Weltzin
 Lt.d.R. Baur
 Lt. d.R. PropfeJobst
 Lt Jobst
 Veterinär Dr. Balcke

Tilbageblik

I tre måneder havde Regimentet været underlagt 4. Kavallerie-Division i felten. Mangen en kær kammerat hvilede nu under det grønne græs. Efter de hårde kampe var regimentet forvandlet, og selvom den kun fik en kort hvileperiode, fandt alle tid til at gøre regnskab over oplevelser og erfaringer fra de førte krigsmåneder.

Meget var forløbet, som man havde forestillet sig det i fredstid; men på mange andre havde fredstids hensigterne måttet tages op til revision. Dette havde hidtil mere eller mindre været tilfældet for alle hære i alle krige.

Ganske vist havde patruljer og enkelt ryttere, her og der enkelte eskadroner, ved et pludseligt sammenstød med fjenden med succes gennemført attacke, men alligevel var det ikke, trods flere gange forsøgt, kommet til kamp i større enheder med det fjendtlige kavaleri. På trods heraf havde vores gode uddannelse hidtil givet fuld værdi under bereden kamp. Da vi ikke skyede kamp til hest, kunne vi bevæge os friere i terrænet end vore modstandere. Kampen til hest var imidlertid trådt i baggrunden i forhold til ildkampen, som efterhånden også for kavaleriet var blevet hovedkampmåde. Blandt vore holstenske garnisons levende hegn havde det allerede i fredstid hørt til dagens orden.

Kravene fra krigen havde hurtigt tilpasset kavaleriet fra de store enheder til patruljen. Det var frugterne af den udmærkede fredstidsuddannelse, hvis højeste mål havde været at opdrage hver enkelt mand til selvstændigt tænkende og handlede rytter og skytter.

Modsat var følgende ikke tilstrækkeligt hurtigt blevet gennemført:

1. Udrustningen af kavaleriet med maskingeværer
2. Udrustning af eskadronerne med feltkøkkener
3. Udrustning af ryttere med bajonet og spade
4. Tildelingen af egne ammunitions- og forplejningskolonner.

Sablen havde vist sig overflødig. Lansen havde derimod under alle forhold, specielt under patruljer, foruden den ikke tilstrækkeligt vurderede moralske virkning på modstanderen og den fjendtligt sindede civilbefolkning, vist sin betydelige overlegenhed overfor alle andre former for blankvåben.

Selvom krigen ikke havde fået så hurtig en afslutning, som man i begyndelsen af felttoget generelt havde anset for nødvendig, alene af økonomiske årsager, troede alle i 15. Husaren på de tyske våbens sejr, og var villige til at sætte hele sin personlighed ind i den store sag.

B) Felttoget i Øst

4. Kapitel:

Grænsebevogtning langs Østpreussens sydgrænse. Kampe i nordlige Polen

14. til 30. november 1914

Inden vi igen følger Regimentet er det nødvendigt først at kaste et blik på forløbet af kampene i Øst frem til slutningen af november 1914.

Slaget ved Tannenberg og slaget ved de Mauriske søer havde rensset Østpreussen. Desværre kun en forfølgelse af russerne ikke gennemføres, da østrigerne kraftigt anmodede og behøvede forstærkning. 8. Armee hovedstyrke blev derfor under Generaloberst v. Hindenburg som 9. Armee indsat i området Krakau – Kattowitz – Beuthen. Felttoget i det sydlige Polen blev gennemført skulder til skulder med 1. østrigske Armee indtil Iwangorod og ti de sydlige forter ved Warszawa, mens den øvrige del af den østrigske arme stødte frem til San og befriede Przemyśl. Så ændrede den stort anlagte russiske offensiv grundlæggende situationen og tvang de forbundne til tilbagetrækning. 9. Armee faldt tilbage til Schlesien. Den østrigske hovedstyrke faldt tilbage til Krakau området. Przemyśl blev endnu engang omringet af russerne.

Hindenburg og Ludendorff var imidlertid ikke personer, der lod sig diktere af modstanderen. Allerede under tilbagetrækningen traf de den geniale beslutning om et modangreb mod den højre russiske flanke. De skrabede alle tænkelige forstærkninger sammen, og traf endda beslutningen om at lade 8. Armee i Østpreussen falde tilbage bag de Mauriske søer og den i mellemtiden befæstede Zngerapp-linje, og dermed igen prisgive den østligste del af Østpreussen. 9. Armee (nu på 5½ korps) under General v. Mackensen – Generaloberst v. Hindenburg var den 1. november udnævnt til øverstkommanderende på østfronten – blev herefter fra linjen Thorn – Wreschen indsat mod den højre flanke af den fjendtlige hovedstyrke. Det tyske modangreb nåede 17. november frem til Lodz og havde allerede omringet den russiske nordfløj. Ringen om Lodz, hvor en meget stor masse af kamptropper og kolonner var presset ubevægeligt sammen, lukkede sig hele tiden mere og mere. Den fuldstændige succes var rykket nærmere, da det lykkedes russerne på grund af dens overmagt fra Warszawa i rette tid at bringe stærke kræfter frem, der nu kunne ramme de tyske enheder sydøst for Lodz i flanke og ryg. Den næsten totale succes blev i sidste øjeblik revet ud af hænderne på de tappert kæmpede tyske enheder. Også her viste de vanskeligheder sig, hvorunder den tyske føring måtte kæmpe. 1 eller 2 korps yderligere, og sejren havde været i hus. Nu måtte det store mål, en oprulning af den russiske front, opgives. Imidlertid var det vigtigste allerede opnået. Det russiske masseangreb fra Schlesien var afværget og bragt til standsning. Det østlige Tyskland og Øst-Ungarn var reddet.

Stillingskrigen begyndte nu også i øst, selvom det var under en lettere form end på Vestfronten.

Under operationerne i det sydlige Polen og ved Lodz balancerede Østpreussens og Vestpreussens syd for Weichsel på en knivsæg. Den allerede i fredstid svagt udbyggede flaskehals mellem de Mauriske søer og Angerapp-linjen gav imidlertid håb om et længerevarende forsvaret. Svagheden ved denne stilling lå på dens højre flanke. Et kraftigt russisk fremstød fra Przasnysz – Mława ville gøre den umulig at holde. De kræfter, den øverstkommanderende i Øst havde til sin disposition til sikring af østflanken var imidlertid næsten utrolig ringe. Hvad her det forsvarende Korps Zastrow snart i angreb, snart i forsvar ydede at indsats, er håbet over enhver forstand, og havde i meget væsentlig grad bidraget til den samlede succes, jo næsten overhovedet gjorde denne mulig.

Sådan var situationen, som 4. Kavallerie-Division og med den Regimentet i midten af november ankom til Østpreussen.

Efter transport med jernbane over Bryssel – Liège – Aachen – Berlin – Posen – Thorn, blev Regimentet den 17. november udlosset i Allenstein og underbragt syd for byen – staben i Poforten. Officerer og husarer glædede sig til at komme under kommando af Generaloberst v. Hindenburg, befrieren af Østpreussen, og håbede på, at han ville finde passende anvendelse for dens våben. Her i Øst var krigen jo endnu ikke stivnet i stillingskamp. I stedet for det fugtige efterårsvejr, som normalt herskede i Flandern, blev 15. Husaren i Østpreussen allerede mødt af tilsnede grænser og hård kulde, der de næste dage forstærkedes af frysende sne. Da vinterudrustning og vintersko til hestene endnu manglede, betød de næste dage store anstrengelser.

Sammen med 4. var også 2. Kavallerie-Division underlagt H.K.K. 4 ankommet som forstærkninger til den østpreussiske sydgrænse. Støttet af Korps Graubenz fik denne ordre til at gå frem mod jernbanelinjen øst for Warszawa, og dermed afskærer livsnerven for den russiske hær i Vestpolen.

4. Kavallerie-Division begyndte allerede den 18. november fremrykningen, hvor Regimentet nåede Neidenburg og omegn.

Den 19. november fulgte Korps Graubenz russerne under tilbagetog mod Mława over grænsen. Også 4. Kavallerie-Division rykkede ind i Polen, og ved Rapien overskred Regimentet for første gang grænsen mellem Tyskland og Rusland. Den meget store kulturelle forskel mellem de to lande gjorde sig øjeblikkeligt bemærket. Veje var sparsomme. I stedet for de plejede granplantager sås uplejede fyrrebevoksninger. Der var ikke længere rene landsbyer, kun grupper af træhuse tagdækket med tørv. Den stærke, kolde østlige vind gjorde sig bemærket, og vejene var dækket af glatis. Det måtte tit siddes af. Eskadronerne blev for natten underbragt i Kandien, Sablotschen og Berkhof.

Nord for Napierken fik Rittmeister v. Weltzien fra 4. Kavallerie-Division ordre til, med 5. Eskadron som opklaringsenhed at rykke frem til og over linjen Mława – Brudusk. Det var af stor betydning at få at vide, om der på vejen Mława – Ezernice øst for Grudusk, og i hvilken retning, fjendtlige troppebevægelser fandt sted. Samtidig blev der ønsket oplysninger om der langs den fra Mława generelt mod syd førende hovedvej Mława – Siechanów og Mława – Raciąż fandt troppeforskydninger sted. Under fremsendelsen af to patruljer mod overgangene af Orzyc ved Wasylu T og Grzymki T nåede eskadronen over Bonisław omkring kl. 15 frem til Żalęże. Her meldte patruljer om en spids af kosakker ved Ranki og Zakrzewo. Eskadronen rykkede frem mod dette område, hvorefter kosakkerne faldt tilbage i retning af Orzyc-floden. Kl. 1530 meldte patruljer, at både Kobialki og Orzyc overgangene ved Erzymki og Wasyl T var besat af fjenden. Dette blev øjeblikkeligt meldt til Divisionen.

Næste dag red eskadronen fra Ranki, hvor den havde overnattet, frem mod Długokonty. Herfra sendte Rittmeister v. Weltzien kl. 0530 følgende melding til division:

Fjenden har i løbet af natten rømmet den i går meldte skyttegrav ved Kobialki og trukket sig tilbage bag Orzyc afsnittet. Broermellem Wielkie og Grzymki T ødelagte. På den anden side afsnittet Infanteri-stillinger meldt. Bliver foreløbig i området Wielkie – Długokonty. Ifølge udsagn fra beboere er Miawa stærkt besat af infanteri og kosakker. En tilbagetrækning mod sydøst eller syd har efter udsagn fra beboerne herfra ikke fundet sted.

På baggrund af denne melding sendte Division et batteri frem, som beskød østsiden af Orzyc-afsnittet, hvorefter fjenden trak sig tilbage. Eskadronen udsendte følgende fjernpatruljer:

1. Patrulje Leutnant Jobst: Erzymki T – Wasyl T – Buby – Dembsk – Mława – Modla – Wiesniewo.
2. Patrulje Vizewachtmeister Luckstädt: Wasyl T – Buby – Garlino – Vorowe.
3. Patrulje Leutnant d.R. Wesselhoeft: Wasyl T – Kitki – Ezpaki – Żarnów – Grubsk

Eskadronen overskred ved middagstid Orzyc og red over Kitki – Racibory – Kluszczo mod Piegłow, hvor den blev for natten, og afventede yderligere ordre fra Division. Leutnant Jobst meldte fra Demsk og bakkerne øst for Demsk besat af kosakker, senere vejen Mława – Szydłowo, Mława og vejen Mława – Wiesniewo fri for fjender. Meldingerne fra fjernpatruljerne blev øjeblikkeligt sendt videre til Division.

Den 21. november modtog eskadronen befaling til over Grudusk at støde til Regimentet, hvor den omkring kl. 0800 ankom.

Den 20. november startede 4. Kavallerie-Division et forsøg på at indhente den over Mława tilbagerykkende fjende. For de udsendte patruljer var det overordentlig vanskelig at finde sig til rette på de tilsnede veje og de upræcise russiske kort. I disse dage styrtede mange heste, og som hurtigste gangart kunne kun anvendes roligt trav. Dette gjorde fægtning med antrufne kosakker meget vanskelig.

2. Eskadron under Rittmeister Frhr. v. Schaezier fik, med en underlagt MG-delning og en sprængpatrulje under Leutnant Schmidt, til opgave at sprænge et jernbanemål syd for Ciechanów, og dække sprængningen i retning Ciechanów. Eskadron rykkede frem over Grubusk. 3 km øst for Lesniewo-Dolne kun forspidsen under ild, og højderne på begge sider vejen Grudusk – Ciechanów blev meldt fast besat af kosakker. De ulige numre sad med det samme af for at gribe ind i fods, forstærket af MG-delningen, til rensning af bakkerne nærmest landsbyen Lesniewo-Dolne. Russerne fik forstærkninger, men mørket satte en ende på kampene. Den 21. november angreb eskadronen på ny for at åbne vejen for sprængpatruljen. Det lykkedes skytter at nå frem til bakken lige øst for Lesniewo-Dolne. Så angreb forstærkninger fra Divisionen, der var trukket frem nord for Grubusk, og kastede fjenden tilbage i retning af Cierchanów. Syd for Kalisz satte russerne sig på ny fast. Skytter fra 3. og 5. Eskadron blev indsat sammen med forspidsen (39. R.B.). Modstanderen blev kastet tilbage. Divisionskomman-

døren, Generalleutnant v. Garnier, blev hårdt såret af artilleri. Føringen af divisionen blev overtaget af brigadekommandør, Oberst v. Printz indtil den nye kommandør ankom, Generalmajor v. Hofmann. Brigaden blev i samme periode overtaget af Oberstleutnant v. Zieten, mens Regimentet blev ført af Rittmeister v. Weltzien. Regimentets forplejningsstyrke var, da den gik i hvil i Andrichy, 30 officerer, 585 mand, mens kampstyrken var 23 officerer og 424 ryttere.

Ved Grudsk fik 4. Eskadron, som vi nu vil følge frem til den 27. november, en særopgave, hvorefter den skulle trænge frem mod Ezernice – Borowe og opklarer i retning af Przasnysz og Wola. Oberleutnant Schultze-Moderow, der blev sendt mod Przasnysz, meldte kl. 11, at han ved Choowo havde beskudt en kosakpatulje. Leutnant la Pierre, der red mod Wola, meldte at skoven mellem Widecka og Wola var fri. Eskadronen forblev den følgende dag i Czernice-Borowe og søgte om aftenen landsbykvarter 3 km sydvest for Pfczolkki-Görne.

Den 22. november forskud eskadronen fra Gzernice-Borowe mod Chojnowo. Oberleutnant Schultze-Moderow meldte overgangen ved Obrembiec besat af kosakker og infanteri. Under fremrykning erkendte Rittmeister v. Hanstein fra højderne nord for Obremiec, at en fjendtlig dækningsenhed var under tilbagetrækning mod Przasnysz. Melding herom blev sendt til Grudsk. Eskadronen sad af til kamp til fods ved Obrembiec og rykkede frem mod Przasnysz. En minde kosakstyrke i byen blev trængt tilbage. Det blev fastslået, at fjenden med sin hovedstyrke faldt tilbage mod Makow og med mindre enheder mod Krasnosielc. Eskadronen tog natkvarter i Obromb.

Den 23. november blev Oberleutnant d.L. Frhr. v. Ohlendorff endt mod Makow og Leutnant la Pierre mod Krasnosielc.

En svag kosakenhed, der igen havde besat Przasnysz blev fordrevet af eskadronen. Om aftenen divisionen af Unteroffizier Prehm underrettet om, at en større kosak-styrke havde forhindret patruljerne noget sted at få overblik over Makow og Krasnosielc. Om natten blev der igen trukket tilbage til Obromb.

Det russiske kavaleri er ofte, også fra kompetent hold, blevet dårligt vurderet. Det kan indrømmes, at dets føring ofte var langsomt og sendrægtig, og at det kunne have opnået mere, hvis det havde slået til mere koncentreret, havde de haft kendskab til de ofte helt utrolige misforhold i styrkeforhold. Enhederne var imidlertid i sig selv gode, tapre, seje, pligtro og meget dygtig til at udnytte terrænet. De forstod på fremragende måde oprette skærme, som gjorde livet vanskeligt for vores opklaring. Igen og igen stødte vore patruljer på sammenhængende linjer af fjendtlig sikring, hele tiden forsøgte russerne med stor dygtighed at omgå og fange vore patruljer.

Den 24. november Unteroffizier Alberts patrulje mod Krasosiele, Leutnant d.R. Gildemeister mod Makow og patruljen under Vizewachtmeister Mahnke mod Leschnowo. Eskadronen jagede igen en svag kosakpatulje ud af Przasnysz. Meldinger fra patruljerne omtalte Kosakker med kraftig infanteri i linjen Leschnowo – Sierakowo – Karwacy. Da kosakkerne denne dag udviste en betydelig mere omfattende aktivitet, gik eskadronen ikke til Obromb, men i Chojnowo i ro. Sergeant Suffrain sikrede med en post, som dagene før, i udkanten af Przasnysz i retning Sierchanow.

Den 25. november blev Sergeant Suffrian angrebet af omkring 50 kosakker og serbiske skytter, men afslog angrebet. 4 døde og 6 døde russere blev efterladt. På nyheden om overfaldet, sadlede eskadronen øjeblikkeligt op og red til Przasnysz, hvor til også Regiment Kameke ankom. Rittmeister v. Hanstein besluttede sig til at støde over Sierakowo mod Makow, og at en patrulje kunne sendes igennem. Denne returnerede imidlertid til Eskadronen efter Sierakowo og meldte, at den ikke kunne komme frem. Under en personlig opklaring fra eskadronscheffen, blev der overalt langs linjen Leschnowo – Dobrzankowo – Karwacz fastslået stærke kosakkoncentrationer.

Da eskadronen omkring kl. 14 gjorde et sidste forgæves forsøg på at komme igennem mod Dobrzankowo, men stødte på overlegne styrker, besluttede Rittmeister v. Hanstein at falde tilbage til Przasnysz. Dækket af en bagtrop under Sergeant Borgwardt, faldt eskadronen uden problemer tilbage over Przasnysz til Chojnowo, senere støttet af en tilbagesendt patrulje under Oberleutnant Schultze-Moderow. Sergeant Borgwardt blev under udførelsen af denne opgave ramt i lungen af et skud; på kejserens fødselsdag blev denne dygtige underofficer og patruljefører udmærket med Jernkorsets I. klasse.

Den 26. november blev Vizewachtmeister Mahnke sendt mod Leschnowo, Leutnant le Pierre mod Przasnysz og Leutnant d.R. Gildemeister mod overgangen ved Obremiec. Der blev meldt til Division, at russerne indtil kl. 0800 endnu ikke havde besat Przasnysz. Først kl. 10 meldte Vizewachtmeister Mahnke om en besættelse af byen med 500 kosakker og enkelte kanoner. Kl. 13 fik eskadronen befaling til at rykke tilbage til bevogtning af divisionsstab ved Czernice-Borowe. Hertil ankom den kl. 20.

Nu tilbage til Regimentet.

Frosten var blevet strengere, som Divisionen den 22. november samlede sig ved Szulmierz. Om dagen var der omkring 10 graders frost. Patruljemeldinger meddelte, at russerne havde rømmet Siechanow. På bakkerne syd og sydøst for byen synes en bagtrop under skansning. March mod syd måtte opgives, da hestene på grund af

blank is, selv ført ved hånden, ikke kunne komme længere. Over de snedækkede marker nåede Regimentet Ko-ziezyń. Husarernes fodtøj blev kraftig slidt, da der måtte marcheres meget.

Da hestene uden vintersko ikke kunne komme længere, blev Regimentet i kvarter indtil den 23. november. Dagene skulle anvendes til at beslå hestene med nye hestesko. Dette viste sig imidlertid uigennemførlig, da felt-smedjen og smedjevognene på grund af det isglatte fører, ikke kunne bringes frem. Dertil kom, at enhederne lå å meget spredte gårde, dækkede af sne og langt fra vejnettet. Omstrejfende kosakker måtte hele tiden afvises.

Da den 24. november fremrykningen af en større fjendtlig styrke blev meldt, besatte Divisionen højderne øst for Kwast – Kolakt, med Husaren-Regiment 15 på venstre fløj. Ved 15 graders frost lå skytterne i sneen. De angribende russere hævdede sig i det åbne terræn som pragtfulde mål i den hvide sne. Angrebet standsede. Fah-nenjunker Tiefenbacher og Husar Wulkau blev såret. Om eftermiddagen nåede infanteri frem, og de frosne kava-leriskytter kunne trække deres heste i kvarter i Kraski – Slesice.

Den 25. november greb Korps Graubenz under Generalleutnant v. Zastrow frem mod højderne øst for Siechanow. 4. Kavallerie-Division, hvis 17. Brigade sikrede mod Przasnysz, og midlertidigt besatte byen, fik ordre til af ride frem mod fjenden flanke og ryg. Det skulle blive anderledes. Trods flere forsøg blev Korps Graubenz standset foran den russiske hovedstilling ved Pomorsche og Opinogóra, mens 4. Kavallerie-Division fra øst blev omsluttet af stærke fjendtlige styrker (ca. fire infanteribataljoner med artilleri) og måtte vige ud mod nord. Det kom herunder til kap ved Kionowo. I første omgang var Husaren-Regiment 15, der søgte Divisio-nens tilbagetrækning, anvist på sig selv. Senere greb Husaren-Regiment 16 og det beredne batteri ind i kampen. Som fjenden nåede ind på 400 meters afstand, blev der sidder op og redet tilbage mod Wola i galop, heftigt be-skudt af fjendtligt infanteri og artilleri. Højderne øst for Wola blev besat af Husar-brigaden og herefter indtaget kvarterer i Wierzbowo. Den 25. november kostede mange tab. Såret blev Vizewachtmeister d.R. Daube, Ser-geant Fischer, Unteroffizier Ritz, Unteroffizier Dierk og Husarerne Angerhold, Engel, Harms Brüning, Flügge og Bretschneider. Faldet var Sergeant Krüger, savnet var Husar Sprengel.

Vizewachtmeister Haars skriver over patruljen mod Przasnysz:

Omkring kl. 22 rykkede jeg som befalet ud. Det var buldrende mørkt. Vejen var dækket af nysne. Vidt og bredt kunne man intet høre ud over engang i mellem en hundes gøen fra en ensomt beliggende gård. Gennem terrænet gik det i roligt trav. Tilsnede spor lod forstå, at tropper nyligt var marcheret mod Przasnysz. Nær-mere byen skjulte tilsnede hække for udsynet fra vejen. Som anlæg og enkelte huse dukkede op, drejede det sig om at være forsigtig. Under hensyn til den særligt ansvarsfulde opgave og den kendsgerning, at russerne som altid havde udsat en kraftig skærm, som vi hvert øjeblik kunne støde på, fandt jeg det ikke tilrådeligt at tage den direkte vej ind i byen. I stedet svingede jeg mod øst i retning af vejen, for her forsøgte fra flanken at komme igennem fjendens linjer. Under alle omstændigheder skulle der opklares mod fjendens styrke. Vi fulgte en sti, der førte mod udkanten af byen, og snart var vi den træ grænsede hovedgade i den dybt slum-rende by. I ly af mørket nåede patruljen længere ind, og svingede efter nogle 100 meter ad en nordgående ga-de, der efter min grove kortskitse byrde føre til broen over Wengierka. Det var bittert koldt denne nat. Vi havde trukket vore uldne øre- beskyttere ned over pelshuerne. Formummede ryttere, der dårligt kunne skelnes fra kosakker. Pludseligt var vi på broen. I de mørke skygger var den næppe at se i forhold til omgivelserne. En russisk post reagerede dårligt på vores tilstedeværelse. Frækt red vi videre i trav. Og det lykkedes. Den russiske post hilste træet på os. Han antog os for kosakker og hævdede dårligt hovedet. Frisk red vi videre. Da vejen kort efter svingede, fortsatte vi ligeud ad en markvej. Vi kunne ikke bare ride videre mod den store ka-serne, der lå ud vil vejen. Langs vejen lå tre huse. Bag den sidst stod en halmstak. Her sad patruljen af. Ho-vedformålet med patruljen var at fastslå fjendens styrke. Med to mand gik jeg til fods frem mod husblokke, der lå mellem markvejen og vejen. Forsigtigt fortsatte vi frem, mens vi lyttede, da vi jo måtte regne med ind-kvarterede fjender, ikke mindst fordi kasernen lå umiddelbart bag husene. Med afskærmede lommelygter af-søgte vi det hele. Et ældre, fast sovende ægtepar, vækkede vi op. Meget overrasket kom folkene ud. Det var imidlertid ikke muligt at komme til forståelse med dem. De pegede på et hus i nærheden, hvorfra også der snart kom en ældre mand, der talte flydende tysk. Han begyndte med det samme at forklare. På mine spørgs-mål om, hvor det tyske kavaleri var blevet af, forklarede han, at de tidligt på morgenen var blevet fordrevet af kosakker og artilleri. På spørgsmålet om den russiske styrke fortalte han, at infanteri var marcheret langt væk, og at der i byen lå to regimenter kosakker og et regiment artilleri. Disse oplysninger var langt mere, end jeg havde vurderet. Vi befandt os altså i en meget varm situation. Der kunne ikke blive tale om at tøve. Efter nog-le få instruktioner til husarerne, sad vi op og red afsted. Som vi igen nåede vejen kunne vi tydeligt se daggry-ets førte svage stråler, og ikke langt fra os den russiske vogn- og artilleripark. Her var man allerede gået i gang med at pakke. Der dukkede lys op i byen foran os. Russerne gjorde klar til opbrud. For os drejede det sig om at skynde os mest muligt. Vi satte i trav. Overalt kunne man hører russerne. Over os trak tunge sne-skyer sammen. Vi sporede kraftigt hestene. Vores eneste mål på dette tidspunkt var, at komme hel over broen. Og det lykkedes. Posten stod ikke længere ved selve broen, men i porten til en gård nogle få skridt derfra. Det var imidlertid nok for os. Han slap os i hvert fald igennem. Vi kunne i hans øjne ganske enkelt ikke være an-

det end kosakker. Vi åndede lettet ud. Som der imidlertid fra hus til hus blev tændt lys, red vi lidt hurtigere for ikke for tidligt at blive opdaget. Her og der skinnede lyset forræderisk på den blanke is på gaden. Det var højeste tid for os. I den østlige del drejede vi mod højre og red ad en gade, som vi tog for den vej, vi var kommet ind i byen. I stedet kom vi ind på en gårdsplads. Køretøjer og lanser stod omkring, som enkelte russere bevægede sig rundt imellem. Hurtigt vi vi vendt om og fandt snart efter den rigtige vej. Der var ikke længere ret langt til landevejen. Som vi nåede den, gik det i udstrakt galop over marken. Udenfor byen fortsatte vi ad landevejen. Her ventede en rytterpost på os. Det var en tysk kyrasser, fra en officerspatrulje, der netop var redet mod Przasnysz. Det var en nytteløs opgave, der kun kunne ende galt for patruljen. At ride en bereden fjende imod i fuldt dagslys var letsindigt. Jeg kunne ikke nå at advare den før de første skud faldt. Vi lyttede. De kom fra byen. Det kunne kun dreje sig om Kyrasserne. Spændt lyttede og ventede vi. Ikke en rytter vendte tilbage. Patruljen var blevet nedkæmpet. Kyrasserposten ville ikke lytte til mit råd om, at ride tilbage sammen med os. Han ville ikke forlade sin post. Alene blev han på stedet, og russerne måtte dog hvert øjeblik dukke op. Vi red videre. Efter at jeg havde aflagt melding til Division, trak jeg min patrulje til en gård ved Wola og gik til ro. Efter nogle få timer blev vi vækket. Kosakker red rundt om i opklaring og var nået til vejen foran os. De vovede sig imidlertid ikke videre ind. Kort efter nærmede sig en patrulje fra Regimentet under Oberleutnant v. Platen. Jeg gjorde han opmærksom på risikoen ved operationen. Han røg også kort efter ind i russernes krydsild. Om eftermiddagen red vi videre.

Uhindret af fjenden gik de tyske enheder om natten den 26. november tilbage over hele linjen.

Generalleutnant v. Zastrow gik med sit korps igen i stilling syd for Mława, og afventede her et fjendtligt angreb. Fjenden fulgte imidlertid ikke efter. 4. Kavallerie-Division marcherede samme nat til omegnen af Grudusk. Brigade Zieten fulgte om morgenen over Koziczyn og indrettede sig med Regimentet den aften ved Dzielin og Jablonowo.

Den 27. november indrettede divisionen sig ved Ezernice – Borowe, og rykkede så tilbage i de gamle kvartierer. Ved Dzielin stødte kosakker på 5. Eskadron i en kort ildkamp. Løjtnant Behncke og Husar Westphal blev såret.

Den 28. november blev 4. afløst af 2. Kavallerie-Division og sat i march over Mława til Soldau. Om aftenen kom Regimentet i kvarter på begge sider af vejen Soldau – Grotken. Her havde den 29. november hviledag, der anvendtes til at fortsætte at give hestene vinterbeslag.

Den 30. november blev Regimentet indladet i Soldau. Først to måneder senere skulle den igen betræde tysk land på samme sted.

5. Kapitel:

Kampe ved Bzura og Rawka. Weichel bevogtning ved Plock

(30. november 1914 til 8. februar 1915)

Efter det sejrriige gennembrud af XXV Reservekorps og 3. Garde-Infanterie-Division ved Brziziny var det 25. november lykkedes at lukke hullet mellem XX. A.K. og I. R.K. I Rigsarkivets *Der Weltkrieg 1914-1918* står:

På den meget bugtede frontlinje på mere end 60 kilometers længde lå højre fløj og midte af 9. Armee fra øst for Sdunska – Wola til nordøst for Lodz overfor en næsten ligeværdig modstander. På denne del af fronten var stillinger under bygning eller allerede etableret, og gav for hver dag større modstandskraft. Den gensidige kampaktivitet var ringe.

Anderledes var det på venstre fløj af armeen. Her var i rummet nordøst for Lodz frem til Weichsel over en mere end 70 kilometer bredde alting flydende og kun få stillinger eksisterede. Fronten, der sydvest for Strykow svingede mod nord og nåede venstre fløj af XX. A.K., havde et stort hul mellem XXV. R.K. og I. R.K. Venstre fløj lå omkring 15 km fra Weichsel. Modstanderen var langs dette afsnit langt overlegen.

For at forhindre den truende omgåelse af Generalleutnant v. Morgens I. R.K., blev forstærkninger trukket til. Blandt disse var også 4. Kavallerie-Division (minus 3 K.B.), der trods den alvorlige situation langs Østpreussens sydgrænse, den 30. november blev transporteret til Thorn.

Den 1. december marcherede Regimentet fra Thorn over Sluzewo – Koneck til Swiente (stab og 3.), Ujma – Wielka (2.), Jozesowo (4.) og Lowkowice (5.) og havde i disse kvarterer enkelte hviledage, hvor vinterbeslag af hestene forbedredes og hestene fodredes med havre. Sidstnævnte havde manglet i de sidste uger. Et stort antal heste var i det sydlige Polen gået til at mangel på havre.

Venstre fløj af 9. Armee havde i mellemtiden iværksat angreb mod Bzura, men var blevet standset ved Lowicz. Også midten og højre fløj var kommet frem, og den 6. december rømmede russerne Lodz.

Den 10. december befalede den øverstkommanderende for 9. Armee, General der Kavallerie v. Mackensen, en forsættelse af angrebet mod den midterste del af Bzura floden. Venstre fløj opnåede resultater og kom den 13. december frem til linjen Blendow – Rybno, og var nu kun 10 kilometer fra Bzura.

4. Kavallerie-Division, der den 6. december var blevet trukket nærmere fronten, stillede sig den 13., 14., 15. og 16. december klar ved vindmølle Mastki, 10 km nord for Lowicz, for herfra at kunne bryde op i en eftersættelse, så snart lejlighed bød sig. Hertil kom det imidlertid ikke på grund af modstanderes seje, skridt for skidt, tilbagetrækning.

Som russerne den 17. december faldt tilbage langs hele 9. Armee front, blev forfølgelsen iværksat. 4. Kavallerie-Division – hvor Major Baun fra staben ved Dragoner-Regiment 14 i disse dage overtog kommandoen over Regimentet, marcherede til Gizye, 10 km nordvest for Sochaczewo. I. R.K. indtog Lowicz.

Den 18. december samledes 4. Kavallerie-Division ved Gongolin og marcherede over Kompina – Bedarny til Sypien. De havde fået til opgave at forfølge den vigende fjende over Bolimow. Russerne frigjorde Bzura ved Lowicz og ovenfor denne til Nawka-mundingen, men i de afsnit, der var afgørende for en succes af operationen, forstærkedes modstanden. Kampene fandt sin afslutning ved Bzura, Rawka og Pilica. Bevægelseskrigen gik over i stillingskamp. Dermed afsluttedes imidlertid ikke Regimentets kavaleriopgaver. Den marcherede ved middagstid over Nieborow – Belchow til Skierniewice.

I de følgende dage blev der gjort flere forsøg på at sætte over Rawka. Patruljer meldte overensstemmende at overgang var umulig, og at infanteriet stod i kampføling med fjenden.

Den højere føring indså, at kavaleriet intet kunne udrette mod den forskansede fjende, og trak det den 21. og 22. december over Lowicz tilbage til området ved Konstantynow.

Den 23. december hed det for længere tid at sidde af. 4. Kavallerie-Division overtog afsnittet Kuznocin – Gawlow, 18. Kavallerie-Brigade underafsnittet syd for vejen Ruszki – Sochaczew langs vejen Sochaczew - Lowicz til hårdnakket forsvar. Venstre fløj af Husaren-Regiment 16 lå langs vejen, og i tilslutning til søsterregimentet besatte Husaren-Regiment 15 skyttegravene. Syd for Regimentet var der tilslutning til Landwehr-Infanterie. Der blev formeret to skytte-eskadroner under Rittmeister v. Schaezler og v. Loehsl, der gensidigt afløste hinanden.

Stillingen var primitiv. Der var mangel på skanseværktøj. Den bundfrosne jord var svær at komme igennem. Underbringelse af trækheste i Ruszki og forplejningen lod meget tilbage at ønske.

Russerne lå langs den østlige side af Bzura 1.000 til 1.200 meter væk. Den fjendtlige artilleribeskydning var mådelig. Bortset fra natlige skyderier herskede ro. Regimentets tab var derfor tilsvarende få.

Den 27. december fik Regimentet tildelt indkvarteringen for staben i Koryciniec, for 2. og 4. Eskadron i Aleksandrow og for 3. og 5. Eskadron i Zdzarow.

Som tidligere til hest, udmærkede sig 15. Husaren også til fods under dristige patruljer. Der blev hele tiden forsøgt at komme over Bzura og opklare situationen ved fjenden. Disse snigpatruljer kunne ikke altid lykkes. På den måde blev den 29. december Vizewachtmeister d.R. Pontoppidan og Sergeant Hellner taget til fange på den natlige opklaring ved Sochaczew.

Den 5. januar 1915 blev et-års frivillig Dosse og krigsfrivillig Riecken og Wöller såret.

Under ikke uvæsentlige vanskeligheder lykkedes det til begyndelsen af januar 1915 at gøre stillingen i forsvarmæssig stand. Alle fjendtlige forsøg på at sætte over Bzura blev afvist med karabiner ild.

Den 17. januar blev 4. Kavallerie-Division afløst af 10. Reserve-Infanterie-Brigade, for at forstærke Weichsel bevogtningen mellem Gombin og Kowal. Dette var nødvendigt, da der nord for floden kun stod spredte sikringsstyrker på højre fløj frem til Plock.

Den 18. januar blev der marcheret fra Bzura og næste dag blev Gostynin og omegn nået. Her blev Divisionen som reserve for den kommanderende general for III. R.K. Langs Weichsel mellem Bzura-munding og Wloclawek stod en tynd linje af kosakker. Den 21. januar blev der af patruljer under Leutnant Baur og Schmidt optaget kontakt med disse. Fra Wandsbeck ankom Feldwebelleutnant Gosau med erstatningspersonel på 10 underofficerer og 71 mand.

Ved eskadronerne begynder der nu en regelmæssig tjeneste. Hestene fik nye sko og beklædning og udrustning blev sat i stand.

Kejserens fødselsdag den 27. januar blev markeret med en gudstjeneste med efterfølgende parade på bytorvet. Sergeant Borgwardt modtog Jernkorsets I. klasse. Særlig ydelse blev i den gamle arme altid særligt anerkendt. Over udmærkelsen til denne veltjente underofficer og dristige patruljefører frydede sig hele 4. Eskadron.

I begyndelsen af februar forstærkedes meldinger fra agenter, at fjenden planlagde et angreb over Weichsel. Stærke russiske kræfter var fra området Dobrzyn marcheret i vestlige retning. For at narre fjenden omkring egen styrke, som var svag, gennemførte 4. Kavallerie-Division flere marcher i brigaderamme.

Den 5. februar blev der rykket fra Gostynin og den 8. februar blev Thorn nået, hvorfra Regimentet samme dag blev transporteret videre med jernbane.

Krigsrangliste pr. 1. februar 1915

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten (afgivet til føring af 18. Kav. Bde)

Major Baun (Drag.R. 14) (midl. fører 17.12.14 – 10.2.15)

Adjutant: Oblt. v. Trauwitz-Hellmig

Ordonnanz-Offiz.: Oblt. Fuchs

Forplejningsofficer: Feldwebellt. Gosau

Store bagage: Feldwebellt. Hümpel

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Oblt. d. L. Schütte

Lt. Haase

Lt.d.R. Wesselhoest

Lt.d.R. Raben

Lt.d.R. Michahelles

Lt v. Trauwitz-Hellwig

Unterarzt Dapper

3 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehil (Gd.-Kür-Reg)

Oblt. Schultze-Moderow

Lt. v. Platen

Lt. d.R. Burmeister

Lt. Schmidt

Unterarzt Sonntag

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hanstein
Lt. d.R. Tiemann
Lt. La Pierre
Lt.d.R. Gildemeister
Lt.d.R. Bothe
Ass.Arzt Dr. Buch

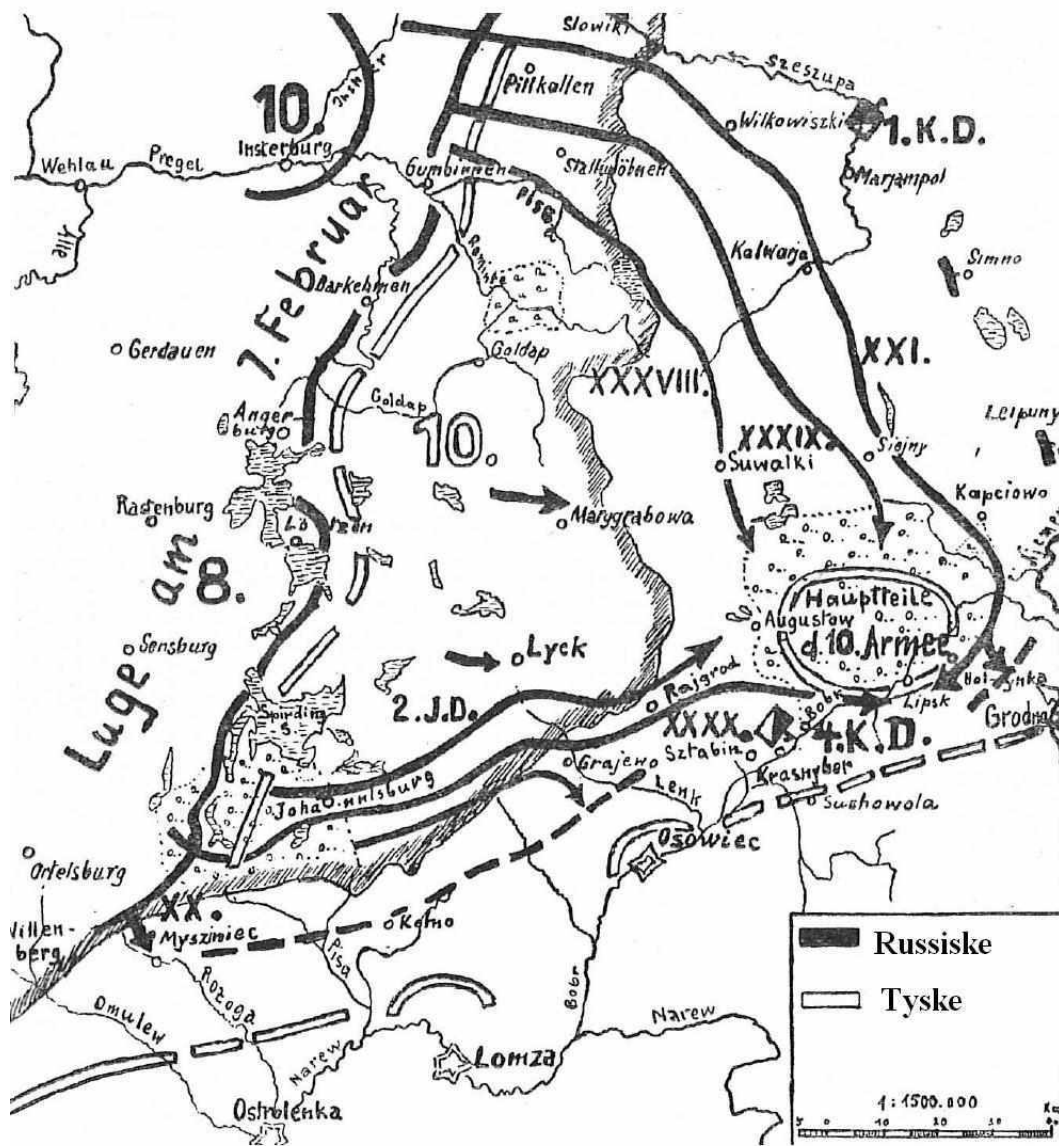
5 Feldeskadron:

Rittm. v. Weltzin
Lt.d.R. Baur
Lt.d.R. Propfe
Lt. Jobst
Lt.d.R. Hüniken
Veterinär Dr. Balcke

6. Kapitel:

Vinterslag i Masuren. Kampe ved Bohr

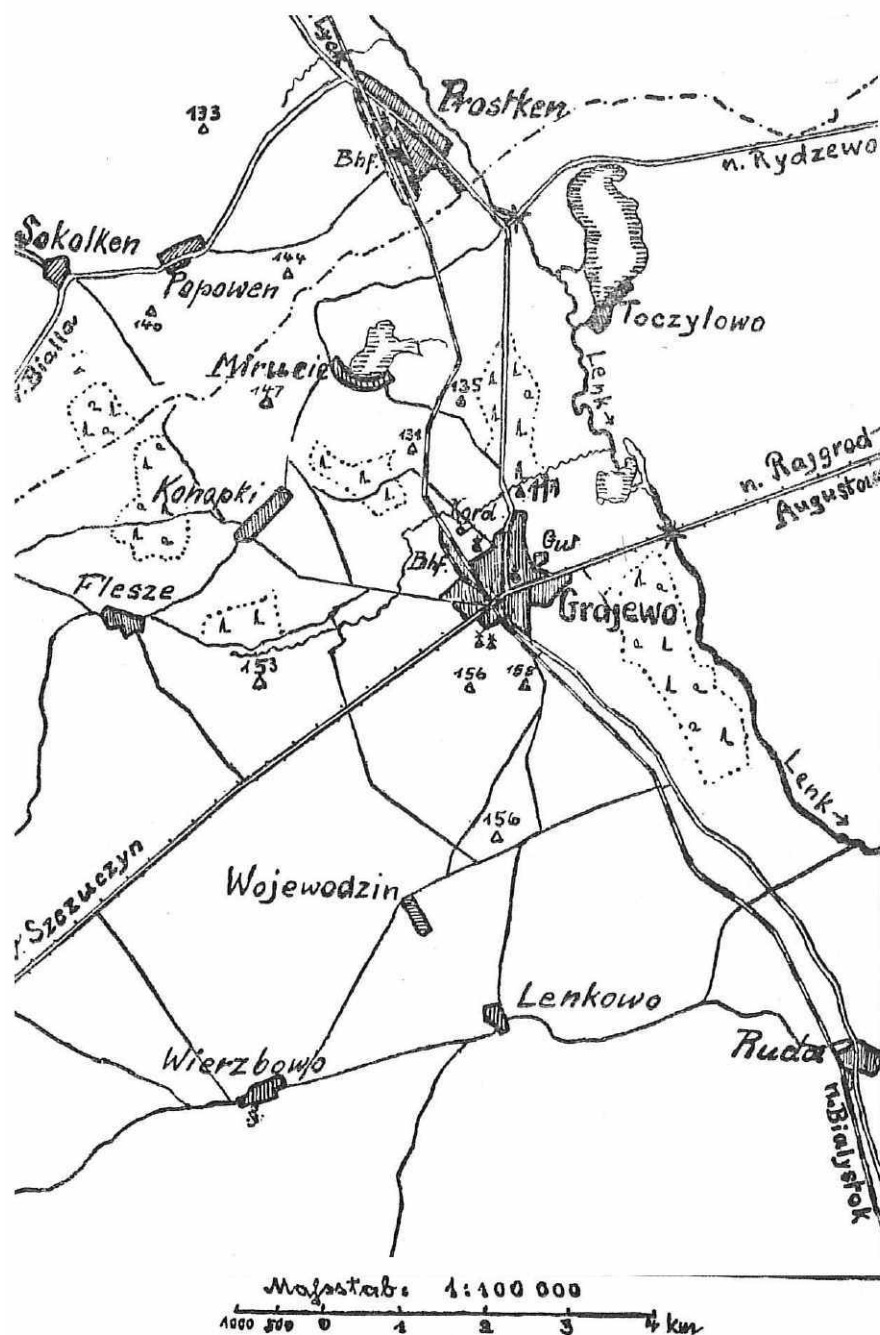
9. til 25. februar 1915

Vinter-slag i Mansuren

7. - 20. februar 1915

Som allerede sejrssikker offentliggjort i Entente-pressen, forberedte den russiske generalissimus Storfyrste Nikolaus Nikolajewisch en »gigantisk plan«. Han ville, sådan hed det, omringe og udslette de i Østpreussen stående styrker. Den tyske øverste hærledelse så sig tung om hjertet tvunget til at stille de nyopstillede XXXVIII, XXXIX og XXXX. Reservekorps til disposition for Østfronten i stedet for, som oprindeligt planlagt, i Vest. Den øverstkommanderende i øst forberedte sig på at komme russerne i forkøbet. Han lod den nyformerede 10. Armee (v. Eichhorn) opmarchere bag den på venstre fløj af 8. Armee stående, forstærkede 1. Kavallerie-Division. Desuden formerede han under kommando af A.O.K. 8 (Otto v. Below) en stærk stødtrop bag højre fløj af 8. Armee. Stillingstropperne på venstre fløj af 8. Armee blev overført til 10. Armee. Højre fløj af 8. Armee og 10. Armee

Kampen ved Grajewo

13. og 14. februar 1915

skulle gennembryde de russiske stillinger, trænge frem mod øst, og herefter svinge så den russiske 10. Armee fuldstændigt blev omringet.

Taget den forventede russiske modstand i betragtning og vanskelighederne med fremrykning gennem sne og is, syntes planen næsten forvovet. Den kunne kun lykkes, hvis den blev overladt til tropper, der var parat til og i stand til at yde en usædvanlig præstation.

Den 9. februar blev Regimentet indladet i Willenberg og Ortelsburg. 4. Kavallerie-Division kom under kommando af 8. Armee, der dagen i forvejen havde iværksat angreb langs den østpreussiske grænse i retning Lyck, og som allerede havde overskredet Pissek afsnittet. Det var 4. Kavallereie-Divisions opgave at dække flanke og ryg på den fløj af den omringende del af 8. Armee.

Den 10. februar red Regimentet med den forstærkede 18. Kavallerie-Brigade gennem en voldsom snestorm til Turoscheln. Fra Friedrichshof var alle landsbyer langs grænsen fuldstændig nedbrændte og alle indbyggere var flygtet.

Den 11. februar blev to fjernpatruljer afsendt inden der blev rykket ud. Leutnant d.R. Hüniken red med en underofficer og 12 husarer mod Lubiany, Leutnant Jobst ligeledes med en underofficer og 12 husarer mod Sokollen. Regimentet marcherede ad delvis isglatte, delvist tilsneede veje gennem det udplyndrede Johannsburg – hvor der var trængsel af tusinder af fanger mellem talrige erobrede kanoner på det ødelagte torv – videre mod Bialla. Oberstleutnant overtog efter ankomsten af den nye brigadekommandør, Oberst v. Normann-Loshausen, igen føringen af Regimentet.

Den 12. februar kæmpede 1. A.K. allerede ved Neu-Jucha og XXXX R.K. ved Lyck og Prostken, dækket på den åbne flanke af 4. Kavallerie-Division. 18. Kavallerie-Brigade svingede mod syd, hvor stærkt russisk kavaleri blev forventet, og optog forbindelsen med de dele af XXXX R.K., der var under fremrykning mod Rajgrad. Regimentet gik om aftenen i kvarter i og omkring Moynen.

Den 13. februar blev 4. K.D. over Grajewo rettet mod Rajgrad. Regimentet marcherede i slutningen af forspidsen af Divisionen over Gokolken og overtog dækningen af artilleriet, der gik i stilling syd Popowen. Som Leutnant v. Platen meldte, at Grajewo var besat, og at der i byen fandt udladning sted, angreb Husaren-Brigade med M.G.-Abteilung Grajewo. Da der kom tab på grund af flankerende ild fra Mirucie, svingede 16. Husaren og 2. Eskadron i retning af Mirucie og stormede denne. 3. Eskadron blev i første omgang holdt tilbage som reserve til hest. 4. og 5. Eskadron trængte under ledelse af Rittmeister v. Hanstein i tilslutning til Jäger-Bataillon 7 frem mod Grajewo, hvor den satte sig fat i den nordvestlige udkant. Situationen her var ikke uden problemer, da forbindelsen til Jäger-Bataillon 7 var gået tabt. På melding fra Rittmeister v. Hanstein, at man var stødt på overleget infanteri, blev skytter fra 2. og 3. Eskadron stillet til hans disposition.

Næste morgen gik skytter fra Regimentet igen frem og stormede også enkelte huse, men herefter gik angrebet i stå på grund af den store fjendtlige overmagt og den flankerende beskydning. Det forventede indgreb fra andre dele af Divisionen skete først ved aftenstid. Regimentskommandøren befalede derfor, at den næde linje skulle fastholdes, mens fløjene blev bukket tilbage. På grund af den fjendtlige infanteri- og artilleriild opstod betydelige tab. Ikke desto mindre holdt Regimentet ud og faldt først ved mørkefald tilbage. Russerne fulgte ikke efter, men faldt i stedet tilbage i retning af Osowiec på grund af angreb fra 80 R.D. og 6. Reserve-Jäger-Bataillon. I Flesze og Konopki blev der gået i alarmkvarter.

Den 13. og 14. februar 1915 var Æresdage for Regimentet, da det gennem angreb og efterfølgende fast forsvaret i væsentligt grad havde bidraget til den store succes af vinterslaget i Masuren. Faldet var Sergeant Dammann, Gefreiter Schultze, 1-års frivillig Keitel, samt Husarer Thiess, Kahmann, Wunnenberg, Noglick og Lüders. Alvorligt såret var Vizewachtmeister Schultz, Fahnenjunker Buchholz og Husar Blzer, Lemmermann og Köster. Såret var Leutnant d.R. Gildemeister, Sergeant Lehsau, Fahnenjunker-Unteroffizier v. Ernst og Schön, 1-års frivillig Sieveking og Bury, samt Husarerne Hühn, Rohweder og Klarowitz. Lettere såret var Rittmeister v. Hanstein, Leutnant v. Platen og Husarerne Ahrens, Schumacher og Sienknight.

Lieutnant Jobst skriver om angrebet på Grajewo:

Da Regimentet den 13. februar omkring kl. 15 var under march med brigaden på vejen Kl. Rogallen - Sokolken i retning Prostken ved godset »Preussische Höhe«, befaling til med skytter at rykke frem mod Grajewo sammen med Garde-MG-Abteilung. Her fra der kommet meldinger om russiske forstærkningsenheder fra Osowiec. Et angreb mod højre flanke af den tyske hær skulle herigennem forhindres.

Rittmeister v. Hanstein havde kommandoen over Regimentets skytter, Leutnant v. Platen skytterne fra 3. Eskadron, Leutnant d.R. Gildemeister 4. Eskadron og jeg skytterne fra 5. Eskadron. Føreren for 2. Eskadron husker jeg ikke længere. Hauptmann v. Schierstädt og Leutnant v. Hendebrant var ved deres maskingevær-enheder. Eskadronernes rækkefølge var var højre som ovenfor angivet.

Vi gik straks frem i skyttelinjer og grupper. Snart efter svingede 2. Eskadron, det vil sige min venstre nabo, mod venstre. Jeg standsede nogle få øjeblikke 5. Eskadron for at fastslå årsagen til denne manøvre, fort-

satte så ligeud bag min højre nabo, 4. Eskadron, over pløre, morads og halvfrosne småsøer mellem landsbyerne Mirucie og Konopki i retning af Grajewo, hvor Rittmeister v. Hanstein med sin 4. Eskadron afventede os i den vestlige udkant.

Rittmeister v. Hanstein havde et righoldigt program. Som altid havde denne fortræffelige fører kun en tanke – at de største succeser ligger i fremrykning. Mens eskadronen opklarede i fortærrænet – jeg husker stadig den frivillige patruljedeltager, krigsfrivillig Herbst, som altid ved sådanne lejligheder udmærkede sig – orienterede v. Hanstein kort Leutnant d.R. Gildemeister og jeg selv i sine planer. Besættelse af Grajewo og erobring af de opstillede batterier bag byen, hvis mundingsild skarpt lyste op mod aftenhimmelen. Meldingerne fra patruljerne i fortærrænet var imidlertid så modstridende, og artilleriets placering på baggrund af lyd og lys pejlinger stadig for langt væk, at Rittmeister v. Hanstein besluttede sig til først ved daggry at iværksætte angrebet.

Det blev anderledes. I uophørlig regn tilbragte eskadronerne (3., 4., 5. og MG-afdelingen) i de vestlige huse af Grajewo, i højeste kampberedskab og med sikring fremskudt mod Grajewo.

Ved første lys blev enhederne trådt an og organiseret til angreb. Så slog artilleri ned meget tæt på. Hvorfra? Allerede her måtte opgaven altså begynde. Hvad lå foran os? Hvor var fjenden? Han lå godt barrikaderet i store og mindre huse omkring 400 meter foran os. Kun et egentligt angreb kunne bringe os fremad. Imidlertid viste det sig hurtigt under forberedelserne, at vi ikke kunne komme væk fra opgaven med forsvar. Den fjendtlige ildvirkning var udmærket. Ilden skråt fra oven fra det fjendtlige infanteri, snart efter forstærket af artilleri, kostede vores skytter betydelige tab, specielt hos 3. Eskadron på højre fløj. For at nå bedre terræn, gennemførte denne en række stillingsskift, og placerede sig bag fronten på venstre fløj af 5. Eskadron. Også dette blev kun opnået med store tab. 4. Eskadron lå i de første huse i Grajewo. 5. Eskadron havde knap så gunstig en stilling: enkelte små huller gav dækning og visse steder var der god sigt mod fjenden. Under alle omstændigheder var der hverken længere fremme eller længere tilbage bedre terræn. Alligevel var tabene, specielt i starten på kampen, modbydelige. Sergeant Dammann faldt efter nogle få minutter ved min side på grund af et skud i hjertet.

Uden at kunne angribe den stærkt befæstede Grajewo, uden at kunne forsvare os mod de skjulte russere, uden lønnende mål lå under kontinuerligt under beskydning. Omkring middagstid voksede artilleribeskydningen temmelig heftig op. Vores muligheder var begrænsede, og den stillede opgave var ikke mulig at løse. En patrulje i fortærrænet gav ingen nye oplysninger og nogle enkelte fangne russere var eneste resultat.

Om eftermiddagen blev Rittmeister v. Hanstein såret i halsen af en shrapnel kugle, men blev som fører. Så ankom ved mørkefald ordre fra Regimentet om at falde tilbage. Det gjorde vi gerne. Når man i næsten 12 timer nytteløst havde været prisgivet fjendtlig beskydning i en blanding af mudder, sne og vand, har man en længsel efter noget andet. I mellemtiden blev det livligere i fortærrænet. Russerne syntes under fremrykning. Mens skytterne fra 3. og 4. Eskadron faldt tilbage sammen med Garde-MG-Abteilung, måtte 5. Eskadron dække bevægelsen. Russerne gjorde det ikke alt for vanskeligt for os. De vidste ikke med sikkerhed, hvad der lå foran dem. Efter et kvarters forløb, faldt også 5. Eskadron tilbage. Fahnenjunker Graf Hoffmannsegg (Günther) blev en tid tilbage som dækning med nogle få grupper, og blev så optaget på bakken vest for Grajewo.

Mens skytterne efterhånden fik sig samlet i Konopki, hvor vores Oberstabsarzt Dr. Kulenkamp og assistentlæge Dr. Buch havde indrettet en forbindeplads, kunne vi høre den tapre 7. Jäger-Bataillon støttet af tung artilleri, angribe banegården i Grajewo. Det fik den succes, vi på grund af utilstrækkelig ildkraft ikke havde opnået, men som vi alligevel havde en hvis andel i.

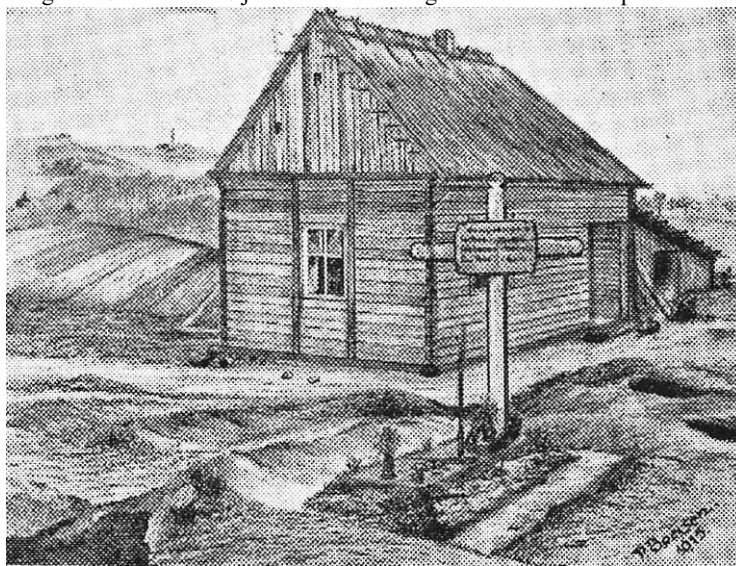
I sin beretning skriver føreren for 3. Eskadron, Rittmeister d.R. (Garde-Kür.R.) v. Loehst:

Vi havde tilbragt hele dagen i regnvejrs bag bakkerne mellem Prostken og Grajewo, så man hverken kunne sidde eller ligge, og vi var dengang altid, da vi ikke havde feltkøkkener, uden forplejning, og fra kl. 16 i mørke. Endeligt kom Oberleutnant Fuchs og bragte os, i stedet for den længe savnede befaling om at rykke i kvarter, befaling til natangreb på byen Grajewo, hvor der kun skulle være nogle hundrede russere. Oberleutnant Fuchs førte os herefter igennem de bakkede terræn, gennem snedriver, gennem de med vand og sne fyldte grøfter, så man flere gange måtte sidde af, og havde vi ikke allerede været gennemblødte, blev vi det nu. Endeligt, efter omkring halvanden time, nåede vi landsbyen Konopki, hvor Regimentsstaben var placeret. Da landsbyen imidlertid var spærret af snedriver, måtte vi endnu en tid ride rundt indtil vi fandt en åbning. Efter at 27 skytter var trukket ud, marcherede vi afsted. Unteroffizier Blüdorn fra 4. Eskadron viste os vej. Det var en glæde at se, med hvilken gåpåmod og selvfølgelighed denne opfyldte sin opgave. Foran landsbyen gjorde jeg holdt og giver instruktion om vores opgave. Fremme i udkanten af Grajewo lod jeg skytterne afvente i et skur, og rettede henvendelse til føreren for operationen, Rittmeister v. Hanstein. Jeg fandt ham i et lille hus i den yderste udkant af byen, som kun bestod af et enkelt rum. I denne var hans skytter klumpet tæt sammen. Der var ingen plads til at ligge ned. I ordens bogstaveligste betydning måtte man træde på husarer for at nå det hjørne, hvor officererne var samlet omkring et lille stearinlys for at konferere. Rittmeister v. Hanstein, Hauptmann v. Schierstädt, nogle få løjtnanter, fænrikker, Graf Hoffmannsegg, som allerede havde afpatruljeret nærområdet. Jeg gik herefter udenfor for at kikke på omgivelserne og opklare angrebsakserne. Vi kikkede med trukne pistoler på de nærliggende gårde, som var tomme. 2 MG og 2. Eskadron skulle angribe langs ga-

den, mens min 3. Eskadron og 2 MG skulle lægge ild over området fra udkanten af byen. Kl. 0630 ville angribe. Netop i dette øjeblik kom der melding om, at Jäger-Bataillon ville angribe kl. 9, og at vi skulle afvente dette angreb. Efter en kort konference besluttede Rittmeister v. Hanstein med vores indforståelse, at der nu ikke kunne ventes længere. Hvis vi ventede, ville det blot blive værre. Som jeg gik tilbage mod mine skytter, havde enkelte søgt et bedre opholdssted, og det tog lidt tid, inden vi havde fået samlet alle. Vi var dårligt sat i gang før vi i skumringen blev mødt af kraftig geværild. Vi foldede ud, men vidt og bredt var der kun ringe muligheder for dækning. Vi kravlede nu frem til en halvfærdig russisk skyttegrav, der kun var omkring en fod dyb. Bag den var der en mindre jordvold af opkastet jord, der også gav et minimum af dækning, som vi blev liggende og tog alt under ild, hvad der viste sig i kanten af byen. Da russerne, som vi ikke kunne se, åbenbart skød fra husene, var situationen for os, der kun havde dårlig dækning, kritisk. Så ankom en ordonnans fra Rittmeister v. Hanstein, der beordrede os til at søge ind bag en bakke til venstre, bag hvilken 2. Eskadron allerede befandt sig. For at finde den rigtige placering, dog jeg selv først afsted og gav ordre til at følge efter med store afstande. – Som vi nogle uger senere igen passerede Grajewo, kunne jeg i ro kikke på slagmarken. Jeg kunne fastslå, at vi på dette sted havde været omkring 70 skridt fra de russiske ildstillinger i kanten af byen.

Jeg og de første efter mig kom, trods beskydning, helskindet igennem. Vi måtte undervejs passere en lille slugt, dækket af is. Her må russerne have haft et særligt godt skudfelt. Her blev fire af mine husarer såret, og lå der borte, højtlydt stønnende resten af dagen. Også krigsfrivillig Schroeder blev her beskudt, kastet omkuld og lå hele dagen uden at røre sig på den blanke is. Vores Vizewachtmeister Schulz fik et alvorligt skudsår i underbenet, slæbte sig til en påbegyndte russiske skyttegrav og blev her liggende, indtil han om aftenen blev hentet ind. En del af mine folk vovede ikke længere at passere denne slugt, men kravlede på maven til bakken bag os, hvor jeg igen traf dem om aftenen. Efter en tid kom Oberleutnant v. Platen med et skudsår i låret og nogle få andre sårede, og gik med dem med tilbage. Fra vores bakke, hvor der allerede lå skytter fra 2. Eskadron, tog vi øjeblikkeligt Grajewo under ild. Selvom vi kun lå omkring 150-200 meter fra stedet, fandt vi intet reelt mål. Da vi senere besøgte område opdagede vi, at grunden var, at der mellem os og landsbyen var flere mindre bakker, der skjulte målene for os. På grund heraf ophørte vores skydning efterhånden bortset fra nogle få regelmæssigt afgivne skud. Da det drejede sig om en mindre bakke, lå vi i flere rækker tæt presset mod bakken, da vi i begyndelsen ikke havde dækning fra russernes skyttegrave til højre for byen. Efter et stykke tid kom yderligere to maskingeværfolk med store blikbeholdere med ammunition. Efter at jeg havde gjort dem det håbløse i at forsøge at nå deres egne folk, blev de hos os. Til venstre for os udviklede der sig en større ildkamp. Det var der, som vi senere erfarede, at Divisionen havde iværksat angreb på Grajewo. Derudover kom der også kraftig geværild mod os, der specielt mod flankerne, hvor der ikke fandtes dækning, var meget ubehagelig. Også hos den foran os i udkanten af byen liggende styrke under v. Hanstein blev skydningen hele tiden kraftigere. Alligevel kunne vi på grund af de dårlige skudfelter kun hjælpe svagt. Vi kunne kun bruges som standselinje og optagestilling. Da vi ikke rådede over håndværktøj, kunne vi ikke grave os ned. Desuden var jorden, selvom den var mudret øverst, stadig dybt frosset. Kun min tapre oppasser Frenz, som jeg havde taget med til husarerne, havde sin lange spade, som han til hest bar på ryggen. Han kunne med besvær med den lille spade grave en lille rende. Omkring kl. 1100 nærmede russisk artilleri os, som indtil dette kun havde sendt nogle få skud i vores retning. De første skud fløj tæt hen over os og landede i den sumpede

sænkning, hvor de sendte store sort jordmasser mod himlen. Selvom vi kunne høre lyden af granaterne passerer tæt hen over vore hoveder, blev det først rigtig ubehagelig, da enkelte granater eksploderede foran os på forsiden af bakken og tildækkede os med opkastet jord. Nu begyndte en time-lang vedvarende beskydning, hvorunder også flere granater sprang direkte over os. Med mellemrum begyndte beskydningen forfra. Da den omkring kl. 13 døde en smule ud, sendte jeg halvdelen af mandskabet under en officer til en bakke, der lå omkring 200 meter bag os. Denne tilbagetrækning blev særligt ihærdigt beskudt af russerne. Da russerne formentlig havde troet, at vi hermed havde forladt bakken, ophørte beskydningen. I mellem-tiden ankom en Ulan-officer og meddelte, at hans brigade lå bag os, og bad mig falde tilbage, så den havde frit skudfelt, hvilket jeg afviste. Efter

Husar-grav ved Grajewo

14. 2. 1915

en kort pause begyndte russerne igen med deres beskydning. Endeligt kom den længe ventede solnedgang. Jeg sendte mine folk enkeltvis, da beskydningen stadig var betydelig, tilbage mod den bagvedliggende bakke. Det var mig påfaldende, hvor svær enkelte af dem havde ved at gå. Jeg blev liggende alene tilbage en rum tid, og udnyttede herefter en pause i beskydningen til ligeledes at gå tilbage. Herunder mærkede jeg, hvor stive og kolde mine ben var blevet efter den lange venten. Jeg måtte derfor også de næste par dage lade mig hjælpe på hesten. Bag den næste bakke fandt jeg alle de øvrige. Ikke alene havde vi her bedre dækning, men også bedre skudfelt. Omkring kl. 19 kunne vi få hundrede skridt til højre for os mod fjenden hører højlydte stemmer. Det var Hanstein, der såret var på vej tilbage. Kort efter kom også Schierstädt, ligeledes såret. Efter at Leutnant Jobst havde dækket tilbagetrækningen og havde overtaget evakueringen af de sårede, gik jeg tilbage sammen med mine folk. Som vi var på vej tilbage, og jeg støttede Schierstädts brækkede arm, kom vi i en højst ubehagelig krydsild af geværer og maskingeværer. Mens vi undredes os over at russerne her i mørket alligevel kunne se at beskyde os, hørte vi fra Grajewo hurra-råb. Det var jægerbataljonen, som vi i løbet af dagen ikke havde bemærket, der i mørket havde arbejdet sig frem og nu angreb banegården. Det var denne, beskydningen havde været rettet imod, og ikke os. 3. Eskadron havde denne dag 6 hårdt- og 2 lettere sårede. Bemærkelsesværdigt havde den timelange russiske artilleribeskydning ikke anrettet skader.

Den 14. februar om aftenen stod 8. Armee fra Rajgrod over Sentken til Raczki. Slaget havde allerede været i otte dage, hvorunder det var lykkedes russerne, om end under store tab, at undgå den planlagte store omringelse. Det blev nu forsøgt at omringe fjenden ved Augustow. Men også efter erobringen af den snævre passage mellem søerne ved Lyck – Rajgrod lå der store vanskeligheder foran 8. Armee under fremstødet mod Augustow. Ved armeens stab var der hen under aften den 14. februar tilgået meldinger, primært fra luftopklaring, at fjenden allerede ved middagstid fra Rajgrod og Raczki var faldet tilbage mod Augustow. Om 10. Armee vidste man, at den stod i hårde kampe ved Suwalki og var under fremrykning fra Sejny mod Augustow. General Otto v. Below beordrede derfor XXXX R.K. med den underlagte 4. Kavallerie-Division at støde frem fra Rajgrod mod Augustow.

Til gennemførelse af denne befaling marcherede 4. Kavallerie-Division den 15. februar over Prostken til Rajgrod.

Heller ikke den 16. februar nåede 8. Armee kanalovergange ved Augustow. I løbet af natten var der igen kommet kraftige snestorme, der havde ødelagt de fleste telefon- og telegraflinjer. Vejene blev endnu værre. Russerne udkæmpede sejt bagtropkampe fra udbyggede stillinger, der nogle kilometer vest og sydvest for byen til højre havde forbindelse til Necko-søen og til venstre det sumpede terræn med til kanalen ved Netta.

Regimentet red med divisionsstyrken over Barglow og samlede i den sydøstlige udkant af Brzozowka. Det lykkedes heller ikke denne dag at komme over kanalen. Broerne var ødelagte og de flere kilometer brede enge på begge sider af kanalen lå under ild fra fjenden, der havde besat skovkanten på modsatte side. Om aftenen gik Regimentet i alarmkvarter i Barglowka.

Den 17. februar fik 4. Kavallerie-Division ordre til at rykke frem over Bobr i omegnen af Suchowola. Bagest i hovedstyrken nåede Regimentet over Netta – Bialobrzegi – Kolnica til landsbyerne Cisow og Podcisowek uden føling med fjenden. XXXX R.K. stod om aftenen med 79 R.D. omkring 5 km nordvest for Krasnybor og med 80 R.D. ved Hutta. Russerne fastholdt stadig Sztabin.

Den 18. februar angreb 80. Reserve-Division Sztabin forstærket af 4. Kavallerie-Division, Jäger-Bataillon 7 og Garde-MG-Abt. 2. Under angrebet stod rytterregimentet klar ved Kamien. 4. Eskadron besatte bakkerne syd for stedet. Oberleutnant Fuchs red med en sidepatrulje til beskyttelse af venstre flanke, Leutnant d.R. Küniken blev sendt frem til opklaring af overgange ved Czarniewo. Fra Kamien, hvor Regimentet kl. 18 gik til ro, blev der udsendt to fjernpatruljer: Leutnant d.R. Propse over Sztabin mod Jalowka, Vizewachtmeister Elvers over Sztabin – Pokosno mod Polomin. Leutnant d.R. Propse tog en fange. Begge patruljer kom imidlertid under kraftig beskydning fra den anden side Bobr og kunne ikke nå længere frem end Sztabin, som russerne først rømmede efter mørkefald. Fra patruljen blev Sergeant Bredefeldt og Gefreiter Gerbrand såret, sidstnævnte faldt i fangenskab.

Den 19. februar fortsatte de russere, der i skovene ved Augustow var blevet omringet, deres udbrudsforsøg, men forgæves. Regimentet stod med brigadens hovedstyrke ved Podeisowek og tog herfra om eftermiddagen i alarmkvarter i Kamien. Kl. 20 blev 18. Kavallerie-Brigade alarmeret og i løbet af natten trukket frem over Krylatka til baneovergangen nord for Jastrzembna gods. Her fik den til opgave at forhindre fjendens overgang over Dobr ved Jastrezembna og Krasnybor. Regimentet besatte med skytter Krasnybor. Heste blev placeret i kloster Krasnybor og Lebidzin.

Mens det sidste akt i det store drama afspillede i sumpene og skovene ved Augustow, rykkede stærke russiske styrker frem fra syd og øst mod den tyske sikringslinje. Den 21. februar lykkedes det russerne at sætte over Bobr ved Ostrow og sætte sig fast på den modsatte bred ved Jastrzembna. Søsterregimentet og det her stående

infanteri veg ud til godset Jastrzembna og standsede her fjenden. Regimentet blev ikke angrebet. Gefreiter Beuck og Husar Willer blev såret. Kort før midnat blev Regimentet afløst af infanteri fra 80 R.D.

Kl. 3 om morgenen den 22. februar ankom Regimentet delingsvis til kvarterer i Hutta og Fedorowizna, men en time senere sad de allerede alarmeret igen i sadlerne og marcherede mod skovstykket vest for Kunicha i Bobr-afsnittet vest for Sztabin. Skytter fra 2. Eskadron blev sendt frem til Podgorzazy og om eftermiddagen forstærket af skytter fra 5. Eskadron. Skytter fra 3. og 4. Eskadron blev i reserve ved Kunicha, mens heste samledes i Karolin og Emy.

Den 23. februar greb fjenden efter kraftig beskydning ved Emy, Kunicha og Karolin i Bodr-afsnittet mellem Czarniewo og Czarnylas og ved Sztabin, hvor det forsvarende infanteri blev kastet tilbage. 2. og 5. Eskadrons stillinger ved Podgorzazy blev herigennem uholdbare. Skytterne fra disse eskadroner faldt tilbage til bakkerne øst for Karolin, som blev besat af skytter fra 3. og 4. Eskadroner. Her blev det infanteri optaget, der faldt tilbage fra Sztabin. Fjenden vovede sig ikke frem fra Sztgabin, og gravede sig ned nord for landsbyen. Længere mod syd besatte han Jaminy. Om aften ankom dele af XXXVIII R.K. til Hutta og Koplec. Regimentets heste var i bivuak i skoven lige nord for Fedorowizna.

24. februar var bortset fra artilleriild fra begge sider, rolig. Næste dag støttede Regimentet XXXVIII R.K. angreb mod Cztabin. Efter at stedet var erobret gik Regimentet (uden 3. Eskadron) i alarmkvarter i Fedorowizna, mens 3. blev i Kunicha.

Det resultatløse russiske angreb ved Sztabin kunne ikke ændre på den russiske 10. Armees skæbne. Vinterslaget i Masuren førte til ødelæggelsen af væsentlige dele af den russiske arme. 92.000 fanger, herunder 9 generaler, 296 stykker artilleri, 170 maskingeværer blev bytte. Snestorme, østvind, isnende kulde, snedriver, spejlglatte veje, og så efter omslag i vejret med regn, mudder, vand og opblødte veje havde kræfter det yderste hos både mandskab og heste.

En fortsættelse af offensiven og et gennembrud af den befæstede Dobr-linje i retning af Bialystok måtte opgives. Terrænet og fjendens talmæssige overlegenhed gennemtvang en overgang i forsvar. Den strålende sejr i slaget kunne dermed ikke udnyttes offensivt.

7. Kapitel:

Kampe i det nordlig Polen på begge sider af Omulew

26. februar til 21. marts 1915

Vinterslaget i Mansuren havde rensset Østpreussen for fjender, men truslen mod denne hårdt prøvede provins var endnu ikke endegyldigt fjernet. Allerede få dage efter vinterslaget rettede Storfyrste Nikolaus Nikolajewitsch på ny sine enheder ind mod den sydlige grænse af Øst- og Vestpreussen, for at tage hævn over det lidte nederlag. Derfor måtte forstærkninger flyttes til assistance for den svage sydflanke. Blandt de her øremærkede enheder var også 4. Kavallerie-Division og med den 15. Husaren-Regiment. Denne marcherede 26. februar fra Bobr og nåede over Chomaszewo – Zamowa – Kosily – Skaje – Rydzewo – Kolna – Ptaki den 2. marts Pupkowizna.

Vinteren var endnu ikke forbi. Der herskede stadig kulde, og næsten hver dag faldt ny sne. Landevejene gennem de uplejede polske skove var isdækkede. Det var ikke rare marchdage der efter vinterslaget førte Regimentet fra Bobr mod vest langs den tyske grænse til ny indsats i den opståede front nord for Ostrolenka – Lamza – Osowiec. Her var der endnu de daglige træfninger der markerede overgangen fra bevægelses- til stillingskrig.

Den 3. marts rykkede 18. Kavallerie-Brigade over Lyse – Demby til Myszyniec-Stary, hvor Regimentet gik i alarmkvarter. 18. Kavallerie-Brigade kom her under kommando af 37 Infanterie-Division. 15. Husaren sikrede Myszyniec gennem feltvagter og landsbyvagter. En stående patrulje under Leutnant d.R. Wesselhoest holdt vagt ved Wykrot.

Den 6. marts marcherede Regimentet til Surowe og Dlugie. Skytter fra 3. og 4. Eskadron forstærkede I./IR 44, som lå i skyttegrave ved Barki.

Den 8. marts blev skytterne trukket ud og over Dombrowa sendt til march mod Werdowe Lonki. Under en patrulje herfra mod Zawaby faldt 1-års Gefreiter Tiefengacher.

Den 9. marts k. 4 blev der blæst alarm. Russerne var trængt frem til tæt ved Zawady, men kunne dog afvises af IR 150. Stab og 3. Eskadron forblev i Verdowe Lonki. 3. Eskadrons skytter blev senere sammen med skytter fra Husaren-Regiment 16 trukket frem til Dombrowa som reserve, mens 2., 4. og 5. Eskadron blev trukket til Zierpienta.

Den 10. marts deltog 3. Eskadron et angreb med to kompagnier fra IR 44 mod Guzowaika, og besatte den følgende dag, underlagt I/IR 44, en stilling ved Kucieje – Rowe, som øjeblikkelig blev begyndt udbygget. Dette var ved den bundfrosne jord og de utilstrækkelige skanseværktøjer ikke nogen let sag. Patruljen under Vizewachtmeister Berresdorf, der over Kierzek blev sendt mod Czarnotrzew, kom ved Kierzek under kraftig beskydning og kunne ikke komme længere.

Sergeant Nagel, 2. Eskadron skriver:

Vi husarer følte os bedst tilpas derude ved fjenden, når vi i kavaleri-enhed kunne gennemfører de ofte eventyrlige specialopgaver, og mindst når vi under lagt et infanterikommando, hvor der ofte blev forlagt det umulige af os.

Jeg vil her kort beskrive en nærpatrulje, som jeg gennemførte hos 5. Grenadier.

Den 12. marts blev jeg med min patrulje tildelt infanteriet til nærpatrulje. Fører for enheden, Oberst v. Massow, gav mig næste morgen følgende opgave: »Rid over Cierpienta mod Wolka og fastslå, hvilke friske russiske kræfter, der er under march mod Cierpienta. Kort opgave, men meget interessant«. Næppe var patruljen kommet udenfor synsvidde af det tyske infanteri, før den kom under en livlig beskydning. Vores artillerikaptajn havde set os gennem sin kikkert og besvarede øjeblikkeligt ilden. Herigennem blev hele den fjendtlige front levende, så vi blev tvunget til at vende om. Hr. Oberst v. Massow gav mig endnu engang meget detaljerede instruktioner og var af den opfattelse, at det kun drejede sig om en skræk af kosakker. Jeg svarede: »Hvis dette er tilfældet, finder vi også et hul, som vi kan slippe igennem«. Efter en time brød patruljen atter engang op mod Wolka. Hele skoven ved Cierpienta vrimlede med kosakker. Overalt, hvor patruljen forsøgte at slippe igennem, kom den under heftig beskydning, så gennemførelse af opgaven syntes næsten umulig. 14. Ural-Kosak-Division havde imidlertid ikke regnet med, at Orzyc med dens sumpede terræn var fosset til op mod en meter, og derfor kunne passeres. For at forsvinde fra de afsiddede kosakkers observation, lod jeg sidde af og førte hestene til fods over det frosne sumpområde. Af og til trådte vore heste igennem, hvorunder manganen en hestesko og stigbøjle gik tabt. Krat, sivskov og græshøje gav en udmærket sløring. Hvis fjenden her havde set noget bevæge sig, ville han kun en gang imellem have set ørene af en hest, som han formentlig havde taget for vildt eller elge. Efter at vi var gået omkring et par kilometer langs floden blev det fastslået, at vi var omgivet af fjender til alle sider og skjulte derfor hestene i et tæt krat tæt på den åbne rende i isen. »Un-

teroffizier v. Homeyer, Reservist Hamann og Gefreiter Trepkau, følg med!« I fuld dækning nåede vi efter 1,2 km en lille ø, der var bevokset med høje gran og birk. Her drejede floden i en stor bue tæt ved en fjendtlig artilleristilling. Vi kunne høre, at der blev gravet og kunne tydeligt følge med i snakken, men vi kunne intet se. Havde vi banet os vej gennem underskoven, hvad det ikke hjulpet, men modsat gjort fjenden opmærksom på vores tilstedeværelse. Jeg mumlede til mig selv: »Husarér på patrulje skal altid handle kort og handlekraftigt, og meldinger skal være korte og præcise. Det er vores opgave at finde ud af mest muligt om fjenden, uden selv at blive erkendt«. Som en god gymnast var det ingen sag for mig at klatre op i et af de højeste birketræer og uden de store vanskeligheder at nå kronen. Nu trak jeg mit kort frem, og ind tegnede med blyant de fjendtlige stillinger, som jeg havde god oversigt over. Jeg sørgede imidlertid for, at være meget forsigtig, så målet nu også kunne nås uden problemer. Hver gang jeg under mig kunne se de snakkende fjender, løb det mig varmt og koldt ned ad ryggen. Mine dækninger for foden af træet havde nogle nervøse øjeblikke, mens de trykkede sig til jorden og i en lille lysning kunne se fjenden arbejde. Da hele den fjendtlige stilling var indtegnet på mit kort, klatrede jeg et stykke højere op, og kunne herfra fastslå, at stærke russiske kræfter var under march mod Sierpienta. Jeg kunne følge, som et russisk langrørs batteri blev bragt i stilling, og ville indføre dette på kortet, som vores artilleriet begyndte at beskyde området. Dette blev næsten min ulykke, men i første omgang kunne de fjender, der ildede i dækning, standses så længe af hurtigild fra Unteroffizier v. Homeyer, Reservist Hamann og Gefreiter Trepkau, at jeg kunne gøre færdig. Efter de første salver, ville en fjendtlig gruppe, vi ikke havde opdaget, forsvinde, men løb i den forkerte retning og direkte frem mod Homeyer. Reservist Hamann råbte: »Hr. Underofficer, udfoldet infanteri på vej ind!«. Lynhurtigt kom jeg ned fra min høje position, og hele tiden snublende løb jeg væk, fulgt af mine ledsagere og deres fanger. Min dejlige pelshue faldt herunder i russisk fangenskab! Da hele fronten var vågnet op, løb i i spredt orden i retning af vores infanteristilling. Unteroffizier v. Homeyer måtte i hurtigt tempo bringe vores melding til infanteriet, og herfra på cykel til Hr. Oberst v. Massow. Ved hver artillerilag, som ikke var rettet mod os, faldt vi ned på isen, mens vore heste gjorde det stik modsatte, hvorfor geværliden mere og mere blev rettet mod os. Alle skud røg imidlertid gennem buskadserne, der ydede os udmærket sløring. Da Hr. Oberst v. Massow allerede ventede på min melding, havde han i mellemtiden allerede lagt et infanterikompagni i grupper skjult i vores trænafsnit. Desværre havde den os nærmeste gruppe en død og to sårede, og endnu en såret kunne på grund af den morderiske ild ikke bjærges med tilbage.

Efter jeg var sluppet tilbage måtte jeg aflægge mundtlig melding til adjudanten om patruljen, og forklarer indtegningerne på mit kort. Samme nat blev patruljen igen alarmeret, og måtte som klæbepatrulje opklarer mellem 5. Grenadier og den tilbagegående fjende. Kort før daggry gennemførte det tyske infanteri et angreb, og slog herunder en 15 gange større fjende på flugt.

Hr. Oberst v. Massow var meget tilfreds med min melding, og foreslog Regimentet at udmærke patruljen. I en senere beretning fra Eskadronen hed det: »For gennemførelsen af Unteroffizier Nagel og v. Homeyer patrulje Cierpenta – Wolka, er Unteroffizier v. Homeyer for udvist koldblodighed og tapperhed nådigst af Hans Majestæt udnævnt til officer. Unteroffizier Nagel, fører for patruljen, er på grund af hans dygtighed og tapperhed, som han ved alle patruljeoperationer har udvist, indstillet til Jernkorsets I. Klasse.«

Den 15. marts angreb russerne den etablerede stilling ved Kucieje – Rowe, men blev afvist. Om aftenen blev skytterne trukket tilbage til hestene. Ved midnatstid sad 3. Eskadron op og red til Zelazna.

Den 16. marts forskød eskadronen til Højde 124 to kilometer nordvest for Cierpienta, hvor de øvrige eskadroner allerede havde gravet sig ned. Da der ikke lå huse i området, måtte alle slå bivuak.

Da patruljer den 17. marts meldte patruljer om fremrykningen af stærke russiske styrker fra Przasmysz, hvorfor 3. Eskadron til forstærkning af den her allerede indsatte landstormenhed ved Dynak.

Den 18. marts fik 18. Kavallerie-Brigade ordre til at marcherer til Ortelsburg og returnerer til 4. Kavallerie-Division hovedstyrke.

Den 21. marts blev Ortelsburg nået via Krukowo – Myszyniec – Friedrichshof. Her blev Regimentet allerede samme dag indladet og transporteret væk.

8. Kapitel:

Fremstød mod Simno. Stillingskampe mellem Kalwarja og Marjampol

(22. marts til 7. maj 1915)

Da en fortsættelse af vinterslaget i Masuren, som allerede fortalt, at mangel på kræfter og vanskelighederne med at etablere en overgang af Bobr i sydlig retning, ikke havde været mulig, havde det ikke længere noget formål at fastholde den langt mod øst fremskudte linje Sereje – Simno – Ludwinow - Marjampol, når først byttet var hentet ud af Augustow skovene. Dertil kom, at tropper måtte frigøres til andet formål, og at livsbetingelserne på grund af de dårlige forbindelser bagud var den dårligst tænkelige. Den øverstbefalende Øst havde derfor beordret 10. Armee tilbage til nærheden af grænsen i den allerede udbyggede linje Augustow – Suwalki – Wylkowylski, men at den skulle lade sin venstre fløj være buet fremad. Efter forsvar mod russiske angreb og efterfølgende modangreb i begyndelsen af marts, var 10. Armee overgået til forsvar i linjen Augustow - Pilwiski – Czaki, men uden helt at have opgivet bevægelseskrigen gennem en række fremskudte enheder, for med disse at vanskeliggøre fjendens fremrykning mod hovedforsvarslinjen. Russerne begrænsede sig til lokale angreb, men blev med store menneskelige omkostninger, afvist overalt.

Efter en kort jernbanetransport over Allenstein – Insterburg – Stallupönen ankom Regimentet den 22. marts til Wylkowylski. Næste dag gik marchen over Wladyslawow til Szaki, men den 24. marts beordret tilbage til Wylkowylski, hvortil i mellemtiden resten af 4. Kavallerie-Division var ankommet. 18. Kavallerie-Brigade gik igen tilbage til Division.

Hvordan var situationen? Den 24. marts angreb fjenden gennem Kalmarja mod Czeszupa. Generaloberst v. Eichhorn befalede modangreb med en stødtrop bestående af 31 I.D., 42 I.D. og 4. K.D. fra Ludwinow – Kalwarja.

Den 25. marts nåede Regimentet over Marjampol i stærk regn ad bundløse veje til Ludwinow. Den 26. marts marcherede den som divisionens forspids til Ramnowo, nordvest for Krasna. En patrulje under Oberleutnant v. Platen meldte fjendtlige skyttegrave ved Atesniki.

Den 27. marts angreb forspidsen (39 K.B.) den nedgravede fjende sydøst for Atesniki. 2. og 3. Eskadron overtog dækningen af artilleriet.

Den 29. marts besatte skytter fra Regimentet mellem RIR 260 og IR 166 bakkerne øst for Daugmaryna og gravede sig ned. Denne stilling blev videre udbygget de følgende dage.

Som russiske troppe losninger ved Olita blev meldt, besluttede Armeen at trække fløjene tilbage mod nordvest. 18. Kavallerie-Brigade dækkede forskydningen i en optagestilling ved Krasna og fulgte så efter til Ludwinow. Patruljer under Oberleutnant v. Platen, Leutnant Michahelles og Leutnant Schmidt stødte frem mod Simno og Daugmaryna for at finde ud af, om fjenden fulgte efter.

Den 1. april besatte 18. Kavallerie-Brigade en optagestilling syd for Gulbieniszki, hvor den gravede sig ned. Stående patruljer under Leutnant d.R. Johannssen og Wesselhoeft blev skudt frem til Czeszupa.

Den 6. april blev skytter fra Regimentet i første omgang indsat øst for Posudonie for at aflaste infanteriet, der led hårdt under flankerende beskydning. Indtil mørkets frembrud lå de i kamp og mistede to døde og en såret. Kl. 21 blev de trukket tilbage til Posudonie i nogle få timer, og gravede sig så i løbet af natten ned mellem Posudonie og Stabuliszki. Jorden var så opblødt, at skytterne under fremmarchen for en dels vedkommende mistede både støvler og strømper. Stabuliszki var fuldstændig nedbrændt. Forplejning var ikke forhånden. Hestene blev underbragt i Gulbieniszki.

Med afløsning arbejdede skytterne de næste dage på en udbygning af stillingen. Imidlertid skulle de ikke blive her ret længe. Allerede den 9. april blev de afløst af 17. Kavallerie-Brigade og placeret som reserve ved Karolinka. Den 13. april flyttede den til Karolinka. den 13. april flyttede den til Gulbieniszki, hvor hestene var, hvor de endeligt kunne komme sig over de sidste dages anstrengelser og kunne soignerer uniformer og udrustning. Ophold i badeanstalten i Marjampol blev en stor fornøjelse.

Imidlertid blev det en kort hvileperiode. den 17. april gik det videre: ud og grave i skyttegravene! Skytterne fra 18. Kavallerie-Brigade afløste 39. Kavallerie-Brigade ved Podkirklewo. Bortset fra nogen artilleribeskydning, forholdt de overfor liggende russere sig roligt. I slutningen af april angreb han gentagende gange til højre og venstre for Kalwarja og Marjampol, uden at opnå resultater. Kommandoen over skytterne, der afløstes med bestemte mellemrum, gik på skift mellem eskadronførerne.

Den 25. april blev kavaleriskytterne afløst af infanteri og genforenet med deres heste. Herefter blev der siddet op og redet til Wylkowylski. I Korale og omegn havde Regimentet nogle få hviledage. Her kunne, foruden en

intensiv pleje af hestene, gennemførers uddannelse, der navnlig for personelerstatningerne var meget nødvendig. Ridning, skyttetjeneste, skydning og undervisning vekslede hele tiden med hinanden. Regimentskommandøren inspicerede efter hinanden de forskellige eskadroner for at lade sig overbevise om niveauet for uddannelsen.

Den 3. maj rykkede Regimentet Eskadron vis til nye indkvarteringer i Penkiny. den 5. maj blev regimentets skytter som reserve for XXXX R.K. forlagt til Kempiny, men kunne allerede den følgende dag vende tilbage til deres heste. Nu nu indsættelse stod foran.

Den 7. maj blev Regimentet transporteret fra barnegråden i Wylkowyszki.

9. Kapitel: I Kurland og Litauen

8. maj 1915 til 22. juni 1917

1. Kampe ved Wenta og Dubissa

8. maj til 23. juni 1915

Inden vi fortsat følger Regimentet, lidt om den overordnede situation.

I foråret 1915 holdt styrkeforholdet sig nogenlunde i ligevægt. Vi havde ikke nået målet om »en hurtig afgørelse i Vest«. Modsat var det ikke lykkedes vestmagterne trods »Miraklet ved Marne«, at kaste os ud af Frankrig og Belgien. Tilliden til den russiske »damptramle« var blevet lagt i graven på slagmarkerne mellem Østersøen og Karpaterne.

En afslutning på krigen var rykket ud i en uvis fremtid. Ententen forberedte sig på en lang krigsperiode, og gjorde sig energiske anstrengelser for at bringe deres overlegenhed i mennesker og materiel til indsats, for herigennem at opnå sejren. Først på et senere tidspunkt genoptog England og Frankrig deres angreb på fuld kraft.

Den tyske øverste hærledelse, der til støtte for Østrig-Ungarn havde måttet sende flere og flere enheder mod øst, forlagde nu tyngdepunktet helt mod øst og besluttede sig på et afgørende angreb mod Rusland. Da den østrig-ungarske modstandskraft mod den russiske storm mere og mere aftog, og en krigserklæring fra Italien måtte forventes, var der risiko for, at forbundsfællen fuldstændig ville bryde sammen. Så ville en tysk støtte ikke længere række. Denne fare kunne kun afværges gennem en egen offensiv. Denne blev i første omgang gennemført i det vestlige Galizien. Den 2. maj gennembrød Generaloberst v. Mackensen mellem Forlice og Tarnow den russiske linje.

For at binde russiske styrker og for at aflede opmærksomheden fra gennembruddet i Galizien, blev der i slutningen af april indsat 3 infanteri- og 3 kavaleridivisioner under Generalleutnant v. Lauenstein fra Østpreussen til angreb mod Litauen og Kurland. Dette nåede over Schaulen til Mitau. Libau blev den 7. maj indtaget af 3. Kavallerie-Division. Formålet med offensiven var nået, da russerne blev tvunget til at flytte stærke kræfter fra Kowno og Mitau.

Mellem den 8. og 10. maj blev det nødvendigt for enheder under Armeegruppe Lauenstein at falde tilbage bag Dubissa og Wenta (Windau). For at kunne fastholde denne linje blev forstærkninger ført frem. Blandt disse var også 18. Kavallerie-Brigade og dermed vores Regiment.

Efter en kort jernbanetransport over Stallupönen – Tilsit – Memel nåede Regimentet den 8. maj til Bajohren og herfra underbragt i Russ. Krottingen. Den 9. maj marcherede den til omegnen af Salanty og den følgende dag til området ved Telze.

Den 11. maj blev Kurschany nået. Her fik 18. Kavallerie-Brigade til opgave, at lukke hullet mellem Korps Morgen og 6. Kavallerie-Division. Bevægelseskrigen i Litauen og Kurland nåede midlertidigt sin afslutning med tilbagetrækningen bag Dubissa og Wenta. Indtil midten af juli fulgte nu en periode med stillingskrig.

Baltikum havde skiftet ejer flere gange. Efter at den tyske ordensmester i Riga havde mistet suveræniteten, havde Sverige og Polen besat landet, indtil til sidst Peter den Store af Rusland var grebet ind. Alligevel havde de baltiske lande beholdt deres tyske karakter under overfladen. På taknemmelighedsvis havde de herboende tyskere fastholdt deres tilhørsforhold. De havde overlevet mange storme, som eksempelvis den lettiske revolution. I forhold til de rigstyske forhold, var mange tilbagestående i området. Dette må imidlertid ikke medføre, at man ikke giver dens befolkning den fulde anerkendelse for, hvad den i tysk-kulturel henseende, ofte under anvendelse af betydelige private midler, havde ydet. De Husarer, der stammede fra Polen, anså næsten det skønne Kurland som deres hjemstavn. Hvor befolkningen ikke var flygtet, blev de tyske soldater budt gæstfrit velkommen. 18. Kavallerie-Brigade blev den 12. maj underlagt 6. Kavallerie-Division, der havde til opgave at dække den fra Luknike fremrykkende 1. Reserve-Division. Den 12. og 13. maj gik med klargøring og gravning af skyttegrave ved Kurschany.

Mellem disse var der en frontbredde på vekslende 25 til 35 km, besat af Kavalleriekorps Richthofen med 3. og Bayr. Kavallerie-Division. Hertil underlagdes 18. Kavallerie-Brigade den 18. maj. I stedet for Husaren-Regiment 16, som forblev ved Korps Morgen, underlagdes Jäger-Regiment zu Pferde 6 (fra 38. Kavallerie-Brigade) til 18. Kavallerie-Brigade.

Den 19. maj besatte Regimentets skytter efter afløsning af 22. Kavallerie-Brigade, en stilling langs Dubissa på omkring 5 km bredde ved Gordy godset. Den 21. maj marcherede Regimentet med 2., 3. og 4. Eskadron – 5. Eskadron blev i den gamle stilling – over Kielmy mod syd, for sammen med 18. Kavallerie-Brigade at besætte en stilling i Sawdyniki området. Efter afgivelsen af 3. Kavallerie-Division til Korps Morgen dannede Bayr. Kavallerie-Division med 18. Kavallerie-Brigade og en Landsturm-afdeling under Major v. Lenski, uden nogen form for reserve den 32 km brede Dubissa-afsnit mellem Lidowiany og Pobubis godset ved Swentupis.

Regimentet (- 5. Eskadron) med den underlagte Landsturm-Abteilung Lenski havde ansvaret for det nordligste underafsnit mellem Fzechielszki til Sawbyniki. Med iver gik man i gang med at etablere en forsvarsmæssig god stilling. I første omgang blev de eksisterende skyttehuller forbundet. Man skal bemærke, at Regimentets afsnit var to kilometer bred og jorden meget hård og fulde af sten. I første omgang havde man kun små spader til disposition. Arbejdet blev væsentlig lettere, da de store skanseværktøjer nåede frem.

Skytterne blev afløst for hver 48 timer. Fjenden havde på den modsatte bred kun posteringer, og forhold sig generelt rolig.

Den 24. maj ankom tildelte maskingeværer til Regimentet, og blev under føring af Oberleutnant v. Platen placeret i midten af regimentets afsnit. (Denne MG-delning blev grundstammen i den senere MG-eskadron). Alle tidligere kampe havde bevist værdien af maskingeværer. En MG-delning på 6 geværer ved Kavaleri-divisionen var en al for ringe forstærkning. Hvad kunne hærkavaleriet i 1914 ikke kunnet udrette i vest, havde de haft flere maskingeværer.

Den 27. maj gravede russerne på den modsatte side sig ned, og beskød med infanteri og artilleri vore skyttegrave. Herunder faldt Gefreiter Schumacher.

Efter hans hidtidige mislykkede forsøg langs Dubissa, forsøgte russerne nu gennembrud på et andet afsnit. Da svagheden i kavalerikorpsets front åbenbart ikke havde undgået hans opmærksomhed, vendte han sig nu mod det vigtigste punkt på dette afsnit, området ved Sawdyniki, hvor hovedvejen mellem Cytowiany til Kielmy gik igennem. Efter at russerne den 27. og natten til den 28. maj to gange var blevet afvist i det nordlige naboafsnit, lykkedes det ham tidligt den 28. at fravriste 1. Bayr. Kavallerie-Brigade godset Jozesowo og bryde igennem ved Miedus og ved Swirnie. Kort efter fortsatte kraftige angreb mod den nordlige halvdel af 18. Kavallerie-Division, det vil sige mod 15. Husarens stillinger.

I Regimentets rapport om angrebet hedder det:

Regimentsstilling på Dubiffa

Vores stilling gik fra Ezechieliszki over bakken sydøst for Lawgole til Sawdyniki, og var besat med 2., 3 og 4. Eskadron og to kompagnier landstorm på venstre fløj. Mellem Lawgole og Sawdyniki stod fire gamle 10-cm kanoner. To nyankomne maskingeværer blev indsat til forstærkning af ilden langs vores næsten 3 km lange, så svagt udbyggede stilling.

I dagryet den 28. maj observerede vores poster, at det blev levende i den fjendtlige stilling. Først sprang enkelte russere frem, dygtigt i dækning fra træ til træ og busk til busk. Der fulgte andre og snart bevægede hele skovkanten sig. Skyttelinje efter skyttelinje med blot nogle få skridts afstand fortsatte ned ad skråningen mod Dubissa. Den tætte tåge, der endnu delvist dækkede dalen, hjalp til dels fjenden. Fra den fjendtlige stilling startede en morderisk artilleri- og geværlid. Knitrende begyndte begge ovre maskingeværer at skyde, ledsaget af vore karabiner. Skud efter skud blev afgivet af vore ældre skytter. Uden at ænse de overordentlige store tab, fortsatte fjenden med at presse sig fremad. Det lykkedes kun nogle få russere at nå den delvist beskyttende Dubissa, hvor de blev liggende.

Foran vores front havde endnu ingen russer nået over Dubissa. Imidlertid lykkedes det imidlertid at bryde igennem til venstre for os ved godset Jozesowa. Tætte kolonner fulgte her de forreste skyttelinjer. Heller ikke vores situation kunne ligefrem kaldes gunstig. Det var i mellemtiden blevet eftermiddag og ammunitionen var ved at slippe op. Et af maskingeværerne var allerede blev ramt flere gange. Kølekappen var sønderskudt, så det ikke længere blev kølet af vand, og måtte have skiftet pibe efter hver 1000 skud. Vi havde også allerede haft tab at beklage. Gennembruddet fortsatte til venstre for os. Landeværnet rømmede deres stillinger og gik tilbage. Oberstleutnant v. Zieten greb her personligt ind, holdt tropperne fast, og lod dem besætte en stilling omkring 1½ km bagved ved Szabowiszky. Russerne havde i mellemtiden indtaget Sawdyniki, og begyndte herfra at rulle stillingerne ved Lawgole og syd herfor op. Samtidig fornyede fjenden angrebet mod vores front i den hensigt, koste, hvad det ville, også at krydse Dubissa på dette sted og bryde igennem. Også dette kraftige, dybdeorganiserede angreb brød sammen under vores maskingevær og karabinerild.

I kampens hede eller en anden ulykkelig omstændighed, var meldingen om rømning af stillingen mellem Lawgole – Sawdyniki, som var forladt af landstormen, ikke blevet meldt videre. Russerne var derfor trængt længere frem, og stod allerede i flanken og delvist i ryggen på husarerne. En øjeblikkelig rømning af de forreste stillinger måtte ske øjeblikkeligt. En tilbagetrækning fra stillingen måtte imidlertid først tilkæmpes. Fjenden blev derfor angrebet hårdt i flanke og front. Kæmpende heltmodigt til sidste øjeblik, omringet af en 20 gange større fjende, måtte Sergeant Kaatz gruppe fra 3. Eskadron opofres.

Omkring 2½ km længere tilbage blev der i linjen Galatyski – Zwirble igen gjort front mod fjenden og stilling indtaget. Russerne vovede imidlertid ikke at følge efter.

Indbrudsstedet var øget til omkring 10 km bredde og 4 km dybde. Forbindelseslinjen løb nu fra Ezechieliszki – Zwirble – Ryrple – Zuchniszki til Gieczajecie. De hurtigt frembragte forstærkninger – 3. Kavallerie-Division med tildelt infanteri – lykkedes i forening med bayr. Kavallerie-Division mellem den 29. og 31. maj at tilbageerobre det meste af det tabte terræn. Regimentet satte sig igen fast ved Lawgole. Russerne kunne kun fastholde enkelte terrænpunkter. Fastholdelse af Dubissa-linjen ville imidlertid kun være mulig, hvis fjenden overalt blev fjernet fra den vestlige side, og vi igen kom i besiddelse af bakkerne langs floden. Til dette formål blev russerne den 4. juli fastholdt i front af H.H.K. Richthofen, mens Infanterie-Division Beckmann, der var underlagt kavalleriekorpset, over Bulowiany fra syd angreb langs vejen Cytowiany – Sawdyniki. Dette førte til kampen om Cytowiany og at der inden aften den 4. juni ikke længere var russiske enheder på vestsiden af Dubissa. 2.000 fanger og 7 MG blev byttet. De af Regimentet fremsendte patruljer under Leutnant d.R. Tiemann, Leutnant Millington-Herrmann og Unteroffizier Arndt stødte ved Bw. Helenowo på stærke russiske enheder.

Tabene ved Regimentet i tiden fra 28. maj til 4. juli: Faldne: Gefreiter Neumann, Gosch, Zinck; Husaren Boysen, Weder II, Riecken (død 10.6.1915). Savnet 9, såret 27.

Den 5. juni kunne Regimentet – igen til hest – overskride Dubissa og med resten af brigaden på højre fløj af Division Beckmann rykke mod Zory. Igen underlagt 3. Kavallerie-Division gik 18. Kavallerie-Brigade frem gennem det vanskelige skov- og sumpområde over Szydłowo mod Kielminy, hvorfra fjendtligt infanteri blev fordrevet. Til dækning af flanken på Division Beckmann blev 3. Kavallerie-Division den 8. sendt mod Wojziszki. Ved Popuszyńie og Lepkalinie blev fjendtlig modstand brudt. En spærring af Szusza-afsnittet vest for Kroki blev imidlertid ikke nået, da Divisionen ved Lewbory stødte på stadig kraftigere, langt overlegne fjendtlige styrker. Dertil gav det sumpede terræn de værste tænkelige fremrykke muligheder, ikke mindst fordi sumpområdet Bagno Ilgoszylis lå foran.

Den 8. juni nåede Division Beckmann linjen nord for Kimonty – nordlig Jigize for næste dag at støde frem mod linjen Dyckajmie – Jlgize. Da fjenden navnlig med hensyn til tungt artilleri var blevet væsentligt forstærket, blev Division Beckmann tvunget til i første omgang at falde tilbage til linjen Pryszmonty – Jagielajcie og senere til at afbryde kampen. Også 3. Kavallerie-Division måtte den 9. juni, for ikke at blive omgået i det uoversigtelige terræn, nord for Bagno Ilgoszylis at falde tilbage til linjen Tawtusze – Popuszyńie, og derved dække Division Beckmanns tilbagetrækning mod Pikciuny. Til modstandslinje fik Division Beckmann tildelt afsnittet Lachowo

– Alfredowo – Zoginie, mens 3. Kavallerie-Division i forlængelse overtog afsnittet indtil vest for Wilkiszki. Indenfor denne fik 18. Kavallerie-Brigade ansvaret for afsnittet mellem Nowkajmie til Awize.

Den 10. juni sonderede fjenden frem mod den nye stillingsfront og gennemførte et kraftigt angreb nord for Zoginie, der afvistes af 3. Kavallerie-Division. I de følgende dage, der anvendtes til indretning og forstærkning af stillingen, modtog vi for første omgang stavhåndgranater, og ligeledes ankom de længe savnede feltkøkkener (Gulasch-kanoner). I perioden fandt kun artilleribeskydninger sted.

Selvom slutmålet for offensiven: »Gennembrud af den russiske midte og oprulning mod syd«, ikke var sket på grund af den stigende overlegne russiske styrke, var vore stillinger fra øst for Rossienie til Schaulen gennemsnitlig trukket 10 km frem på den anden side Dubissa, hvilket blev af største betydning for senere operationer. Desuden var opgaven, her at fastholde de fjendtlige styrker, og fastholdelse af det vundne terræn, løst med succes.

Den 18. juni blev 18. Kavallerie-Brigade trukket ud af stillingerne nord for Zoginie og sat i march over Lale (19.6) – Kielmy (20.6) – Lukniki (21.6) til Tryschki (23.6) tilbage til 8. Kavallerie-Division, som den herefter blev underlagt.

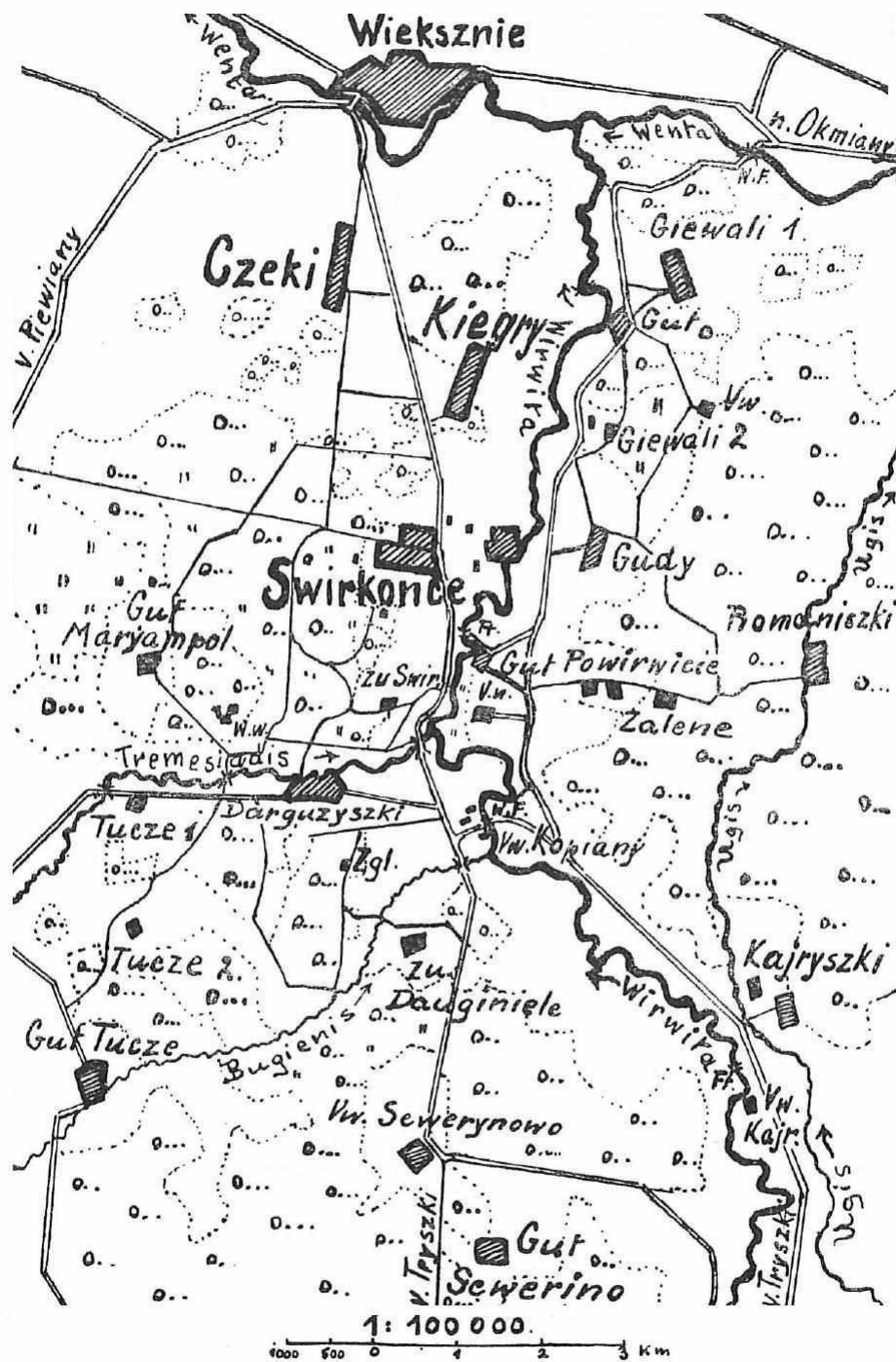
22. juni trådte 5 Eskadron tilbage til Regimentet. Den havde været underlagt infanteriet ved Gordy og Podubis godsene, primært til gennemførelse af opklaring på den anden side Dubissa. Efter den 2. juni at være indsat i stillingen ved Dubissa, havde eskadronens skytter den 4. juni afvist flere russiske angreb. Den 5. juni overtog eskadronen igen opklaringsopgaverne. Patruljer under Leutnant d.R. Daube og Vizewachtmeister Muus fastslog, at fjenden øst for Dubissa, med undtagelse af enkelte patrulje, havde rømmet området frem til vejen Pokopie – Cytowiany. Den 6. juni marcherede eskadronen med Brigade Eglosstein over Poszawsze til Budy. Sergeant Gruschka meldte den følgende dag i første omgang Pokapie besat, men fastslog herefter at fjenden rømmede mod nord i retning af Giebry. Den følgende dag blev eskadronen underlagt Detachment Major Seefried, dels som dækning for artilleriet ved Mala, dels til forstærkning af stillingen ved Bw. Karsiszki, senere ved Mala. Oberleutnant Fuchs og Offizierstellvertreter Wriedt tog forbindelse med højre fløj af 6. Reserve-Division. Den 21. juni blev Eskadronen sat i march mod 18. Kavallerie-Brigade.

Husarer på march gennem Iwegie
9. juni 1915

Regimentet for Kielmy

Kampen ved Swirkoniec

24. juni 1915

2. Fremstød mod Windau

24. juni til 14. juli 1915

Som forberedelse til den planlagte store offensiv i midten af juli – slaget om Schaulen – skulle Kavallerie-Korps Schmettow rykke frem til og spærre Windau mellem Rekszie og Piewupis munding. Til dette skulle 2. og 6. Kavallerie-Division rykke frem mellem Zuzma og Wirwita, 8. Kavallerie-Division med tre tildelte infanteribataljoner og 18. Kavallerie-Brigade mellem Wirwitza og Szerksznia.

8. Kavallerie-Division rykkede den 24. juni frem vest for Wirwita mod linjen Wekschnie – Tyrkschle. Højre fløj – Gruppe Oberst v. Bodelschwing (18. og 38. Kavallerie-Brigade) – nåede under kontinuerlige sammenstød med fjendtligt kavaleri i skovene, ved middagstid frem til området nord og vest for Swirkonce. Herunder blev et attacke fra russisk kavaleri til hest mod skytter og heste fra 18. Kavallerie-Brigade (Hus. R. 15 og Jäg.R zu Pferd 6) afvist.

Om det ejendommelige forløb af denne træfning skriver Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig i »*Die Deutsche Kavallerie in Litauen und Kurland*«:

Tidligt den 24. juni begyndte Regimentet med to kanoner fremrykningen fra område Rischki mod Draguszyszki. På melding om at denne landsby og ligeledes Bw. Koplany var besat, satte 3. og 4. Eskadron af til kamp til fods og artilleriet kørte i stilling. Efter en kort ildkamp rømmede omkring et sotnie kosakker byen og forsvandt i galop mod nord.

Halvdelen af 3., 4. og 5. Eskadron foldede ud med skytter under kommando af Rittmeister Schultze-Moderow. 2. Eskadron dækkede vores højre flanke i retning Swirkonce. Oberstleutnant v. Zieten havde netop indsat de enkelte eskadroner og givet førerne for artilleri og heste de nødvendige ordrer, da pludseligt uventet efter en kort, heftig ildkamp i skoven, man kunne høre høje hurra-råb, kommandoer og dundrende hestehove. Fra midten af skoven kom tæt pakket, fem linjer bag hinanden, fjendtlige ryttere – det var to eskadroner fra 14. russiske husar-regiment fra Mitau, dragoner og kosakker – i hurtigste gangart. I et ryk havde de redet vores tunge skyttelinje i skoven over ende. Der kom her kun til en kort nærkamp mellem de fjendtlige ryttere og vore skytter, hvorunder især Sergeant Borwardt, 4. Eskadron, udmærkede sig under kamp med flere kosakker, og trods flere alvorlige sabelhug fortsatte kampen til det sidste, og bragte flere kosakker til fald. Bølge efter følge fulgte, jagtede videre og ville herefter angribe artilleriet i skovkanten og nå vore samlede heste. Der gik kun sekunder. Staben sad i sadlerne, klar til at ride. Med Oberstleutnant v. Zieten med adjutant og ordonnansofficer i spidsen, fulgt af staben og den sidste halvdel af 3. Eskadron med fane og heste under Rittmeister d. R. v. Loehsl, gik man til angreb. Det var ikke en situation man havde tiltroet russerne. Under høje råb styrtede vi os over fjenden. De løse heste blev reddet, og artilleriet fik mulighed for at frigøre sig. Der udspandt sig en overordentlig hård tvekamp. På indianerfacon kastede kosakkerne sig i fuld galop fra deres heste, for i det høje korn og de små gårde i området at åbne ild. Dødeligt truffet faldt den tilkommanderede forbindelsesofficer til Jäger-Regiment 6, Løjtnant Körte af hesten, som han red mellem mig og regimentsskriver Vizewachtmeister Fischer. Sammen med løjtnanten faldt Gefreiter Köhler fra samme regiment. Det var ikke helt let for os at undgå de hårde sabelhug fra fjenden. Hesteholderne måtte slippe de fleste heste løs for at kunne skaffe sig fri bane. Store støvskuer hang over slagmarken og viste vejen, hvor hestene var forsvundet. Rittmeister v. Weltzien, fører for hestene, var herunder styrtet med sin hest, og blev, som han sprang op, et sabelhug i ansigtet. I støvet og kampens hede så ingen ham styrt. Selvom han var alvorligt såret, undgik han at blive taget til fange, takket være hans åndsnærværelse og ikke mindst hans trofaste fuks, der var blevet ved ham, og han derfor kunne ride væk. Han banede sig vej gennem flere kosakker, der allerede havde omringet ham. Med opmærksomheden afled fra vores heste på grund af vores angreb og tvunget til kamp, valgte fjenden efter en kort, hård kamp, at flygte tilbage samme vej, de var kommet. Det lykkedes dog ikke for ret mange, da vore »østpøssiske heste« var hurtigst, og vore lanser gjorde deres arbejde. Herunder udmærkede sig især Regimentets ordonnansofficer, Oberleutnant v. Platen, denne dygtige og dristige officer, samt hornblæser ved staben, Vizewachtmeister Backhoff, Gefreiter Mansfeld fra 3. Eskadron og Husar Pangenkopf. 5. Eskadron.

Med en blodig næse og for han store tab, var fjenden blevet kastet tilbage. Også vi havde haft tab: faldne var Gefreiter Stelljes, 4. Eskadron og Gefreiter Broström 6. Eskadron. Såret var Rittmeister v. Weltzien, Sergeant Borgwardt og 9 mand. 3 heste var døde, 8 savnet. Ydermere blev på grund af styrt med hesten Leutnant La Pierre og Regimentets læge, Oberstabsarzt Dr. Kulenkamp sat ud af spillet (brækkede ribben).

Det var betegnende, at personel ved staben efter kampen takkede mig, inklusiv min trofaste oppasser Gefreiter Suden, for at jeg altid havde insistet på at udruste dem med lanser. Selv vores Wachtmeister så man efterfølgende ride med lanse.

Som følge af en omgruppering indenfor Divisionen og opstilling af en Gruppe v. Bodelschwingh i tiden mellem den 25. juni og 8. juli blev Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig afgivet som adjutant til den forstærkede 18. K.B. under Oberst v. Wilms, mens Oberleutnant v. Platen afgivet som stedfortrædende Regimentsadjutant.

Frem til den 28. juni havde 8. Kavallerie-Division kastet fjenden tilbage over Windau og etablering af linjen langs floden var lykkedes. Nord for Libau begyndte russerne en planmæssig rømning af området.

Regimentets skytter besatte en stilling i området Siewali 1 – Ugiszki. De følgende dage blev anvendt til yderligere udbygning af stillingen. Fjenden overfor var fastslået til at være to kavaleridivisioner (4. russiske K.D. og Assur. R.B) og to divisioner rigsværn.

Den 1. juli ankom en transport af erstatningspersonel til Regimentet på 100 ryttere under Leutnant Buchholz. Erstatningen bestod delvist af tidligere sårede, dels af unge rekrutter og og landeværn, der tidligere havde gjort tjeneste ved kolonnen. Kvaliteten af hestene var ikke på det højeste. 11 heste måtte under marchen efterlades i Siady. To heste ankom i en så dårlig form, at de end ikke kunne klare den korte tur mellem stabskvarteret til eskadronen.

Den 7. juli blev 8. Kavallerie-Division, som 18. Brigade stadig var underlagt, afløst i stillingen langs Windau mellem Ugis-mundingen og vest for Tyrkszle, og nåede over Illoki – Prekuln den 12. juli til området sydvest for Schrunden. Underlagt Gouvernement Libau skulle den her sikre Windau mellem Lenen til 5 km nord for Schrunden og længere mod vest i en bue tilbage til Neuhausen. Som følge heraf blev også Regimentet trukket ud af stillingen og marcherede i dagene 9. til 12. juli over Siady – Illoki – Prekuln til kvarterer i og omkring godset Prekuln – Assiten. Den 14. juli rykkede Regimentet fra Tels-Paddern, igen i brigade-formation med Hus.R. 16 til Ruddaren, hvor 18. Kavallerie-Brigade i første omgang dannede reserve for 8. Kavallerie-Division. Divisionskommandøren benyttede muligheden for at inspicere Regimentet, og udtalte til kommandøren sin anerkendelse for Regimentets indsats ved Swirkonce.

3. Kampe og indtagelse af Mitau

14. juli til 3. august 1915

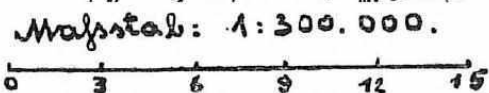
Den 14. juli begyndte Njemen-Armeen under General v. Below sit angreb mod den russiske 5. Armee ved og vest for Schaulen. 8. Kavallerie-Division nåede den 15. juli linjen Pastorat Gaiken – Suttin, den 16. juli linjen Georgenhof – Weinschenken – Santen, hvor 7 fjendtlige officerer og 600 mand blev taget til fange og 2 kanoner erobret. Overalt sås sporene efter en hastig fjendtlig tilbagetrækning. Brødkornet var for største delen – ofte endnu ikke modent – blevet slået eller ødelagt. Her og der stødte vore patruljer på enkelte russiske poster, således ved Gaiken, hvor spidsen under Leutnant Koenemann (Egon) til hest angreb en afsiddet fjendtlig patrulje og tog 6 russiske husarer til fange. Det gik videre gennem herlige løvskove og tætte granskove hele tiden i hælene på fjenden. den 17. og 18. juli blev forfølgelsen af de tilbagerykkende russiske fortsat over Doblen. Løjtnant Schmidt sprængte jernbanelinjen Tuckum – Mitau ved Kasuppen.

Den 18. juli kom der fra overkommandoen ordre til, at 41. Infanterie-Division, 8. Kavallerie-Division og Afdeling Libau skulle omringe Mitau. Til dette blev 8. Kavallerie-Division trukket sammen ved Doblen, og alle dens fire brigader placeret i alarmkvarter nord og nordvest herfor. Den 19. juli spærrede Divisionen med to brigader den store vej Janiszki – Mitau ved Gross-Platen og med to brigader jernbanelinjen foran den fjendtlige stilling mellem Bekker og Rothen. Imellem stod 41. Infanterie-Division i linjen Rauben – Wittrup. Abteilung Wyneken nåede fra Schluxt frem til Doblen.

Efter at Kavallerie-Korps Schmettow var rykket af sted mod Gr. Wilzen – Janiszki, overtog 8. Kavallerie-Division den 20. juli den videre tilbagetrængning af det russiske kavaleri mod øst for at nå dens nye spærreafsnit mod Mitau mellem Aa og Wirzau. 41. Infanterie-Division sikrede afsnittet mellem Wirzau og Terwet floderne. Herfra til vejen Mitau – Liwen – Verfen spærrede Abteilung Libau med den underlagte 18. Kavallerie-Brigade. Troppebevægelserne vanskeliggjordes betydeligt af de af regnen opblødte veje. Den 21. juli tegnede sig den dobbelte omringning af det russiske centrum så tidligt, at russerne begyndte en hurtig tilbagetrækning.

Arme overkommandoen vurderede den 23. juli situationen som følger: 5. russiske armee var fuldstændig slået og forsprængt, og havde haft store tab. Njemen-Armeen havde siden den 14. juli haft et bytte på 24.000 fanger, 23 kanoner, 40 MG, 75 ammunitionsvogne og talrigt krigsmateriel. I Armeebefalingen stod: »Succesen skyldes den fortræffelige march- og kamppræstation af alle tropper, især Kavallerie-Korps Schmettow.«

Den til Regimentet tildelte stilling foran Mitau syd for Bershof udbyggedes til en gennemgående forsvarslinje. Fjenden forblev generelt uvirksom, og kun ind i mellem kom det til mindre patruljesammenstød. 2. Eskadron overtog sikringen af den venstre flanke ved Eglan og Maissen mod posteringer ved Liwen – Berfen, Wannag og Eckenhof. Kvartererne var gode, da området var velhavende og næsten fuldstændig var blevet forskånet for ødelæggelser. Frem for alt blev der fundet store mængder af grovfoder.

19. juli til 3. august 1915

I dag hedder byen Jelgave

Om en Patruljefægtning med Petersborg Garde-Drager ved savværket i skoven 3 km øst for Erfel godset skriver Sergeant Nagel:

Som russerne i sommeren 1915 i strakt galop lod deres skønne provins Kurland i stikken, fik jeg ordre til med Hr. Leutnant Schmidt at gennemføre en sprængpatrulje. Kl. 4 om morgenen meldte jeg mig med patruljen hos løjtnanten, der var i gang med at drikke morgenkaffe. »Nagel! Vi har fået til opgave at sprænge tre broer over Aa i skoven ved savværket mellem Gods Ersel og Kalnzem inden kl. 9«, meddelte Leutnant Schmidt. Efter endnu engang at have kikket på kortet, sad vi op og travede så i retning af den opstående morgensol med en kommentar på Hamburger Plat fra 1-års frivillige Mosich. Efter at morgendisens var forsvundet nåede vi ved skovriddergården Maissen hovedvejen mellem Tuckum og Mitau. En sprængpatrulje, der ikke kommer i berøring med fjenden, troede vi ikke på. Vi red forsigtigt frem mod godset Erfel, observerede mod den gennem vore kikkerter, men kunne ikke se noget til vores modstander. Som vi satte over en grøft stødte vi på friske hestespor, der førte mod broen. Vi fik en ubehagelig fornemmelse, da vi var bundet til vejen. Da vi allerede havde fået broen i øjesyn, råbte Husar Prüsse: »Hr. Løjtnant, der står heste i laden«. Vi genkendte dem øjeblikkeligt som tyske kavaleriheste. I galop red vores løjtnant frem til den afsiddede tyske Kyrasser-patrulje, og der fulgte en gensidig præsentation:

»Løjtnant Schmidt – Hus.R. 15 – Oberleutnant Burchard, Kür.R. 2 - «.

Sidstnævnte havde til opgave at rekonoscere broerne for at fastslå, om den kunne anvendes af vores tunge artilleri. Da de to opgaver var i modstrid med hinanden, blev det besluttet, ikke at sprænge broerne. Ramt af en vis forudelse, spurgte jeg, om vi ikke hellere skulle ride tilbage, nu da vores opgave var afsluttet, og da vi her i skoven let kunne blive afskåret. Vores fører var øjeblikkelig indforstået. Oberleutnant Burchard sagde: »Vi vil se, om vi for føling med fjenden«. I trav forlod vi broen, og hørte en tid intet videre. Kl. 11 stødte vi igen til eskadronen, der i mellemtiden var gået i kvarter ved skovriddergården ved Maissen. Mens jeg lå i min bedste søvn, blev jeg omkring kl. 22 vækket af en ordremodtager. Med søvn i øjnene nåede jeg Rittmeister Frhr. v. Schaezlers kvarter, hvor jeg fik meddelt følgende opgave: »De ridder med det samme til de broer, De her til morgen sammen med Leutnant Schmidt skulle sprænge. På den midterste står en tysk kyrasser post. Når De har opnået kontakt, rykker De tilbage igen. I modsat fald opstiller De posten«.

I tavshed travede patruljen frem til det uhyggelige savværk. Fremme her ved midnatstid, fortsatte i vidt spredt frem mod broen. Da vi ikke blev råbt an, råbte jeg til Kyrasser-posten. I mørket så jeg i mørket døren til savværket gå op, og skikkelser forsvinde i skoven. Der var ikke opnået kontakt, men lade sig halsen skærer over her ved det spøgelsesartige savværk, nej tak! Omkring og tilbage til kanten af skoven. Som det blev lyst, rykkede vi igen frem til broerne. Bortset fra en jødefamilie lå savværket ensom og forladt i skoven. Nu begyndte manøvrerne. Kl. 6 red vores husarpatrulje frem og igen tilbage. Kl. 7 kom de russiske Petersborg Drager. Kl. 8 igen os, og kl. 9 igen russerne. Vi var igen på vej frem, da 1-års-frivillig Mosich meldte: »tre fjendtlige ryttere ved gården foran os«. De tre forsvandt imidlertid igen i skoven, og vi fortsatte frem mod broerne. Nu gentog sig de samme bevægelser. Hver lige time kom vi, alle ulige timer kom fjenden. Omkring kl. 18 ankom en Ulan-patrulje med en oberleutnant, en leutnant og omkring 60 mand, der havde til opgave at sprænge jernbanelinjen Mitau – Riga. Forinden ville de dog høre nyt om fjenden fra husar-patruljen. Ulaner-officeren spurgte mig, om jeg vidste at Oberleutnant Burchard fra Kürassier-Regiment 2, en Sergeant og en Kyrasser i går var forsvundet. Jeg nægtede dette, hvorefter Ulaner-patruljen fortsatte for at løse dens opgave. Vi måtte holde ud endnu en nat. Næste morgen kom Gefreiter Reinke med ordre til, at husarerne skulle returnere til eskadronen, mens jeg skulle slutte mig til Deling Vizewachtmeister Braase, der lå på forpost. Hele situationen havde ændret sig, desværre til vores ugunst, da der ved delingen allerede var tilgået ordre til igen øjeblikkeligt at etablere en stærk postering omkring broerne. Da jeg kendte den præcise vej, skulle jeg bringe posteringen hen. Leutnant Michahelles, der havde kommandoen over forpost-kæden, red selv med. Som vi kom over den første bro, så vi en russer til venstre for os forsvinde i en gård. Så kom der endnu en, der bagfra råbte til husarerne. Jeg sagde: »Den knægt tager vi med os!« Med fire mand omringede vi huset. Vizewachtmeister Engel opdagede på få meters afstand syv Petersborg Drager, der var ved at sidde op ved gården overfor. I ophidselsen skød Engel forbi. I samme øjeblik stod Leutnant Michahelles i indgangen til gården og bum – det først skud gik i luften! Urae, Urae og løjtnanten uden briller faldt omkuld i sandet. Husar Arendts pelshue fløj rundt på gårdspladsen, mens jeg af den første rytter fik et spark med højre flod i brystet og efter en saltomortale havnede i en grøft. Også jeg havde på fem meters afstand sendt et skud gud ved hvorhen. Vi angribere fik også imidlertid lynhurtigt samlet igen. To ryttere og en hest susede forbi os. Løjtnanten nåede at ramme den ene bagfra i skulderen, Vizewachtmeister Engel den anden i benet, mens jeg ramte den brune valak direkte i hjertet ved højre forben. Alt dette skete indenfor nogle få minutter. Vi stod stadig med våben klare, da Husar Arendt råbte: »Der løber endnu en i rugen«. I samme øjeblik sprang en fjendtlig drager lige forbi munden på min karabin og gennem rugmarken tilbage til gården. Jeg bag efter. I kostalden lå han på begge knæ og førte hele tiden med sin ene hård frem og tilbage over struben, mens han jamrede: »Prusski Kosacki«. Efter at have hevet ham op fra ryggen, stillede jeg ham ved de to hårdt sårede. Jøden blev hentet op fra kælderens og blev på vores ordre sat til at slæbe de to sårede tilbage til deres egen linje. Ham med såret i skulderen døde endnu mens han var hos os. Vizewachtmeister blev tilbage som rygdækning. Fangen fik hængt tre russiske geværer uden ammunition over ryggen og Reservist Drews bragte ham tilbage til kvarter.

Under afhøringen med en tilkaldt lærer som tolk viste, at der i Kalnzen lå Petersborg Garde-Drægoner og en bataljon landeværn infanteri. Af dødsangst gav han mig et fotografi af sin kone og to mindre børn, samt et billede af sig selv til hest i feltuniform. På spørgsmålet om han havde været blandt de tre rytter, vi havde observeret dagen før, svarede han ja. De havde haft til opgave ved broen at afskære tyske patruljer fra ryggen, mens hans patrulje ville nærme sig forfra. Nu var det desværre sket det modsatte! Vi spurgte ham videre, hvorfor han ikke tidligere var rykket ud foran os, hvortil han svarede, at han havde haft posten på taget, men at varmen fra skorstenen og den kære sol havde lukket hans øjne i. Derfor havde han ikke set os komme, og var af forskrækkelse over det første skud, faldet ned fra taget. Han blev yderligere udspurgt, om han ved broen havde set noget til den forsvundne tyske Kyrasse-patrulje. Han blev vemodig og rystede, da han fortalte: »En officer, en Korporal og en soldat, alle tre havde en hovedbeklædning - han pegede med fingeren som en hjemspids og med hånden en bue fra hans nakke, der tydede på en Kyrasser-hjelm. Alle tre var taget til fange. Jeg og to kammerater havde lokket den tyske patrulje i en fælde, mens 30-40 Drægoner i en halvbue til højre og venstre havde ventet. Som forventet var officeren gået til Angreb. Den sidste rytter havde rettidigt opdaget fælden og var undsluppet. Han selv havde trukket den tyske officer af hesten og kunne derfor med sikkerhed sige, at han og de to andre var gået i fangenskab.

Som han svarede på de sidste spørgsmål, sank han på knæene og græd. Leutnant Michahelles skrev efterfølgende et brev til beroligelse af forældrene til Oberleutnant Burchard, som han kendte, og forklarede, at sønnen efter oplysninger fra en fange, var blevet taget til fange. Hemmeligheden skulle imidlertid snart blive afsløret. Som vi efter 14 dage blev afløst af vores infanteri, og dette gjorde et fremstød mod Kalnzen, fandt man Oberleutnant Burchard, sergenten og kyrasseren med overskåret hals gemt under løvet til venstre for vejen gennem skoven. Nu vidste vi også, hvorfor fangen hele tiden havde ført fingeren frem og tilbage over halsen.

Over et overfald fra russiske drægoner på 2. Eskadrons post ved Ersel godset, skriver Sergeant Arndt:

15 Husar havde med de øvrige tropper fordrevet russerne fra den skønne provins Kurland, men havde imidlertid sat sig fast langs Aa for at beskytte Riga.

2. Eskadron under Rittmeister Frhr. v. Schaezler skulle bevogte en del af landevejen Mitau – Tuckum og gennempatruljer dække terrænet foran os, for på den måde hele tiden at være orienteret om russernes hensigter. Ud over patruljer var der opstillet poster og skærme, der imidlertid var trukket langt fra hinanden.

Hele området bestod hovedsageligt af skove og sumpe. Under russernes flugtartige tilbagemarkering var store enheder blevet forsprængt og afskåret, og for en dels vedkommende nu skjulte sig i skovene bag vores front.

De enkelte poster og posteringer måtte derfor være på tærne. De lå langt fra hinanden og var svagt bemandede. Blandt førerne for disse var også jeg. Da jeg ikke har kort til rådighed, kan jeg ikke længere fastlægge placeringerne af de enkelte poster, men kan dog beskrive følgende hændelse:

En dag, hvor jeg med mine husarer i et par dage havde været på post på vejen Mitau – Tuckum, omkring 15 km syd for Tuckum, fik jeg af en ordonnansrytter fra Deling Braase underrettet om, at min post ville blive afløst af kyrasser, og at jeg efter afløsning skulle returnere til delingen. Straks efter tilbagekomsten modtog jeg en ny opgave, nemlig at afløse Sergeant Nagel og hans folk. Nagel stod med sine folk ved godset Ersel på vejen mellem Mitau og Tuckum, hvor han havde til opgave at dække denne vej, og den vej, der herfra gik mod Ersel og Kalnyzem. På sidstnævnte, hvor også godset lå, førte gennem skov og sump. Posten skulle her dag foretage en patrulje ind i skoven de omkring 3 kilometer til broer ved et savværk. Det var en ren heksekedel: foran og bag os var der russerne og rundt om skov og sump.

Nagel forklarede mig situationen og anbefalede forsigtighed, da russiske drægoner hele tiden trængte frem ad vejen til vores bro.

Posten blev afløst hver 24. time. Formiddag og aften, altid på forskellige tidspunkter, red jeg med mine folk frem til broen. Til min overraskelse fandt jeg ud af, at der ved broen i skoven stadig var beboere. Blandt disse var også en jøde, som jeg håbede kunne give mig oplysninger, men han var meget forsigtig med at give oplysninger om russerne. Efter nærmere undersøgelser fandt jeg ud af, at russerne med meget kraftige styrker hver dag trængte frem til broen, og meldte dette videre til mine foresatte.

På vejen Mitau – Tuckum – ikke langt fra godset – lå dets arbejderhuse, hvori der boede flere personer. Gennem skjult observation af hele området kunne jeg fastslå, at en omkring 19-årig lette regelmæssigt i en bue udenom godset gik frem til savværket, hvor han havde forbindelse med russerne. Hun blev fremstillet for mig, og efter at have benægtet det, forklarede han, at hans mor boede i skoven, og at han dagligt bragte hende mad. Jeg sagde direkte til ham, at han løj, og erklærede, at han skulle standse de aftenlige spadsereture i skoven, hvis han ikke skulle stille nærmere bekendtskab med min karabin. Jeg formodede at der lå noget ganske andet bag denne erklærede moderskærlighed. Kvinden var spion af den værste type.

Jeg fortalte min afløsning om episoden. Da jeg efter tre dage igen afløste min ven Nagel i denne heksekedel af skov og sump, bemærkede jeg et mærkeligt hastværk blandt hans husarer. Jeg sagde derfor på spøgefuldt vis: »I har sørne travlt i dag«. Da jeg herefter spurgte, om alt var i orden, erklærede Nagel: »Desværre ikke. Fjenden er yderst livlig foran os. Russiske drægoner er trængt helt frem til vejen. og den unge lette er

igen gået gennem vore linjer«. Efter et kort håndtryk og en advarsel om at være yderst forsigtig, red Nagel afsted med sine folk.

Jeg lod ikke mine husarer sidde af, men fortalte dem om situationen og formanede dem til, i dag og i sær i nat, at være dobbelt forsigtig og holde skarp udkik. Efter at jeg havde overtaget forposten, red jeg frem til broen og fastslog, at der hverken var spor efter russere eller den lettiske kvinde. Efter at være kommet tilbage, ændrede jeg på posterne ved Ersel godset. I stedet for en enkeltpost, der normalt stod bag brændestablen på gårdspladsen, og herfra havde et godt overblik, udstillede jeg en dobbeltpost ved et sving på vejen ikke langt fra godset. Jeg gjorde dette for at beskytte posten mod overraskelser, da jeg regnede med at den lettiske kvinde havde røbet vore posters placeringer. Samtlige døre til laderne på godset blev forsvarligt lukkede. I mellemtiden var det blevet mørkt og himlen havde åbnet sine sluser. Regnen piskede ned i stride strømme, og der herskede et dybt mørke. Det var et rigtigt angrebsvejr, som russerne helst ville have det. Gårdspladsen på godset blev regelmæssigt afpatruljeret af en post. En rytter opholdt sig ved hestene og placeret i indgangen til en lade. Vi andre sad i en lille stue ved skæret af en lampe, der var afskærmet mod ydersiden. Alle var fuldt udrustede og klar til øjeblikkeligt at reagere i tilfælde af et overfald. Det lille gods lå fuldstændig stille hen. Så pludseligt omkring midnatstid, posten i gården var netop kommet ind i stuen, lød en morderisk geværild i gårdspladsen. Samtlige vinduer blev skudt ind. Vi sprang ud og besvarede øjeblikkeligt ilden. Fjenden var ankommet fra sump-siden og havde formentligt haft posten på gårdspladsen som mål. Da man imidlertid ikke fandt denne, troede de ikke længere på tavsheden og åbnede ild mod huset. Efter en kort ildkamp lod jeg kun to mand skyde videre, mens resten gik til hestene. Jeg begav mig til dobbeltposten på vejen, da jeg ikke kunne høre denne skyde. Det var to krigsfrivillige, der denne dag fik sin ilddåb og som var gennemblødt til skindet. De var blevet så forskræmte over overfaldet, at de havde glemt at åbne ild. Da vi tre nu åbnede ild på russerne, indstillede disse, tilsyneladende overrasket over pludseligt at blive beskudt fra flanken, deres egen ild. Dette øjeblik udnyttede jeg til at inddrage posten. Ved indgangen til godset stod mine folk allerede klar til hest og med posternes heste i hånden, kun min egen hest manglede. Min sorte havde revet sig løs og løb nu rundt i den store lade. Netop som jeg ville træde ind i laden, løb hesten lige i mine arme. Der var ikke tid til at lægge seletøj på hestene. Der blev blot lag grime på og så siddet op, da vi hele tiden måtte regne med fornyet russisk angreb eller omringelse.

Under kampen var Husar Goos blevet ramt af et skud i hånden. Jeg sendte Husar Kopp afsted med den sårede og med opgaven at give melding og hente forstærkning. Forstærkning fik jeg dog ikke. Jeg trak mig omkring 200 meter tilbage af vejen Mitau – Tuckum. Mine folk, der for det meste bestod af krigsfrivillige, var stærkt mærket af overraskelsen. For at berolige dem, red jeg alene op ad vejen, og da jeg vendte tilbage uden at blive beskudt, var folkene igen faldet til ro. Vi fastholdt tappert vejkrydset. Om eftermiddagen blev vi afløst af et kompagni og et MG-kompagni. Overfaldet skulle være gennemført af 40 russiske dragoner.

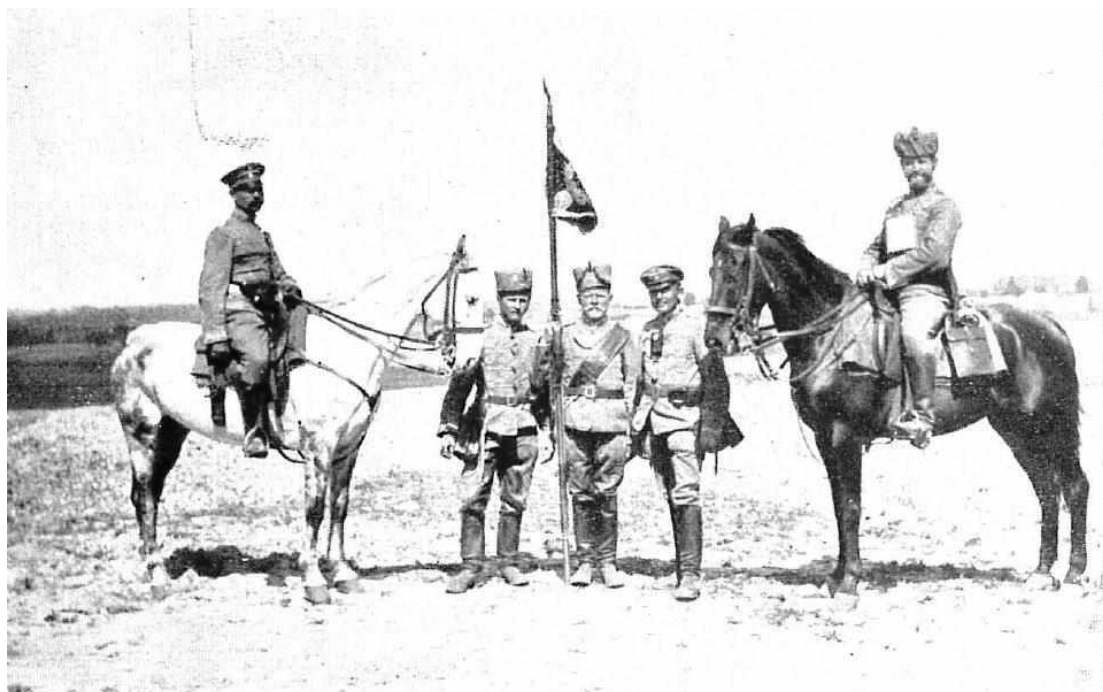
Under en patrulje mod Schwedhof den 15. juli faldt Husar Weyer VI fra 3. Eskadron, mens frivillig Sturm blev savnet.

Overkommandoen beordrede indtagelse af Mitau, hvortil General Grav Schmettow (Gerhard) krævede endnu en infanteridivision og tunge haubitser. Alle øvrige dele af Njemen-Armeen skulle trods den gloende hede efter-sætte fjenden den 25. juli så længe kræfterne slog til. Til erobring af Mitau fik General v. Schmettow den 25. juli stillet 6. Reserve-Division til disposition. Denne skulle, efter at Brigade v. Homeyer den 31. juli havde tilkæmpet sig overgang ved Bausk og Jungfernhof og havde taget Bausk, rykke frem mod Mitau på begge sider af Aa.

Den 1. august skete der livlig trafik på banelinjen Mitau – Jakobstadt og stærk kolonnetrafik på vejen fra Mitau mod Riga. Alt tydede på, at fjenden rømmede Mitau, hvor store brande kunne observeres. Tidligt på morgen begyndte russerne ligeledes at falde tilbage langs den store vej Schaulen – Mitau, hvorefter den koncentrerede fremrykning mod byen fandt sted. 41. Infanterie-Division rykkede frem vest for Sudrade mod Schwedhof, mens Afdeling Lubau med 18. Kavallerie-Brigade fra vest rykkede frem over Bekker. Fjenden langs linjen Spelte – Garrosen skulle nedkæmpes af 6. Reserve-Division med Afdeling v.d. Decken. Kl. 16 trængte de første tyske tropper ind i Mitau. Byen var uskadt. Russerne havde kun sat ild til trælagre og fabrikker. Byttet var ringe, da fjenden i rette tid havde taget flugten. Befolkningen modtog de tyske tropper med jubel og begejstring.

Forfølgelsen af fjenden på den anden side Mitau blev bremset af de ødelagte broer i byen, og nåede ikke på den anden side Sorgenfrei, hvor der endnu var fjendtlig modstand. 2. august blev russerne yderligere eftersat fra Mitau. Den 3. august blev 8. Kavallerie-Division sat i march mod Korps Schmettow for ved Birze (omkring 45 km sydøst for Bausk) at støtte, mens 41. Infanterie-Division sydøst for Mitau gjorde klar til fremrykning mod syd. I mellemtiden skulle Brigade v. Homeyer spærre Aa fra Bausk til Mesoten, nord herfor den tilstødende 6. Reserve-Division med underlagte dele af Abteilung Libau og 18. Kavallerie-Brigade spærre frem til Ekkau munden og endeligt forlænget af 3. Kavallerie-Brigade frem til kysten. Denne linje blev herefter i den følgende tid udbygget.

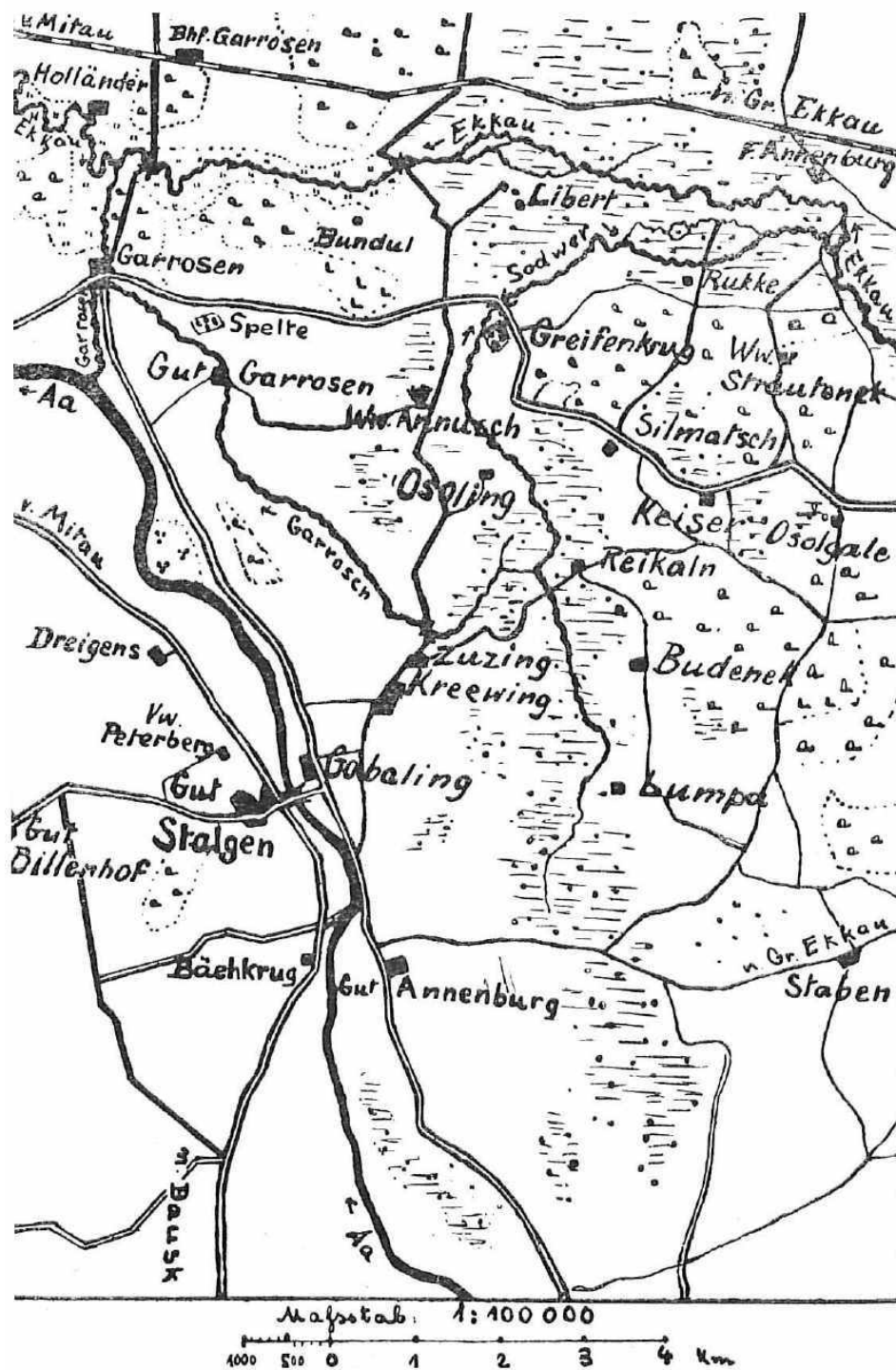
Den 3. august forlod 18. Kavallerie-Brigade enhederne under 8. Kavallerie-Division og blev i stedet underlagt 6. Reserve-Division.

Standarder aflevers
Juni 1915

Husarer ved høstarbejder
August 1915

Stillingskamp langs Aa

efter erobring af Mitau

Fremrykning til Ekkau

5. august - 4. september 1915

4. Stillingskamp ved Aa. Fremstød mod Ekkau

4. august til 4. september 1915

Efter afløsning fra 3. Kavallerie-Brigade samledes 18. Kavallerie-Brigade den 4. august ved Bershof og marcherede over Mitau til Villehof gods (stab), Stalgen gods (2. og 4.), Dreigens (3.) og Mühlenkrug og Bäckkrug (5.).

Den 5. august besatte regimentet linjen langs Aa sydøst for Mitau mellem Bäckkrug og Dreigens.

Linjen, der personligt var blevet opklaret af General v. Below, blev udbygget med alle til rådighed stående midler og rekvirerede civile. Fra højre mod venstre blev 5., 4., 2. og 3. Eskadron indsat, og hver Eskadron fik sin egen selvstændige underafsnit, hvorfor den var ansvarlig for udbygningen. Hver 2. døgn blev skytter afløst internt i eskadronerne. En stående patrulje blev skudt frem vest for Reikain til spærring af Garrosen-afsnittet. Husarer efterladt med hestene blev, i det omfang pasningen af hestene tillod, indsat i høstarbejde.

Den 6. august fik Regimentet tildelt en minekaster, der efterfølgende blev indbygget i Aa-linjen ved 2. Eskadron. To feltbatterier ydede den nødvendige artilleristøtte i Regimentsafsnittet, for med et ansvarsområde på 4 km bredde kunne der ikke blive tale om en kontinuerlig linje, men en række af feltvagt stillinger. Infanteri, der hidtil havde haft posteringer øst for floden, blev afløst af 5. Eskadron. Da de hidtidige kvarterer lå for tæt på stillingen, blev der skiftet kvarterer til Ratsche (2.), Grewen (3.), Masbuth (4.) og Pesken (5.). Regimentets stab forblev på godset Willenhof. Ejerinden af slottet Stalgen, Fru v. Köpenak, vendte hjem og fortalte, at hendes mand var blevet slæbt væk af russerne. I 1812 havde Marskal Macdonald og hans stab været indkvarteret her i flere måneder. Underbringelsen af mænd og heste var gode, og der var tilstrækkelig af havre og halm til hestene.

Fjenden lå i linjen banegård Garrosen – Herzogshof og var temmelig passiv. Ud over patruljesammenstød herskede der ro. Som patruljefører udmærkede sig især Oberleutnant v. Platen, Leutnant d.R. Tiemann og Leutnant v. Gloden og Koenemann (Egon), Sergenterne Hartig og Stehr. Offizierstellvertreter Wriedt blev meldt savnet efter en patrulje ved Zuzing den 12. august.

Den 13. august blev 4. Eskadron under Rittmeister v. Hardt, som vi her vil følge helt frem til den igen vendte tilbage til Regimentet den 5. september, trukket ud af linjen og sat i march over Slot Ruhenthal – Bausk – Brunowischki mod Murowany gods – Pononmun. Her blev den underlagt Garde-Reiter-Regiment (23 K.B.) og fra 15. august indsat i dennes afsnit ved Irbing ved Njemenek. Da fjenden havde besat Usowicz og hele tiden udsendte patruljer, var nætterne urolige. Den 21. august var det primært eskadronens fortjeneste at en angrebet bataljon kunne undvige. Den 24. august blev skytterne trukket tilbage til hestene. Eskadronen sad op og ret til godset Neu-Raden. Patruljer under Leutnant Koenemann og Vizefeldwebel Tatje fastslog fjendens linje til Wartsche – Mieshelaische. Den 25. august opklarede Eskadronen i afsnittet Kaulin – Kl. Skundur og sikrede vejrydset ved Defenkrug. Fjenden faldt tilbage over linjen Radsiwiliszki – Schönberg. Sammen med 23. Kavallerie-Brigade red Eskadronen den 26. august over Bw. Friedrchshof – Gr. Barbern til Gullen og overtog her sikringen af Misse mellem Salenek og Siksche. Den 28. august blev banedæmningen syd for Treide besat. Da fjenden fortsatte tilbagetrækningen, fulgte 23. Kavallerie-Brigade efter. Skytter fra Eskadronen blev først indsat ved Pelisse og senere ved Bakan. Fjenden standsede ved Kalnen og skansede her ivrigt.

Nu tilbage til Regimentet, som var indsat langs Aa ved Stalgen. Udbygning af stillingen gjorde gode fremskridt. Dagligt udgik patruljer til hest og til fods for at fastslå fjenden og for at forstyrre ham.

Den 17. august indgik melding om Rownos fald. Nu var vejen over Njemen fri. Denne succes skyldtes foruden den geniale føring fra Feldmarschall v. Hindenburg og General Ludendorff, navnlig General Litzmann og hans enheders energi. Tre dage senere blev det meddelt, at Brest Litowsk var på vore hænder. Den 20. august kom efterretningen om faldet af fæstningen Nowogorgiewsk.

Den 28. august overtog Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig føringen af 3. Eskadron, mens Oberleutnant v. Platen blev Regimentsadjudant og Leutnant Jobst Ordonnansofficer.

6. Reserve-Division fik nu befaling til at rykke frem til Ekkau afsnittet, og her på ny grave sig ned. Herefter blev den 29. august skytterne fra 2. og 5. Eskadron trukket frem til Zuzing og Reikaln. Området nord for Osolga-le frem til vejen mellem Grt. Ekkau og Garrosen blev fundet fri for fjender. Den 30. august nåede regimentets skytter frem til vejen Gr. Ekkau – Garrosen vest for Greisenkrug. Fjenden blev fastslået ved Bundul og vest herfor. Angrebet den 31. august opnåede ikke større resultat, da artilleriforberedelsen havde været for ringe. Fælles fører for angrebet de næste dage blev Hauptmann Gregorovius, III/R.I.R. 26, hvorunder Husar skytterne var underlagt.

Efter en mere grundig artilleriforberedelse blev angrebet genoptaget den 1. september. Dette havde fuld succes. Fjenden blev under lette ildkampe trængt tilbage over Ekkau. Regimentets skytter gravede sig øjeblikkeligt

ned i nordkanten af skoven syd for Ekkau, omkring 2 km øst for vejen Garrosen – Holländer. Om eftermiddagen den 2. september angreb russerne vestre regimentsfløj og det til venstre tilstødende infanteri, der faldt tilbage til Spelte. Derved måtte venstre fløj af Regimentet trækkes tilbage og at fastholde forbindelsen til infanteriet. Vizefeldwebel Luckstedt blev såret.

Efter afløsning af 3. Reserve-Ulaner, samledes regimentet den 4. september i Etalgen og marcherede herfra over Rudsen – Neusorgen til Becker, hvortil den ankom den 5. september.

Krigsrankliste pr. 26. august 1915

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten (afgivet til føring af 18. Kav.Bde)

Adjutant: Oblt. v. Platen

Ordonnanz-Offiz.: Lt. Jobst

Forplejningsofficer: Oblt. d. L. Delius

Regimentslæge: Oberstabsarzt d.L. Kulenkamp

Store bagage: Feldwebellt. Gosau

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Oblt. d. L. Schütte

Lt. Haase

Lt.d.R. Michahelles

Lt. Millington-Herrmann

Lt. Koenemann (Egon)

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt. Schmidt

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmansegg

Lt.d.R. Sobotte

Lt. v. Homeyer

Feldwebellt. Burgdorf

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hardt

Lt. d.R. Tiemann

Lt.d.R. Gildemeister

Lt.d.R. Telge

Lt. Koenemann (Ulrich)

Assistentlæge, Dr. Buch

5 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehil (Gd.-Kür-Reg)

Rittm. Schultze-Moderow

Oblt. Fuchs

Lt. v. Gloeden

Lt. Ritter und Eler v. Loehst (Georg)

Feldwebellt. Hümpel

Oberveterinär Dr. Balcke

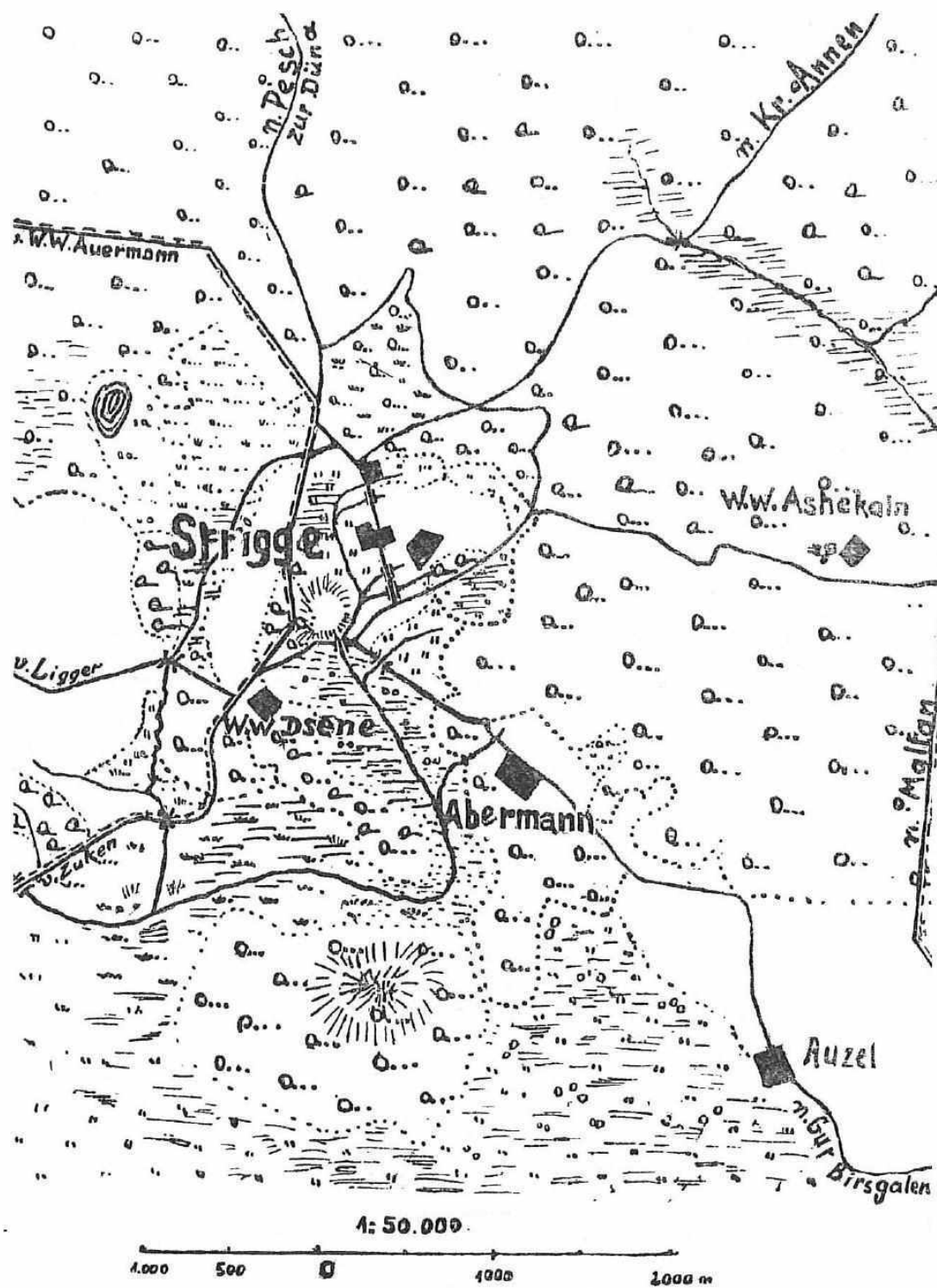
5. Kampe vest for Friedrichstadt. Kampe ved Strigge, Rose og Zuken

5. til 23. september 1915

Den 5. september afløste regimentet med et underlagt batteri og en deling pionerer og 11./RIR 35 i Afsnit Maltau-Bakan 23. Kavallerie-Brigade. Samtidig kom den under kommando af Generalleutnant Wyneken. 3. Eskadron i Abermann skød en feltvagt frem i skovkanten sydvest for Maltan ved W.W. Ashekaln. Til venstre var der forbindelse til grupper af infanteri. På venstre fløj ved Alkan stod 4. Eskadron. Stab og heste var placeret i kvarter i Treide (Stab og 2.), Abermann (3.), Berser og Sipel (4.), Bruwer Cola (5.).

Den 7. september blev 3. Eskadrons feltvagt ved Strigge angrebet.

Om 3. Eskadrons kamp ved Striggen den 7. og 8. september skriver Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig:

Træfning ved Strigge

7. og 8. september 1915

Husaren-Regiment 15 havde den 5. september afløst 23. Kavallerie-Brigade i afsnittet Maltan-Bakan. 3./Hus.R. 15 stod på højre fløj af afsnittet. Ved Adermann sikrede to feltvagter. Til højre var der forbindelse til Kür.R.2 og til venstre til den gruppevis fordelte 11./RIR 35. Terrænet var meget skovrigt og uoverskuelig. Abermann og Feltvagt 1 stillingen lå midt i skoven, mens Feltvagt II lå i en lysning ved den nordligste gård ved Strigge, omgivet af buske og granplantager. En bakketop længere tilbage mellem Strigge og W.W. Dsene beherskede denne lysning. Det var et uundgåeligt støttepunkt for Eskadronen og frem for alt de tildelte maskingeværer.

Af fjenden var der i løbet af den 6. september kun observeret en fjendtlig dragon-patrulje ved Feltvagt II. Både Eskadronen og feltvagterne havde flittigt anvendt dagen til udbygning af deres stillinger. Da alle Eskadronens folk var udrustet med korte skader, skred arbejdet hurtigt frem. Vi havde brugt enhver mulighed for at skaffe os spader. Nu skulle vores anstrengelser belønnes.

Feltvagten var bemanded med 12 mand. Ved Eskadronen var der en reserve på 45 skytter.

Den 7. september omkring kl. 13 opstod der pludseligt ildkamp ved Feltvagt II. Dens fører, Vizewachtmeister Sichhorn, havde i tide opdaget en fjendtlig infanteristyrke på omkring 40 mand i skoven, og fik alarmeret vagten, så fjenden kunne modtages med ild. Russerne faldt ned i skovekanten og besvarede ilden. Efter en kort kamp trak fjenden sig omkring 400 meter tilbage i skoven. Han havde hentet sig en blodig næse. Så ledt var det nu engang ikke at nedkæmpe en preussisk husar-feltvagt.

Da det hidtil ikke var lykkedes at nå noget resultat, prøvede russerne sig igen næste dag. Denne gang drejede sig sig tilsyneladende om at nedkæmpe feltvagten, koste hvad det ville. I kompagnistyrke – omkring 200 mand – og med en deling i front og en deling til højre og til venstre med den hensigt at omringe vagten, angreb russerne. Feltvagten kunne kun rette enkelte skytter mod hver deling. Vizewachtmeister Eichhorn vidste imidlertid, at han kunne stole på hver enkelt mand, som var krigshættede fra patruljer og kampe. Til højre for sig havde han Husarerne Hagedorn og Lichte og til venstre blandt andet Gefreiter Heidmann og husarerne Pohlmann I og II, Plate, BGabel og Pagels. Situationen blev hele tiden mere kritisk, og beholdningerne af ammunition svandt ind. Tappert kæmpende brød Husar Babel hårdt såret sammen. En ung, lovende kammerat forlod os hermed. For at forhindre en omgæelse af feltvagten mod vest, lod jeg MG'er på Kjene-højden sætte i stilling. Den skød på omkring 800 meters afstand mod russerne, der ville gå i stilling i en lade til venstre for feltvagten, og til dels allerede havde gjort det. Selvom virkningen ikke var stor på grund af det dårlige våben (erobret, ombygget russisk MG) uden reservelås eller værktøjkasse, og på grund af vores endnu ikke fuldt uddannede MG-skytter, lykkedes det alligevel at standse fjenden, og russerne nåede ikke længere frem. Den eneste mulighed for ham var derfor et forsøg på at omgå vagten mod øst. Jeg indsatte derfor resten af eskadronen her. Med opplantet bajonet gik skytterne frem gennem den tætte skov og løs på fjenden, der efter en kort, voldsom ildkamp, blev slået tilbage, hvorunder i sær Leutnant v. Homeyer, Vizewachtmeister Huper, Unteroffizier Müller, som såredes, og Gefreiter Borack udmærkede sig. Omringelsen af feltvagten var mislykkedes. Det var i mellemtiden allerede blevet eftermiddag, og i den tætte skov begyndte lyset at svinde. Hen under aften ankom skytter fra 2. Eskadron til forstærkning. Vi behøvede dem ikke længere, for i mørket foretrak russerne hurtigt at trække sig tilbage.

Hvor hurtig, russerne havde forladt stillingen i skovkanten fremgik derved, at der var efterladt utallige udrustningsgenstande, brødposer, store mængder ammunition og andet. Hans sårede var imidlertid alle taget med tilbage.

Under dens dygtige, handlekraftige Vizewachtmeister Eichhorn, havde feltvagten hele dagen holdt ud mod en langt overlegen fjende. Ikke en meter jord var gået tabt. Tværtimod var fjenden overalt blevet afvist af de få kongelige husarer.

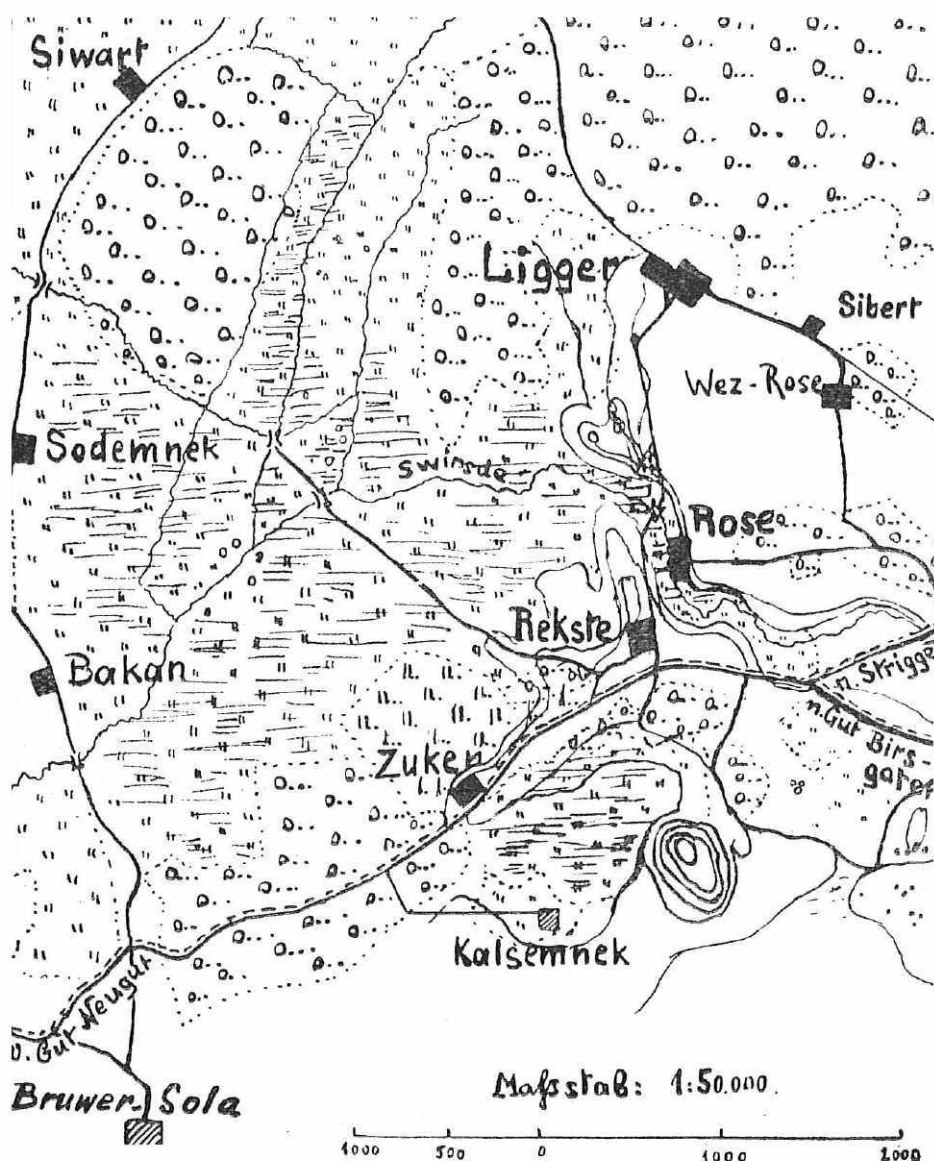
Et stort antal af folkene blev udmærket med Jernkorset.

4. Kompagni fra Landsturm-Bataillon 17, som den 7. september blev indsat i Afsnit III (v. Zieten), blev placeret vest for Rose.

Den 5. september blev 5. Eskadron og 11./RIR 35 feltvagt ved Ligger angrebet af overlegne kræfter og presset tilbage mod Rose. Herfra angreb han kirkegården og satte sig fast her. Unteroffizier Böckmann faldt. Husar Wangelin faldt i fangenskab, men slap fri ved en meget dristig og dygtigt gennemført handling. 3. Eskadrons feltvagt ved Strigge holdt fast hele dagen, som allerede beskrevet. Fjendtligt infanteri gravede sig ned i skovkanten nord og nordøst for Strigge. 3. Eskadron, forstærket af 60 skytter fra 2. Eskadron, holdt fast i linjen 1 km øst for Strigge – Strigge Dsene.

Den 9. september overtog Oberstleutnant v. Zieten med Regimentet, 4./Landsturm-Bataillon 17, 7./Reserve-Feldartillerie-Regiment 6 og en deling fra Pionier-Bataillon 3 afsnittet fra Rose inklusiv til Bakan eksklusiv. Fjenden lå ved Ligger og skansede ivrigt. De følgende dage forblev rolig bortset fra patruljesammenstød.

Den 21. og 22. september rettede russeren kraftige angreb mod 18. Kavallerie-Brigade (Oberst v. Bodelschwingh) afsnit mellem Waltan og Bakan, hvori Ulanen-Regiment 9 (3. Kavallerie-Brigade), Husaren-Regiment 15 og Reserve-Ulanen-Regiment 3 deltog.

Træfning ved Rose-Zuden

21. og 22. september 1915

I det vestligste afsnit ved Rosen stod skytter fra Husaren-Regiment 15, 4./Landsturm-Bataillon 17 og 2. Batterie, Feldartillerie-Regiment 3 under samlet føring af Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig (3./Hus.R. 15). Denne beretter:

Nøglepunktet i stillingen var kirkegården i Rose, en bakke, der beherskede det omkringliggende terræn. En bagdel var, at den store skov fra Düna nåede ind på omkring 400 meters afstand af kirkegården. Terrænet længere mod vest var mere gunstig derhen, at der her var skudfelter på 800 – 1.000 meter. Mens der til højre og i midten kunne graves, var dette på venstre fløj ikke muligt på grund af det sumpede terræn. Den smule pigtråd, der var til disposition, blev anvendt til forstærkning af kirkegårdsstillingen. Alle andre steder måtte vi nøjes med de mest simple forsvarsforanstaltninger. En gennemgående skyttegrav fandtes ikke.

Efter en til dels flankerende russisk artilleriforberejdelse den 21. september, angreb russerne ved middagstid stillingen ved Rose, der var besat af 60 husar-skytter fra 5. Eskadron, to maskingeværer og 40 cyklister fra Kompanie v. Platen. Angrebet blev afvist.

Efter endnu en kraftig artilleribeskydning, angreb russerne omkring kl. 16 igen stillingen ved Kirkegård Rose. 30 skytter fra 2. Eskadron blev indsat som forstærkning. Det af to maskingeværer støttede, stærke, dybt organiserede russiske angreb brød sammen under vores karabiner, maskingevær og artilleriild fra Batterie Behlendorff. Fanger fortalte, at der mod vores samlede afsnit var indsat en infanteri-brigade, to eskadroner og tre batterier. Mange døde og talrige sårede blev liggende foran vore stillinger.

Da et nyt angreb næste morgen var sandsynlig, blev yderligere 60 skytter fra Reserve-Ulaner-Regiment 3 indsat ved kirkegårdsstillingen. Natten blev anvendt til forstærkning af vores sønderskudte stilling, mens fjenden gravede sig ned foran stillingen. Det fjendtlige artilleri beskød også i løbet af natten vore stillinger.

Kort før daggry den 22. september begyndte den af os ventede, kraftige fjendtlige artilleriild, der på tidspunkter øgedes til trommeild. Vores hindringer var hurtigt fuldstændigt ødelagte, skyttegravene sammenstyrtede og gravkors, træer og buske på kirkegården sammenskudte. Så begyndte det fjendtlige angreb. I flere tætte rækker kom nye russiske følger frem. Også dette heftige og hensynsløse gennemførte angreb med flere kompagnier, hvorunder det russiske artilleri fortsatte beskydningen til sidste sekund, brød blodigt sammen foran og i vores stilling. De i stillingen indtrængte russere blev dels nedkæmpet med bajonetterne, dels taget til fange. Resten flygtede under store tab tilbage i skoven. 140 fanger faldt i vore hænder.

Sammen, skulder ved skulder, havde 15. Husaren, 3. Reserve-Ulaner og cykeltropper i et sejt forsvar på fremragende måde standset det kraftige fjendtlige angreb. Den største anerkendelse og ubetingede ros blev af den kommanderende general for 6. Reserve-Division, General v. Below, tildelt alle deltagende enheder.

Leutnant Buchholz skriver:

Den 21. september blev jeg som ordonnansofficer tilkommanderet min Eskadronchef, Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig, der som fører af skytter fra Husaren-Regiment 15, et landstormkompagni og en cykelenhed havde overtaget afsnittet. Kort efter min ankomst til kommandostationen, begyndte der langs hele afsnittet et heftigt skyderi, der udviklede sig til et større russisk angreb. Kraftig artilleriild lå over hele stillingen, i perioder specielt over vores kommandostation ved Zuken og frem for alt over vore skyttestillinger ved Kirkegård Rose. Situationen blev til tider ret kritisk, specielt da russerne i naboafsnittet til højre for os var trængt ind i stillingen, og her i et vist omfang havde sat sig fast.

På grund af disse kampe blev telefonforbindelsen til kirkegård Rose afbrudt. Tilbagegående landstorm og telefonister, der forsøgte at reparere linjen, fortalte, at kirkegården ikke længere kunne fastholdes. Vi måtte uden tøven skabe vished, da fra Rose hele vores stilling herfra let kunne rulles op. Ydermere måtte vores artilleriild tilsvarende ændres. Jeg fik derfor til opgave at afklare situationen. Først kunne jeg, mere eller mindre i dækning, til hest komme frem ad vejen mod Rose, hvoraf der hele tiden kom landstormfolk på vej tilbage, der mærkeligt nok alle sammen var på vej for at hente ammunition. Så traf jeg signalfolk, der forsøgte at reetablerer telefonforbindelsen og komme tilbage til enheden, men på grund af den kraftige beskydning ikke kunne slippe igennem. I Rose var der ikke længere mulighed for at komme videre til hest, da landsbyen lå under kraftig beskydning, og – som jeg husker det – var fuldstændig forladt. Jeg sad af og fortsatte til fods, ærligt talt med en nogen usikker følelse af hele situationen. I løb og spring nåede jeg uskadt frem til en bakke, hvor jeg søgte at finde føreren for de skytter, der var placeret her. Husarer råbte imidlertid til mig, at denne lå længere til venstre på selve kirkegården. Uanset om jeg ville eller ej, måtte jeg derfor passere et stykke, der lå under kraftig beskydning, for at nå den omtalte bakke og kirkegård. Der var imidlertid til dels en om end kun meget lav, grav på stedet. Kravlende og løbende havde jeg nået omkring halvvejs, da jeg i et lidt dybere stykke grav, fandt føreren. Jeg lod mig orientere, noget brutalt afbrudt af et brandrør, der ramte mig på ryggen, heldigvis så mat, at det kun efterlod sig et stort blåt mærke. På trods af gentagne russiske angreb var stillingen fast på vore hænder, hvorimod vores eget artilleri på tidspunkter havde ligget betænkeligt tæt på egne stillinger, så forbindelsen bag var af stor betydning. Jeg gik hurtigt samme vej tilbage, fandt min hest på samme sted, og kunne derfor snart efter melde tilbage, hvorefter artilleriet meget hurtigt blev underrettet.

Den 22. september blev 2. og 5. Eskadron, den 23. september 4. Eskadron, trukket ud af stillingen.

6. Stillingskamp ved Düna mellem Friedrichstadt og Riga

24. september – 7. november 1915

I de næste uger til slutningen af oktober kom stab og eskadroner til at virke hver for sig. Regimentsstaben forskød til Waver, hvor den frem til den 24. oktober ikke var i anvendelse.

2. og 4. Eskadron og MG-delingen marcherede under Rittmeister v. Hardt den 24. september over Treide – Switen – Smilge til en ny stilling lang Düne mellem Lies eksklusiv og Halswigshof eksklusiv, hvor de kom un-

der kommando af Hauptmann Heinzel (Reserve-Infanterie-Regiment 3). Hver eskadron, 2. til højre og 4. til venstre, indsatte 60 skytter. Hestene blev underbragt i Wellamechyt (4.) og Adamin, senere Libe (2.) . Fjenden på den anden bred gravede stillinger. Skytterne begyndte med det samme på en udbygning af stillingerne og konstruktionen af dækninger, der kunne varmes op. Den 2. oktober overtog Oberst v. Bodelschwich kommandoen over afsnittet på begge side af Friedrichstadt mellem Lauze-mundingen og Kl. Jungfernhof, med Major Busch i venstre underafsnit Friedrichstadt eksklusiv til Kl. Jungfernhof. Foruden skytterne fra 2. og 4. Eskadron blev I/Landst.I.R. 11 stillet til disposition. Den 24. oktober overtog Oberstleutnant v. Zieten kommandoen over underafsnit Friedrichstadt – Kl. Jungfernhof. Skytterne fra 2. og 4. eskadron kom herved igen under kommando af Regimentsstaben, der blev placeret i banegården Tauerkaln.

3. og 5. Eskadron, som henholdsvis den 23. og den 25. september var tilkommanderet 6 R.D. og 11. senere 12. Reserve-Infanterie-Brigade, returnerede ligeledes den 24. oktober til Regimentet.

Hvad havde de i mellemtiden oplevet?

3. Eskadron forblev den 23. og 24. i dens stillinger øst for Bakan og blev herefter som divisions reserve underlagt 6 R.D. sammen med Res.Ulan.R. 3 og trukket tilbage til Papasch, hvor uddannelse kunne fortsættes og hvor den hjælp under høstarbejder. Den 15. oktober blev den indsat i Straubersch. Da 11 R.I.B. den 16. oktober angreb de russiske stillinger syd for Misse og Swirsde, afventede Eskadronen til det fremrykkende infanteri havde nået linjen Staldart - Plengen, og fulgte så venstre fløj af RIR 24, som den var underlagt, frem til Kakisch. 11. R.I.B. nåede efter kampe frem til linjen Rose – Ulman. Den 17. oktober blev Eskadronen trukket sammen i Sedenz, hvorfra den opstillede forbindelsespatruljer til naboafsnit og opklaringspatruljer, der fastlagde det fjendtlige infanteri i en ny linje halvvejs mellem Kausse – Sille og ved Bakan. Orienteringen i de omfattende skovområder, hvor der var talrige veje, der ikke var markeret på kortene, og det tiltagende mørke meget vanskelig. På grund af den meget tætte underskov var det kun få steder muligt at undgå de dårlige, opblødte skovveje med deres dårlige broer, både for heste og til fods. Artilleriet var bundet til vejene og kunne ikke længere følge med infanteriet.

Den 19. oktober fortsatte 11. RIR angrebet i retning af Düna. Eskadronen fortsatte opklaringen. Patuljer under Leutnant Schmidt, Vizewachtmeister Fuhrmann og Vizewachtmeister Huper kunne slå fast, af den sydlige bred var fri for fjender bortset fra et brohoved ved Dünehof, og kunne desuden melde, at fjenden var under opbygning af stillinger på nordsiden mellem Tife og Lauke, havde en artilleristilling ved Stilba og at der var en livlig trafik på veje og jernbaner mellem Friedrichstadt og Riga. Eskadronen gik i kvarter i Werzin og stillede de næste dage ordonnansryttere ved brigade og regimentsstab. Den 23. oktober blev Eskadronen sat i march mod Becker og herfra den følgende dag til Uaschkaals – Sacke, hvor de, som allerede nævnt, igen sluttede sig til Regimentet. Ved afgang fra 11. Reserve-Infanterie-Brigade udtalte kommandøren, Generalmajor Frhr. v. Humboldt-Dachroeden sin anerkendelse til Eskadronen.

5. Eskadron marcherede den 25. september til 12. Reserve-Infanterie-Brigade ved Karlsof og rykkede i kvarter på gårde mellem Baer og Eschenhof. En deling under Leutnant d.R. Hüniken blev lagt frem til Stalgen og stillede ordonnansryttere. De øvrige eskadroner kunne hellige sig uddannelse og assisterer under høstarbejde. Den 12. oktober blev eskadronen flyttet til Garrosen gods, mens Deling Hüniken flyttede til Annenburg. Da 12. R.I.B. den 16. oktober rykkede frem mod Misse, stillede Eskadronen ordonnansryttere til brigade og til regiment. Den 19. oktober blev godset Misshof nået over Gr. Ekkau. Den 23. oktober marcherede Eskadronen til Becker og den følgende dag til Gagen, hvor den, som tidligere fortalt, igen stødte til Regimentet.

Efter af Regimentet igen var forsamlet, blev to eskadroner indsat i front. Besættelsen af stillingen skete på den måde, at forreste linje blev sikret af feltvagter, mens resten af skytterne lå bag Düna højderne som reserve i dækningsanlæg. En eskadron lå i reserve sammen med føreren for skytterne i en lysning 2½ km vest for Lies, mens en eskadron var i hvil.

4. november blev Regimentets skytter afløst af landstorm og trukket tilbage til deres heste. Den 7. november blev Regimentet sat i march mod Dünaburg, hvor den skulle besætte en ny stilling underlagt 4. Kavallerie-Division.

Krigsrangliste pr. 1. november 1915

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten (afgivet til føring af 18. Kav.Bde)

Adjutant: Oblt. v. Platen

Ordonnanz-Offiz.: Lt. Jobst

Regimentslæge: Oberstabsarzt d.L. Kulenkamp

Forplejningsofficer: Feldwebellt. Gosau

Store baggage: Feldwebellt. Hümpel

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Oblt. d. L. Schütte

Lt.d.R. Sobotta

Lt. Koenemann (Egon)

Lt. v. Gloeden

Lt. Stackmann

Lt. Schmidt (Gustav)

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt. Schmidt (Robert)

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmansegg

Lt. Buchholz

Lt. v. Homeyer

Obervet. Dietze

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hardt

Lt. La Pierre

Lt.d.R. Gildemeister

Lt.d.R. Telge

Lt. Koenemann (Ulrich)

Lt. Ritter und Eler v. Loehst (Georg)

Assistentlæge, Dr. Buch

5 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehil (Gd.-Kür-Reg)

Rittm. Schultze-Moderow

Oblt. Fuchs

Lt. v. Düring

Lt.d.R. Wesselhoest

Lt.d.R. Hüniken

Lr.d.R. Daube

Maskingevær-delning

Lt. Behncke

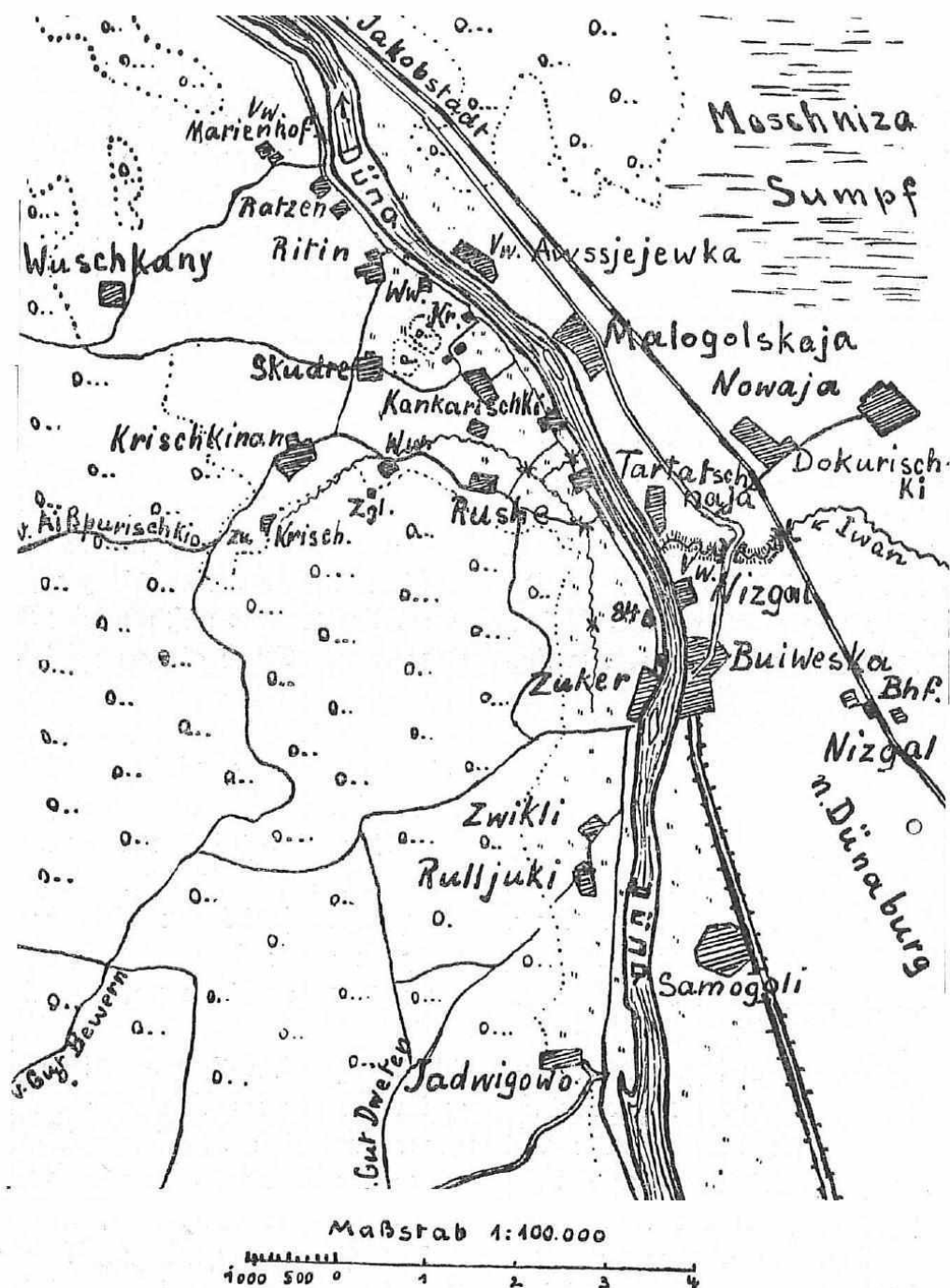
Lt. Schön

7. Stillingskamp ved Dünaburg

7. november 1915 – 19. november 1916

Den russiske hær var efter den store sommeroffensiv kraftigt rystet, og dens øverstkommanderende, Storfyrste Nikolaus Nikolajewitsch afsat fra sin stilling. Men den fjendtlige hær var langt fra knust. Takket være dens dygtige tilbagetræknings taktik var det lykkedes den – tit i allersidste øjeblik – at undgå en tysk omringelse. Den tyske og østrig-ungarske hær måtte nu med muligst færrest kræfter at forsvare den linje, der var opnået mellem Østersøen og grænsen til Rumænien. Bevægelseskrigen stivnede nu også i Øst i skyttegrave og dækningsanlæg, bag pigtrådshindringer og naturlige hindringer. Kavaleriet fremsendte patruljer var standset. Netop i Kurland og Litauen havde den i sommermånederne ydet en fremragende indsats og gennem dens mobilitet opnået resultater, der ville have været umulige for infanteriet. Officerer og mandskab havde ydet den indsats, man havde krævet af dem. Man må i den forbindelse heller ikke glemme de talrige heste, der under alle vejrforhold og i dagevis uden stald, trofast havde bragt deres ryttere fremad indtil en fjendtlig kugle strakte dem til jorden, eller sygdom fik dem til at bryde sammen. Også de har andel i krigens resultater.

Den 7. november marcherede Regimenterne fra området ved Friedrichstadt og nåede med dagsmarcher på 35-40 km den 11. november frem til Kaltenbrunnen nord for Bewern. Som indkvarteringer blev tildelt Bw. Olkssina,

Stillingskamp langs Düna

13. novembr 1915 til 16. november 1916

senere Kaltenbrunnen gods (stab), Kutn Minnjuta Szola, senere Worsslawan (2.), Jawrany (3.), Prut Kaln (4.) og Tirschussola (5.), mens MG-delingen kom til Doonki, senere Woffel. Med undtagelse af godset var alle disse generelt mere eller mindre primitive Panje-landsbyer.

18. Kavallerie-Brigade var nu igen tilbage under kommando af 4. Kavallerie-Division.

Regimentet gik nu ind i en periode, hvor der ikke udspillede sig de store begivenheder. Den russiske vinter, der hurtigt satte ind, forbød enhver større operation både hos os og hos fjenden. Der lå imidlertid to hovedopgaver forude: for det første måtte der langs den 300-500 meter brede Düna etableres en stilling, der under alle omstændigheder kunne holde stand mod fjendens eventuelle mindre vinteroperationer og den kommende sommers største, og for det andet, og lige så vigtige, skulle der i løbet af vinteren genskabes et Regiment, udgjort af fuldt anvendeligt mandskab. Af samme grund opdeltes Regimentet i et Regiment »Kamp« (d.v.s. skytter i stilling) og et Regiment »Hvil« (d.v.s. resterende personel og alle heste). Kommandoen over skytterne – fra hver eskadron 2 officerer og 70 mand – som afløste intern i eskadronen, havde på skift en af eskadronførerne. Denne var med reserven placeret i Krischkinan.

4. Kavallerie-Division var indsat på venstre fløj af Armee-Abteilung Scholtz i Düna-afsnittet fra øst for Ddweten til Eglon-mundingen mellem 78 R.D. til højre og 8. K.D. til venstre. Afsnittet var omkring 20 km bred, og blev efter ankomsten af 18. K.D. inddelt i tre afsnit, hvoraf den sydligste blev holdt af 39. K.B., den midterste af 18. K.D. og den nordligste af 17. K.B. Det midterste brigadeafsnit nåede fra 500 meter nord for Jabwignowo til Ritin, og var igen opdelt i to underafsnit, hvoraf venstre blev besat med Husaren-Regiment 15 og det højre af Husaren-Regiment 16.

Fjenden på den anden side floden arbejdede ivrigt på at udbygge stillinger. Ud over forpostfægtninger, patrulje sammenstød og patruljefremstød i op til kompagnistyrke, herskede generelt ro. Tab forblev derfor indenfor rimelige grænser. Den fjendtlige artilleriaktivitet var indledningsvis ringe, men blev imidlertid fra måned til måned stadig mere livlig. Indenfor vores Regiment, der mellem Zuker og Kankarischki skulle dække et afsnit på omkring 3 km bredde, blev fra højre mod venstre besat af 5., 4., 3. og 2. Eskadron. Hver Eskadron havde deres faste underafsnit med ansvaret for udbygningen. Der blev hyppigt udsendt patruljer mod fjenden lige så snart Düna var frosset til, hvortil for det meste frivillige meldte sig. Russiske patruljer blev hele tiden rettidigt erkendt og afvist. Stillinen var taktisk ikke dårlig. Foran fronten var der et godt skudfelt på omkring 1.000 meter. Forterrænet blev dannet af græsninger, gennemskåret af grøfter. Düna lå dybt nedskåret og kunne ikke observeres fra skovkanten. Düna var i sig selv en væsentlig hindring. Adgang til stillingen var delvist dækket af skov. Derimod var mulighederne for udbygning dårlig. På grund af deres højere placering, havde fjenden det lettere. De havde forskanset sig umiddelbart på den modsatte skråning. Fra de mønsterartig anlagte stillinger – overdækkede grave med talrige skydeskår – kunne russerne på udmærket måde dække både floden og hele forterrænet.

Da Regimentet overtog stillingen var udbygningen meget middelmådig. Der blev nu arbejdet flittigt på det tildelte afsnit. Post- og feltvagtstillinger lå tæt på Düna, og som støttepunkter for sidstnævnte tjeneste primært bevoksede bakker og forladte bebyggelser. Bag denne var hovedmodstandslinjen generelt lagt langs skovkanten vest for Højde 84 ved Zuker over Rushe – Kankarischki. Alt dette syntes at genere russerne, som hele tiden forsøgte at forstyrre vores arbejde gennem gevær- og artilleribeskydninger, sidstnævnte fra området ved Rizgal kirke, landsbyen Malagolskaja og granatild fra retning af landsbyen Buiweska. Maskingeværer beskød gentagende gange langs med vores stilling i skovkanten. Ildoverfald ved dag og ved nat blev det normale. En stilling bliver aldrig helt færdig: der mangler altid endnu en kampstilling eller en forbindelsesgrav. Hindringer kunne aldrig blive for kraftige. Sidstnævnte var ubetinget nødvendige for at forhindre overraskelser, specielt efter at Düna fros til og denne naturlige hindring dermed faldt ud. Et spørgsmål om liv var konstruktionen af dækningsanlæg, i første omgang ikke så meget til beskyttelse mod fjendtlig beskydning, som mod kammerat vinter. Jordbunden var dårligt egnet til konstruktion af dækninger. Sand og lerlag skiftede, og medførte flere gange sammenstyrtninger af væggene. De eskadroner, der havde udbygget deres stillinger i skovkanten, var tvunget til at bygge blokhuse og til at kaste skyttegrave højt op, da der på grund af det sumpede terræn ikke var muligt at komme ret dybt ned i jorden. På grund af den stigende vandstand i Düna hvert forår, blev det befalet at dækningsanlæg skulle ligge højt, og beskyttes mod fjendtlig beskydning med stærke bjælkelag og jordoverdækning, hvilket også skete.

Foruden etableringen af nye anlæg kostede også vedligeholdelsen af allerede eksisterende en betydelig arbejdsindsats. Regn og sne, og i foråret tøvejr, gik hårdt ud over gravene. Overalt måtte de beklædes og afstives. For kavaleriet var den disponible arbejdsstyrke særlig lille, da pasning af hestene også krævede sine folk. Kavaleri er ikke en egnet enhed til stillingskrig.

På grund af terrænets særkende, kunne der regnes med, at det ikke ville lykkes fjenden at sætte større dele af det tunge artilleri i stilling. Reserverne blev anbragt i blokhuse. En anden forsvarslinje blev anlagt nogle kilometer længere tilbage.

Det lykkedes skytterne lidt efter lidt at gøre deres dækninger ret beboelige som folkene vænnede sig til de nye forhold. I de store skove var der rigeligt at træ til rådighed. Den første våde tid i november var ikke desto

mindre forfærdelig. Udbygning af stillingen måtte indstilles til den hårde frost satte ind i december, der der ikke længere kunne graves.

De veje, der førte gennem skoven til stillingerne, måtte hele tiden vedligeholdes. For en dels vedkommende var det nødvendigt at lave kilometer lange afsnit af rulleveje af rundholter, for at gøre den daglige trafik af forplejnings og materiel køretøjer mulig. Materiel til stillingsbyggeri måtte Eskadronerne afhente i Abeli eller Jelowka. Den hårde frost var af stor fordel for vejvedligeholdelsen. Skiftene i vejret kostede meget arbejde i gravene og dækningerne. Fra begyndelsen af november regnede og sneede det. Som resultat måtte der gøres foranstaltninger til dræning, da vand løb af væggene ned i gravene og ind i dækningerne. Som i slutningen af november frosten afløste regnen, sprængte frosten flere steder forskallingerne, så det til stadighed var nødvendigt med nødreparationer.

Posttjenesten langs Düna stillede store krav. Alle husarer, der ikke var afkommanderet til bagagen og lignende, måtte mange gange på post. Dag og nat, i alt slags vejr, om vinteren i snedragter, om sommeren omsværmet af myg. I den fugtige skov var der i milliarder af myg. Man forsøgte med røg at drive disse uhyre væk. I de klare nætter var dette ikke længere mulig, da russerne på det mindste tegn på lys, begyndte at skyde. Observationerne fra de enkelte poster gav, når man sammenlignede dem, et billede af situationen hos fjenden. Af særlig stor betydning var retningen, hvorfra man så mundingsilden fra dette russiske artilleri. Også fjendens skansearbejde og trafikken bag fronten ad både jernbane og landevej, lyden af automobiler og lyssignaler skulle der lægges mærke til. Posttjenesten var en meget ansvarsfuld tjeneste. Det var de trofaste posters fortjeneste – langs hele fronten – at deres kammerater uforstyrret kunne arbejde bag dem, eller få deres fortjeneste hvile i dækningerne inden nyt arbejde blev krævet. Og bag posterne vidste de alle, at her lå deres fædreland, deres familier, deres kære. Også for dem, holdt han trofast ud i ægte vagtsomhed.

Hos hestene blev der i første omgang sørget for, at mand og hest fik den nødvendige pleje efter de forudgående hårde strabadser. De til tider sparsomme indkvarteringer blev først grundigt rengjorte og gjort anvendelige. Adskillelsen mellem den smudsige befolkning og vores mandskab blev opretholdt for at udgå overførelsen af sygdomme. En del af befolkningen blev flyttet til andre landsbyer længere tilbage. Udbygning af dækninger! Hvad havde den tyske soldat under verdenskrigen ikke lært om »husindretning«. Man må have fulgt med i, hvordan en indretningsarkitekt arbejder. Ethvert anvendeligt rum blev forvandlet til de mest beboelige kasernekvarterer. Der blev bygget trapper, lagt gulve og indbygget ovne.

For de udslidte heste måtte der skaffes opvarmede stalde. Båse blev forsynet med krybbe, stolper og saddeholdere. Der ankom erstatninger for uniformer og udrustning, så også det noget slidte ydre hos vores folk igen kunne forbedres. Gasmasker ankom til fordeling.

Fra midten af november kunne man igen hellige sig en genopfriskning af uddannelsen. Der blev anlagt ridebaner, så hestene i skoleridt igen kunne bringes i form. Der blev anlagt skydebaner, gennemført øvelses rit og feltøvelser blev afholdt. Uddannelse i håndgranater, i brug af minekastere og lyskastere blev gennemført af Divisionen. Rekrutter fra det ankomne erstatningspersonel blev efterhånden tildelt erfarne folk og sendt med på patruljer. Officerer gennemførte rideuddannelse.

Forplejningen af folkene var god og rigelig, men for hestene kom der hurtigt til at mangle grovfoder. Forsyningskøretøjernes veje var lange. Vejforholdene i vådt vejr var dårlige, ved frost god. Med hjælp fra mange tilsendte gaver kunne julen 1915 og kejserens fødselsdag den 27. januar 1916 fejres fuldt ud.

Et problem i den første var manglende på belysningsmidler. Alt muligt blev forsøgt for at kunne oplyse den lange nat, der allerede varede fra kl. 15 om eftermiddagen til efter kl. 8 næste morgen. Pladsen foran ovenlugen var meget søgt på grund af lyset. Med tiden blev også dette bedre, og juleaften kunne indkvarteringerne gøres ret så hyggelige.

Så vidt det var muligt fik alle officerer og mandskab 14 dages orlov i hjemmet.

Mandskabets sundhedstilstand var generelt god. Hos hestene dukkede der hyppigt sygdomme i åndedrætsorganerne og tilfælde af skab, der førte til en kraftig svækkelse af dyrene. I de alvorligste tilfælde blev hestene bragt til Divisionens hestelazaret.

Den 17. februar 1916 angreb fjenden med en større styrke linjen ved 4. Eskadron, men øjeblikkeligt tvunget til tilbagetrækning med en kraftig ild.

Under opklaringspatruljer udmærkede sig: Patrulje Unteroffizier Kolster, 3. Eskadron, Patrulje Unteroffizier Ritz med Gefreiter Grabowski, Gefreiter Stegemann og Husar Giesla, 5. Eskadron, samt Patrulje Unteroffizier Amsinck, 5. Eskadron.

Stillingsbyggeri ved Rushe
(Stilling Zuker - Rushe - Kankarisehki)

Forbindelsesgrav mellem Rushe øst og vest

Ved hestekvarteret ved Kaltenbrunnen
 oversvømmelser af Olkssna
 Forår 1916

Domesnäs ved Riga bugten
Det nordligste punkt, Regimentet nåede

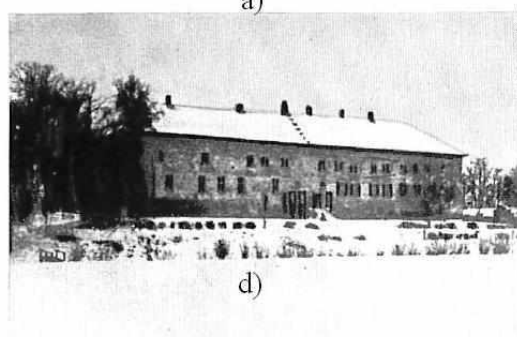
Gammel vagttårn ved Domesnäs

a)

b)

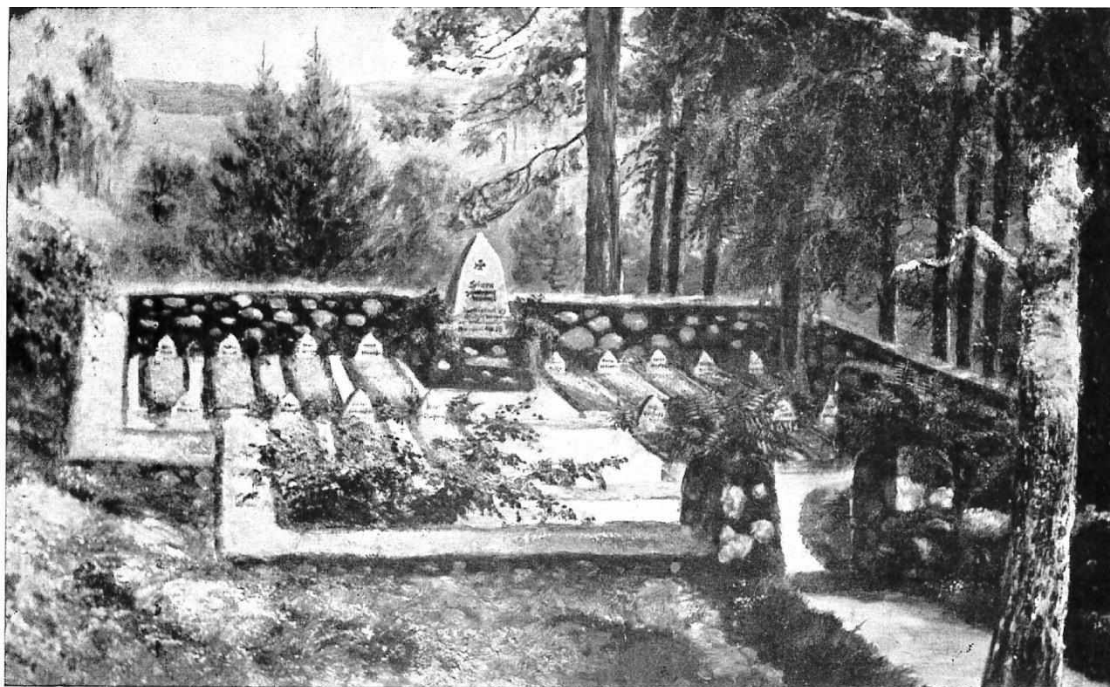

d)

c)

a), b), c) - Eskadronernes indkvarteringer
d) Regimentets stabskvarter på Dondangen gods.

Husar kirkegården i Tirschussola ved Kallenbrunnen

Krigsrangliste pr. 1. november 1915

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehsl (Gd.-Kür-Reg)

Adjutant: Oblt. v. Platen

Ordonnanz-Offiz.: Lt. Jobst

Regimentslæge: Oberstabsarzt d.L. Kulenkamp

Forplejningsofficer: Feldwebellt. Gosau

Store bagage: Feldwebellt. Hümpel

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Lt.d.R. Sobotta

Lt. v. Gloeden

Lt. Stackmann

Lt. Schmidt (Gustav)

Lt. Ritter und Edler v. Loehsl (Ernst-Ludwig)

4 Feldeskadron:

Rittm. v. Hardt

Lt.d.R. Telge

Lt. Koenemann (Ulrich)

Lt. Ritter und Edler v. Loehst (Georg)

Lt.d.R. Völckers

Assistentlæge, Dr. Buch

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmansegg

Lt. Buchholz

Lt. v. Homeyer

Lt. Koenemann (Egon)

Obervet. Dr. Balcke

5 Feldeskadron:

Rittm d.R. Willink (Hus.R. 16)

Oblt. Fuchs

Lt. v. Düring

Lt.d.R. Wesselhoest

Lt.d.R. Hüniken

Lt. Tiefenbacher

Maskingevær-delning

Lt. Schmidt (Robert)

Lt. Behncke

I begyndelsen af april satte det pludseligt ind med tøjvjr, der forvandlede Düna til en rivende flod og en absolut hindring. Stigningen af floden skete så pludseligt, at der ikke i tide kunne skaffes beskyttelsesmaterialer frem til stedet, hvor vejene til feltvagterne blev oversvømmede. Om natten mellem 1. og 2. april var samtlige feltvagter isolerede indtil pontoner den 2. april kunne bringes frem og genskabe forbindelserne.

I en beretning beskriver Leutnant d.R. Völckers over oversvømmelserne af Düna:

Den 2. april 1916 kl. 1830 meldte Unteroffizier Scharnberg, fører for den fremskudte feltvagt »Ruine« på bredden af Düna, at floden steg hurtigt og kraftigt, og at pigtrådshindringen foran postkæden mange steder allerede var oversvømmet. Jeg gav ham over telefon ordre til øjeblikkeligt med alt materiel at rømme feltvagten og falde tilbage ca. 400 meter til støttepunkt Kankarischki – Krug. Dette var feltvagten imidlertid allerede ude af stand til at udfører, da floden pludseligt omkring 200 meter nord for ruinen på to steder var nået op over bredden og lynhurtigt oversvømmede hele forterrænet mellem Krug og ruinen. Alligevel forsøgte vagten at slippe igennem. Det lykkedes Unteroffizier scharnberg og Craft, husar Miltzer, Ciesla og Bartels at svømme gennem den kraftige sydgående strøm. De tre husarer Osmers, Kröger og Holm måtte, efter at vandet var nået dem til halsen, og fordi de ikke kunne svømme, vende tilbage til ruinen.

I ruinen stod i mellemtiden allerede stuetaage og den her beliggende dækning, allerede under vand, så de tre husarer måtte redde sig op på loftet, hvor normalt dagposten var placeret. Under feltvagtens tilbagerykning skød russerne hele tiden salver: spredt maskingevær- og artilleriild lå hele tiden over området. Venstre nabo feltvagt (5./265) blev på samme måde overrasket. Det lykkedes to mand at redde sig tilbage, mens otte mand – til dels såret af beskydningen – druknede. Højre nabovagter (4., 3., 2. Eskadron) var ligeledes afskåret og måtte søge op på tagene af laderne ved Düna-gård 2 og 1.

På grund af de stigende højvande, svulmede den å, der med forbindelse til Düna, løb bag 5. Eskadrons stilling, til en rivende flod. Mens jeg ved Krug var optaget af bjærgningen af feltvagten, meldte mig allerede vagtposten ved åen, at eskadronen hurtigst muligt måtte trække sig ud, hvis ikke den skulle blive afskåret. Da der imidlertid var givet ordre til, at stillingen skulle fastholdes, lod jeg som sædvanligt stillingen besætte, men holdt dem i beredskab for det tilfælde, at området bag ved skulle blive oversvømmet, så det kunne søge tilflugt på tagene og i træerne. Maskingeværer, ammunition og værdifuldt materiel lod jeg samle på de højeste punkter i skoven. Vandet steg i mellemtiden til hen over hovedmodstandslinjen til husene og frem til 5 meter fra den store skov. Dækninger anlagt på værfter forblev tørre, mens der løb vand i dem, der lå i de små plantager, der imidlertid kunne holde tilbage med pumper.

Da der ikke var både til disposition, var det ikke muligt at undsætte de tre husarer på feltvagten. Genta-gende gange forsøgte husarer at nå frem på sammenflikkede tømmerflåder, men blev hver gang besejret af den stærke strøm og de drivende isflager. Specielt udmærkede sig herunder Gefreiter Lindemann og Husar Garde, men også Husar Sann, Ahlers og Westphal.

De fem, der var nået tilbage fra feltvagten, lod jeg transportere tilbage til Kriskhkinan.

I løbet af natten ankom også 4. Eskadron til skoven, da deres dækninger ligeledes var blevet oversvømmet. Desuden blev to underofficerer modtaget fra 2. Eskadron, der med en flåde havde nået området.

Om morgenen den 3. april var der indtrådt en pause i højvandet. Som det blev mørkt ankom fra Szkudre pontoner fra Divisionens og korpsets brotræn til bjærgning af de isolerede skytter. Jeg forsøgte at nå ruinen med en ponton, men kom ikke igennem, da pontonen var for stor. Derfor blev der næste morgen sendt en mindre kavaleriponton, ligesom der blev stillet en mindre båd i udsigt. Et forsøg på at komme i kontakt med 3. Eskadron for at meddele, at der var ankommet to pontoner til den, mislykkedes, da alle telefonforbindelser var afbrudt.

Den 4. april blev kavaleripontonen til udsætning af feltvagten ved ruinen, bragt frem i skovkanten, hvor den blev sløret med sække og dækkener. Som de blev mørkt nåede så den lovede båd frem. Oberleutnant v. Platen, Leutnant Thiel (R. Pi. 1) og undertegnede bragte den frem sammen med pionerer. Husarerne Grabowski, Tiesla og Stegmann roede den herefter frem til ruinen. Det lykkedes dem at nå gennem strømmen, nå ruinen, afhente de tre husarer Osmers, Kröger og Holm, og slippe uskadte tilbage uden at russerne gav så meget som et enkelt skud.

Resten af skytterne blev herefter med pontoner bragt tilbage til Szkudre.

Eskadronen ligger nu i reserve i dækninger i »zu Kriskh«. En feltvagt (1 Vizewachtmeister, 16 mand) har igen besat den gamle stilling (Kankarischki-Krug). I løbet af natten arbejdede skytterne med udbygning af nye stillinger langs højvandslinjen i eskadron-afsnit Szkudre-Syd.

Om bjærgningen af de 27 mand fra 2. Eskadrons feltvagt i oversvømmelsesområdet ved Kriskhkinan, skriver Sergeant Nagel:

Den 1. april 1916 kl. 0200 blev Pionerkommandoen ved 2. Eskadron alarmeret. Gefreiter Bruhns og jeg var de eneste i kvarteret. Wachtmeister Bobertz meddelte os, at det netop var tilgået melding fra skytterne, at fjenden havde sprængt isen i Düna og på grund af opstemning af isflager, forårsaget en kraftig oversvømmelse, hvorved samtlige vore feltvagter var blevet afskåret. Vore heste var allerede sadlede, og vi skulle hurtigst muligt melde os hos Regimentskommandøren, Oberstleutnant z. Zieten, i Kriskhkinan. Vi forlod øje-

de lyskugler hele tiden blev sendt op fra de afskårne nabovagter. På trods af den igen lagte tætte tåge lykkedes det pionerkommandoet fra 2. Eskadron at bjærge de resterende feltvagter i sikkerhed hos infanteriet i skoven ved Krischinan.

Omkring kl. 20 kunne Leutnant Sobotta meddele Regimentet, at samtlige feltvagter og skytter fra 2. Eskadrons stillinger var bragt i sikkerhed med undtagelse af Sergent Weder og Sergent Lübbker, der kort før katastrofen med en hjemmelavet flåde havde forladt feltvagten for at hente både. Den voldsomme strøm og de store isflager havde imidlertid revet dem med og kastet dem ind i pigtrådshindringen ved 3. Eskadrons feltvagt. Herfra var de sprunget fra isflage til isflage og til sidst vadet gennem vandet for at nå fast grund.

Det havde været hårdt arbejde, men det var en dejlig fornemmelse at have reddet 37 kammerater.

Da alt var styrtet sammen som følge af tøvejret, måtte der startes forfra i etablering af en stilling. Først i midten af april var det igen muligt til fods at komme fra Rushe og Kankarischi.

Efter starten på tøvejret blev genforsyningen et næsten mareridt for hestene. Hvem, der ikke har gennemlevet et russisk tøvejr, kan ikke gøre sig forestillinger om problemerne. Marker forvandlede til store søer og hver eneste lille grøft forvandlede til en rasende å eller flod. Veje oversvømmedes og broer blev revet med at strømmen. Lokalbefolkningen blev i de tre uger, det varede, lukket inde i deres højtliggende landsbyer, eller lod sig transportere fra sted til sted i en af de fladbundede både, der om sommeren tilsyneladende uden mening havde ligget rundt omkring. Det var også en af kavaleristens krigsoplevelser, at måtte kikke på, hvordan 6 udmattede, svedende heste kilometervis gennem vejenes knædybe mudder måtte kæmpe sig frem foran foran små, kun halvtlæssede vogne, mens vore kuske til fods for at lette vægten, vaklede ved siden af. Brød en hest sammen af udmattelse, kunne de hyppigst ikke mere befries fra det klæbrige mudder og måtte slås ned. I staldene stod hestene foran tomme krybbe. De 5 pund hø om dagen var ikke tilstrækkelig og grovfoder fandtes ikke. Hestene gnavede af sult i båsenes træ. Fra eskadronerne side blev alt forsøgt for at tage vare på hestene. Imidlertid var hele baglandet i stor dybde belagt med bagage og andre enheder, og det var hverken til at opdrive hø eller halm. Mos og løv blev tørret så godt det kunne lade sig gøre og anvendt som fødder, og foder nåede da også frem, men ikke i tilstrækkelige mængder.

Unteroffizier Klenke skriver:

Jeg vil her kort beskrive et overfald, som ramte min patrulje. Det var om aftenen den 31. maj 1916. Med 6 mand var jeg udfoldet frem mod Højde 84 for her at tilbringe natten i posthuller og nødgrav. På en afstand af omkring 100 mand sendte jeg både højre og venstre dobbeltpost frem for at gå udenom bakken for at observere mod Düna, mens med to mand fik frem mod toppen. Næppe var den venstre dobbeltpost, hvis observationsfelt var frit, nået dens huler, før højre dobbeltpost, der kikkede mod kanten af floden, slog alarm. I samme øjeblik, som jeg var 20 meter fra buskadset, sprang omkring 20 kosakker vildt skydende imod os. Gudskelov ramte de ikke. Øjeblikkeligt faldt jeg ned og åbnede ild. Højre dobbelt post troede alt var tabt og faldt tilbage til hovedstillingen, mens venstre post hurtigt stødte til. Med 5 karabiner ydede vi modstand, og kosakkerne opgav deres forsøg på at omringe os. De havde travlt, som de fortsatte gennem buskadset ned mod floden. Fra den anden side floden begyndte nu en kraftig MG-ild. Den vildt raslende ild nåede os imidlertid ikke. Vi fulgte efter, og som vi nåede skråningen, lå de fjendtlige både, 3 i antal, næppe synligt ude i floden. Enkelte af vore skud ramte alligevel, hvilket kunne høres fra skrigene. Snart var alt igen roligt. Natten lå sort over floden og episoden overstået. Og som en opklaringspatrulje fra hovedstillingen nåede frem, efter meldinger fra den tilbagegående dobbeltpost om, at vi var gået tabt, kunne jeg melde, at bakken stadig blev fastholdt.

Alligevel var det hele ikke uden problemer. Husar Sann, der ikke hørte til patruljen, var som tømmer af Eskadronen sendt til arbejde på posten, og var i en følelse af fuld sikkerhed, uden at meddele det, gået i forvejen op på bakken for at tilvirke bjælker til en ny dækning. Ved vor ankomst arbejdede han uden at ane de lurende kosakker, men kom alligevel godt fra overfaldet, der mislykkedes kosakkerne på grund af patruljens udviste forsigtighed, og ikke mindst takket være patruljens stærke modstand. Jeg må især anerkende den tapre indsatsen fra Gefreiter Zummak og Grabovski og fra Husar Bieck og Littmann, der trofast og beslutsomt holdt sig til patruljeføreren.

I den russiske hærberetning fra 3. juni 1916 (Petersborg) blev dette mislykkede overfaldt beskrevet på følgende måde:

Foran banegård Rizgal (27 km) nord for Düna burg) gennemførte vore kosakker en dristig opklaringsoperation på venstre side af floden.

For at komme disse lejlighedsvis overfald i forkøbet, beordrede Regimentet den 1. juni feltvagterne fast besat. Dette afskrækkede imidlertid ikke russerne, hvad de svage besætninger på vagterne fik at mærke.

I juni blev formeringen af en MG-eskadron gennemført. I første omgang fik den 4 MG, men i slutningen af juli kom der et 5. MG til.

Den 1. juli satte en fjendtlig enhed i to både over floden mellem Højde 84 og Dünagården, og rykkede støttet af kraftig MG- og artilleriild frem mod feltvagten på Højde 84, der midlertidigt måtte falde tilbage. Husar Schulz blev meldt savnet og Gefreiter Sippel blev såret.

Den 21. juli skulle bringe en alvorlig træfning. Mens feltvagten på Højde 84 beskød fire fjendtlige både, blev de angrebet fra begge sider af russerne, der var nået svømmende over floden. Gefreiter Reinersdorf blev såret af en håndgranat og Husar Bohner taget til fange. Feltvagten måtte til sidst vige for overmagten og falde tilbage til hovedmodstandslinjen. En patrulje under Unteroffizier Ivens og Unteroffizier Schmidt slog fast, at Højde 84 var stærkt befæstet af fjenden. Herunder blev Husar Berger såret. Senere faldt Unteroffizier Ritz og Gefreiter Eimers, mens Husar Wilitzer blev såret. Om aftenen rømmede russerne igen Højde 84, hvorefter den på ny blev besat af Leutnant Graf Hoffmannsegg (Joachim) med to underofficerer og 20 mand. Den 21. juli havde vist, at Regimentet trods den lange tid i stilling endnu besad den ægte husarånd og pågåenhed.

Alle skytter vil have den 28. august 1916 i levende hukommelse, den dag, Rumænien erklærede krig. Herom skriver Unteroffizier Klenke:

Aftenen den 28. august var usædvanlig urolig og højlydt på den russiske side. Latter og råb blandede sig med deres underholdning. Vi gætter på alt mulig. Pludseligt bragede salve efter salver imod os. Hele linjen flammede op med mundingsild. Denne pludselige skudalarm varede i nogle få minutter, så blev der igen helt stille. Alle lyttede. En russer råbte til os på gebrokket tysk, tilsyneladende beordret hertil, at Rumænien havde erklæret krig mod Tyskland. På vores svar, at det ikke kom så meget an på en fjende mere eller mindre, og at de alle ville få deres bekomst, faldt igen skud, og snart bragede geværild igen langs hele fronten, som kun langsomt døde hen igen.

Den 27. september kunne vores Regiment kikke tilbage på 50 års beståen som preussisk regiment. I denne anledning fandt der både for skytterne i stilling og alle i hestekvartererne parader sted, og den alvorlige tid taget i betragtning, fejret på enkelt måde, mens både Regimentsbefalingen og taler ved eskadroncheferne, henviste på dagens betydning for Regimentet.

Da der i første omgang ikke forventedes anden anvendelse af Regimentet i løbet af vinteren, blev i efteråret 1916 en stor del af hestene transporteret til Tyskland, for her midlertidigt at blive stillet til rådighed for landbruget.

Den 25. oktober kl. 3 om morgenen forsøgte russerne med fem pontoner med hver 15 mand over Iwanbach at løbe 3. Eskadrons feltvagt over ende. Også dette dristige, dygtigt gennemførte russiske angreb brød sammen i ilden fra karabiner og håndgranater.

Den 15. november blev Regimentet afløst af II./IR 332. Skytterne trak sig tilbage til deres heste, hvor man forberedte sig på borttransport. Regimentet trådte samtidig ud af 4. Kavallerie-Division. Den 19. november blev Stab og eskadroner indladet i Abeli og over Radsiwilischki – Szawle – Mitau til Ugalen og Stenen.

8. Kystbevogtning i det nordlige Kurland

30. november 1916 – 22. juni 1917

Efter udlosning i Ugalen og Stenden marcherede stab og eskadroner de næste dage til de til tildelte indkvarteringer: staben i Dondangen, 2. Eskadron i Kalken, 3. og 4. Eskadron i Widolne, 5. Eskadron i Feldhof og MG-Eskadronen i Jaunarei.

Underlagt 1. Kavallerie-Division overtog Regimentet den 23. november kystbevogtningen fra 2. Garde-Ulanen-Regiment og Leib-Garde-Husaren-Regiment i afsnittet mellem Shozerem eksklusiv til Domesnees. Hver eskadron stillede 1 officer og 54 skytter. Regimentets afsnit var inddelt i to underafsnit – A mellem Schozeem og Schisheny Nord, Underafsnit B herfra til Domesnees. En eskadronchef var underafsnitskommandør i henholdsvis Sipken og Mellesille. Maskingeværerne blev fordelt langs hele Regimentets afsnit. Til Regimentskommandøren var yderligere et landstormkompagni og en kanon underlagt.

Fra den 7. december blev kun to eskadroner indsat i kystbevogtningen, mens de to øvrige blev trukket tilbage i hvilekvarter, hvor uddannelsen fortsatte.

Kystbevogtningen var nødvendigt til sikring af venstre flanke på 8. Armee, der med dens venstre fløj omringede brohovedet ved Riga, der hårdnakket blev forsvaret af russerne. Der måtte hele tiden regnes med muligheden for et overraskende russisk landgangsforsøg. Trafik fra Kurland over havet til bag den russiske front måtte

forhindres. Med den kraftige frost frøs Rigabugten til. I vinteren 1914/15 var der her skete transporter med slæder. Det var altså tydeligvis en mulighed. Den planmæssige observationstjeneste langs kysten var derfor stadig en ubetinget nødvendighed for 8 Armee sikkerhed.

Sneen lå i vinteren 1916/17 stedvis så høj, at man med slæder kunne passerer hen over hegtråde og havestakitter. Også her blev uddannelsen fremskyndt.

Langs kysten skete intet. Regimentet blev forskånet for angreb fra fjenden.

Til jul blev alt tilsendt frem hjemstavnen. Talrige gaver nåede frem. I det omfang, de var af tysk afstamning, deltog civilbefolkningen ivrigt i julefestlighederne. Om ikke direkte fjendtlige, forblev letterne imidlertid tilbageholdende.

For at kunne gennemføre kystbevogtningen – hvor den måtte gennemføres talrige patruljer, udstilles poster og etableres forbindelser – blev hestene bragt tilbage. Disse ankom tilbage til Regimentet i slutningen af januar 1917. Indtil dette tidspunkt måtte skytter bringes på post med vogne eller på slæder.

De returnerede heste befandt sig naturligt i en næppe glædelig tilstand. Beslag måtte udskiftes overalt, og de fravendte rideheste igen bringes i form og indstilling. Også mandskabet måtte igen gennemgå ride undervisning.

Krigsrangliste pr. 1. januar 1916

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Zieten (afgivet til føring af 18. Kav. Bde)

Adjutant: Oblt. v. Platen

Ordonnanz-Offiz.: Oblt. Jobst

Regimentslæge: Oberstabsarzt d.L. Kulenkamp

Forplejningsofficer: Feldwebell. Gosau

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Lt.d.R. Sobotta

Lt.d.R. Mutzenbecher

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Günther)

Lt. Buchholz

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Joachim)

Lt v. Sydow

Obervet. Dietze

4 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Willink (Hus.R. 16)

Lt.d.R. Sieveking

Lt. Ritter und Eler v. Loehst (Ernst-Ludwig)

Assistentlæge, Dr. Buch

5 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Ritter und Edler v. Loehil (Gd.-Kür-Reg)

Rittm. Schultze-Moderow

Lt. v. Düring

Lt. La Pierre

Lt.d.R. Hüniken

Lt. Tiefenbacher

Maskingevær-Eskadron

Oblt. Fuchs

Lt. Schmidt (Robert)

Lt. Stackmann

I foråret blev alt disponibelt mandskab og heste indsat i forårssåningen.

Den 6. juni blev Regimentet afløst af Garde-Retier-Regiment og trukket sammen i hvilekvarter. Den 9. juni marcherede den til Talssen og omegn. Den 11. og 12. juni nåede den området nord for Tuckum og kom i kvarter i Wilkajen (Stab og 3.), Wilksaln og Schwarren (2.), Jaunsem, Bw. Knauken og Neu-Moken (4.), Rauden gods og Eserknauken (5.) og godset Semen (MG.) Her forblev den indtil indladning i Tuckum, og fortsatte uddannelsen i de nyeste former for kamp- og signalmidler.

Den 22. juni blev stab og eskadroner indladet i Tuckum og transporteret væk.

10. Kapitel:

Bandebekæmpelse under Etappen-Inspektion 10

24. juni til 12. juli 1917

Den 24. juni blev Regimentsstaben udlosset i Kowno og indkvarteret i Poniemon. Eskadronen blev trukket til området under Etappen-Inspektion 10 til bandebekæmpelse.

Banderne, der opererede i ryggen på de kæmpende enheder, var sammensat af russiske desertører, undvegne russiske fanger, arbejdssky elementer af befolkningen og i enkelte tilfælde også af tyske desertører. Deres styrke varierede mellem 10 og 40 mand. Banderne, der for det meste var bevæbnede med karabiner og geværer, trak sig i dagtimerne tilbage til de store skove, og gennemførte først i mørke overfald på landsbyer og isolerede gårde. Også poster og ordonnanser blev angrebet for at røve deres våben. Da bandernes opholdssteder hele tiden ændredes, i dag her og i morgen et helt andet sted, var de vanskelige at fange. Patruljerne, indsat i bandebekæmpelsen, havde det ikke let. Imidlertid måtte ro og orden under alle omstændigheder opretholdes.

2. Eskadron blev den 23. juni 1917 udladet i Janow, og fra den 23. juni indsat fra Wilkowiez. Poster og patruljer blev gentagende gange beskydt. Det lykkedes at tage flere mistænkelige personer til fange. Den 25. juni sprængte Leutnant v. Homeyer en bande, hvoraf et medlem blev dræbt. Medtagende flere sårede, trak resterne sig tilbage. Siden herskede der ro. Den 12. juni blev eskadronen indladet i Kiejdany.

3. Eskadron blev den 23. juni udladet i Kiejdany og placeret i Berze, 15 km nordvest for Kiejdany. Den følgende dag red den over Rowe – Bakaknie til godset Gabryalowo, og udstillede feltvagter i Bakajnie, Uzupie, ved Gods Pdbrez, Dweinbonie, Goszczuny, Pocunele, Ufzpurwie og godset Syrutyszki. Dag og nat udsendes patruljer. Der blev gennemført flere razziaer, hvorunder enkelte højst mistænksomme personer blev anholdt og overdraget til Etappenkommandøren. den 29. juni blev feltvagterne lagt længere frem. den 12. juni blev Eskadronen indladet i Datnow.

4. Eskadron blev den 22. juni om aftenen udlosset i Bogbanowo. Over Rossientie – Ponemum – Borki nåede den 26. juni Georgenburg. De udsendte patrulje fastslog intet steds mistænkelige. Den 12. juli blev eskadronen igen indladet i Bogdanowo.

5. Eskadron blev den 22. juni udlosset i Wylkowyszki og indtil den igen transporteredes bort den 12. juli, var den placeret i Tomoszbuda, Polobie og Bogata, hvorfra den overvågede området.

MG-eskadronen blev den 23. juni udlosset i Wylkowyszki og den 26. juni forlagt til Szaki. De udsende patruljer i omegnen kunne intet fastslå. Den 12. juli blev den igen transporteret væk fra Wylkowyszki.

11. Kapitel: Stillingskampe ved Lomnica

15. til 22. juli 1917

Eftersættelseskampe gennem Øst-Galizien og Bukowina

23. juni – 5. august 1917

Kampe ved Kolomea

26. juli 1917

Stillingskampe ved Ezernowitz

6. august til 7. oktober 1917

I Rusland var diktatoren Kerenski kommet til magten i juni 1917. På enhver måde bearbejdet af Entente staterne og på ramt af grådighed, troede han at kunne befæste sin magt gennem en sejr, og samtidig fastholde Ruslands magtstilling. Den plan til underkastelse af centralmagterne, som han udarbejdede sammen med General Brussilow, var ganske omfattende. Den russiske hær skulle på samme tid angribe langs hele fronten. Sekundære angreb skulle rettes fra Riga brohovedet og Dünaburg, ved Narocz-søen og i omegnen af Smorgon, mens hovedangrebet skulle indsættes syd for Brody, hvor modstanderen med flere dages mellemrum ville angribe langs hele linjen frem til Karpaterne. Angrebet skulle herefter fortsættes i syd med en rumænsk-russisk hær.

Advaret på forhånd om angrebet, planlagt Prinz Leopold af Bayern et modangreb ved Sborow, men inden den tyske opmarch kunne afsluttes, startede det russiske angreb.

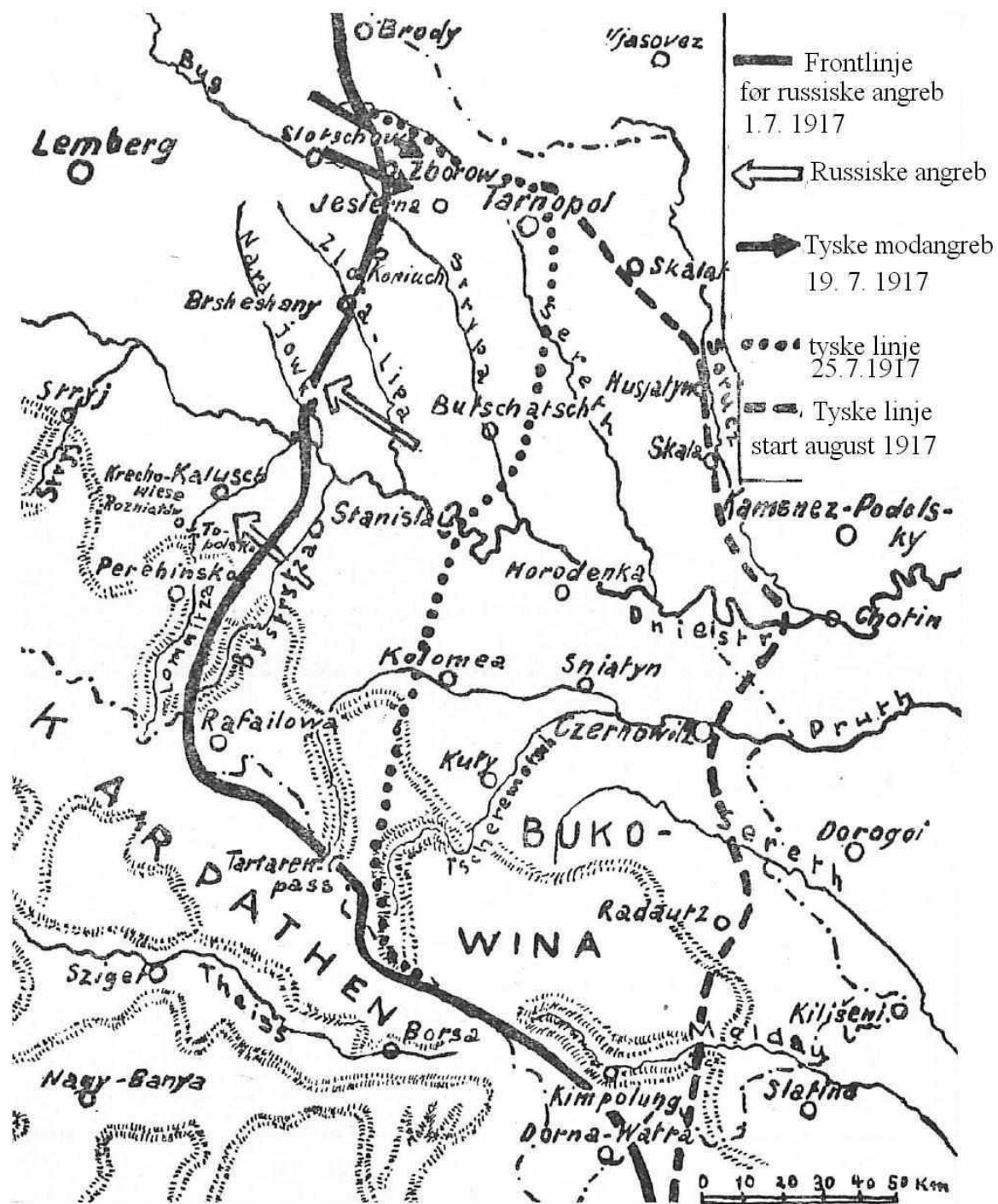
Den 1. juli angreb russerne efter et omfattende artilleribombardement i tætte masser den 2. østrigske Armee mellem Sborow og Brsheshany og opnåede store resultater. Ved Sborow trængte de 2 km og ved Koniuschy 5 km ind i den østrigske stilling. Allerede næste dag bragte Prinz Leopold af Bayern gennem indsættelse af talrige reserver, dette angreb til standsning. Den 4. juli angreb den russiske Bjekowicz Armee ved Narajowka, men blodigt afvist. Den 6. juli fulgte hovedangrebet syd for Dnjester. Her angreb Armee Kornilow. Over en bredde på 32 km trængte russerne frem på begge sider af Stanislaw dybt ind i den østrigske stilling, overskred Bystryza, Lukwa og delvist også Lomnica, og erobrede byen Kalusz. Længere kom russerne imidlertid ikke, da ankomne tyske forstærkninger bragte angrebet til standsning. Angrebet mod fronten i Karpaterne ved Ludowa og ved Tataren passet, mislykkedes ligeledes.

Prinz Leopold af Bayern havde dog ikke glemt sin oprindelige hensigt med gennemførelsen af et modangreb. Selvom han i stort omfang måtte forstærke den østrigske 3. Armee, fastholdt han planerne og gennemførte den nødvendige opmarch.

Den 19. juli kunne angrebet begynde. Det viste sig en strålende succes. På en front på kun 6 km blev 4 divisioner indsat i første linje, med yderligere to efterfølgende på fløjene. Kun fem af divisionerne gennemførte den egentlige kamp, selvom de i første omgang stod over 7 og i anden 8 fjendtlige divisioner. Alligevel blev der allerede den første dag erobret terræn over en bredde på 20 km i en dybde på op til 15 km. Allerede den 25. juli faldt Tarnopol. Den russiske front længere mod syd begyndte at smuldre. Sydarmeen – 3. og 7. Armee – var særligt stærkt præget af tyske enheder, rykkede ind i kampen. Hele østfronten kom i bevægelse helt til Bukowina. Allerede den 30. juli blev under kontinuerlige kampe nået frem til grænsefloden Sbruzza mellem Husjatyn og skala og linjen Sinkow – Sniatyn – Dorna Watre nået. Om natten 2. til 3. august blev Czernowitz og Kimpolung besat. Den 10. august var den største del af Bukowina igen i Centralmagternes besiddelse. Russernes sekundære angreb ved Riga, Dünaburg og Narocz var afvist.

I mellemtiden var den 31. juli den planlagte russisk-rumænske offensiv begyndt. Selvom også den østrigske 1. Armee blev tvunget til at rømme dens forreste stillinger, standsedes alle angreb på hovedmodstandslinjen. Til støtte gik venstre fløj af Armee Mackensen fra Focsani til modangreb og kastede rumænerne ud af deres stillinger, og på steder endda længere tilbage. Fjenden udmattede sig selv gennem modangreb, som blodigt afvist, så kampene i slutningen af august overgik til lokale træfninger og stillingskamp.

Deltagelse i dette sejrige og ærefulde angreb med Prinz Leopolds styrker blev en hjørnesteen i 15. Husarens Regimentshistorie.

Anden Brussilow-offensiv og det tyske modangreb i Galizien og Bukowina Juli - august 1917

Men nu tilbage til Regimentet.

I løbet af den 15. juli ankom Eskadronernes transporttog efterhånden til banegården i Krechowice. Det blev her meddelt, at Regimentet sammen med 3. Husaren skulle formere en »Husar-brigade« underlagt den bayriske Kavallerie-Division. Denne divisions organisation var som følger:

Divisionskommandør: Generalmajor Frhr. von und zu Eglosstein.

1. Bayrische Kavallerie-Brigade:
 1. Schweres Reiter-Regiment, München
 2. Schweres Reiter-Regiment, Landshut
5. Bayrische Kavallerie-Brigade:
 1. Chevauleger-Regiment, Nürnberg
 2. Chevauleger-Regiment, Bayreuth

Husaren-Brigade: (i stedet for 4. Bayr. Kavallerie-Brigade, som var indsat andet steds)

Kommandør: Oberst v. Preinitzer

Husaren-Regiment 3. Rathenow

Husaren-Regiment 15, Wandsbek

Reitende Abteilung, Bayr. Feldartillerie-Regiment 5

Maschinengewehr-Abteilung

Nachrichten-Abteilung

Pionier-Abteilung

Bayrische Kavallerie-Radfahr-Abteilung

Bayrische Kavallerie-Kraftwagen-Kolonnen

Desuden underlagt:

Garde-Reserve-Jäger-Bataillon

Garde-Reserve-Schützen-Bataillon

1. og 3. Radfahrkompanie bayr. 1. Jäger-Bataillons

Krigsrangliste pr. 15. juli 1917

Regimentsstab:

Kommandør: Oberst v. Zieten

Adjutant: Oblt. Jobst

Ordonnanz-Offiz.: Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Günther)

Regimentslæge: Oberstabsarzt d.L. Kulenkamp

Regiments-dyrlæge: Stabsveterinär Volkmann

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

2 Feldeskadron:

Rittm. Frhr. v. Schaezler

Lt. Homeyer

Lt.d.R. Hardt

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Joachim)

Lt v. Sydow

Obervet. Dietze

4 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Willink (Hus.R. 16)
 Lt. Buchholz
 Lt. Ritter und Edler v. Loehst (Ernst-Ludwig)
 Lt.d.R. Hüniken (Günther)
 Ass.Arzt d.R. Loewe

5 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Baur
 Lt. v. Düring
 Lt.d.R. Hüniken (Julius)
 Lt. Tiefenbacher
 Lt.d.R. Lappenberg

Maskingevær-Eskadron

Rittm. Fuchs
 Oblt. Schmidt (Robert)
 Lt. Stackmann

Den 16. juli forsøgte russerne at trænge igennem ved Laziany, men blev afvist af Garde-Reserve-Jäger. Regimentet formerede af de fire eskadroner to skytteeskadroner – 250 skytter – med M.G. som under føring af Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig marcherede til Centiawa, og lå her som reserve bag 82. Honved-Infanterie-Brigade langs Lomnica.

Angrebet i nord med 8 bayr. Reserve-Division lykkedes den 17. juli, mens russerne ved Landestreu også opnåede resultater. Bayr. Kavallerie-Division blev derfor sat i beredskab for at forhindre modstanderen i at trænge længere frem.

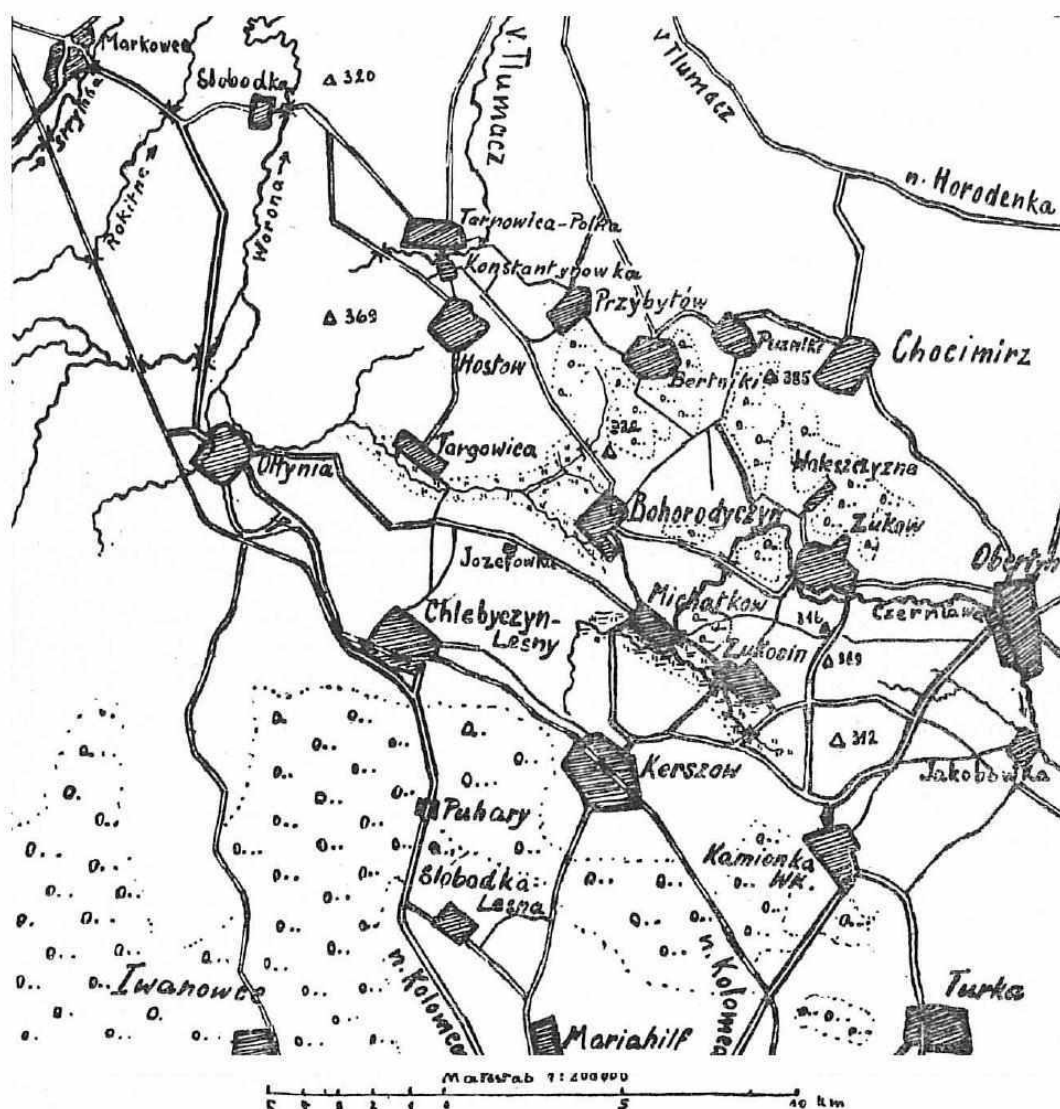
Af regimentet blev den 18. juli begge skytte-eskadroner med MG fra MG-Eskadronen trukket frem til Kami-en, og her umiddelbart bag de østrigske skyttegrave, gjort klar til modangreb. Afsnittet for Bayr. Kavallerie-Division blev opdelt i to underafsnit. Efter ordre fra 13. Østrigske A.K. skulle Garde-Reserve-Jäger og Garde-Reserve-Schützen forblive øst for Lomnica. Resten af divisionen kunne trækkes tilbage til vestsiden af floden.

Ifølge Armegruppe befaling af 22. juli skulle bayrische Kavallerie-Division overtage stillingen langs Lomnica mellem Perehinsko og øst for Glododa – Rownianska. Endnu mens de nødvendige divisions-befalinger var under udarbejdelse tilgik melding om, at fjenden tilsyneladende havde forladt sine stillinger foran 13. østrigske A.K. Kavallerie-Divisionen fik derfor ordre til at følge efter i sriben mellem Niebytow – Bania Syd – Zuraki og krasna – Lachowce. Det tog imidlertid en rum tid før den kunne gøre sig klar til fremrykning, da dens skytter var placeret op til 15 km fra dens heste. Først kl. 1815 nåede de fjerneste elementer til divisionens samlerum syd for Krasna. Stærkt forsinket af de ødelagte Lukwa broer, marcherede divisionen mod Rosulna med Husar-brigaden i spids, hvor den hvilede. Husarerne fortsatte frem til Højde 408 og sikrede herfra den hvilende division.

Den 24. juli blev divisionen underlagt 3. østrigske Armee med tyngden i retning af Ottynia i en eftersættelse af fjenden. Patruljer havde allerede i løbet af natten fastslået fjendtlige kræfter ved Horocholina. Divisionen besluttede sig derfor til at omgå over Lysiec. En opklaringsafdeling under Rittmeister d.R. Willink, bestående af 2. og 5./Hus.R. 15, 1 deling M.G.K./Hus.R. 15, Kav.Radf.Abt. og 1 batteri, blev sendt frem mod Eucyelow. Resten af Regimentet overtog forspidsen. Ved Divisionens opbrud kl. 0600 tilgik meldinger om, at modstanderen stod i kamp med venstre fløj af 8. bayr. Reserve-Division. Divisionskommandøren besluttede sig derfor til at angribe denne fløj. Lysiec og Nabcza blev indtaget. Opklaringsafdeling Willink returnerede om aftenen til Division. Husaren-Regiment 15 bivakerede for natten i skoven syd for Lysiec.

Den 25. juli fik Divisionen til opgave at trænge længst frem i retning af Kolomea. Efter at den kl. 6 havde samlet sig syd for Lysiec, fortsatte den med to opklaringsafdelinger som spids over Czerniejow mod Markowce, hvor en af opklaringsafdelingerne (1. og 2./bayr. 2 Schw. Reiter, 1 batteri, 1 leichte F.St.) stødte på fjendtlig modstand. Divisionen rykkede her frem til kamp med fjenden, der fastholdt en stilling nord for Ottynia – nordlig Czarnolozce. Til en effektiv ildforberedelse var de tre beredne batterier for svage, og Kavallerie-Divisionen kom ikke længere. Fra Ottynia greb fjendtlige panservogne ind i kampen. Hen under aften begyndte fjenden imidlertid at mærke presset fra 36. Honved-Infanterie-Division fra syd for 8. bayr. Reserve-Division fra nord, og begyndte at falde tilbage. Bayr. Kavallerie-Division rykkede øjeblikkeligt efter og indtog omkring kl. 2030 højderne syd for Czarnowce. Der blev nu formeret to forfølgelseskolonner: en under kommando af Oberstleutnant Frhr. v. Eyb(3., 5., MG-Eskadron/2. Schw. Reiter-Regiment, Garde-Reserve-Jäger, to cykelkompagier og to stykker artilleri) skulle over Ottynia rykke mod Kolomea, mens den anden under Oberstleutnant v. Zieten skulle gå over Konstantinowka – Bohorohyczyn – Kamionka mod Turka.

Kolonne Eyb nåede den 26. juli efter midnat Ottynia efter en vanskelig overgang af floden, og fortsatte mod Puhary. Her og igen ved Slobodka måtte fjendtlig modstand brydes. Divisionens hovedstyrke var i løbet af natten marcheret over Ottynia. Opklaringsafdeling Eyb forstærkedes af Husaren-Brigade, hvis kommandør, Oberst

Træfning ved Kolomea Træfning ved Bahorodyczyn den 26. 7. 1917

v. Preinitzer, dermed overtog kommandoen. Denne kolonne nåede kl. 1345 til omegnen af Mariahils nordvest for Kolomea. Foran sidstnævnte blev en fjendtlig stilling konstateret, hvorfra modstanderen rettede en heftig ild mod den nærmende kolonne. Skytterne fra begge de bayriske eskadroner og husarer rykkede frem med MG og fordrev modstanderen fra dens stærke hovedstilling. En fremrykkende panservogn fra Kolomea blev ødelagt af artilleri.

Afdeling v. Zieten, der bestod af:
Garde-Reserve-Schützen-Bataillon
Kavallerie-Radfahr-Abteilung
3., 4. og MG-Eskadron, Hus.R. 15
3./Reit. F.A.R. 5

havde den 26. juli til opgave fra Markowee over Slobodka – Tarnowica-Polna – Konstancyowka - Bohorodyczyn – Michatkow – Zukocin – Kamionka WR – Turka mod Podhajczyki at eftersætte den vigende fjende.

I Slobodka fandt en konference sted med alle fører. Kl. 0030 begyndte fremmarch i rækkefølge:

Kavalerispids (Vizewachtmeister Huper, 3./Hus.R. 15)
 Garde-Reserve-Schützen-Bataillon,
 Kavallerie-Radfahr-Abteilung
 3./Reit. F.A.R. 5
 3., 4. og MG-Eskadron Hus. R. 15

Natten var meget mørk og vejen stenet, hård og støvet, og vejret efter de sidste dages hede, lummer. Fra Tarnowica-Polna kom forspidsen pludseligt under beskydning og meldte tilbage, at landsbyen var besat af omkring 30 geværer. To ved broen stående russiske infanterister blev angrebet og taget til fange, hvorunder i sær Husar Höst udmærkede sig.

Fanger bekræftede udsagn fra befolkningen, at tre russiske infanteribataljoner allerede omkring kl. 0230 med et batteri var trukket tilbage fra stillinger på bakkerne ved Tarnowica-Polna.

Da både føreren for Garde-Reserve-Schützen-Bataillon på grund af stor udmattelse blandt hans soldater, indtrængende anmode om et længere hvil for hans bataljon, og føreren for det beredne batteri havde samme anmodning, besluttede Oberst v. Zieten at standse fremrykningen en periode og forblive i Tarnowica Polna. For imidlertid at sikre en fortsat opklaring og forfølgelse af fjenden, fik 3. Eskadron ordre til med en tildelt MG-delning Stackmann at fortsætte over Bohorobyczyn – Michatkov i retning af Korszow.

Eskadronen tog afsted med det samme, og stødte ved landsbyen Bohorobnyczyn på fjenden med en styrke på tre infanteribataljoner og et batteri. Gennem et vellykket ildoverfald med karabinerskytter og maskingeværer, tilføjede eskadronen ikke ubetydelige tab til fjenden. Der blev taget fanger og et stort bytte af enhver art taget.

Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig, fører for 3./Hus.R. 15, skriver om træfningen:

Min anmodning om, at der foruden MG-delningen også blev tildelt to kanoner fra det beredne batteri, blev desværre afvist med begrundelsen, at batteriet på tidspunktet ikke var marchklar. Jeg sendte øjeblikkeligt en forspids frem – Vizewachtmeister Zieler – og en patrulje til højre – Unteroffizier Priebe – og til venstre – Unteroffizier Borack – for marchaksen som gik til højre over Hostow – Targowica – Jozesowka – Michatkov til Korszow og til venstre over Przybytow – Bortiki – Walenszezyna – Zukow. Efter at eskadronen havde drukket, startede jeg med spidsen direkte mod Bohorodyczyn. Bag mig fulgte eskadronen med MG-delingen.

En sjælden dejlig morgen, selvom den allerede var et varm. Vi var glade over, at vi havde den anstrengende natmarch bag os. En fast beslutsomhed om at nå fjenden, beherskede alle.

*»De Augen auf, die Ohren Spitz,
 Dem Feind zu Leibe wie der Blitz
 Und unermüdlich hinterdrein
 So war's und soll es immer sein (v. Mackensen)*

Vi var dårligt kommet i gang før de første shrapnels fløj om ørene på os. De må være afskudt på meget stor afstand, for sprængpunktet lå meget højt over os. Alligevel var denne morgenhilsen en trøst for os, da den viste at fjenden ikke var nået alt for langt væk fra os.

Foran patruljen til højre veg en kosak-patrulje tilbage. Patrulje Borack angreb landsbyen Puzniki, hvor der lå en russisk infanteripost. Efter at have tilbagelagt et godt stykke vej, observerede jeg langt i det fjerne en marchkolonne af tilbagegående infanteri på omkring 60 mand, der allerede havde passeret broen vest for Højde 322. Kort efter ankom en melding fra forspids patruljen om samme. Jeg vurderede denne styrke som bagtroppen af en større enhed, fulgte den omhyggeligt og så fra Højde 322, at der i Bohorobyczyn samledes en fjendtlig styrke på omkring to bataljoner infanteri og et batteri. For at dække landsbyen under et påtænkt hvil efter den lange tilbagetrækning, var batteriet gået i stilling i skovkanten øst for landsbyen.

Jeg vinkede eskadronen, der endnu var temmelig spredt, tættere på. MG-delningen meldte, at de på grund af mandskabets og hestens udmattelse, ikke kunne ret meget mere. Med hjælp fra skytterne blev begge maskingeværer hurtigt hentet frem og sat i stilling. En allerede eksisterende svag feltvagtstilling blev nødtørftig indrettet til stilling. To delinger af Eskadronen gik i stilling til højre for maskingeværerne og en deling til venstre med stor indbyrdes afstand. En deling blev tilbage til dækning af MG-delningens vogne og vore heste mod et eventuelt kosak-angreb. Hele området, hvor fjenden holdt hvil var dækket af gamle skyttegrave og talrige pigtrådshegn. Afstanden var omkring 1200 meter. Ildoverfaldet lykkedes. En stor del af fjenden styrte øjeblikkeligt i skyttegravene, hvorved mange geværer og megen ammunition, brødpøster og andre udrustningsgenstande blev efterladt. Køretøjer galoperede ind i landsbyen. Flere kompagnier blev indsat imod os. Fra dens dækkede stilling åbnede det fjendtlige batteri øjeblikkeligt ild og overøste os på en afstand på omkring 2000 meter i første omgang med flere lag shrapnels, herefter vekslende med brisant, der til alt held for os ramte enten foran eller bag vores stilling. Især en lille birkeskov lige bag os, blev slemt medtaget.

Under dækket af det stadig skydende batteri og de indsatte kompagnier, samledes fjendens hovedstyrke og marcherede hurtigt væk i retning af Zukow. Lidt efter lidt trak også fjenden umiddelbart foran os, sig tilbage, hvorunder de dygtigt udnyttede de eksisterende grave. Øjeblikkeligt blev Unteroffizier Borack, der i mellemtiden med sin patrulje hurtigt var galopperet i retning af skydningen, indsat i den videre eftersættelse.

Sammen med spidsen travede jeg gennem Bohorodyczyn. I den østlige udkant angreb Borack den fjendtlige bagtrop, netop so disse var i gang med at sætte de sidste af landsbyens huse i brand. Fjenden måtte efterlade meget materiel til os; foruden store tab og enkelte fanger, efterlod de et stort antal geværer, meget store mængder ammunition og udrustningsgenstande af enhver art.

Mens der indtil dette tidspunkt ikke havde været indbyggere at se noget steds, dukkede under passage af stedet unge og gamle op med blomster, brød, smør og andre fødevarer. Børn tog fast i mine tøjler, og omringet til alle sider, måtte jeg et øjeblik gøre holdt for at modtage velkomsten fra landsbyens ældste. De takkede os igen og igen for at have befriet landsbyen fra det russiske åg. Men der var imidlertid ikke tid til ophold. For fortsat at ånde fjenden i nakken, og hurtigst muligt igen at indhente ham, red jeg med eskadronen over broen over Czerniawa, der lå i skoven halvvejs mellem Bohorodyczyn og Zukow, og som var besat af fjenden, videre over Michalkow først til Zukocin. Herfra meldte jeg tilbage om en befæstet feltstilling øst for vejen Kamionka WK – Zukow, besat af infanteri på højderne 312, 319, 339, 316 og længere mod øst. Fjenden havde altså hermed midlertidigt standset sin tilbagetrækning. Efter at de første dele af Detachment v. Zieten omkring kl. 14 nåede frem, blev Eskadronen trukket tilbage til Regimentet.

Denne succes skyldtes frem for alt, alle deltagere meget rosværdige indsats, helt ned til den yngste husar. Trods alle forudgående strabadser, ydede de alle der bedste. Samtidig skal der her igen ikke mindst rettes en tak til vores tapre heste. Eskadronen fik tildelt talrige Jernkors og ligeledes østrigske dekorationer. De tre dygtige underofficerer: Vizewachtmeister Huper, Unteroffizier Briebe og Unteroffizier Borak modtog senere Jernkorsets I. klasse.

Unteroffizier Borack skriver om patruljen i dagene omkring 3. Eskadrons træfning ved Bohorodyczyn:

Under kommando af Rittmeister v. Trauwitz-Hellwig fik 3. Eskadron med tildeling af to MG den 26. juli ordre til fra Konstantynowka at opklare frem over Bohorodyczyn – Zukocin.

Fra Konstantynowka organiserede sikrede vores fører den videre fremrykning. Unteroffizier Priebe fik højre patrulje, Vizewachtmeister Ziemer patruljen foran spidsen og jeg føring af venstre patrulje. Med en kort befaling fik jeg af min fører omtrent følgende opgave: »De fastslår om landsbyerne Przybytow, Bortniki og Puzniki er fri for fjender, hvad der i øvrigt er kendt til fjenden, hvornår han eventuelt er rykket ud og hvorhen? Meldinger til mig langs vejen til Bohorobyczyn – Michalkow – Zukocin. Efter afsluttet opgave søger De tilbage til Eskadronen«.

Efter tildeling af det nødvendige antal ryttere, red jeg gennem terræn mod landsbyen Przybytow. »Przybytow fri for fjender, der for omkring 1-2 timer siden er forladt af russiske dragoner«, sådan lød min første melding. Jeg fortsatte herefter i retning af Portniki. Landsbyen var ligeledes kort forinden blev rømmet af fjenden, hvorom jeg afgav melding. Efter at jeg netop skulle til at fortsætte patruljen, hørte jeg pludselig mod syd kraftig M.G. ild. Efter lyden kunne jeg konstatere, at skuddene kom fra begge vore maskingeværer, der formentlig allerede foran byen Bohorobyczyn var stødt på fjenden. Dobbelt forsigtigt fortsatte jeg derfor patruljen i forventningen om hvert øjeblik at støde på fjenden. Uhindret nåede vi de første gårde ved landsbyen Puzniki. Tilsyneladende var også denne forladt af fjenden; kun den fuldstændige tavshed over stedet gjorde os opmærksomme. Ikke et menneske, ikke et dyr var at se. For en rutineret patruljerytter tegn på, at den yderste forsigtighed er nødvendig. Landsbyen lå omkring 70 meter foran os omkring et vejkrøds, med et kapel på en bakke bag ved. Inden jeg red frem til vejkrødet, afsøgte jeg endnu engang omgivelserne med min kikkert. Der, hvor vejen svinger skarpt mod nord, havde jeg et dårligt udsyn, og opdagede derfor ført i sidste øjeblik, hvordan til allerede foran byen Bohorobyczyn var stødt på fjenden og gik frem mod vejkrødet. Man kunne ikke komme væk til højre og venstre for vejen, hvor kun få træer og buske gav en smule dækning for observation, men hvert øjeblik måtte vi forvente, at de på den korte afstand ville få øje på os, og så ville de være for sent for os. Altså hurtig beslutning, og med sænkede lanser sprang vi frem under høje hurraer i retning af de to poster. I den første overraskelse forsøgte de at flygte, men indså hurtigt, at dette var umuligt, hvorefter de kastede deres geværer væk og rakte hænderne i vejret. Vi var stadig 20 meter væk, da pludseligt yderligere 5 russere dukkede op fra vejgrøften. Bange og modfaldne kikkede de på os. Da de så, at begge poster stod med hænderne oppe, overgav de sig også. Kun en enkelt syntes stadig at bevare fatningen. Med en katts behændighed gik han op på en lille bakke. Med gevær under armen, kikkede han på os. Han kunne blive farlig for os, og skyde os ned fra hestene, den ene efter den anden. Med hævet lanse stormede jeg frem mod russeren. Selvom jeg måske ikke kunne ramme skytten, kunne jeg måske gøre ham bange. Det lykkedes. Han kastede hurtigt sit gevær til jorden og stillede sig ned til de øvrige, allerede afvæbnede kammerater. Geværer og ammunition kastede vi hurtigt over det nærmeste hegn for at forhindre enhver tanke om modstand, da vi af deres ansigter kunne aflæse, at de langsomt indså deres dumhed ved at lade sig overrumple af så få ryttere. Sammen med fangerne fortsatte vi gennem terrænet i retning af Bohorobyczyn og kamplarmen. Allerede på lang afstand kunne vi se flere russiske kompagnier haste tilbage i fuldstændig opløst tilstand. Dækket af skoven kunne vi hurtigt frem, og så bragede vore skud. Desværre forhindrede en dyb grøft i udkanten af landsbyen enhver mulighed for at sætte efter. Kort før landsbyen blev vi igen standset. En her liggende skyttegrav med pigtråds-hindring på omkring 500 meters længde, var tilsyneladende endnu besat. Nærmere undersøgelse fastslog imidlertid, at fjenden allerede var forsvundet, men havde efterladt halmdukker iført gamle uniforms huer. Vi

nåede Bohorobyczyn og kort efter vores eskadronschef, der i trav midt på vejen var på vej ind i landsbyen. Efter en kort melding fik jeg ordre til at afsøge landsbyen for eventuelle efterladte fjender, mens fangerne blev overtaget af eskadronen. I udkanten af landsbyen i retning Zukow, angreb jeg en tilsyneladende bagtrop, der var i færd med at stikke landsbyen i brand, og tog her enkelte fanger. Herefter fik jeg ordre til at gennemføre en patrulje over Michatkow – Zukocin for at fastslå fjendens placering. Det lykkedes mig at trænge frem til skoven nord for Zukocin, og fra en bakke i skoven observerer russerne under skansning af allerede eksisterende skyttegrave. Efter deres arbejde at bedømme, ville de her igen yde energisk modstand mod vores fortsatte fremrykning. Skitse og melding blev sendt tilbage til Eskadronen. Efter kort tid dukkede også min Eskadronchef op for personligt at danne sig et indtryk af fjenden. Om aftenen fik jeg ordre til at returnere til Eskadronen.

Om natten til 27. juli rømmede russerne Kolomea. Den bayr. Kavallerie-Division blev indsat til eftersættelse af fjenden i retning af Satatyn og dannede to kolonner, hvoraf den sydlige under Oberst v. Schultes anvendte vejen Kolomea – Sniatyn, og den nordligste under Oberstleutnant Frhr. v. Eyb vejen over Ceniawa - Kulaczkowce – Hanhowce i retning af Stecowa. Resten af divisionen ville anvende den sydlige akse. Afdeling v. Eyb nåede uden kamp til Hankowce og overnattede her. Afdeling v. Zieten nåede ligeledes frem hertil. Divisionen overnattede ved Zablotow.

Modstanderen havde ved Sniatyn igen standset op for at yde modstand. I løbet af den 28. juli nåede det XIII. Østrig-ungarske korps frem og forberedte et angreb. Bayr. Kavallerie-Division overtog dækningen af højre flanke af dette korps, og trak eftersættelses-afdelingerne til hovedstyrken i Zablotow. Da det østrigske angreb imidlertid ikke lykkedes, opstod der ingen mulighed for indgriben. Divisionen rykkede om aftenen tilbage til de gamle kvarterer.

Efter pres fra nabo Gruppe Litgmann, faldt russerne om natten til 30. juli tilbage fra Saniatyn. Herefter støttede Kavallerie-Divisionen planmæssigt frem efter den vigende fjende med Afdeling Oberst Ritter v. Scherf. Efter en hård kamp lykkedes det denne at erobre Oroscheny og fastholde stedet trods kraftige fjendtlige modangreb. Divisionens hovedstyrke overnattede i og omkring Sniatyn.

Den 31. juli skulle infanteri overtage eftersættelsen af fjenden, mens Kavallerie-Divisionen skulle opretholde forbindelsen mellem XIII. Østrig-ungarske Korps og syd herfor venstre fløj af den sydvest for Zawale indsatte 5. Infanterie-Truppen-Division. Da angrebet ikke blev videreført, blev kavaleriet heller ikke indsat. Om aftenen indløb melding om, at Gruppe Litgmann nord for XIII. Østrig-ungarske Korps havde opnået stor succes ved Stawezan – Zastawna.

Den bayr. Kavallerie-Division fik den 1. august ordre til at gøre sig klar som armereserve i omegnen af Stawczan. Som befalet samledes den ved byen. 8. bayr. Reserve-Division var allerede nået frem til Kotzmann og stod ved Walawa i kamp med den fjendtlige bagtrop. I divisionsramme marcherede Regimentet til Klowodyn, hvor den gik i kvarter.

8. bayr. Reserve-Division kom de følgende dage i hård kamp med den russiske bagtrop, hvorfor Kavallerie-Divisionen fik ordre til at stille sig klar til dækning af højre fløj ved Alt-Laschkowka. Fra 3. Armee fik denne styrke ordre til at samles ved Neu-Laschkowka – Kotzmann som reserve. Begge opgaver kunne løses. Divisionen opdeltes i tre grupper:

Gruppe Schultes skulle forblive i Suchowerschow

Gruppe Preinitzer skulle rykke mod Kotzman

Gruppe Scherf skulle rykke til Kliwodyn

Ved middag tilgik ordre til, at den bayr. Kavallerie-Division var underlagt Armeegruppe Litgmann, og skulle tækkes sammen ved Zastawna. Divisionen gik her i kvarter.

Den 3. august faldt modstanderen yderligere tilbage, men uden at fremskynde den planmæssige tilbagetrækning. Hans bagtrop ydede hele tiden stædig modstand. Kavallerie-Divisionen blev som armereserve trukket til Zadobrowka. Den 4. august blev den igen underlagt Armeegruppe Litgmann og placeret bag 8. bayr. Reserve-Division i retning af Toporoutz. Den nåede Sabagora, hvor den overnattede; Regimentet i Neuzuezka.

Den 5. august angreb 8. bayr. Reserve-Division ved Toporoutz for her at generobre terræn mistet under et russisk modangreb. Bayr. Kavallerie-Division blev placeret bag højre fløj, men kom ikke til indsættelse. Regimentet overnattede igen i Neuzuczka.

Den følgende dag fik divisionen ordre til at forlægge til Horoschoutz til støtte for et planlagt angreb med 16. Reserve-Division mod Malincy. Den nåede frem hen på eftermiddagen og gik her i ro.

Da en storm på den fjendtlige stilling krævede en længere forberedelse, blev ordren til angreb trukket tilbage fra 16. Reserve-Division. Kavallerie-Divisionen blev derfor i kvarter, hvor den havde en velfortjent hviledag.

Den 9. august om aftenen kom fra armeegruppen befaling til, at bayr. Kavallerie-Division den 10. august som reserve skulle marchere til området ved Kotzman. Regimentet gik om aftenen i kvarter i Strawezan, hvor den igen havde en hviledag.

Den 11. august om aftenen fik divisionen ordre til den 12. at nå området nord for Czernowitz, hvor den som armereserve om nødvendigt skulle dække venstre fløj af 7. Armee. Divisionen gik den 12. august i kvarter som befalt. Vores Regiment kom i kvarter i Schubrantz.

Mellem den 12. og 21. august forblev Divisionen her med nogle få flytninger af kvarterer.

Efter ordre fra 22. august skulle Kavallerie-Divisionen muligvis flyttes i forbindelse med en planlagt operation mod Riga. Regimentet skulle indlades i Stanislaw, og marcherede den 23. august til Wolczkowce og den 24. til nærheden af Pererow.

Den 25. august aften tilgik meddelelse om, at transporten af Divisionen var aflyst, at den skulle overgå til Heeresgruppe Ærkehertug Joseph og den 27. og 28. august skulle trækkes sammen i området ved Kolomea.

Regimentet marcherede 27. august til Cebuczyn – Polny, den 28. august til Chliwestie og Malatynitz, hvor den blev indtil 2. september. Overførselen af den bayr. Kavallerie-Division til Ærkehertug Joseph var ikke længere sikker. Endnu var divisionen underlagt 3. Armee.

I begyndelsen af september blev der ro i Bukowina og Galizien. Næsten hele dette område var blevet befriet af de tyske tropper. I Donau-stillingen indrettede man sig til forsvar.

Den 3. september blev overflyttelsen til Ærkehertug Joseph front endegyldigt fastlagt. Divisionen blev tildelt Karpater-korpset (1. og 200. Preussiske Infanterie-Division) og forskudt mod syd. Korpset lå i linjen Solka – Obermilleschoutz – Onufrey – Czerepkoutz. Det måtte forventes et fjendtligt angreb. Som indgrebsdivision skulle 31. Østrigske Infanterie-Truppen-Division samles ved Nadautz, 8. bayr. Reserve-Division ved Altfrantautz og bayr. Kavallerie-Division ved Oberwikow. Regimentet nåede med divisionen til Draczynitz. Den 4. september marcherede den til Ropeze, den 6. september til Dudenutz og Ober-Petroutz.

Da der 11. september omkring kl. 11 indløb meldinger om, at russerne var brudt igennem ved Solka, blev Divisionen alarmeret og trukket frem til Oberwikow, hvor den overnattede.

Den 12. september blev bayr. Kavallerie-Division beordret til Unter-Horodnik. Her fik man at vide, at russerne virkelig havde vundet terræn. Divisionen var udset til at gennemføre et modangreb ved Burla. Der blev gået i kvarter i Unter-Horodnik.

Mellem den 12. september og 4. oktober var Divisionen armereserve. Kavaleriregimentets skytter var indsat fremme, mens hestene den 19. september blev trukket længere tilbage. Regimentets skytter blev under kommando af Rittmeister d.R. Willink i beredskab ved Ober-Horodnik, mens hestene placerede i Unter-Petroutz. Hvert regiment stillede af dens fire eskadroner en skytte-eskadron (160 mand). Regimentets skytte-bataljon dannede med de tilsvarende bataljoner fra 1. Chev.R og 6. Chev. R. brigaderegimentets skytte-eskadron (Hus.R. 3) og sammen med skytte-bataljoner fra 1. Schw. R.R. og 2. Schw. R.R. en Skytte-bataljon.

Den 27. september hilste H.M. den tyske Kejser og H.K. Ærkehertug Joseph divisionens skytter. H. majestæt skridtede fronten af på den opstillede enhed. Efter en tale, hvori H.M. udtalte divisionens sin særlige anerkendelse, forbi marcherede Regimentet deres Øverste Krigsherre. Oberst v. Zieten ført for den på orlov værende Brigade-kommandør Husar-Brigaden, mens Rittmeister v. Tauwitz-Hellwig førte Regimentet.

Den 30. september blev skytterne trukket tilbage til deres heste, og den 4. oktober forlod Husar-Brigaden divisionen. Ved afgang fra den bayriske Kavallerie-Division blev følgende anerkendelse fremsendt.

Efter næsten et kvart år under min kommando, ser jeg med stor sorg den stolte Husar-Brigade forlade mit myndighedsområde.

Tilgæet bayriske Kavallerie-Division ved Tarnopol til opsiddet indsats, blev det Deres lod at blive indsat til støtte for den østrigske front langs Lomnica. Den rette strategiske værdi af den her udviste indsats i forning med Garde-Jäger, Schweren Reitern og Chevaulegers vil først rigtig blive belyst af krigshistorien.

I hvileløs, for enhver kavalerist glædelige forfølgelse af russerne krydsede de tapre Husar-Regimenter 3 og 15 Galizien og Bukowina frem til den russiske grænse. Hvor russerne forsøgte at stå fast, som ved Kolomea, rykkede de ham ind på livet, så han måtte søge til flugt. Fanebåndet »Kolomea« kan Husar-brigaden med berettiget stolthed hæfte til deres standarte.

Jeg sender tak og anerkendelse til de kampprøvede Husarer og deres dygtige førere.

Held og lykke med ny indsats!

Lev vel og et på gensyn er ligeledes mit ønske

Sign. v. Eglosstein

Den 4. oktober om aftenen nåede Regimentet Czernowitz og omegn. Her blev den indladet den 7. og 8. oktober og transporteret til Rumænien.

Enkelte generelle erfaringer fra Kavaleriet i Øst. Det russiske kavaleri

Under kavaleriets indsættelse i øst fremgik, som i vest, betydningen af ildkampen. Alligevel var dets indsats til en vis grad mere reelt som kavaleri på grund af de større afstande og den store udstrækning, der som følge af dens store udstrækning ikke så tæt bebyggede og med tropper belagte terræn, og hvor der var flere frie rum med åbne fløje og flanker. Med deres mobilitet og evner som rytter, kunne kavaleriet her bedre udnytte terrænet end i vest, og de hyppige attake med mindre enheder viste, at den rigtige ånd trods alt var til stede.

Vore østpreussiske og hannoveraner heste, specielt de store dragoner-hest, viste sig som de ideelle krigsheste. Jo mere de blev redet, jo mere udholdende, og derfor uden problemer i stand til at forblive rolige og skåne deres kræfter, ligesom de kunne bære deres ryttere gennem hvilket som helst terræn. Dette er, foruden den hesteplej, den uddannede kavalerist er i stand til at yde, hovedårsagen til, at »bereden infanteri« aldrig vil kunne erstatte kavaleri, og på kort tid vil være nedslidt.

Fastholdelsen af kavaleriets evne til forskydning må til enhver tid være alle kommandomyndigheders største fokusområde, da dets ydeevne i første omgang afhænger af denne faktor. Gennem regelmæssig gennemførelse af foder-forsyninger og rettidig skåning, hvor dette overhovedet er muligt, forbliver kavaleriet frisk, og derfor i stand til at udnytte dens hovedforce, mobiliteten, til at overraskelse fjenden på det rette øjeblik.

Russernes hestemateriale var godt og ydedygtig. Det bestod af små kosak-hest (Panje-hest) og større hestetyper med kavaleri-regimenterne. Især Garde-Kavaleri-Regimenter havde strålende heste.

De små panje-hest har specielt som trækdyr bevist deres værdi. Dens trækraft, nøjsomhed og hærkning kom os til god nytte, ikke mindst fordi de fra vest medbragte, tunge Belgiere, hurtigt svigtede. Under længere varende trav svigtede disse hurtigt, hvis ikke de modtog tilstrækkelige havrationer. På de dårlige, opkørte veje opstod der hurtigt hov- og lungesygdomme, da disse heste efter anstrengelser ofte måtte forblive under åben himmel i regn, vind og kulde.

Den russiske kavalerist var en fuldgyltig modstander. Modsat havde den russiske føring ikke altid forstået på bedste måde at udnytte deres store talmæssige overlegenhed. Derimod var soldaterne fremragende gode, ikke mindst under opklaring, hvor deres stærke patruljer og opklaringsenheder viste sig overalt, og havde en påfaldende god udnyttelse af terrænet. På fremragende måde forstod det russiske kavaleri at udlægge en skærm, at afbryde kampen og at dække egen tilbagetrækning. Den russiske kavalerist skyede hverken kamp til hest eller afsiddet. Kun truslen om omslutning ved omgåselse af flanke, var en stor bekymringsfaktor. Med deres på grund af god foderstand, oftest friske heste, har russerne ofte gennemført attake, hvor et sådan mod vores maskingevær-gevær og artilleriild ville have ført til den sikre fordærv.

Den til tider noget uciviliserede krigsførelse fra kosakkernes side foranledigede vore ryttere til skarpe modforholdsregler. Det er derfor forekommet, at kosakker fjernede den røde stribe på deres busker for derigennem at skjule deres tilhørsforhold. Generelt herskede der imidlertid mellem os og det russiske kavaleri en gensidig følelse af at stå overfor en betragtelig, jævnbyrdig modstander. Dette viser sig også i forefundne russiske bedømmelser af vores våbenart: En officiel vurdering af den tyske hær fra december 1914 begynder med ordene: »Det tyske kavaleri er af første klasse«, og i september 1915 står der i en russisk armebefaling: »Kavaleriet skal hente et forbillede i den energiske, modige og frie indsats fra det tyske kavaleri. Den præcise, dristigste opklaring tæt på fjenden, specielt i den ryg, fuld frihed til indsats mod batterier og kolonner, den utrættelige indsats mod infanteri, er alle handlinger, der for enhver fører må huske som lysende eksempler fra historien om det russiske kavaleri, som for tiden det tyske kavaleri som succesfuldt efterfølger«.

Endnu vigtigere for os var en udtalelse fra General Ludendorff omkring kavaleriets aktiviteter 1915 i Øst: »Feldmarschallen og jeg ved, hvad vi har at takke vores kavaleri for«; og i sine krigserindringer skriver han: »Den friske rytterånd blandt det tyske kavaleri udmærkede sig strålende overalt«.

12. Kapitel: Etapetjeneste ved Militærforvaltning Rumænien

15. oktober 1917 til 15. juni 1918

Som Centralmagternes problemer i efteråret 1916 nåede sit højdepunkt gennem Brussilows offensiv, vanskelighederne langs Somme og ved Verdun, samt Görz fald, erklærede Rumænien den 27. august krig mod Østrig-Ungarn. Dermed tilspidsede krisen sig for den i forvejen vanskelige situation for Centralmagterne.

Den situation, de nye folk i den øverste krigsledelse – Feldmarschall v. Hindenburg og General Ludendorff – befandt sig i slutningen af august 1916, var næppe mindre alvorlig end i september 1914, hvor General v. Falkenhayn efter Marne-slaget overtog efter Generaloberst v. Moltke. Hindenburg og Ludendorff viste sig imidlertid værdig til den tillid, folket havde vist dem. De indsatte en arme, sammensat af tyrkiske, bulgarske og tyske enheder under Feldmarschall v. Mackensen fra den bulgarske nordfront i retning af Dobrudsha og videre over Donau, og og lod fra Siebenbürgen 9. Armee under General der Infanterie v. Falkenhayn over Karpaterne støde frem i Walachiet. Flere gange slået veg rumænerne ud mod nordøst, og undgik på den måde den totale udslettelse. Ved årsskiftet var Sereth nået og stillingskrigen begyndte. Fronten nåede nu fra Østersøen til Sortehavet.

Begivenhederne under det rumænske felttog var betydningsfuld. Den rumænske hær var slået, og usikkerheden på højre flanke af Østfronten endegyldigt forbi. Næsten af samme betydning var de fordele, det gav med hensyn til forsyningen, for uden korn og olie fra Walachiet ville krigen ikke kunne føres videre.

Den militærforvaltning, der blev etableret umiddelbart efter erobringen, havde til opgave at organisere fremskaffelsen og leveringerne af forsyninger. Hvad tyske officerer og soldater ydede at indsat i denne forbindelse, fortjener den højeste anerkendelse.

Også Husaren-Regiment 15 fandt anvendelse i militærforvaltningens etapetjeneste. Efter en flere dage lang transport med jernbane over Stryj – Temesvar – Karansedes – Orsova – Pitesti – Bukarest nåede Regimentet den 15. oktober sit mål og nemlig: Stab og 2. Eskadron i Tandaraei, 3. Eskadron i Urziceni, 4. Eskadron i Fetesti, 5. Eskadron i Carlarasi og MG-Eskadronen i Slobocia.

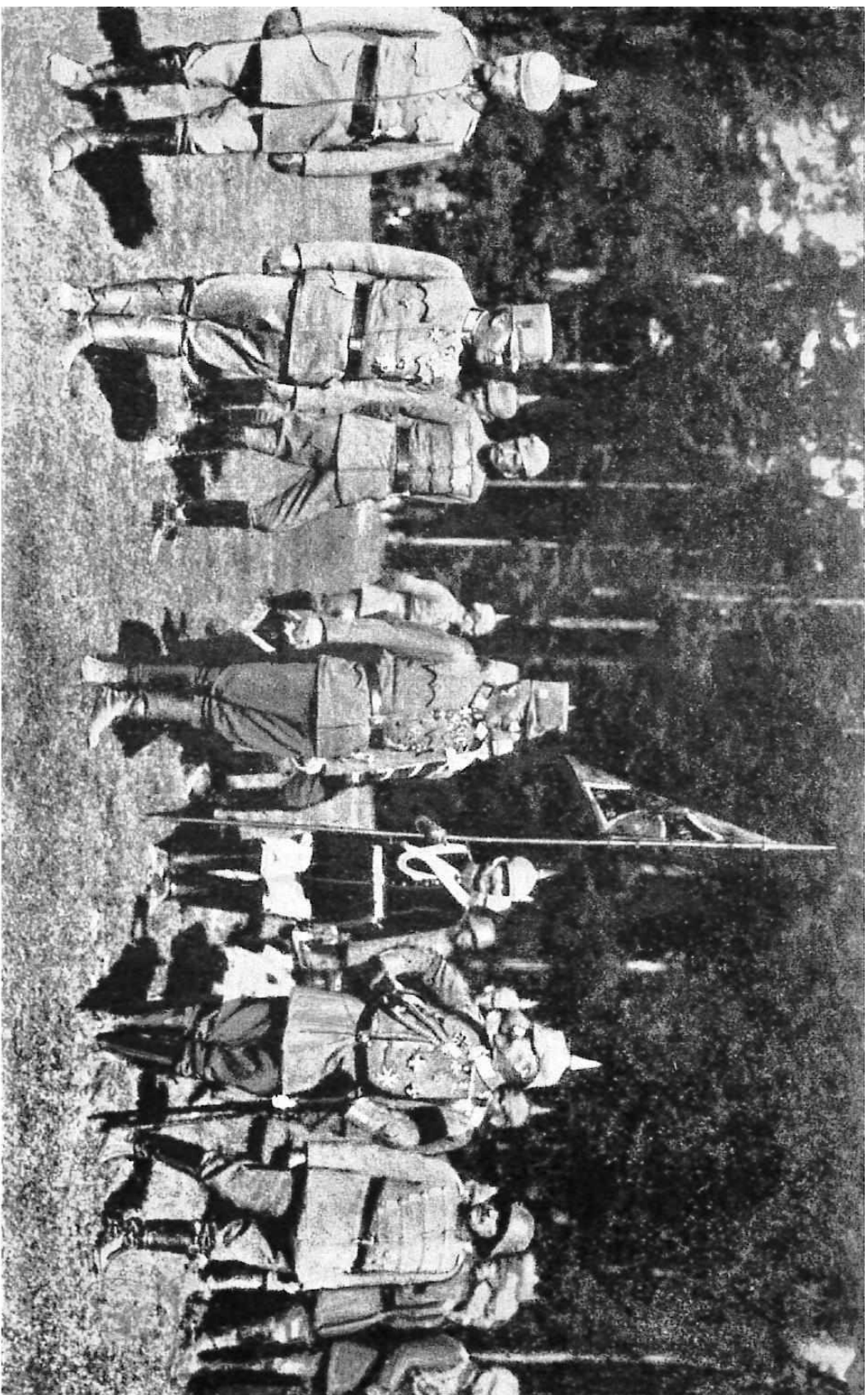
I disse byer blev der etableret kvarterer, mens kun 3. Eskadron i første omgang blev indkvarteret i Malu.

Regimentet blev underlagt Militärbezirk Jalomita XIV – fæstning Galatz var endnu besat af rumænske enheder – og blev fordelt på følgende måde:

- 2. Eskadron den mobile Etappenkommandantur 277
- 3. Eskadron den mobile Etappenkommandantur 287
- 4. Eskadron den mobile Etappenkommandantur 281
- 5. Eskadron den mobile Etappenkommandantur 201
- MG-Eskadron den mobile Etappenkommandantur 277

Den 18. oktober blev Regimentsstaben forlagt fra Tandarei til Poenari-Bordea.

Eskadronerne overtog den af foresatte myndighed tildelte tjeneste for at opretholde ro og orden. Den 23. november overtog Oberst v. Zieten midlertidigt funktionen som fører for Etappenkommandantur Fetesti og flyttede hertil med regimentets stab.

H. M. Kejseren ved det bayriske Kavallerie-Divison

Parade ved Moisinell den 27. september 1917

Flodlandskab ved Donau

Donau-broen Tschernawoda
(jernbane Bukarest - Konstanza)

Den historisk berømte bro over Beresina ved Studjanka-Borissow

Krigsrangliste pr. 1. januar 1918

Regimentsstab:

Kommandør: Oberst v. Zieten

Adjutant: Oblt. Jobst

Ordonnanz-Offiz.: Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmansegg (Günther)

Regimentslæge: Landsturmpfl. Arzt Dr. Strauss

Regiments-dyrlæge: Oberveterinär Buchal

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

2 Feldeskadron:

Rittm. v. Hofmann (Hus.R. 9)

Lt. Homeyer

Lt.d.R. Hardt

3 Feldeskadron:

Rittm. Trauwitz-Hellwig

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmansegg (Joachim)

Lt v. Sydow

Lt.d.R. Merck

Obervet. Dietze

4 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Willink (Hus.R. 16)

Lt. Buchholz

Lt. Ritter und Edler v. Loehst (Ernst-Ludwig)

Lt.d.R. Hüniken (Günther)

5 Feldeskadron:

Rittm. v. Weltzien

Lt.d.R. Hüniken (Julius)

Lt. Tiefenbacher

Lt.d.R. Lappenberg

Maskingevær-Eskadron

Rittm. Fuchs

Oblt. Schmidt (Robert)

Lt. Stackmann

Lt.d.R. Kramer

Året 1918 bragte i første omgang ingen ændringer for Regimentet. 15. Husaren havde håbet på at blive kaldt til Vestfronten, hvor man forberedte sig på det afgørende slag. Det blev ikke Regimentet forundt på Vestfronten at øge dens omdømme, den måtte blive i øst og her gøre sin pligt der, hvor den var blevet sat ind.

Den 15. januar returnerede Regimentsstaben til sine gamle kvarterer i Poenari-Bordea.

Den 14. marts blev Regimentsstaben indladet i Globocia for over Ploesti at blive transporteret til Foscani, hvor den 15. marts kom under kommando af 303. Infanterie-Division. Denne indsatte Regimentet til afløsning af staben ved 1. Kavallerie-Brigade. I Gasul overtog den brigadens ansvarsområde, og dermed også kommandoen over Landsturm-Bataillon München og Allenstein.

Den 18. marts overtog 33. Kavallerie-Brigade 303. Divisions ansvarsområde. Samme dag blev Oberst v. Zieten forsat som kommandør for Landwehr-Infanterie-Regiment 383. Dermed forlod kommandøren Regimentet, som han havde overtaget kort før felttoget, og under krigen med succes havde ført. Det var med modvilje officerer og husarer så deres højt agtede oberst forlade dem.

Den 29. marts blev staben forlagt til Aricuil, 40 km vest for Braila. Den gik næste dag i kvarter på godset Schleanul, 30 km vest for Braila, hvor den igen kom kunne kommando af Divisionskommando z.b.V. 303. Den fik her underlagt Landsturm-Bataillone Allenstein XX/22 og Königsberg I/25, samt MG-Eskadron, Husaren-Regiment 18. Det var hensigten, at staben og dens underlagte enheder skulle overtage et afsnit af demarkationslinjen. Den 9. februar havde Centralmagterne sluttet fred med Ukraine, og den 3. marts med Sovjet-Rusland. Staben fik derfor overdraget overvågningen og støtten til uddannelse af de underlagte enheder.

Den 1. april ankom den nye regimentskommandør, Major v. Wrangel, og overtog kommandoen over Regimentet.

Krigsrangliste pr. 1. april 1918

Regimentsstab:

Kommandør: Major v. Wrangel

Adjutant: Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Günther)

Ordonnanz-Offiz.: Lt. Buchholz (6.5.18 til Landsw. I.R. 383)

Forplejningsofficer: Lt.d.R. Hüniken (Julius)

Regimentslæge: Landsturmpfl. Arzt Dr. Strauss

Regiments-dyrlæge: Oberveterinär Buchal (21. 7. 18 til A.F.A 110)

Stabsveter. Anger (26.7.18 til regimentet)

Intendant: Zahlmeister-Stellv. Oberheide

2 Feldeskadron:

Oblt. Schmidt

Lt. Homeyer

Lt.d.R. Hardt

Lt.d.L. Borwerck

3 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Bauer

Lt v. Hoffmann Graf v. Hoffmannsegg (Joachim)

Lt v. Sydow (6.5.18 som Ord.Offz. til Regiment)

Lt.d.R. Merck

Obervet. Dietze

4 Feldeskadron:

Rittm. d.R. Willink (Hus.R. 16)

Lt. Ritter und Edler v. Loehst (Ernst-Ludwig)

Lt.d.R. Hüniken (Günther)

5 Feldeskadron:

Rittm. v. Weltzien

Lt. Tiefenbacher

Lt.d.R. Lappenberg

Maskingevær-Eskadron

Rittm. Fuchs

Lt. Stackmann

Lt.d.R. Kramer

Lt. Werner

Lt. Büscher

Den 15. juni blev der indladet: staben i Braila, 2. Eskadron i Tandarei, 3. Eskadron i Urzicent, 4. Eskadron i Fetesti, 5. Eskadron i Calarasi, MG-Eskadron i Calarasi.

Transporten gik over Bukaresst – Hermannstadt – Budapest – Teschen – Warszawa – Bert Litowsk – Minsk.

13. Kapitel: Sikringstjeneste i Litauen og Hviderusland

25. juni til 10. november 1918

Efter at Regimentet den 25. juni var udladete i Grodsjanka og Rudensk, gik den i kvarter i omegnen af Igumen:

- Regimentsstab på gods Gukora
- 2. Eskadron i Iwanowsk
- 3. Eskadron i Bjerjatschki
- 4. Eskadron i Lady
- 5. Eskadron i Citwa
- MG-Eskadron i Woronicze

Regimentet blev underlagt Militærkreds Igumen (2. L.D.). Regimentsstaben overtog politi- og sikkerhedstjenesten i Afsnit Igumen Mitte med 1./L.I.R. 46, III./L.I.R. 6 og 4. Eskadron, mens 2. og 3. Eskadron overtog i Afsnit Igumen Ost (L.I.R. 46). 5. og M.G.-eskadronen var med 1./L.I.R. 46 og 4./L.F.A.R. 3 i divisionsreserve. Her blev de anvendt i forvaltnings- og virksomhedstjeneste, og kunne desuden koncentrere sig om uddannelse. Mod slutningen af juni flyttede 2. Eskadron til Sztikowicza, 5. Eskadron til Iwanowsk.

Frem til slutningen af oktober fortsatte Regimentets anvendelse uændret. I samme periode havde krigssituationen ændret sig radikalt. Den tyske offensiv i Vest, som den 21. marts var begyndt i Frankrig og i midten af juli var sluttet med det mislykkede angreb langs Marne, havde skabt gode resultater, men ikke det håbede strategiske gennembrud. Den 18. juli var Ententen, der hele tiden forstærkedes af amerikanerne, gået til modangreb og trykket den tyske front tilbage mellem Marne og Vesle. Den tyske hær var som resultat af de store tab og den stadigt stigende fjendtlige personelle og materielle forstærkning, ikke længere i stand til at genoptage offensiven. De følgende uger førte til hårde kampe. Skridt for skridt blev den tyske hær presset tilbage.

Den 9. oktober overtog Regimentet besættelsen af demarkationslinjen og forvaltningstjenesten i Kreds Mohilew. Den blev fordelt på følgende måde:

- Stab i bjerjowska,
- 2. Eskadron i Bjelymitschi
- 3. Eskadron i Zerkowitsche
- 4. Eskadron i Colowschin
- 5. Eskadron i Staij
- MG-Eskadron i Tjetjerin.

Mellem 31. oktober og 10. november overtog Regimentet efter rømning af Kreds Mohilew besættelsen af demarkationslinjen i Kreds Borissow. Kampstyrken omfattede på dette tidspunkt 13 officerer, 330 ryttere og 6 MG.

Den 5. oktober havde den tyske Regering anmodet Wilson, den amerikanske præsident, via det schweiziske forbundråd, overtage bestræbelserne på at opnå en fredsaftale. Mens de diplomatiske forhandlinger gik frem og tilbage, havde Foch mellem den 5. oktober og 5. november igen forsøgt afgørende af slå den tyske hær. Det var ikke lykkedes. Den tyske hærs kampkraft var endnu ikke brudt. Langsomt var den faldet tilbage, og var i begyndelsen af november under velordnet tilbagetrækning mod Meuse-linjen Antwerpen-Namur-Fumay og de belgiske Ardennes.

I mellemtiden var i september den bulgarske og den tyrkiske front brudt sammen, og mod slutningen af oktober fulgte Østrig-Ungarn. Nu da Ententen havde åbnet vejen ind i vores ryg, kunne krigen ikke længere vindes. Det drejede sig derfor nu kun om at holde ud og bevare nerverne for at kunne opnå en udholdelig våbenstilstand.

Så brød den 9. november revolution ud i Tyskland og ødelagde mulighederne for at opnå acceptable våbenstilstands- og fredsbetingelser. Indtil dette tidspunkt havde Ententen, der også var udmattet og mod slutningen af dens kræfter, stadig haft en meget stor respekt på den tyske hærs modstandskraft. Nu så den, at de kunne kræve hvad som helst, for sammenbruddet gjorde Tysklands forsvarsløs. Et tilbageslag i situationen i Rusland, Ukraine, Rumænien og i Serbien ville ikke udeblive, og skulle komme til at koste Tyskland og det tyske folk meget dyrt at stå.

14. Kapitel:

Rømning af besatte områder og hjemkomst til Tyskland

11. november 1918 – 2. februar 1919

Samtidig med bekendtgørelsen af våbenstilstanden kom den 11. november befalingen til rømning af hele det østlige område. Regimentet marcherede afsted med det samme, da den inden 26. november skulle nå jernbanen, og gik denne dag i kvarter i Igumen og omegn. Her blev den opdelt i fire kolonner, og havde under marchen til den tyske jernbane (Nowojelnia) betegnelsen »Detachment Wrangel«.

Den 2. december fortsatte tilbagemarchen og den 18. december var omegnen af Korelitschi nået. Den 23. december blev 5. Eskadron opløst. Gennem reformering med årgange 1896 – 1899 fik den betegnelsen »Freiwillige Eskadron Husaren 15«. Dens styrke var 3 officerer, 136 ryttere og 2 MG.

Den 25. december overtog Regimentet sikring af aftransport af 1./IR 331 og jernbanepersonellet, og fortsatte herefter tilbagemarchen.

Den 28. december forlod »Freiwilligen Eskadron« regimentet og blev underlagt 4. Landwehr-Division.

Den 3. januar 1919 kom Regimentet, i kvarter ved Szkibel, under kommando af Kommendantur Grodno og af denne indsat til sikring af banestrækningen Grodno – Mostz.

Den 26. januar kunne endeligt den længe savnede indladning begynde. Den 30. januar ankom første transport (Stab, 3. og 4.) og den 2. februar anden transport (2. og MG) til Wansbeck.

En afskedsfest forenede officerer, underofficerer og husarer den 3. februar på Reisners Hotel. Erindringer dukkede igen op sammen med oplevelserne i verdenskrigen. Hvad Wandsbeker Husaren havde ydet, fremgår af de foregående sider.

III. Del:

Regimentets opløsning. Overgang til Rigsværnet

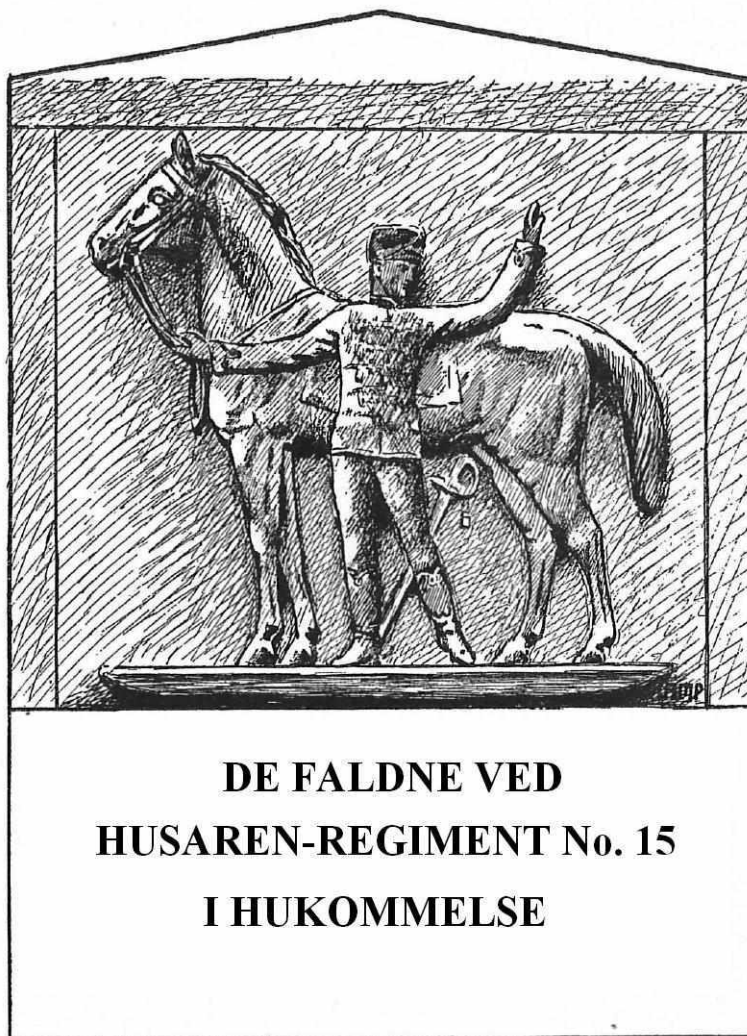
Maj-september 1919

Efter bestemmelserne, der var påtvunget Tyskland ved våbenstilstanden og freden i Versailles, måtte den gamle hær med det veltjente princip af almindelig værnepligt, opløses, og erstattes af en hær på højst 100.000 professionelle soldater. I forbindelse med det pr. 1. maj 1919 opstillede nye Rigsværn, blev der af Regimentet sammensat en eskadron på 175 udsøgte gode heste, mens resten af Regimentet blev opløst.

Under Rittmeister Braune og med Oberleutnant Schmidt (Robert), Leutnant Behncke, v. Hoymeyer og Schmidt (Gustav), begge de udmærkede dressurryttere Wachtmeister Höltig og Ifenberg og krigsprøvede underofficerer og mandskab, blev ånden fra Wandsbeker husarerne overført til den nye 5. Eskadron (uddannelses-eskadron), Reiter-Regiment 14, Ludwigslust. Denne eskadron – den nuværende 1. Eskadron, Reiter-Regiment 14 – og ikke mindst i forbundet af foreninger for det tidligere Husar Regiment Königin Wilhelmina af Niederlande (Hannoversches) Nr. 15, føres vores traditionerne fra vores gamle stolte Regiment videre.

Jeg vil slutte min skildring af regimentets indsats og skæbne under verdenskrigen med ord, nedskrevet af vores mangeårige regimentslæge, Oberstabsarzt Dr. Kulenkamp:

Wenn dumpfer Gegenwart bleischwere Last
 Der Wanderer Knie‘ oft schier zu Boden drückt,
 Dann geht, in dieses Buches Bann entrückt,
 Bei schöner Vergangenheit zu Gast.
 Der Jahre denkt, da wir voll Zuversicht
 Der halben Welt im Kampfe widerstanden,
 Und mochten noch so wild die Wogen branden,
 Uns schreckte ihre Wut, ihr Toden nicht,
 Wir mußten siegen! So in frischem Mut
 Durchtrabten wir den Westen, wie den Osten
 Wo glühend brannte Belgiens Sonnenglut,
 Wo Rußlands Steppenstürme uns umtosten,
 Und nun? O still! – Und dennoch, schweigt ihr Klagen:
 Gross war die Zeit, stolz woll’n wir ihrer denken –
 Bis die Standarten, die wir stumm heut‘ senken,
 Froh flattern einstmals wir zum Angriff tragen.

Mindesmærket står i Schiller anlægget i Wansbeck *) i umiddelbar nærhed af den nye husarkaserne, der blev bygget under krigen og den hidtidige nye Husarkaserne, og blev i juni 1923 indviet under deltagelse af overordentlig mange tidligere Wandsbeker husarer, et kommando fra traditioneseskadronen, af soldater- og fædrelandsforeninger. Mindesmærket hviler på to rækker sten og består af en næsten fire meter høj blok af den hårdeste tyske granit, hvis grundflade aftegner en firkant. Øverst slutter stenen i skrå flader til beskyttelse mod vejrliget. Forsiden ud mod Lindenstrasse (nu Am Husarendenkmal) har den et relief af en afsiddet husar, der med højre hånd holder tømmerne på hans hest, og med hævet venstre hånd vinker en afskedshilsen til de efterladte. Hver af de korte sider af mindesmærkets er smykket med en laurbærkrans med et brudt sværd, der skal minde om den ulykkelige udgang af krigen. På bagsiden ind mod anlægget er anført navne på de i verdenskrigen faldne eller af sygdom døde medlemmer af Regimentet.

*) Am Husarendenkmal, 22043 Hamburg, GPS: N 53 33.850 E 10 4.437

Ehrentafel.

Für König und Vaterland starben den Heldentod
im Weltkriege 1914—1918:

A) Offiziere

- Leutnant **v. Stietencron, Iwan**, Schötmar, † 10. 8. 14, Einsmeau
 Leutnant **v. Frese, Enno**, Bückeburg, † 27. 8. 14, Boursies (Cambrai)
 Leutnant d. R. **Schöningh, Ferdinand**, Paderborn, † 14. 9. 14 a. f. W.
 (1. 9. 14 Nérn) im Hospital der barmherzigen Schwestern zu
 Compiègne
 Leutnant d. R. **Plange**, † 15. 9. 14, Ribécourt (bei R. Hus. R. 6)
 Oberleutnant d. R. **v. Bockum-Dolfs**, Bochum, † 11. 5. 15, Givenchy
 (bei 9. Komp. J. R. 136)
 Leutnant d. R. **Müller, Rudolf**, Köln a. Rh., † 11. 5. 15, Givenchy (bei
 Regts. Stab J. R. 136)
 Oberleutnant d. R. **Mittelften-Scheid**, Barmen, † 29. 3. 16 inf. Krkht.
 Ref. Laz. Barmen (III./R. J. R. 86)
 Leutnant **v. Ernst, Herbert**, Stuttgart, † 4. 6. 16 inf. Krkht. i. Hamburg
 (bei III. R. 13)
 Oberleutnant d. R. **Michahelles, Otto**, Hamburg, † 10. 2. 17 i. Gfsgschft.
 a. f. W. Champenoux (bei Flieg. Abt. 257)
 Leutnant **Millington-Herrmann**, † 19. 4. 17 Moronvilliers (bei J.
 St. 31 d. Fl. Tr.)
 Leutnant **Roenemann, Egon**, † 22. 8. 17 Lombartzyde (bei J. St. Boelcke)
 Leutnant **Ritter und Edler v. Loehsl, Georg**, † (abg.) 15. 6. 18 bei
 Drongen (zul. i. Hus. R. 11) (bei B. G. 3 d. Fl. Tr.)
 Leutnant **Holl**, † (verm.) 6. 7. 18 (bei Fl. U. U. 206)
 Major **v. Behr**, (U. H. R. 15), Rdeur. Kür. R. 1, † 2. 11. 18 bei Fergeux
 Leutnant d. R. **Bothe**
 Leutnant d. R. **Daube**
 Leutnant d. R. **Schlutius**
 Leutnant d. R. **Hann**, † 8. 12. 18 (b. Stabe II./Landst. Batl. Stabe)
 Sarmy, Wolhynien/Ukraine
 Rittmeister **v. Platen**, † 20. 3. 20 bei d. Unruhen in Hamborn i. Reichs-
 wehr-Kav.-Schützen-Reg. Nr. 61

Abkürzungen:

† a. f. W. = gestorben an seinen Wunden. † inf. Krkht. = gestorben infolge Krankheit
 vermisst, E. e. = vermisst, Ermittlungen blieben ergebnislos. Feldlaz. = Feldlazarett
 Gfsgschft. = Gefangenschaft. Frw. = Freiwilliger. G. tot = Gerichtlich für tot erklärt.
 abg. = abgestürzt

B) Oberbeamte

Oberzahlmeister **Tiedcke**, † 8. 8. 14 inf. Arkht. Laz. Altona

C) Unteroffiziere und Mannschaften

2. Feld-Eskadron

Husar **Ripp, Arnold**, Bokel, † 21. 8. 14, Tournai, Patrouille

Husar **Schwiening, Wilhelm**, Kl. Heidorn, † 21. 8. 14 Tournai, Patrouille

Husar **Vollmann, Ewald**, Clauen, 1. 9. 14 vermißt. E. e. Nérn

Gefreiter **Schulz, Otto**, Kolborn, Lüchow, † 22. 10. 14 inf. Arkht. Krgslaz. Douai

Gefreiter **Pinn, Heinrich**, Lohje, Eckernförde, † 3. 11. 14 Pt. Hane=Fe

Husar **Thieß, Karl**, Crivitz, † 14. 2. 15 b. Grajewo

Fahnenjunker=Gefreiter **Tiefenbacher, Alfred**, Hamburg, † 8. 3. 15 Samadn

Husar **Bonsen, Ingwer**, Könkebüll, Husum, † 3. 6. 15 Lawgole

Husar **Weber II, Wilhelm**, Weegen, Hannover, † 4. 6. 15 Niedmowaki

Husar **Riecken, Wilhelm**, Haar, Bleckede, † 10. 6. 15 a. f. W. Ref.=Feldlaz. Kielm

Husar **Preuß, Ewald**, Treptow a. d. R., Stettin, † 30. 1. 16 a. f. W. im Revier Krishkinan

Husar **Petersen, Hermann**, Brodersdorf, Plön, † 6. 2. 16 a. f. W. im Revier Krishkinan

Gefreiter **Sommer, Ernst**, Schwarzenbeck, † 22. 2. 16 inf. Arkht. Ref.=Feldlaz. 108 Subat

Husar **Pfeiffer, Wilhelm**, Schwiebus, Frankfurt a. D., † 7. 9. 16 Rushe, Feldwache

3. Feld-Eskadron

Husar **Dehn, Erich**, Doberan i. Mecklbg., † 21. 8. 14 b. Charleroi, Patrouille

Husar **Frerking, Friedrich**, Rodewald, † 21. 8. 14 a. f. W. Hospital Ismes b. Charleroi

Husar **Piel, Hermann**, Hamburg, † 21. 8. 14, Patrouille b. Charleroi

Husar **Goosmann, Richard**, Schwerin i. Mecklbg., † 18. 9. 14, Bretigny

Husar **Gerlach, Willy**, Helmarshausen, Hofgeismar, † 14. 10. 14, Neuve Chapelle—Richebourg—l'Avoué

Reservist **Brugmann, Karl**, Schwerin i. Mecklbg., † 31. 10. 14, auf Grund eines Urteils des französischen Kriegsgerichts in Paris erschossen.

Husar **Sprengel, Otto**, Bremen, † 25. 11. 14, Kraski—Slesice

Husar **Lüders, Rudolf**, Lüneburg, † 14. 2. 15 b. Grajewo

Husar **Nogliki, Franz-Georg**, Hamburg, † 17. 2. 15 a. f. W. Feldlaz. 3 I. U. R. Ljck

- Husar **Beckmann, Rudolf**, Eidelstedt, Pinneberg, † 11. 4. 15 inf. Rrkht.
Feldlaz. I, XXI. U. R. Wylkowyski
- Husar **Scheibener, Albert**, Lehe, † 22. 4. 15 inf. Rrkht. Vereinslaz.
Labes
- Gefreiter **Schumacher, Wilhelm**, Wusterhausen, † 28. 5. 15, Lawgole
- Husar **Meyer VI, Heinrich**, Diepholz, † 25. 7. 15 b. Bershof a. Patrouille
- Husar **Dschag, Heinrich**, Horn, Lippe, † 17. 11. 15, Rushe a. d. Düna
- Husar **Vieckfeldt, Herbert**, Ducherow i. Pomm., 3. 4. 16 tödlich ver-
unglückt, durch Hochwasser in der Düna ertrunken b. Rankarischki
- Husar **Schaper, Karl**, Beulshausen, Gandersheim, † 7. 5. 16 a. f. W.
Ref.=Feldlaz. 107 Bewern
- Husar **Manhardt, Wilhelm**, Hamburg, † 4. 11. 17 inf. Rrkht. R. und
R. Ref.=Spital zu Urad (Oesterreich=Ung.)
- Husar **Barth, Friedrich**, Waldbrohl, Köln, † 22. 11. 17 inf. Krankheit
Ref.=Laz. Güstrow
- Gefreiter **Reher, Karl**, Neumünster, † 7. 10. 18 inf. Rrkht. Kriegslaz. 17,
Wilna
- Gefreiter **Prasuhn, Heinrich**, Hornbostel, Celle, † 13. 10. 18 inf. Rrkht.
Kriegslaz. Grodno

4. Feld-Eskadron

- Husar **Gräning, Friedrich**, Hamburg, † 13. 8. 14, Boneffe
- Husar **Wichmann, Wilhelm**, Wittenburg, Mecklbg.-Schw., † 13. 8. 14,
Boneffe
- Husar **Günthersberg, Otto**, Breitung, † 14. 8. 14 a. f. W., Laz. Geer
- Vizewachmeister **Pferdmenges, Kurt**, M.=Gladbach, † 17. 8. 14,
Gemblour
- Fahnenjunker **Stackmann, Kurt**, Weglar, † 17. 8. 14, Boneffe
- Husar **Studt, Heinrich**, Igehoe, † 17. 8. 14., Olimes
- Husar **Wieneke, Wilhelm**, Sande, † 17. 8. 14, Boneffe
- Husar **Schramm, Franz**, Dunkelsdorf, 1. 9. 14, vermißt E. e. b. Néry
- Vizewachmeister **Lüders, Paul**, Gut Müffen, Segeberg, 28. 9. 14 ver-
mißt, E. e. b. Arras
- Husar **Demuth, Reinhold**, Ziepel, Gardelegen, † 27. 1. 15 inf. Rrkht.
Ref.=Feldlaz. 20, Mlodzierszyn
- Husar **Rahmann, Otto**, Kaltenkirchen, † 14. 2. 15 b. Grajewo
- Freiwilliger **Reitel, Werner**, Hamburg, † 14. 2. 15 b. Grajewo
- Husar **Bunnenberg, Paul**, Hamburg, † 14. 2. 15 b. Grajewo
- Gefreiter **Hübner, Amandus**, Friedrichsgabe, Schleswig, † 10. 3. 15,
Cierpienta
- Gefreiter **Neumann, Ernst**, Halle a. S., † 28. 5. 15, Lawgole
- Gefreiter **Gosch, Wilhelm**, Kl. Schwemmin, † 3. 6. 15, Lawgole
- Gefreiter **Zinck, Richard**, Hamburg, † 3. 6. 15, Lawgole

Befreiter **Stelljes, Heinrich**, Hymendorf, Stade, † 24. 6. 15, Smirkonce
 Husar **Leithardt, Willy**, Gera-Neuß, 28. 5. 15 beim Baden ertrunken,
 während der Dauer der Behandlung an den Folgen eines Un-
 falles im Ref.-Laz. Memel

Befreiter **Geertz, Walter**, Igehoe, Steinburg, † 16. 9. 15, Zucken

Befreiter **Flamm, Gustav**, Bonn, † 5. 10. 15 inf. Krkht. Reservelaz.
 Düsseldorf

Husar **Marquardt, Rudolf**, Lohbergen, Harburg, † 19. 1. 16, Kriskhinan

Husar **Melz, Ferdinand**, Königsberg N. M., † 16. 2. 16 a. f. W. Ref.-
 Feldlaz. 107 BERN

Husar **Bohner, Karl**, Böhlingen, Konstanz, 21. 7. 16 ertrunken in der
 Düna b. Zücker (Unglücksfall)

Husar **Benscheld, Ewald**, Selkinghausen, Hagen, † 22. 8. 16, Zücker
 a. d. Düna

Husar **Wohlberg, Heinrich**, Scheeßel, Rothenburg, † 8. 9. 16, Zücker
 a. d. Düna

Husar **Lorenz, Helmut**, Karow, Mecklbrg., † 9. 4. 17 inf. Krkht. Feldlaz.
 388 Talsfen

Husar **Urndt, Paul**, Friedland, Mecklbrg., † 29. 11. 17 inf. Krkht.
 Ortskrankenstube Jetefti

Sergeant **Gerken, Diederich**, Wiegersen, Stade, † 3. 2. 18 inf. Krkht.
 Kriegslaz. Bukarest

Husar **Ahrens, August**, Hemdingen, Pinneberg, † 11. 6. 18 a. f. W.
 Ref.-Feldlaz. 107 BERN

5. Feld-Eskadron

Husar **Kimme, Berthold**, Brake, † 28. 9. 14, Ervillers

Husar **Krillenberger, Friedrich**, Scheinfeld, † 28. 9. 14, Ervillers

Husar **Bölkert, Albert**, Varchentin, † 30. 9. 14, Ecouft

Husar **Meyer II, Heinrich**, Nustedt, † 5. 10. 14, Lens

Husar **Fischer, Otto**, Neubrandenburg, † 10. 10. 14 a. f. W. Ref.-Laz.
 Düsseldorf

Husar **Engel II, Friedrich**, Wismar, † 26. 10. 14 a. f. W. Kriegslaz.
 Chauny

Sergeant **Krüger, Albert**, Wismar, † 25. 11. 14, Pokojewo—Laguny

Sergeant **Dammann, Wilhelm**, Edendorf, † 14. 2. 15 b. Grajewo

Befreiter **Schulze, Adolf**, Hildesheim, † 14. 2. 15 b. Grajewo

Befreiter **Gerbrand, Walter**, Polnisch Grünhof, 18. 2. 15 vermißt,
 E. e., Patrouille Szabin

Husar **Sienknecht, Ernst**, Mielkendorf, Bordesholm, † 9. 3. 15, Ramiona,
 Patrouille

Husar **Schütte, Hans**, Wahnburg, Lüneburg, † 6. 4. 15, Posudonie

Befreiter **Broström, Hans**, Ruffen, Rageburg, † 26. 6. 15 a. f. W.
 Ref.-Feldlaz. 9, Telsze

Gefreiter **Franke, Hermann**, Hamburg, † 24. 6. 15, Swirkonce
 Husar **Masurat, Gustav**, Ragnit, † 4. 9. 15 a. f. W. Feldlaz. Mitau
 Unteroffizier **Böckmann, Heinrich**, Mütschau, Stormarn, † 8. 9. 15, Rose
 Husar **Baas, Hugo**, Hamburg, † 7. 11. 15 a. f. W. Festungslazarett
 Königsberg i. Pr.
 Gefreiter **Gundelach, Emil**, Wilster, Steinburg, † 10. 12. 15, Rankarischki
 Husar **Röhne, Johannes**, Himbergen, Lüneburg, † 27. 12. 15, Rankarischki
 Husar **Wendt, Otto**, Hamburg, † 15. 2. 16 a. f. W. Res.=Feldlaz. 107 BERN
 Unteroffizier **Wesselhoeft, Karl**, Hamburg, † 17. 3. 16 a. f. W. Res.=
 Feldlaz. 107 BERN
 Husar **Saß, Alfred**, Friedland, Mecklbg., † 25. 3. 16, Kriskhinan
 Unteroffizier **Niß, Ferdinand**, Hamburg, † 21. 7. 16, Zuker a. d. Düna
 Gefreiter **Simers, Wilhelm**, Krautsand, Rehdingen, † 21. 7. 16 bei
 Zuker a. d. Düna
 Gefreiter **Brennecke, Alfred**, Eddesse, Peine, † 31. 8. 16 a. f. W. Res.=
 Feldlaz. 107 BERN
 Husar **Schoer, Carl**, Poggensee, Stormarn, † 11. 9. 16, Zuker a. d. Düna
 Husar **Cords, Richard**, Ellerbeck, Pinneberg, † 26. 10. 16, Zuker a. d. Düna
 Husar **Kreienbring, Rudolf**, Rosemarsow, Demmin, † 13. 3. 17 an
 den Folgen eines Unglücksfalls im Feldlaz. 388, Talßen
 Husar **Bistier, Rudolf**, Rostock, † 4. 12. 18 inf. Krkht. Festungslazarett
 Königsberg i. Pr.

Maschinengewehr=Zug bezw. Maschinengewehr=Eskadron

Unteroffizier **Roes, Louis**, Hermann, Haagen, Geestemünde, † 8. 2. 16
 inf. Krkht. Kriegslaz. 2, Poniewiez

Grjaz=Eskadron

Husar **Busch, Ernst**, Altona, † 19. 2. 15 inf. Krkht. Res.=Laz. I, Hamburg
 Husar **Klupetash, Hugo**, Wilhelmsburg, Harburg, † 14. 5. 15 infolge
 Krkht. Res.=Laz. Wandsbek
 Husar **Barkmann, Hans**, Northheim, † 16. 4. 16 inf. Krkht. Res.=L. Wandsbek
 Gefreiter **Drückhammer, Paul**, Alt-Meteln, Mecklbg., † 6. 5. 16 infolge
 Krkht. Res.=Laz. Wandsbek
 Unterzahlmeister **Roloff, Gustav**, Gardelegen, † 18. 5. 16 inf. Krkht.
 Res.=Laz. Wandsbek
 Fahnenjunker=Unteroffizier **Hünken, Manfred**, Vogelsang, † 10. 5. 17
 inf. Krkht. Garnison=Laz. I, Berlin
 Husar **Rausch, Alfred**, Berlin=Schöneberg, † 21. 10. 18 inf. Krkht.
 Res.=Laz. Wandsbek
 Husar **Lewinski, Georg**, Christburg, Stuhm, † 21. 1. 19 inf. Krkht.
 Res.=Laz. Wandsbek
 Husar **Ruhlbaum, Wilhelm**, † 19. 2. 19 an den Folgen eines Bauch=
 schusses, Res.=Laz. Wandsbek

Bei anderen Truppenteilen

Stabstrompeter Ernst Käselig
 Vizewachtmeister Max Brenke
 Vizewachtmeister Blühdorn
 Sergeant Johann Brandt
 Sergeant Willi Jastram
 Sergeant Paul Telge
 Unteroffizier Hermann Holz
 Unteroffizier August Stahmer
 Unteroffizier Stephan Werber
 Gefreiter Fasch
 Gefreiter Ferdinand Hühn
 Gefreiter Johann Mamero
 Husar Beese
 Husar Hermann Becker
 Husar Jacob Hinrichs

SØNDERJYSKE TAB

Rathgen, Marius, 10-07-1891- Flaut, Haderslev. 12-11-14 savnet (Verlustliste Nr. 75); 3. eskd.
 09-12-14 krigsfange (Verlustliste Nr. 97)
 09-12-1918 – hjem – (Verlustliste Nr. 1312)
 Matthiesen, Max, Flensborg; 2. Eskd - Hårdt såret, 11-07-1915 (Verlustliste Nr. 281)
 Knutz, Hans, Rinkenæs, 4.Eskd – krigsfange – 22-07-15 (Verlustliste Nr. 601)
 Heide, ? – Sønderby/Rømø, 2./ - såret – 29-12-1914 (Verlustliste Nr. 112)

Husarhesten

af Generaloberveterinär Dr. Kuhn

På de mindesmærker, der efter krigen af Regimentsforeningerne blev rejst til minde om de faldne kavalerister, set man altid rytter og hest sammen modelleret i sten eller metal. Og med rette, for hvis man vil tænke på rytternes krigspræstationer, bør man ikke glemme deres trofaste, udholdende, tålmodige krigsledsager, hesten. En forudsætning for kavaleridivisionernes mobilitet var så ubetinget hesten, og mangen en ryttersmand kunne under patrulje eller i kamp bekræfte det gamle ordsprog: »Kvaleristens bedste våben er hans hest«. Derfor skal er her kort omtales krigshesten, dens præstationer, lidelser og skæbne.

Ved krigsudbruddet var Regimentets heste i en fremragende, veltrænet tilstand. Bestanden var fuselfri. I følge eskadrons og regimentsregistre var de ben lidelser, der i denne periode dukkede op, under den rolige felttjeneste på det nærmeste blevet fjernet. Hestematerialet bestod næsten udelukkende af Østpreussiske Remonter og nogle enkelte gode hannoveranere, der med tiden var blevet anskaffet ved tilkøb til Regimentet, og så ved siden af østpreusserne gennemgående under krigen beviste deres værdi. Officerskorpset var på bedste måde forsynet med Østpreussere, Hanoveranere og engelsk fuldblods.

I de sidste uger før krigserklæringen med de kraftige politiske spændinger, havde Regimentets smede ikke været inaktive, men havde på ordre fra Regimentet beslået alle tjenesteheste med nye sko. På første mobiliseringsdag blev hurtigt endnu 74 civile heste mønstret på den gamle kasernegård, vurderet, forsøgt med Regiments brandmærket »H. 15«, og om muligt på grund af den hurtige afmarch, forsynet med nye beslag. Allerede om eftermiddagen den første mobiliseringsdag kørte stab og 4 eskadroner med jernbane mod den belgiske grænse, mens 1. Eskadron i første omgang forblev i garnison for at danne grundstamme i opstillingen af Rerserve-Husaren-Regiment 6. 4-årige og næsten alle 5-årige Remonter blev efterladt i garnison. Under den lange krig havde disse forholdsregler gennemgående bevist deres værdi, for herigennem var Regimentet i stand til at dække de uundgåelige tab af pålidelige patruljeheste efter muligheder med gode, tilredne østpreussiske heste.

Der skulle forløbe 4½ krigsår før Regimentet igen, med de gamle ærefulde standarder smykket med nye friske laurbær, igen kunne vende hjem. Belgien, Nordfrankrig, Polen, Litauen, Rusland, Østgalizien, Bukowina, Rumænien og Hviderusland blev under krigen til krigerisk tumleplads for Husar-Regimentet. Strabadser og fare var store. Uhyre marcher, bivuak i dårligt vejr, krigssygdomme, våbenvirkning, fodermangel, den hårde russiske vinter med dens kolde, dårlige stalde: alt dette truede at blive skæbnesvanger for hestebestanden. Men som Regimentet mod slutningen af 1919 returnerede til Wandsbek var hestebestanden stadig for største delens vedkommende, endnu krigsanvendelige. Den var fri for sygdomme, godt tilredne, i en tilfredsstillende fodertilstand og i med gode ben og hove. Energisk og med succes modsatte Regimentskommandøren, Hr. Oberst v. Zieten, efter ankomst til garnison, sig en forhastet overdragelse af heste til civil virksomhed, som det desværre flere andre steder var sket til stor skade for staten. Modsat blev bestanden i første omgang holdt sammen, hvor de bedste heste blev udsøgt som sygdomsfrie. Resultatet af denne omsorg var, at hestebestanden ved H.R. 15 og R.H.R. 6 kunne overrage 175 gode heste til det nye Rigsværn, hvor de indgik i den senere uddannelseseskadron ved 14 (Preus.) Reiter-Regiment i Ludwigslust. Blandt disse var flere gamle østpreussiske stamheste fra Husaren-Regiment 15, der havde gennemgået fredstids dressur, og på bedste måde havde gennemlevet krigs anstrengelser.

Til denne glædelige udgang, set i sammenligning med skæbnen for andre militære hestebestande, bidrog forskellige heldige og fordelagtige omstændigheder. Først og fremmest den dygtige føring, der aktivt og dygtigt forstod at sikre Regimentet mod, på de forskellige krigsskuepladser og i de forskellige slag, at blive kanonføde. Ydermere fortsatte den gode fredstids uddannelse og fremragende hestepleje, som var blevet tradition i garnison, også i krigens tid. Omsorgen for hestene forblev under hele felttoget en hovedopgave for alle foresatte, og mandskab – som primært kom fra landet – havde den nødvendige forståelse og passion for heste og deres pleje. Der blev lagt stor vægt på forebyggelsen og behandlingen af hestesygdomme. I Kurland, Litauen og Rumænien blev Regimentet forskånet for den skrækkelige mangel på foder, som ramte andre troppeenheder og som virkede decimerende på bestanden. Som resultat af manglen på trækheste, som viste sig i løbet af krigen, måtte mange kavaleriregimenter afgive deres heste og virke afsiddet. De forvandlede til uberedne kavaleriskytterregimenter. Det held, som Wandsbeker Husarerne tilsyneladende havde på sin vej, bevarede Regimentet mod en sådan skæbne. Den blev i sadel til krigen sluttede. En særlig heldig udvikling var, at Regimentet næsten udelukkende var forsynet med østpreussiske heste.

Den østpreussiske hest opnåede under krigen tillid fra den beredne kavalerist på grund af dens præstationer, og af god grund. Med sin gode bygning, kraftige ben og den gode fredstidsskoling var den i stand til at klare alle strabadser. Det gennemførte strålende de utroligt anstrengende, meget lange marcher i krigstid. Ubehageligt vejr, regn, kolde bivuaker, den strenge russiske vinter i dårlige, iskolde stalde, de vanskelige veje efter tøvejr på østfronten – intet kunne standse den. I stand til at bære sin last, viste disse heste sig også pålidelige patrulje og springheste. De heste, der som erstatning kom fra Tyskland, som erobrede heste eller rekvireret af det civile, kunne næsten på intet område måle sig med præstationerne af de godt skolede østpreussiske Remonter. Kun de indkøbte Hannover-heste var de østpreussiske næsten ligeværdige. De engelske fuldblods krævede fuld krybbe for at beholde deres ydeevne, varme stalde og god pleje. Især de tunge belgiske trækheste led hårdt under manglen på foder og den hårde russiske vinter. I løbet af krigen udvidedes trænet betydeligt med indførelsen af feltkøkkener, maskingeværer, smede- og pakvogne. Som trækdyr ydede de rekvirerede polske og litauiske primitive bondeheste, af mandskabet døbt »Panje-heste«, fremragende arbejde hvor lettere vogne blev anvendt og belæsningen var sket under hensyntagen til de mindre dyr. Disse dyr stillede meget få krav, var nøjsomme i foder, godmodige, villige, udholdende og modstandsdygtige overfor strabadser og vejrlig. De rumænske heste viste sig ofte af dårlig kvalitet, mens kvaliteten og præstationsevnen af de heste, der hjemmefra blev leveret som trækdyr, på grund af den tiltagende mangel på heste, fortsat forringedes. På de kort, der er indeholdt i de interessante bøger, skrevet af 1. Kavallerieinspektør der Reichswehr, General v. Poseck (*Die Deutsche Kavallerie in Belgien und Frankreich, in Lituen und Kurland*) viser den lange vej, 4. Kavallerie-Division tilbagelagde mellem 1914 og 1915. Hvis man imidlertid vil gøre sig et begreb om den marchpræstation, hestene i virkeligheden ydede, skal man medregne de daglige frem og tilbage rit, overhalinger, udfoldelser, rit til samlepunkter for divisionen, veje- ne til bivuakpladser og ikke mindst ruterne under patruljer.

Lykkeligvis var der i 1914 i Belgien og Frankrig, i modsætning til senere mangler, rigelige forsyninger af hestefoder. En god høst stod på markerne, og krigen måtte enkelt ernære krigen. På krigsskuepladsen i Vest forblev Regimentet sygdomsfri. Alligevel havde dyrlægerne og beslagsmedene rigeligt af arbejde under de få pauser. Skudsår, skrammer, trykskader, forstuvninger, senelidelser, hovskader, beslag, tilfælde af kolik var hele tiden til behandling. Hvem, der var i stand til det, blev taget med og løb sammen med den store bagage, hvor de efter muligheder blev gjort raske. Desværre havde den tyske hær, som den franske, ved krigens start ingen hestelazaretter på samme måde som russerne og englænderne. Først senere blev disse som mange andre praktiske foranstaltninger, indført af situationens tvang. De få interimistiske samlepunkter for heste ved Kavaleridivisionerne, kom hurtigt under fremrykningen til at ligge langt bag Regimentet. På grund af de talrige overfald fra belgiske snigskytter kunne man ikke efterlade enkelte mandskab med syge heste i landsbykvartererne. Derfor måtte mange en god hest i krigens begyndelse falde for nådeskuddet i stedet for at blive behandlet rask på et heste-lazaret. Krigens forløb viste, at man ikke måtte omgåes løsagtig med bestanden af heste, men tværtimod måtte udvise den størst mulige sparsommelighed.

Selvom opklaringspatruljerne i august 1914 på grund af belgiske overfald mistede omkring 60 heste, shrapnels ved Pont-à-Vendin kostede 15 dødeligt sårede heste, og også Regimentets attacke ved Néry og patruljer kostede tab, forblev tab til skudsår i vest indenfor rimelige grænser på grund af føringens dygtighed og husarernes held. Tit slog shrapnels ned tæt på og frigjorde deres dødelige indhold, men alligevel var tabene normalt ringe. Igen viste erfaringerne fra Friedrichs Grenaderer sig sande: »Kugler er alle af jern og bly – og mange en kugle gik mange forbi«. [*Die Kugeln sind alle von Eisen und Blei – und manche Kugle geht manchen vorbei*]

En vanskelighed i de første krigsmåneder var forsyningstjenesten. Den medbragte beholdninger af hestesko var hurtigt forbrugt, og nye beslag fra Tyskland var ikke nået frem. Det var derfor meget eftertænksomt, at 4. franske Kyrasser i deres garnison i Cambrai efterlod sig deres depotbeholdninger. Husarhestene blev den følgende tid beslået med franske kyrasser hestesko. De havde imidlertid en fejl, der senere skulle blive ubehagelig. De fundne hestesko havde ingen mulighed for at monterer vinterjern. Da Regimentet pludseligt den 13. november 1914 fra det efterårslune Pas-de-Calais blev kastet til Allenstein, var der i øst allerede hård vinter. Alle signaler og telefoniske henvendelser om skruebeslag og vintersko var forgæves. I ilmarch fik det med det samme mod Mlawa. På den anden side den russiske grænse kunne Divisionen imidlertid ikke komme frem langs de isdækkede veje og måtte blive liggende indtil beslagsmedene efter flere dages hård arbejde havde forsynet alle heste med de vinterbeslag, der var blevet hentet i Thorn og Graudenz. Der skal her sendes en tanke på den utrættelige indsats fra beslagsmedene og deres hjælpere, der hermed i væsentlig grad bidrog til hestenes marchpræstationer. I de krigsmåneder blev en del af de smed, som blev tilknyttet patruljerne, eller ofte af begejstring sluttede sig til disse, dræbt eller såret. På grund af deres begrænsede antal måtte der senere afstås fra deres deltagelse.

På den østlige krigsskueplads truede, som krigen skred frem, foruden fjendens våbenvirkning, en række sygdomme blandt hestene sygdomme, men også ernærings sygdomme, der influerede på den tyske hær marchpræ-

station. Den russiske hær og lokalbefolkningens heste var meget sygdomsbefængte. I de stalde, der tidligere havde været belagt med russiske heste, kunne sygdommene let overføres til vore heste. Erobrede heste og lokalt rekvirerede tilgik enhederne. Russerne lod også ofte sygdomsramte heste blive tilbage for at smitte vore, som uden forholdsregler ville have truet bestanden. Den tyske fredstidsstyrke omfattede 160.092 heste. Gennem indkaldelser hjemme, indkøb i udlandet og tilgang af erobrede og i fjendtligt område rekvirerede, øgedes denne styrke i 1915 til 1.270.000 heste. Under operationerne i øst og vest blev divisionerne flyttet meget rundt. Jernbanevogne kunne ikke i tilstrækkelig grad blive desinficerede. Alle disse omstændigheder var med til at åbne en port for krigstidssygdomme.

I Heeresgruppe Hindenburg måtte eksempelvis efter optegnelser i de to måneder mellem 18. marts og 15. maj 1915 ikke mindre end 3.493 syge heste slås ned, alene 130 i en enkelt eskadron. Sygdommen snivet, der kan overføres til mennesker, er i virkeligheden uhelbredelig. I en epidemi lå en meget alvorlig risiko for troppernes ydeevne. Presset af nødsituationen etablerede hærledelsen en omfattende, handlekraftig veterinærorganisation, der med hårdt arbejde lykkedes at begrænse udbruddet til enkelte tilfælde, og ligeledes de øvrige krigssygdomme enten at overvinde eller i et sådant omfang inddæmme, at hærens præstationer ikke blev alt for alvorligt influeret. Alle Divisioner blev tildelt et hestelazaret, ligesom korps, arme, hærgruppe og etape. Transporten af langtidssyge heste til lazaretter i Tyskland, blev organiseret. Ikke mindre end 478 hestelazaretter blev oprettet inden krigens afslutning. I talrige mobile blodundersøgelsesenheder ved felthæren blev heste systematisk undersøgt for sygdomme. Små brochurer om forebyggelse, genkendelse og behandling af heste sygdomme blev i titusinder af eksemplarer fordelt blandt enhederne, og depoter med veterinærmidler og hestesko etableret. Ved hjælp af Mallein kunne dyrlæger udfinde snivet-syge heste. Indkøbte og erobrede heste blev strengt isolerede indtil sundhedstilstanden var konstateret. Da dyrlæge-officerernes indsats i forebyggelse af sygdomme på bedste måde blev støttet af eskadroncheferne gennem hyppige heste mønstringer, og måske også her af Wandsbeker husarheldet, forblev Regimentet forskånet for sygdomme med nogle få undtagelser, uden at sygdomme spredte sig.

I december 1914 blev et antal Husar-hestes brystsyge i omegnen af Lowicz og Bzura. Der var tilstrækkelig med Neosalvarsan disponibel, hvormed sygdommen hurtigt blev slået ned uden større tab.

En stor fare for alle krigsførende hære er udbredelsen af skab, der skabes af en mide, der sætter sig fast i hestens pels. Også vore modstandere i krigen havde store tab af heste på grund af denne lidelse. Behandlingen af den enkelte hest giver ingen problemer, under forudsætning af at tilstrækkelige medikamenter og foderstoffer er disponible. Denne forudsætning manglede desværre. Som følge af troppeforskydningerne frem og tilbage blev indkvarteringer og jernbanevogne inficerede. Hertil kom, at skabsplagede heste måtte skånes i vinteren, men de i forvejen svækkede dyr på grund af fodermangel, måtte stadig stå i kolde stalde. Skab kostede derfor mange ofre, indtil den rette behandling blev mulig. Ved hjælp af to timers gasning med SO₂-gasser i tætsiddende pakninger, kunne miderne og dens æg slås ihjel. Også i Husar-Regimentet faldt et stor antal heste som offer for skab.

I løbet af krigen opstod der, navnlig i vinterhalvåret, stor mangel på foder på store dele af østfronten. Navnlig vinteren 1915/1916 var alvorlig. Ud over 1-2 pund havre og små mængder erstatoms- og grovfoder, fik hestene ved mange enheder ufordøjelig savsmuld, for herigennem i det mindste at tage noget af sultfønnelsen. Hertil kom anstrengelserne på de dårlige veje. Ved disse udhungrede heste opstod der en kraftig udmattelses tilstand, som kostede mange tusinder af heste livet. I Kurland var der ganske vist masser af hø, men på grund af manglende transportmuligheder, kunne det ikke bringes ud af landet og til andre dele af fronten. Så længe Regimentet var i Kurland og under opholdet i Litauen manglede Husar-Regimentet generelt ikke foder, og også i Rumænien var der rigelig foder. Af disse grunde blev taget af heste på grund af udmattelse indenfor rimelige rammer. For den smitsomme anæmi, der kun enkelte steder dukkede op som epidemier, blev regimentet forskånet. Kurering af hestesygdommen krop, der normalt rammer unge heste, gav normalt ingen vanskeligheder.

Som afslutning af denne beretning over husar-hesten, dens præstationer, nød og skæbne, vil jeg anvende et digt af vores Oberstabsarzt under krigen, Dr. Kulenkamp, hvori han roser de to heste, begge fra 3. Eskadron, der bar han gennem krigen, på så fortræffelig en måde. Det skal bemærkes, at både »Isa« og »Lupine« senere gjorde god fyldest i regimentets traditionseskadron.

Til »Isa« og »Lupine«
Af Dr.med theodor Kulenkmap, Wandsbek

Fleißig, ausdauernd und treu, elegant, feinfühlig im Maule,
 Dir ist kein Weg zu lang, ist kein Graben zu breit –
 »Isa«, wackere Braune, du aller Tugenden Spiegel,
 Wahrlich, wärest du ein Mensch, unheimlich wäre der Fall!
 Und du »Lupine«, ein Fuchs voll Kraft und stattlichen Baues,
 Goldig schimmert dein Rot, wenn dich die Sonne bescheint,
 Ungeduldig wirfst du den Kopf und schüttelst die Mähne!
 Lauschend, die Rüstern gebläht, späht du und spitzest das Ohr.
 Wie daß du springen kannst, hast du gezeigt, als es galt.
 Ja, ihr treuen Gefährten, wenn einst ich wieder zu Hause
 Abends sitzt am Kamin, froh des behaglichen Heims,
 Und in Gedanken noch Einmal die wilden Zeiten durchlebe,
 Da euer Rücken mit trug – dankbar denk ich an euch.

Ersatz-Eskadron

En detaljeret beskrivelse af erstatnings-eskadronen virke, ville ligge udenfor rammerne af denne krigsberetning om Regimentet. Der bliver derfor her kun beskrevet relationen mellem feltregimentet og ersatz-eskadronen.

I mobiliseringsplanen var bestemt, at 1. Eskadron skulle være Ersatz-Eskadron. Officerer, underofficerer, mandskab og heste fra denne eskadron blev for største delen fordelt på de fire aktive eskadroner eller overgik til formeringen af den af Regimentet opstillede Reserve-Husaren-Regiment Nr. 6. Modsat afgav de aktive eskadroner deres ikke krigsduelige underofficerer, mandskab og heste til Ersatz-Eskadronen.

Eskadronens virkeområde var meget omfattende. Krigsfrivillige, ersatz-reservister og gamle kavalerister meldte sig. Førstnævnte måtte uddannes, sidstnævnte afgivet til de talrige kommandoer, der blev opstillet af Inspektion der Ersatz-Eskadronen og den stedfortrædende Generalkommando. Erstatningsheste ankom og der blev opstillet vognkolonner.

Selvom Ersatz-Eskadronen tjeneste som personelreserve for Feltregimentet, var den kommandomæssigt underlagt Inspektion der Ersatzeskadron og den stedfortrædende Generalkommando IX Armeekorps.

Med denne adskillelse fra Feltregimentet, mistede sidstnævnte råderetten over både dens officerer og dets mandskab, når disse som følge af at være blevet såret eller sygdom overgik til Ersatz-Eskadronen, og ligeledes over disses heste. Selv i det vigtige spørgsmål om uddannelse havde Feltregimentet ingen indflydelse på denne erstatningsenhed. Dette system blev vel med rette af alle kavalerienheder anset som smertefuldt.

Modsat bestræbte fører for Ersatz-Eskadron sig hele tiden for at opretholde forbindelsen til Feltregimentet og til at efterkomme Regimentets ønsker.

**Forbundet af foreninger for det tidligere Husaren-Regiment
Königin Wilhelmina der Niederlande (Hannoversches) Nr. 15,
Wandsbek.**

Før og under verdenskrigen 1914-18 bestod der allerede i byerne Bremen, Altona, Hamburg og Wandsbek foreninger af tidligere 15'husarer, der bestræbte sig på at bringe de årligt indkaldte reservister ind i foreningens rækker.

For at forstærkning af de kammeratlige bånd foreningerne imellem, blev der den 6. januar 1921 stillet forslag med dette formål og for at stifte yderligere foreninger af tidligere Husarer fra 15 og Reserve 6 i andre byer, at samle disse foreninger i »Bund der Vereine ehemaliger 15er Husaren«, samt at opstilling af et mindesmærke for de i verdenskrigen faldne kammerater.

Den stiftende generalforsamling fandt sted i Hamburg på Restauration Klosterburg den 10. februar 1921 med kammerater fra foreningerne i Wandsbek, Hamburg og Altona under ledelse af 1. Formand for foreningen i Hamburg, Kammerat Booth med det formål at stifte et forbund for tidligere 15. Husarer

Ved enstemmighed blev forbundet stiftet. Regiments-officersforeningen Wandsbek, og foreningerne for Wandsbek, Hamburg, Altona og Bremen sluttede sig til. 1. Formand blev Kammerat Booth, mens Kammerat Wilhelm Schröder valgtes til sekretær. Ligeledes i Restauration Klosterburg blev der den 18. marts 1921 under en kammeratlig sammenkomst blev nedenstående forbundsvedtægter præsenteret af Major a.D. v. Weltzien:

§ 1

Formål:

1. Styrkelse og opretholdelse af traditioner, som de er overlevet til os fra vores tidligere Regiments ærefulde forgangenhed.
2. Styrkelse af kammeratskabet imellem de bestående foreninger.
3. I påkommende situation at støtte hinanden.

§ 2

De enkelte foreningers love består for at varetage deres særlige interesser. Det undlades derfor, at indskrive »forbundet« i foreningsregistret.

§ 3

Forbundets opgaver:

1. Størst mulig hvervearbejde for at få alle tidligere Husar 15 og Reserve 6 Husarer ind i et af de allerede eksisterende foreninger og oprettelsen af yderligere foreninger.
2. Afholdelse af Regimentstræf i den gamle garnisonsby Wandsbek om muligt hver 3. år, første gang 1922.
3. Afholdelse af fælles kammeratskabsaftener, om muligt med foredrag.
4. Forbindelse til 5. Eskadron, Reiter-Regiment 14 i Ludwigslust, som traditions-eskadron.

Forbundsbestyrelsen mødes herefter en gang månedlig, skiftevis i Wandsbeck, Hamburg og Altona. Gennem det omfattende arbejde og hvervekampagner fra denne bestyrelse blev hjerterne i gamle og unge 15. Husarer igen vækket. Succesen viste sig i et hurtigt voksende medlemsantal i de allerede eksisterende foreninger og i oprettelsen af nye.

Den 8. og 9. juni 1923 afholdt forbundet sin første Regimentsdag, sammenfaldende med indvielsen af mindesmærket for faldne kammerater i Schilleranlægget i Wandsbek, som blev overværet af et stort antal unge og gamle husarer. Den 2. Regimentsdag blev den 13. og 14. juni 1925 ligeledes afholdt i Wandsbek.

Takket være den dengang ved traditioneseskadronen fastansatte, tidligere Regimentskammerat, Wachtmeister Isenberg – tidligere 1. Eskadron, Husaren-Regiment 15 – og støttet af den vedkommende eskadronschef, blev de kammeratlige forbindelser mellem forbundet og Traditioneseskadronen genoptaget og på fremragende måde fremmet. Ved rytterfesterne den 16. september 1922 og 1. juni 1925 ved Traditioneseskadronen, deltog medlemmer af bestyrelsen, mens næsten samtlige foreninger var repræsenteret. Ved begge lejligheder blev der til Traditioneseskadronen overdraget præmier til bedste rytter under konkurrencerne, ligesom der blev foræret billeder til udsmykning af underofficersmessen.

Den 28. maj afgik Forbundsformand, Kammerat Booth, ved døde. Som afløser valgtes Kammerat L. Prøve.

Ved siden af styrkelse af kammeratskabet indenfor forbundet, beskæftigede den sig også af alle kræfter indenfor rammerne af de tyske krigsforeningssamfund og på sociale og erhvervsmæssige områder.

Den 28. november 1925 udnævnte forbundet den sidste fredstids- og første krigstidskommandør, General v. Zieten, til æresmedlem. I maj 1926 blev Kammerat R. Arndt valgt til 1. skattemester. Den 30. april 1927 blev den indstiftede forbundsfane indviet.

Den forhenværende høje Regimentschef, Dronning Wilhelmina af Holland, blev i forbindelse med sit sølvbryllup den 7. februar 1926 og sin 50 års fødselsdag den 31. august 1930, lykønsket med et telegram.

Hos de forskellige rideskoler og –foreninger er tidligere 15 Husarer velanskrevet som ridelærere eller dommere. Den 19. juni deltog forbundet i Flottbek med faner fra foreningerne i Wandsbek, Altona, Hamburg og Harburg, i mindehøjtideligheden for den i Luzern, som følge af et styrt fra sin hest, afdøde Prins Sigismund af Preussen

Det ligger i sær forbundsbestyrelsen på sinde, at pleje og vedligeholde Regimentskirkegården ved Tirschusola, kreds Jlluksst i Letland, som blev anlagt af Husaren-Regiment 15 i 1916, af enkeltgrave og af de endnu eksisterende Husar-grave på kirkegården i Wandsbek. Hver søndag før advent markeres af bestyrelsen med kran-senedlæggelse ved Husarmindesmærket i Wandsbek. Hustruer til tidligere husarer var gennem indsamling af bidrag skaffet midler til beskyttelse og vedligeholdelse af Regiments-mindesmærket, der er blevet forsynet med et smedejernsgitter, hvorpå der er hæftet en kobber-plakette med inskriptionen »Frauendank«, der indviedes i forbindelse med det store kammeratskabstræf i forbindelse med 125-års regiments jubilæum den 13. og 14. oktober 1928. Mere end 2.000 tidligere husarer deltog i denne.

Gennem en af forbundsbestyrelsen oprettet jobanvisning har flere arbejdsløse kammerater fået anvist gode arbejdsmuligheder.

Under ledelse af forbundsformanden blev i 1926 et forbunds nyhedsbrev til yderligere forstærkning af kammeratskabsfølelsen, so hver tidligere husar – for så vidt adresse er bekendt – får tilsendt 2-3 gange årligt. Første udgave blev udsendt i januar 1926. Omkostningerne ved udsendelsen dækkes af annoncer, frivillige bidrag og et mindre tilskudt fra forbundet. Tidligere havde der ikke været økonomi til en udsendelse. Med fast tillid til den gode sag og til det gamle, i vores Regiment fremelskede, kammeratskab, havde forbundsformanden vovet udsendelsen af nyhedsbrevet. Den er nu blevet udsendt 14 gange. Til den fjerneste afkrog af jorden, hvor der måtte leve en 15. husar, blev et nyhedsbrev tilsendt af forbundssekretæren, naturligvis hele tiden i håbet om, at alle modtagere vil melde sig ind i foreningen eller stifte nye afdelinger. Udsendelsen har været en uventet succes! Utallige anerkendelser er tilgået fra kammerater, der med nyhedsbrevet igen er blevet mindet om deres tjenestetid. Overalt, hvor det har været muligt, er der skabt og bliver der skabt sammenslutninger af gamle blå-hvid-gule ryttere, så antallet af foreninger for tidligere 15. Husar nu er nået 19. Otte af disse foreninger har allerede indviet faner.

Med kammerater fra andre foreninger og forbund, specielt med vores Brigade-Regiment, Husaren 16, er der opstået et trofast kammeratskab. Det er en glæde, at forbundet også har optaget kammerater, som havde gjort tjeneste i det gamle Königlich-Hannoverschen Garde- og Königin-Husaren-Regiment. Den 3. marts 1930 var forbundet repræsenteret ved begravelsen af dens ældste kammerat, Rittmeister v. Frese, der i sit 103. leveår døde på Burg Henta ved Emden.

I maj 1926 blev Forbundsvedtægterne revideret. Formål og opgaver forblev de samme.

Forbundet fik nu navnet »*Bund der Vereine des ehemaligen Husaren-Regiments Königin Wilhelmina der Niederlande (Hannoversches) Nr. 15*«. Dens hjemadresse er Wansbek. Stiftelsesdag er den 10. februar 1921.

I spidsen for forbundet sidder »ærespræsidenten«. Bestyrelsen består af:

Forretningsførende bestyrelse og forbundsbestyrelse

Den forretningsførende bestyrelse består af:

1. Forbundsformand
1. Forbundssekretær
1. Forbundskasserer

Forbundsbestyrelse består af:

En repræsentant fra hver forening for hvert 50. medlem. Udenlandske foreninger kan lade sig repræsentere.

Alle poster er æresposter.

Æresformand for forbundet er Hr. Generalmajor a.D. v. Zieten, Lagow, Neumark, Kreis Ost-Sternberg

- 1. Forbundsformand: Kammerat Louis Pröve, Altona
- 1. Forbundssekretær: Kammerat Wilhelm Schröder, Hamburg
- 1. Forbundskasserer: Kammerat Rudolf Arndt, Hamburg

Tilknyttede foreninger til Forbundet:

1. Officers-forening	11. Forening Kaltenkirchen
2. Forening Bremen	12. Forening Berlin
3. Forening Altona	13. Forening Eimshorn
4. Forening Hamburg	14. Forening Lüchow-Salzwedel-Dannenberg
6. Forening Wandsbek	15. Forening Itzehoe
7. Forening Kiel	16. Forening Winsen a.d.L og Omegn
8. Forening Bad Segeberg	17. Forening Ortsgruppe Greifswald
9. Forening Walsrode	18. Forening Stade og omegn
10. Forening Lübeck	19. Forening Wismar og omegn

Alle tidligere bærer af vores blå-gule-hvide uniform vil til opretholdelsen af mindet om vores gamle Regiment, og til fastholdelse af forsvarsviljen, i interesse for vores fædreland, udråbe et:

»Slut jer til foreninger og forbund!«
»Trofasthed er et tegn på ære!«

Regimentslied

Kennt ihr das Regiment Hannover'sche Husaren?
 Sie sitzen stolz zu Pferd, die blauen Reiterscharen,
 :: Sie sitzen stolz zu Pferd, blau-weiß ist ihre Tracht,
 Im Kampfe das Gewehr, den Degen in der Schlacht! ::

Ein gelber Kolpak ziert ein Haarstutz weiß von Haaren
 Und unter diesem sitzt das Auge des Husaren,
 :: Voll Feuer und voll Mut, voll lauter Liebeslust,
 Voll Zuversicht und Stolz die weißgeschnürte Brust! ::

Er sitzt im Sattel fest auf seinem stolzen Pferde
 Wenn's zur Attacke geht, macht er den Stich zur Erde,
 :: Die Lanze hart von Stahl, sie fürchtet keinen Feind,
 Und wenn er an der Zahl auch noch so stark erscheint. ::

Ein preußischer Husar fiel in Franzosenhände,
 Als dies Napoleon sah, da sprach er ganz behende:
 :: Sag' an mein Freund Husar, wie stark ist Königs Macht?
 „Wie Stahl und Eisen“ sprach der Husar wohl mit Bedacht! ::

Nein, du verstehst mich nicht, versetzt Napoleon wieder,
 Ich meine nur die Zahl, die Menge deiner Brüder,
 :: Drauf stuzte der Husar und schaut wohl in die Höh':
 „Das sind soviele wie Stern' am blauen Himmel steh'n!“ ::

Ich bin der schlechteste von meinen Brüdern allen,
 Sonst wäre ich ja nicht in eure Händ' gefallen.
 :: Drauf reicht Napoleon ihm einen Taler hin
 Und sprach, nimm hin mein Sohn, so wahr ich Kaiser bin. ::

Ich hab noch Geld genug, für mein Pferd Heu und Hafer,
 Und wenn ich nichts mehr hab, was frag ich nach dem Taler,
 :: Mein König lebt ja noch, der für mich sorgen tut,
 Drum laß ich auch für ihn den letzten Tropfen Blut! ::

